

עיר וקדיש מז שמיא נחית

ט"ל תשכ"ח מפי זרעו

ספר
תורת הזוהר

והוא ספר הזוהר שחבר התנא האלוקי
רבן שמעון בר יוחאי זיע"א
בלשון הקודש למען ירוץ הקורא בו
מנוקד ומחולק ללמוד יומי

חלק יא

בזוהר דא יפקון מז גלותא

והמשכילים ייהוו כזוהר הרקיע

עֲזָרִי מֵעַם ה' עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֵּהָר

חֵלֶק י"א

וְהוּא סֵפֶר הַזֵּהָר שֶׁחִבֵּר הַתַּנָּא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א
בְּלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ לְמַעַן יִרוּץ הַקּוּרָא בּוֹ
מִנְקֵד וּמְחוּלֵק לְלִמּוּד יוֹמֵי
לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה

מְזוּהָר פ' ויחי דף רמג עד זוהר ס' שמות פ' וארא

וּמְצוּרָף: 1. תִּיקוֹן הַכִּלְלִי, 2. תִּפִּילַת הַדֶּרֶךְ 3. תִּפְלַת הוּדִיָּה
לְבוּרָא עוֹלָם, 4. תִּפְלָה לִפְנֵי וְאַחֲרֵי הַלִּימוּד, 5. תִּיקוֹן מַג,
6. תִּיקוֹן מַח, 7. פְּתִיחַת אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא

מוֹפָץ לְלֹא מְטַרְת רּוּחַ כָּלֶל - לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים
וְכֵן נְסִיִּים יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל אֶת סֵפֶר הַזֵּהָר הַקּוּדֵשׁ שָׁנָה בְּשָׁנָה
בְּהִילּוּלַת הַרְשָׁב"י

יוֹצֵא לְאוּר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בְּעִיה"ק בֵּית שְׁמֵשׁ תּוֹבֵב"א
שֶׁבֶט תִּשְׁע"ד לִפ"ק

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין-בית שמש
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

מפעל
**הזוהר
העולמי**
סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזיכוי הרבים ולזכות ללמוד תורה לשמה, וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים, ועליו נאמר "אם תוציא היקר מזולל כפי תהיה", הוא מברך והקב"ה מסכים אתו אכי"ר.

הרשב"י קובע:

"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"
מחפשים מפיצים למליוני דפי הזוהר בכל העולם
מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי הזוהר לחלקם
ל-15 מליון יהודים בחנם

האם יש מחשב שיוכל לחשב את הזכות הגדולה שיכולים
לזכות בכסף קטן?

גדולי הדור פסקו! תרמו אל מפעל הזוהר העולמי, (ישירות
לדפוס) והיו שותפים להצלת עם ישראל על ידי חלוקת דפי זוהר
היומי, ספרים ועלונים בחינם: **0527-651911**

אָמַר לו, אָף עַל גַּב שְׁלֵא יִכּוּל לְכוּן לְבוּ וּרְצוֹנוֹ,
 סְדוּר וְשִׁבַּח שֶׁל רְבוּנוֹ לָמָּה שְׁיִגְרַע? אֶלֶּא
 יְסוּדֵר אֶת שִׁבַּח רְבוּנוֹ אָף עַל גַּב שְׁלֵא יִכּוּל לְכוּן,
 וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. זֶהוּ שִׁכְתוּב תְּפִלָּה לְדוּד שְׁמֵעָה
 ה' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי. שְׁמֵעָה ה' צְדָק – בְּתַחֲלָה,
 מִשּׁוּם שֶׁהוּא סְדוּר שֶׁל שִׁבַּח רְבוּנוֹ. וְאַחַר כֵּךְ
 הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. מִי שְׁיִכּוּל לְסוּדֵר
 שִׁבַּח רְבוּנוֹ וְלֹא עוֹשֶׂה, עָלָיו כָּתוּב (ישעיה א) גַּם כִּי
 תִּרְבוּ תְּפִלָּה אֵינְנִי שֹׁמֵעַ יְדִיכֶם וְגו'.

כָּתוּב (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֶקֶר
 וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים.
 תְּפִלוֹת כְּנֻגַד תְּמִידִין תִּקְנוּם. בֹּא רְאֵה,
 בְּהִתְעוֹרְרוֹת שְׁלֵמֶטָה מִתְעוֹרֵר גַּם לְמַעְלָה,
 וּבְהִתְעוֹרְרוֹת שְׁלֵמֶעְלָה גַּם כֵּךְ לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, עַד
 שְׁמַגִּיעָה הִהִתְעוֹרְרוֹת לְמָקוֹם שְׁצָרִיף הַיָּר
 לְהִדְלֵק וְנִדְלֵק, וּבְהִתְעוֹרְרוֹת הָעֵשֶׂן שְׁלֵמֶטָה
 נִדְלֵק נֵר לְמַעְלָה, וּכְשֵׁזָה נִדְלֵק [מְנוֹרוֹת], כָּל
 הַמְּנוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹת דּוֹלְקוֹת, וּמִתְבָּרְכִים מִמֶּנּוּ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת. נִמְצָא שֶׁהִתְעוֹרְרוֹת הַקֶּרֶבֶן תִּקְוֵן
 הָעוֹלָם וְהַבְּרָכוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת.

הַרִי כִּיצַד? מִתְחִיל הָעֵשֶׂן לַעֲלוֹת, אוֹתָם
 דְּיוֹקְנָאוֹת קְדוּשִׁים שְׁמֵמָנִים עַל הָעוֹלָם

נְהַנִּים [נְתַקְנִים] לְהַתְעוֹרֵר, וּמְעוֹרְרִים אֶת
 הַדְּרָגוֹת בְּתִשׁוּקָה עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד)
 הַכְּפִירִים שְׂאֲגִים לְטָרֶף וְגו'. אֵלֶּה מְעוֹרְרִים
 לְדָרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׂמַעְלֵיהֶן עַד שֶׁהַתְעוֹרְרוֹת
 מְגִיעָה, עַד שְׂרוּצָה הַמֶּלֶךְ לְהַתְגַּבֵּר בְּגִבְיָהּ.

וּבְתִשׁוּקָה שְׂלֵמָטָה נוֹבְעִים מִים תַּחְתּוֹנִים
 כְּנֶגֶד מִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהָרִי לֹא
 נוֹבְעִים מִים עֲלִיוֹנִים אֶלֶּא בְּהַתְעוֹרְרוֹת שֶׁל
 תִּשׁוּקָה שְׂלֵמָטָה, וְאִז הַתִּשׁוּקָה נִדְבַקְתָּ, וְנוֹבְעִים
 מִים תַּחְתּוֹנִים כְּנֶגֶד מִים עֲלִיוֹנִים, וְהַעוֹלָמוֹת
 מִתְבָּרְכִים, וְכָל הַמְּנוֹרוֹת דּוֹלְקוֹת, וְעֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים נִמְצָאִים בְּבִרְכוֹת.

בא רֵאֵה, כֹּהֲנִים וְלוֹיִם מִתְעוֹרְרִים לְחֹבֵר שְׂמֵאל
 בְּיָמִין. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הַכֹּל כֶּךָ הוּא וְדָאִי,
 אֲבָל כֶּךָ שְׂמַעְתִּי, כֹּהֲנִים וְלוֹיִם, זֶה מְעוֹרֵר
 שְׂמֵאל, וְזֶה מְעוֹרֵר יָמִין, מִשּׁוּם שֶׁהַתְּחִבְרוֹת זָכַר
 אֶל הַנִּקְבָּה אֵינוֹ אֶלֶּא בְּשְׂמֵאל וְיָמִין, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ב) שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וְיָמִינוֹ
 תַחְבֵּקְנִי. וְאִז מִתְחַבֵּר הַזָּכָר בְּנִקְבָּה, וְתִשׁוּקָה
 נִמְצָאת, וְהַעוֹלָמוֹת מִתְבָּרְכִים, וְעֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים בְּשִׂמְחָה.

וְלָבֵן כְּהַנִּים וְלוֹיִם מְעוֹרְרִים דְּבַר לְמַטָּה, לְעוֹרֵר תְּשׁוּקָה וְחִבִּיבוּת לְמַעְלָה, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בִּימִין וּבִשְׂמאל. נִמְצָא שֶׁהַקְּרָבֵן יְסוּד הָעוֹלָם, תְּקוּנָה שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁמְחַה שֶׁל עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי יָפָה אִמְרָתָּה, וְכַךְ הוּא, וְכַךְ שָׁמַעְתִּי הַדְּבָר וְשָׁכַחְתִּי אוֹתוֹ, וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי זֶה, וְהַכֹּל בְּאַחַד עוֹלָה.

עֲבָשׁוּ תְּפִלָּה בְּמִקוֹם קְרָבֵן, וְצָרִיךְ אָדָם לְסַדֵּר שֶׁבַח רְבוּנוֹ כְּרֵאוּי, וְאִם לֹא יְסַדֵּר, אֵינָה תְּפִלָּתוֹ תְּפִלָּה. בֵּא רְאָה, סְדוּר שְׁלֵם שֶׁל שְׂבָחוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוּי, שֶׁבְּזֶה מְתַעוֹרְרוֹת וְנִשְׁפָּעוֹת בְּרָכוֹת לְכֹל הָעוֹלָמוֹת.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, לֹא הִשְׁרָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת בֵּין הָעַמִּים אֲלָא כְּדֵי שִׁיתְּבָרְכוּ שָׂאֵר הָעַמִּים בְּגָלְלָם, שֶׁהָרִי הֵם מִשְׁפִּיעִים בְּרָכוֹת מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה בְּכָל יוֹם.

הֲלָבוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ נֶחֱשׁ אֶחָד שֶׁהָיָה מִסְתּוֹכֵב [וּמְצַדֵּד] בַּדֶּרֶךְ, וְסָטָן מִן הַדֶּרֶךְ. בָּא אֲלֵיהֶם אִישׁ אֶחָד. הָרַג אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ. הִחֲזִירוּ רָאשֵׁיהֶם וְרָאוּ אֶת אוֹתוֹ אִישׁ שָׁמַת.

אָמְרוּ, וְדַאי אוֹתוֹ נָחַשׁ עָשָׂה אֶת שְׁלִיחוֹת רַבּוֹנוֹ.
בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן שֶׁהֶצִּילָנוּ.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דָן נָחַשׁ עָלֵי דְרָךְ, מִתִּי
הָיָה דָן נָחַשׁ? בִּימֵי יִרְבְּעָם, שְׁכַתּוֹב
(מלכים-א יב) וְאֵת הָאֶחָד נִתֵּן בְּדָן. לָמָּה נִתֵּן שָׁם עָלֵי
דְרָךְ, עַל אוֹתוֹ הַדְרָךְ? כְּדֵי לְמַנַּע [אוֹתוֹ דְרָךְ
שְׁעוּלִים] שְׁלֹא יַעֲלוּ לִירוּשָׁלַיִם [וְלֹא יַעֲלוּ שָׁם].
זֶה דָן הָיָה לָהֶם נָחַשׁ לְיִשְׂרָאֵל עָלֵי דְרָךְ, עָלֵי
דְרָךְ וְדַאי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וְגו'. שְׁפִיפֵן
עָלֵי אֲרַח, שְׁעַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל. וְהַכֹּל לֹא הָיָה אֶלֶּא
עָלֵי דְרָךְ וְעָלֵי אֲרַח, לְמַנַּע מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹא יַעֲלוּ
לִירוּשָׁלַיִם לְחַגֵּג חֲגִיגָתָם וּלְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת
וְעוֹלוֹת וְלַעֲבֹד שָׁם.

בֵּא רְאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהִגִּיעוּ הַבְּרָכוֹת לְיַד מֹשֶׁה
לְבָרֵךְ אֶת כָּל הַשְּׂבָטִים, רְאָה אֶת דָּן שֶׁהָיָה
קָשׁוּר בְּנָחַשׁ, חָזַר וְקָשַׁר אוֹתוֹ בְּאַרְיָה, זֶהוּ
שְׁכַתּוֹב (דברים לג) וּלְדָן אָמַר דָּן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן
הַבָּשָׂן. מָה הַטַּעַם? כְּדֵי [שֶׁהוּא] שִׁיחֶיהָ רֵאשִׁית
וְסוּף, שֶׁל אַרְבַּעַת הַדְּגָלִים קָשׁוּר בִּיהוּדָה, שֶׁהוּא
מֶלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, וְהוּא
רֵאשִׁית הַדְּגָלִים, וְסוּף הַדְּגָלִים הוּא דָּן, שְׁכַתּוֹב

דן גור אריה וגו', להיות ראשית וסוף קשורים
במקום אחד.

לישועתך קניתי ה'. רבי חייא אמר, כמו
שנאמר (שופטים יג) והוא יחל להושיע
את ישראל מיד פלשתים. אמר [רבי אחא], וכי
למה קניתי, והרי הסתלק יעקב מן העולם באותו
הזמן מלפני שנים? למה אמר שהוא מחכה
לאותה הישועה? [אלא ודאי] אמר לו, ודאי סוד
הדבר ככתוב (שמות יז) והיה כאשר ירים משה ידו
וגבר ישראל, ישראל סתם. אף כאן והוא יחל
להושיע את ישראל - ישראל סתם. לכן אמר
לישועתך קניתי ה'.

אמר רבי חייא, ודאי כן הוא, ויפה. אשירי
חלקם של הצדיקים שיודעים להשתדל
בתורה כדי לזכות בה בחיים שלמעלה, כמו
שנאמר (דברים ל) כי הוא חייך וארך ימיך לשבת על
האדמה וגו'.

גד גדוד יגודנו והוא יגד עקב. רבי ייסא אמר,
מגד נשמע שהרי חילות יצאו לערך קרב,
משמע שכתוב גד. בכל מקום גימ"ל דל"ת,
חילות ומחנות יוצאים מהם, שהרי גימ"ל נותן

וְדַל"ת לִוְקַח, וּמְכָאן [וּמוֹשְׁכַת] כְּמָה חִילוֹת
וְכָמָה מַחְנוֹת תְּלוּיִים בָּהֶם.

בא רֵאָה, אוֹתוֹ נָהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדָן, לֹא
פוֹסְקִים מִימְיוֹ לְעוֹלָמִים, וְהוּא מְשָׁלִים
לְעֵנִיִּים, וְלִכְּן עוֹמְדִים כְּמָה חִילוֹת וְכָמָה מַחְנוֹת
וְנִזְוֹנִים מְכָאן. וְעַל זֶה גָּד, זֶה מוֹצֵיא וְנוֹתֵן, וְזֶה
לוֹקֵט וְלוֹקַח, וְנִזְוֹנִים הַבַּיִת וְכָל אַנְשֵׁי הַבַּיִת.

אמר רַבִּי יִצְחָק, אֲלֵמְלָא שְׁהִיָּה גָּד מְבַנֵּי
הַשְּׁפָחוֹת, הַשְּׁעָה עֲמָדָה לוֹ לְהַשְּׁלִים
יוֹתֵר מֵהַכֹּל. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ל) בָּא גָּד, קָרִי,
וְכָתוּב בְּגַד חִסֵּר אֶל"ף, שְׁהִרִי הַשְּׁעָה עוֹמְדָת
בְּשִׁלְמוֹת, וְהִסְתַּלְּקָה מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב ו) אַחִי
בְּגָדוֹ כְּמוֹ נֶחֱל, מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ נָהַר שְׁשׁוּפֵעַ
הִסְתַּלַּק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְכָתוּב בְּגַד חִסֵּר אֶל"ף,
וְלִכְּן לֹא זָכָה בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה.

רבי יְהוּדָה אָמַר, מִנֵּין לְרֵאוּבֵן שְׁהִיָּה כְּזֶה?
כְּכָתוּב פָּחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, שְׁהִסְתַּלְּקוּ
הַמִּים וְלֹא שְׁפָעוּ, וְהִרִי נִתְבָּאָר בְּמָה פָּגַם,
וּשְׁנִיָּהֶם לֹא זָכוּ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְחִילוֹת וּמַחְנוֹת
לְהִנְחִיל לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאֶרֶץ. בֹּא רֵאָה, מֵה שְׁנַפְגָּם
בְּגַד, הַשְּׁתֵלֵם בְּאֶשֶׁר. זֶהוּ שְׁכָתוּב מֵאֲשֶׁר שְׁמָנָה

לְחַמוּ וְהוּא יִתֵּן מִעֲדָנַי מִלֶּךָ. עֲכָשׁוּ הַשְּׁלִים
גִּימ"ל לְדָל"ת.

סדר הלימוד ליום יח כסלו (יום 77 בשנה)

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא נִשְׁמְטוּ בַּמְעָרָת לֹוד,
שְׁנַכְנְסוּ מִפְּנֵי תַקְףָּ הַשְּׁמֶשׁ, שְׁהִיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, נְסוּבְב אֶת
הַמְעָרָה הַזֹּאת בְּדַבְרֵי תוֹרָה. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר
וְאָמַר, שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לְבָבְךָ כַחוֹתֶם עַל
זְרוּעֶךָ וְגו', רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֲבֵת יָהּ.
בְּפִסּוּק זֶה הִתְעוֹרְרָנוּ, אֲבָל לִילָה אֶחָד הָיָה,
כְּשֶׁהִיִּיתִי עוֹמֵד לִפְנֵי אַבָּא וְשִׁמְעֵתִי מִמֶּנּוּ דָּבָר,
שָׂאִין שְׁלֵמוֹת וְרִצּוֹן וְתִשׁוּקָת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא בְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים,
שֶׁהֵם מְעוֹרְרִים נְבִיעֵת הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים כְּנֶגֶד
הַעֲלִיּוֹנִים, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁלֵמוֹת הַרִצּוֹן
וְהַתִּשׁוּקָה בְּדַבְּקוֹת אַחַת לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת.

בא רֵאָה, אַחַר שְׁנִדְבְּקוּ זֶה בְּזֶה וְהִיא קִבְּלָהּ
רִצּוֹן, הִיא אוֹמְרָת, שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לְבָבְךָ.
לְמָה כַחוֹתֶם? אֱלֹא דְרָכּוּ שֶׁל חוֹתֶם, כִּיּוֹן שְׁנִדְבְּקָת
בְּמָקוֹם אֶחָד, אֵף עַל גַּב שְׂזוּז מִמֶּנּוּ, הָרִי נִשְׁאָר
רֶשֶׁם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וְלֹא זֶז מִמֶּנּוּ, שְׁכָל הָרֶשֶׁם וְכָל

הַדְּמוּת שֶׁלּוֹ נִשְׁאָר בּוֹ. כִּךְ אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 הֲרִי נִדְבַקְתִּי בְּךָ, אַף עַל גַּב שִׁזְזֹתִי מִמֶּךָ וְהִלְכְתִּי
 לְגִלוּת, שִׁימְנִי כַחֲוֹתֶם עַל לִבֶּךָ, כְּדִי שִׁישְׂאָר כָּל
 דְּמוּתֵי בְּךָ כַחֲוֹתֶם הַזֶּה שִׁישְׂאָר כָּל דְּמוּתוֹ בְּאוֹתוֹ
 מְקוּם שְׁנִדְבַק בּוֹ.

כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֲהַבָּה, חֲזָקָה הִיא, כִּפְרֻדַּת הָרוּחַ
 מֵהַגּוּף. שְׁשֻׁנִינוּ, בְּשַׁעַה שְׂאָדָם מַגִּיעַ
 לְהִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם וְרוּאָה מֵה שְׂרוּאָה, הָרוּחַ
 הוֹלֶכֶת בְּכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף וְהַגְּלִים עוֹלִים, כְּמִי
 שֶׁהוֹלֵךְ בֵּינָם בְּלִי מְשׁוּטִים, עוֹלָה וְיוֹרֵד וְלֹא
 מוֹעִיל לוֹ. בָּא וְנִפְרָד מְכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף, וְאֵין
 [לָהֶם] קָשִׁי כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּפְרְדַת הָרוּחַ מֵהַגּוּף. כִּךְ
 חֲזַק הָאֲהַבָּה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 כְּחֲזַק הַמּוֹת בְּשַׁעַה שְׂרוּצָה הָרוּחַ לְהִפָּרֵד מֵהַגּוּף.
 קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְאָה, כָּל מִי שֶׁאוֹהֵב וְלֹא קוֹשֵׁר
 עִמוֹ קִנְאָה, אֵין אֲהַבְתּוֹ אֲהַבָּה. כִּיּוֹן
 שְׂקִנְאָה, הֲרִי הָאֲהַבָּה הַשְּׁלֵמָה. מִכָּאֵן לְמִדְנֹו
 שְׂצָרִיךְ אָדָם לְקִנְאָה לְאִשְׁתּוֹ כְּדִי שִׁיתְקַשֵּׁר עִמָּה
 אֲהַבָּה שְׁלֵמָה, שֶׁהֲרִי מִתּוֹךְ כִּךְ לֹא יִתֵּן עֵינֹו
 בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת. מֵה זֶה קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל? אֶלֶּא מֵה
 שְׂאוֹל קָשָׁה בְּעֵינֵי הַרְשָׁעִים לְרַדַּת אֱלֹו, כִּךְ קִנְאָה
 קָשָׁה בְּעֵינֵי מִי שֶׁאוֹהֵב וּמְקִנְאָה לְהִפָּרֵד מֵאֲהַבָּה.

דְּבַר אַחַר קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה – מֵה שְׂאוֹל,
 בְּשַׁעַה שְׁמוֹרִידִים אֵלֶיהָ אֶת הַרְשָׁעִים,
 מוֹדִיעִים לָהֶם חֲטָאֵיהֶם עַל מֵה הוֹרִידוּ אוֹתָם,
 וְקָשָׁה לָהֶם, כִּן מִי שֶׁמְקַנָּא, הוּא תוֹבֵעַ עַל חֲטָאוֹ
 וּמַחֲשֵׁב [וּחֹשֵׁד] כִּמֵּה מַעֲשִׂים, וְאִזּוּ נִקְשָׁר בּוֹ
 קֶשֶׁר הָאֵהָבָה.

רִשְׁפִּיָּה רִשְׁפִּי אֲשֶׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ, מֵה זֶה שְׁלֵהֶבֶת
 יָהּ? זֶה שְׁלֵהֶבֶת שְׁבוּעָתָה וְיוֹצֵאת מִתּוֹךְ
 שׁוֹפֵר שֶׁהוּא מִתְעוֹרֵר וְשׁוֹרֵף, וּמִיָּהוּ? הַשְּׂמֵאל.
 זֶהוּ שְׁכֶתוֹב (שִׁיר ב) שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי, זֶה שׁוֹרֵף
 שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל הָאֵהָבָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְלִבָּן (שם ח) מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
 הָאֵהָבָה. שְׁהֲרִי כְּשָׁבֵא הִימִין שֶׁהוּא מִים,
 מוֹסִיף שְׂרֵפַת הָאֵהָבָה, וְלֹא נִכְבְּתָה שְׁלֵהֶבֶת
 הַשְּׂמֵאל, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבֻקְנִי, זֶהוּ מִים
 רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה, וְכֵן הַכֹּל
 כְּגוֹן זֶה.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, שָׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל רַבִּי
 שָׁמְעוֹן שֶׁהָיָה בָּא בְּדֶרֶךְ, הוּא וְרַבִּי יְהוּדָה
 וְרַבִּי יִצְחָק. הִתְקַרַּב לְמַעְרָה, יִצְאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר

וְרַבִּי אָבָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכְּתָלֵי הַמְּעָרָה
 רָאִיתִי שֶׁשְׂכִינָה כָּאֵן. יָשְׁבוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 בְּמָה עֶסְקָתֶם? אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּאַהֲבַת כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר פֶּרֶשׁ
 פְּסוּקֵי זֶה בְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, שִׁימְנֵי כַחוּתֶם עַל לִבְךָ
 וְגו'. אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, בְּאַהֲבָה עֲלִיּוֹנָה וְקִשְׁר
 הַחֲבִיבוֹת הַסֵּתֶפֶלֶת.

שְׁתַּק רַבִּי שְׁמַעוֹן שָׁעָה. אָמַר, בְּכֹל מְקוֹם צָרִיךְ
 שְׁתִּיקָה, חוּץ מִשְׁתִּיקָה שֶׁל הַתּוֹרָה. גְּנִיזָה
 אַחַת יֵשׁ לִי גְנוּזָה, וְאֵינִי רוֹצֶה שְׁתֵּאבֵד מִכֶּם,
 וְהֵיא דְּבַר עֲלִיּוֹן, וּמִצָּאתִי אוֹתוֹ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב
 הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן.

בֵּא רָאָה, בְּכֹל מְקוֹם הַזְכָּר רוֹדֵף אַחַר הַנִּקְבָּה
 וּמַעוֹרֵר אֵלֶיהָ אַהֲבָה, וְכֵאֵן מִצָּאנּוּ שֶׁהִיא
 מַעוֹרֶרֶת אַהֲבָה וְרוֹדֶפֶת אַחֲרָיו, וְדַרְךְ הָעוֹלָם
 שֶׁאֵין שֶׁבַח הַנִּקְבָּה לְרֹדֵף אַחֲרֵי הַזְכָּר, אֲלָא דְּבַר
 נִסְתָּר הוּא, וְדַבָּר עֲלִיּוֹן מִבֵּית גְּנִזַּי הַמְּלָךְ.

בֵּא רָאָה, שֶׁלֹּשׁ נְשָׁמוֹת הֵן, וְהֵן עוֹלוֹת בְּדַרְגוֹת
 עֲלִיּוֹנוֹת יְדוּעוֹת, וְעַל שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ – הֵן
 אַרְבַּע. אַחַת נְשָׁמָה עֲלִיּוֹנָה שֶׁלֹּא נִתְּפָסֶת וְלֹא
 מַתְעוֹרֵר בָּהּ הַגְּזֵבֶר [הַגְּזֵעַ] שֶׁל הָאוֹצָר הָעֲלִיּוֹן,

כָּל שְׁפָן הַתַּחְתּוֹן. וְזוֹ נִשְׁמָה לְכָל הַנְּשָׁמוֹת, וְהִיא נִסְתָּרָת וְלֹא נִגְלִית לְעוֹלָמִים וְלֹא נוֹדַעַת, וְכָלֵם בָּהּ תְּלוּיּוֹת.

וְזוֹ מִתְעַטֶּפֶת בְּעֵטוֹף שֶׁל זֶהר הַכַּרְמֶל [שֶׁל הַבְּדוּלָח] בְּתוֹךְ הַזֶּהר, וְנוֹטֵף טְפוֹת טְפוֹת מִרְגְּלִיּוֹת, וְנִקְשָׁרִים כָּלֵם כְּאֶחָד, כְּמוֹ הַקְּשָׁרִים שֶׁל אֵיבָרֵי גוֹף אֶחָד, וְהוּא נִכְנָס לְתוֹכָם וּמֵרְאָה בָּהֶם מַעֲשָׂיו. הוּא וְהֵם אֶחָד הֵם, וְאֵין בָּהֶם הַפְּרָדָה. זֶה נִשְׁמָה עֲלִיוְנָה טְמִירָה שֶׁל הַכֹּל.

נִשְׁמָה אַחֲרַת נִקְבָּה נִסְתָּרָת בְּתוֹךְ חִילוּתֶיהָ, וְהִיא נִשְׁמָה לָהֶם, וּמֵהֶם אָחוּז הַגּוֹף לְהֵרָאוֹת בָּהֶם מַעֲשֵׂיהָ לְכָל הָעוֹלָם, כְּמוֹ גּוֹף שֶׁהוּא כְּלִי לְנִשְׁמָה לַעֲשׂוֹת בּוֹ מַעֲשָׂה, וְאֵלֶּה כְּמוֹ אוֹתֵם הַקְּשָׁרִים הַטְּמִירִים שֶׁלְמַעַלָּה.

נִשְׁמָה אַחֲרַת הִיא נִשְׁמַת הַצְּדִיקִים לְמִטָּה. נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים בָּאוֹת מֵאוֹתָן נִשְׁמוֹת עֲלִיוְנוֹת, מִנְּשַׁמַּת הַנִּקְבָּה וּמִנְּשַׁמַּת הַזְּכָר, וְלִכְן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הֵן עֲלִיוְנוֹת עַל כָּל אוֹתֵם הַחִילוֹת וְהַמַּחְנוֹת שֶׁלְמַעַלָּה.

וְאֵם תֹּאמֶר, הֲרֵי הֵם עֲלִיוְנִים מִשְׁנֵי צְדָדִים, לָמָּה יִרְדּוּ לְעוֹלָם הַזֶּה וְלָמָּה הַסְּתַלְקוּ

מִמֶּנּוּ? לְמַלְךְ שְׁנוּלַד לוֹ בֶּן, שְׁלַח אוֹתוֹ לְכַפֵּר
 אֶחָד לְגַדְלוֹ, וּלְגַדֵּל אוֹתוֹ עַד שְׁיִגְדֵל [לוֹ],
 וְיִלְמְדוּ אוֹתוֹ דְרָכֵי הַיֵּכָל הַמְּלָךְ. שָׁמַע הַמְּלָךְ
 שְׁהָרִי בָנוּ גָדַל וְהִתְגַּדֵּל, מָה עָשָׂה בְּאַהֲבַת בָּנוּ?
 שׁוֹלַח לוֹ אֶת הַגְּבִירָה אָמוּ בְּשָׁבִילוֹ, וּמְכַנִּיסוֹ
 לְהֵיכָלוֹ, וְשָׁמַח עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם.

כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלִיד בֶּן מִהַגְּבִירָה,
 וּמִיָּהוּ? זוֹ נְשָׁמָה עֲלִיוֹנָה קְדוֹשָׁה. שְׁלַח
 אוֹתָהּ לְכַפֵּר, לְעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁתִּתְגַּדֵּל בּוֹ וְיִלְמְדוּ
 אוֹתָהּ דְרָכֵי הַיֵּכָל הַמְּלָךְ. כִּיּוֹן שְׁיִוָּדַע הַמְּלָךְ
 שְׁהָרִי בָנוּ גָדַל בְּכַפֵּר הַזֶּה וְזָמַן הַגִּיעַ לְהֵבִיאוֹ
 לְהֵיכָלוֹ, מָה עָשָׂה בְּאַהֲבַת בָּנוּ? שׁוֹלַח אֶת
 הַגְּבִירָה בְּשָׁבִילוֹ וּמְכַנִּיס אוֹתוֹ לְהֵיכָלוֹ. הַנְּשָׁמָה
 לֹא עוֹלָה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה עַד שֶׁבָּאָה הַגְּבִירָה
 בְּשָׁבִילָהּ, וּמְכַנִּיסָהּ אוֹתָהּ לְהֵיכָל הַמְּלָךְ, וְיוֹשֶׁבֶת
 שָׁם לְעוֹלָמִים.

וְעַם כָּל זֶה, דְּרָךְ הָעוֹלָם שְׁאוֹתֶם בְּנֵי הַכֶּפֶר
 בּוֹכִים עַל פְּרֻדַּת בֶּן הַמְּלָךְ מֵהֶם. פִּקַּח אֶחָד
 הָיָה שָׁם, אָמַר לָהֶם, עַל מָה אַתֶּם בּוֹכִים, וְכִי לֹא
 בֶּן הַמְּלָךְ הוּא, וְלֹא נִרְאָה יוֹתֵר לְדוֹר בֵּינֵיכֶם אֶלָּא
 בְּהֵיכָל שֶׁל אָבִיו? כִּי מִשָּׁה, שְׁהָיָה פִּקַּח, רָאָה בְּנֵי

כָּפַר שְׁהָיוּ בּוֹכִים, וְעַל זֶה אָמַר (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
 לַה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדּוּ.

בא רֵאָה, אֵלּוּ הָיוּ יוֹדְעִים אֶת זֶה כָּל
 הַצְּדִיקִים, הָיוּ שְׂמַחִים אוֹתוֹ יוֹם שְׂמִינִי
 לָהֶם לְהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, וְכִי לֹא כְבוֹד עָלְיוֹן
 הוּא שֶׁהַגְּבִירָה בָּאָה בְּשִׁבְלָם, וְלִהְיוֹבִיל אוֹתָם
 לְהִיכַל הַמֶּלֶךְ שִׁישְׂמַח בָּהֶם הַמֶּלֶךְ כָּל יוֹם?
 שְׁהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ אֶלָּא
 בְּנִשְׂמוֹת הַצְּדִיקִים.

בא רֵאָה, הַתְּעוֹרְרוֹת הָאֵהָבָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִשְׂמוֹת הַצְּדִיקִים לְמַטָּה
 מְעוֹרְרִים אוֹתָהּ, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם בָּאִים מִצַּד הַמֶּלֶךְ,
 מִצַּד הַזָּכָר, וְהַתְּעוֹרְרוֹת זֹו מְגִיעָה לְנִקְבָה מִצַּד
 שֶׁל הַזָּכָר, וּמִתְעוֹרְרַת אֵהָבָה. נִמְצָא שֶׁזָּכָר מְעוֹרֵר
 חֲכִיבוֹת וְאֵהָבָה לְנִקְבָה, וְאִזּוֹ הַנִּקְבָה נִקְשְׁרַת
 בְּאֵהָבָה לְזָכָר.

כְּמוֹ זֶה תְּשׁוּקַת הַנִּקְבָה לְשִׁפְךָ מִים תַּחְתּוֹנִים
 כְּנֶגֶד מִים עָלְיוֹנִים אֵינָה אֶלָּא בְּנִשְׂמוֹת
 הַצְּדִיקִים. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא, שְׁעָלִיהֶם קִיָּמִים עָלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה
 (משלי ח) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם, כָּתוּב סֵתָם.

וְסוּד הַכֹּל – צְדִיק, הוּא יְסוּד שְׁלִמְעָה, וְהוּא
 יְסוּד לְמִטָּה, וּכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל נִכְלָלַת מִצְדִּיק
 מְלִמְעָה וּמִמִּטָּה. צְדִיק מְצַד זֶה וְצְדִיק מְצַד זֶה
 יוֹרְשִׁים אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים לו) צְדִיקִים יִירָשׁוּ
 אֶרֶץ, יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְדָאֵי.

בֵּא רְאֵה, צְדִיק יוֹרֵשׁ אֶרֶץ זוּ וּמוֹרִיק עָלֶיהָ
 בְּרָכוֹת בְּכֹל יוֹם, וְנוֹתֵן לָהּ תַּפְנוּקִים
 וְעִדּוּנִים בְּשִׁפְעַ עֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפֵעַ עָלֶיהָ, וְהֵרִי בְּאֶרְנוּ
 אֶת הַדָּבָר.

וְסוּד הַכְּתוּב – (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׁמְנֵה לְחֶמוֹ
 וְהוּא יִתֵּן מְעַדְנֵי מֶלֶךְ. וְעַם כָּל זֶה דָּבָר
 אַחֲרֵי, שְׁכָתוּב (שיר ו) רְאוּהָ בָנוֹת וַיֵּאשְׁרוּהָ, וְעַל זֶה
 אָמְרָה לְאֵה, (בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשָׁרוּנִי בָנוֹת,
 וְהַכֹּל יָפָה.

וּבֵא רְאֵה, מִן הָעוֹלָם הַבָּא נִמְשָׁךְ וְשׁוּפֵעַ לְצְדִיק
 הַזֶּה לְתַת תַּפְנוּקִים וְעִדּוּנִים לְאֶרֶץ הַזֶּה,
 שְׁהִיא לֶחֶם עֲנִי, וְנִעֲשֶׂה לֶחֶם מְעַנֵּג. זֶהוּ שְׁכָתוּב
 מֵאֲשֶׁר שְׁמְנֵה לְחֶמוֹ וְהוּא יִתֵּן מְעַדְנֵי מֶלֶךְ, וְדָאֵי,
 וְהֵרִי בְּאֶרְנוּ.

בֵּא רְאֵה, מֵאֲשֶׁר שְׁמְנֵה לְחֶמוֹ, זֶהוּ מְקוּם שְׁהַכֹּל
 מֵאֲשֶׁרִים אוֹתוֹ, וּמִיְהוּ? הָעוֹלָם הַבָּא,

שֶׁהֶעֱלִינוּ וְהִתְחַתְּוֵנִים מֵאֲשָׁרִים אוֹתוֹ
 וּמִשְׁתּוֹקְקִים אֵלָיו. שְׁמֵנָה לַחֲמוֹ, מִי? עַד כָּאֵן לֹא
 פָּרַשׁ מִי הוּא הַמָּקוֹם. אֲלֵא, יֵשׁ לָחֶם וַיֵּשׁ לָחֶם,
 כָּמוֹ שֵׁיֵשׁ אֵילָן וַיֵּשׁ אֵילָן. יֵשׁ עֵץ הַחַיִּים, וַיֵּשׁ
 עֵץ שְׁתַּלּוּי בּוֹ הַמּוֹת. יֵשׁ לָחֶם שֶׁנִּקְרָא לָחֶם עֲנִי,
 וַיֵּשׁ לָחֶם שֶׁנִּקְרָא לָחֶם מְעַנֵּג. וּמִיֵּהוּ [לָחֶם]? זֶה
 ו', וְזֶה הוּא לַחֲמ"ו, לָחֶם ו', וְעַל זֶה כָּתוּב (שְׁמוֹת
 טז) הַנְּנִי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן
 הַשָּׁמַיִם וְדַאי.

וְעַל זֶה, מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לַחֲמוֹ, לָחֶם ו', שֶׁהָרִי
 מִמֶּנּוּ נִזּוֹן הָעֵץ הַזֶּה, וְהוּא מְעַטֵּר אוֹתוֹ,
 כְּכַתּוּב (שִׁיר ג) בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוֹ. וּכְשֶׁהוּא
 לּוֹקַח, וְדַאי הוּא יִתֵּן מֵעֲדֵנֵי מְלֶךְ. וּמִי הַמֶּלֶךְ? זֶה
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ נִזּוֹנֵית, וְהוּא נוֹתֵן לָהּ
 עַל יַד הַצְּדִיק דְרָגָה קְדוֹשָׁה אוֹת הַבְּרִית, וּמְכַאֵן
 לְשֶׁאֵר הַדְּרָגוֹת שְׁלֵמֻטָּה, וְכֻלָּם כָּמוֹ שְׁלֵמַעְלָה.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא הִזְקֵן אָמַר כֵּן: מֵאֲשֶׁר
 שְׁמֵנָה לַחֲמוֹ – זֶה לָחֶם שְׁבֵת, שֶׁהוּא
 מְעַנֵּג, עַל אַחַד שְׁנַיִם, כְּכַתּוּב לָקְטוּ לָחֶם מִשְׁנָה.
 מַה זֶה לָחֶם מִשְׁנָה? אֲלֵא שְׁנֵי לָחֶם, לָחֶם מִן
 הַשָּׁמַיִם וְלָחֶם מִן הָאָרֶץ. זֶהוּ לָחֶם עֲנֵג, וְזֶהוּ לָחֶם

עני. ובשבת נכלל לחם התחתון בלחם העליון, ומתברך זה משום זה, והוא לחם משנה.

ועוד היה אומר, לחם משנה של שבת לוקח משבת העליונה ששופעת ומאירה לכל, ומתחבר לחם בלחם, והוא משנה. ובכל מקום סוד של לחם נקבה היא, משום כך שמנה כתוב ולא שמן, וכתוב (בראשית ט) כי אם הלחם אשר הוא אוכל, זו אשתו.

ואם תאמר, (שמואל א-ט) והלחם אזל מפלינו, ולא כתוב אזלה? לשאר המזון קוראים לחם, והדברים ידועים מה הוא שאר המזון ומה הוא לחם ממש. לחם שלמעלה בכל מקום זכר, לחם תחתון בכל מקום נקבה. ואנו מצאנו שלפעמים כתוב זכר ולפעמים נקבה, והכל דבר אחד, זהו כמו זה, והכל יפה.

בא ראה, אשר רשום למעלה ורשום למטה בתקוני כלה, ועל כל שנים עשר השבטים הים עומד עליהם ונתקן בהם. זהו שכתוב (מלכים א-ט) והים עליהם מלמעלה. וסוד הדבר - נתקן למעלה ונתקן למטה בארץ. נתקן למעלה בתקונים ידועים כמו של העולם העליון, ונתקן

לְמַטָּה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים הִלְלוּ כְּמוֹ
שְׁלֹמֹעֲלָה, וְעַל כֵּן שְׂכִינָה לְמַעְלָה וְשְׂכִינָה לְמַטָּה
בְּשָׁבִיל [בְּתוֹכְכֶם שָׁל] יִשְׂרָאֵל, וּבְשָׁנִים עֶשֶׂר
שְׁבָטִים [וּבְשָׁנֵי שְׁבָטִים] [וּבְשָׁנֵי צְדָדִים] נִכְלָלָת
וְנִתְקַנְתָּ. אֲשֶׁר בְּתִקּוּנָהּ עוֹמֵד כְּשֶׁאֵר הַשְּׁבָטִים.

וְאִם לֹא שָׁגְלָה מֹשֶׁה – לֹא נוֹדַע, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים
ג') וְטָבַל בַּשֶּׁמֶן רָגְלוֹ, לְהִרְאוֹת אֵיפֶה
הַקָּשֶׁר שְׁלוֹ בְּמִקּוּמוֹ, שֶׁהוּא מְשַׁפֵּיעַ אוֹתוֹ שֶׁמֶן
מִשְׁחָה מְלַמְעֵלָה. מִשׁוּם כֵּן כָּתוּב בְּרוּךְ מְבַנִּים
אֲשֶׁר וְגו'.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, נִפְתְּלֵי אֵילָה שְׁלַחַה
הַנִּתֵּן אִמְרֵי שְׁפָר. הֲרִי נֶאֱמַר שֶׁהַעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן הוּא עוֹלָם שֶׁל זְכוֹר. כִּיּוֹן שֶׁעוֹלָה דָּבָר
מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמַעְלָה, הַכֹּל הוּא זְכוֹר. מִנֵּיִן לָנוּ?
מִעוֹלָה. לָמָּה נִקְרְאת עוֹלָה? מִשׁוּם שֶׁעוֹלָה מֵעַל
הַנִּקְבָּה, וּמִשׁוּם כֵּן (וַיִּקְרָא א) עֲלָה זְכוֹר תָּמִים
יִקְרִיבֵנוּ וְגו'.

לָמָּה תָּמִים? וְכִי חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת צָרִיף אוֹתוֹ
שְׁאוּמֵר תָּמִים?! מָה זֶה תָּמִים? אֵלָּא
כְּכָתוּב, הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים. מִתֵּי תָּמִים?
בְּשֶׁעָה [בְּמִקּוּם] שְׁנַמּוּל, שֶׁהֲרִי הַזְכוֹר אֵינוֹ, וְלֹא

נודע אלא רק באותו מקום שנקרא תמים, ומהו?
 זו אות הברית, שבה נודע הזכר מן הנקבה,
 כפתוב (שם) איש צדיק תמים היה. משום כך זכר
 תמים, שנודע בו איבר זה ולא יסרו אותו.

ואם תאמר, הרי כתוב (ויקרא ד) נקבה תמימה? כך
 הוא ודאי. כמו שנקרא צדיק תמים, כך
 נקרא צדק תמימה, משום שהכל נטלה ממנו.
 משום כך עולה, שעולה מן הנקבה לזכר,
 וממקום זה ומעלה הכל הוא זכר, ומן הנקבה
 ומטה הכל הוא נקבה, והרי בארנו.

ואם תאמר, כך גם הנקבה שלמעלה. אלא סיום
 הגוף מראה על כל הגוף שהוא זכר, ראש
 הגוף נקבה, עד שיורד לסיום, וכשהסיום נראה,
 הרי עושה הכל זכר. אבל כאן ראש וסוף נקבה,
 שהרי כל תקון הגוף נקבה.

בא ראה, סוד עליון אחד יש בדבר זה, שהרי
 ראינו שיעקב ברוך את יוסף בתוך אחיו.
 כיון שצוה הקדוש ברוך הוא ארבעה דגלים
 בשכינה, בשנים עשר שבטים להתקן בהם, גרע
 מהם את יוסף, ושם במקומו את אפרים. מה
 הטעם הסתלק מהם יוסף? אם תאמר משום
 חטאו – לא כך, שהרי הוא צדיק.

אָפֿאָ סוד הדבֿר - יוסף הָיָה רֶשֶׁם שֶׁל זָכָר,
 שְׁכָתוּב בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין פֶּרֶת עֲלֵי עֵינַי,
 וְכָתוּב מִשֵּׁם רַעַה אֲבָן יִשְׂרָאֵל, מִשֵּׁם נְזוּנִית אֲבָן
 יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת. אֲבָן - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעֲלִיָּהּ
 אָמַר דָּוִד (תהלים קיח) אֲבָן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה
 לְרֹאשׁ פְּנֵה. וּמִשׁוּם שְׂיוֹסֵף הוּא רֶשֶׁם שֶׁל זָכָר,
 נִקְרָא יוֹסֵף הַצְּדִיק, שֶׁהָרִי הוּא וְדַאי צְדִיק, מִשֵּׁם
 רַעַה אֲבָן יִשְׂרָאֵל.

וּמִשׁוּם שְׁכָל תְּקוּנֵי הַשְּׂכִינָה הֵן נִקְבוֹת, הַסְּתַלֵּק
 יוֹסֵף מִשֵּׁם וְהַתְּמַנָּה תַּחְתּוֹ אֲפָרִים,
 וְהוּא נִקְבָּה לְתַקּוּנֵיהָ. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא כֶּךָ, הַתְּמַנָּה
 לְצַד מַעְרָב, מְקוּם שֶׁשׁוּרָה הַנִּקְבָּה, וְאוֹתוֹ רֶשֶׁם
 שֶׁהוּא זָכָר הַסְּתַלֵּק מִתְּקוּנֵיהָ, מִשׁוּם שֶׁהוּא עוֹלָם
 שֶׁל נִקְבָּה וְלֹא עוֹלָם שֶׁל זָכָר, וְכָל תְּקוּנֵיהָ
 דוֹרְשִׁים נִקְבוֹת.

וּמִשׁוּם כֶּךָ, יוֹסֵף שֶׁהוּא צְדִיק, הַסְּתַלֵּק
 מִתְּקוּנֵיהָ, וְהַתְּמַנָּה אֲפָרִים תַּחְתּוֹ.
 וְעַל כֵּן כָּל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים הֵם תְּקוּנִים שֶׁל
 שְׂכִינָה, וְכֻלָּם צְרִיכִים כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, חוּץ מִדְּרָגַת
 הַצְּדִיק שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כָּל הָאֵיבָרִים זָכָר, וְלֹא צְרִיף
 לְהַכְחִישׁ [אוֹתוֹ].

נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחַה הִנְתַּן אֲמָרֵי שְׁפָר, הֵינּוּ מֵה
שְׁכֶתוֹב (שיר ד) וּמְדַבְּרֶךָ נְאוּה. מְשׁוּם
שְׁקוּל מְנַהִיג אֶת הַדְּבוּר, וְאֵין קוּל בְּלִי דְבוּר.
וְאוֹתוֹ הַקּוּל נִשְׁלַח מִמְּקוֹם עֶמֶק שְׁלִמְעָלָה,
וְשִׁלּוּחַ מִלְּפָנָיו לְהִנְהִיג הַדְּבוּר, שְׁאֵין קוּל בְּלִי
דְבוּר, וְלֹא דְבוּר בְּלִי קוּל. וְזֶה כָּלֵל שְׁצָרִיךְ אֶת
הַפֶּרֶט, וּפֶרֶט שְׁצָרִיךְ אֶת הַכָּלֵל, וְזֶה קוּל שְׁיִוְצָא
מִדְרוֹם וּמְנַהִיג אֶת הַמַּעְרָב, יוֹרֵשׁ לְשָׁנֵי צְדָדִים.
וְזֶהוּ שְׁכֶתוֹב (דברים לג) וּלְנִפְתָּלִי אֲמַר וּגּוֹ', יָם וְדְרוֹם
יִרְשָׁה. לְמַעְלָה זָכַר, לְמַטָּה נִקְבָּה. מְשׁוּם כֶּף
נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחַה, נִקְבָּה לְמַטָּה. כְּמוֹ זֶה זָכַר
לְמַעְלָה, שְׁכֶתוֹב הִנְתַּן אֲמָרֵי שְׁפָר. הִנְתַּן כְּתוּב,
וְלֹא הִנְתַּנְתָּ.

בא רֵאָה, מַחְשָׁבָה רֵאָשִׁית הַכֹּל, וּמְשׁוּם שֶׁהִיא
מַחְשָׁבָה, הִיא בְּפָנִים נִסְתָּרֶת וְלֹא נוֹדְעֶת,
כְּאֲשֶׁר מִתְּפַשְׁטֶת מַחְשָׁבָה זֶה יוֹתֵר, בְּאֵה לְמִקְוֹם
שְׁשׁוּרָה הָרוּחַ, וּכְשֶׁמְגִיעָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם נִקְרָאת
בֵּינָן, וְזֶה לֹא נִסְתָּר כְּבִתְחִלָּה. וְאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא
נִסְתָּר, רוּחַ זֶה מִתְּפַשְׁטֶת וּמוֹצִיאָה קוּל כְּלוּל מֵאֵשׁ
מִים וְרוּחַ, שֶׁהֵם צְפוֹן דְרוֹם וּמִזְרָח. וְהַקּוּל הַזֶּה
כָּלֵל שֶׁל כָּל שְׁאָר הַחִילּוֹת, וְקוּל זֶה מְנַהִיג אֶת
הַדְּבוּר, וְזֶה נוֹתֵן דְבָר מְתֻקָּן, מְשׁוּם שְׁקוּל נִשְׁלַח

ממקום הרוח, ובא להנהיג הדבור, להוציא
דברים ישרים.

ובשתסתכל בדרגות, הוא מחשבה, הוא בינה,
הוא קול, הוא דבור, והכל אחד.
והיא היא המחשבה, ראשית הכל, ולא היה
פרוד, אלא הכל אחד וקשר אחד, שהיא מחשבה
ממש שנקשרה באין ולא נפרד לעולמים, וזה
הוא (זכריה יד) ה' אחד ושמו אחד. ועל זה הנתן
אמרי שפר כתוב, זה הגוף.

סיום הגוף, זה שכתוב בן פרת יוסף בן פרת עלי
עין. למה פעמים? אלא בן פרת למעלה,
בן פרת למטה. ולמה אינו בן פרת למטה בתקוני
המלכה? משום שבנות צעדה להיות עלי שור,
שצריכים בנות לתקוניה ולא בנים, כמו שנאמר
(משלי לא) רבות בנות עשו חיל וגו'. רבות בנות
עשו חיל, אלו שנים עשר שבטים.

בא ראה, מלכות הקדושה לא מקבלת מלכות
קדושה שלמה עד שמתחברת באבות,
וכשמתחברת באבות, נבנה בנין שלם מהעולם
העליון, שהוא עולם הזכר, ועולם העליון נקרא
שבע שנים, כי כל שבע השנים בו.

וְסִימָן לְדָבָר – (מלכים-א ו) **וַיִּבְנֶהוּ שֶׁבַע שָׁנִים**, זֶה עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְלֹא כָּתוּב בְּשֶׁבַע שָׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לא) **כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'** אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְלֹא כָּתוּב בְּשֵׁשֶׁת, וְכָתוּב (בראשית ב) **אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָה, בְּאֲבֻרָהּם. וְאֲבֻרָהּם נִקְרָא שֶׁבַעַה יָמִים**, וְבוֹ נִבְנְהָ הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן [כְּמוֹ זֶה וַיִּבְנֶהוּ שֶׁבַע שָׁנִים], וְאֵלֶּה נִקְרָאִים עוֹלָם הַזְּכָר [וְבוֹ שֶׁבַע שָׁנִים].

כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה יֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים, סוּד הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְסוּד זֶה שְׁכָתוּב (מלכים-א ח) **שֶׁבַעַת יָמִים וְשֶׁבַעַת יָמִים אַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם. שְׁפִינָן שְׁאֵמַר שֶׁבַעַת יָמִים וְשֶׁבַעַת יָמִים, לֹא יִדְעֶנּוּ שֶׁהֵם אַרְבַּעַה עָשָׂר? אֵלֶּא לְהִרְאוֹת עוֹלָם עֲלִיּוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן, וְהֵם שֶׁבַעַת יָמִים וְשֶׁבַעַת יָמִים. אֵלּוּ זְכָרִים וְאֵלּוּ נְקֻבוֹת. אֵלּוּ הַנְּקֻבוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה עֲלֵיהֶם, שְׁכָתוּב (משלי לא) **רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, חֵיל, אֵלּוּ שָׁנִים עָשָׂר שְׁבָטִים שֶׁהֵם עָשׂוּ חֵיל, כְּכָתוּב (במדבר ב) כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֵה יְהוּדָה וְגו', וְכֵן כָּלָם.****

וְאֵם תֵּאֱמַר רַבּוֹת, וְהִרִי הֵם שָׁנִים עָשָׂר וְלֹא יוֹתֵר, חוּץ מֵאוֹתוֹ הַחֵיל שֶׁעָשׂוּ, מֵה זֶה

רבות? אלא כמו שכתוב (בראשית יח) זַעֲקַת סְדָם וְעַמְרָה כִּי רַבָּה, כְּמוֹ גְדֻלָּהּ. וְכֵן רַבּוֹת גְּדוּלוֹת, עֲלִיוֹנִים וּגְדוּלִים עַל הַכֹּל, וְאֵלוֹ נִקְרָאִים (תהלים קד) חַיּוֹת גְּדוּלוֹת. עָשׂוּ חֵיל – אוֹתוֹ חֵיל שָׁעָשׂוּ שְׁסֻמוּכִים עֲלֵיהֶם נִקְרָאִים חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוּלוֹת, לְהִתְחַבֵּר כְּאַחַד, לְתַקֵּן בָּהֶם אֶת הַמְּלָכָה, לְשִׂמְחַ בָּהֶם עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם) לוֹיִתָּן זֶה יִצְרָף לְשַׁחֵק בּוֹ. מִשׁוּם כֶּף רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל. וְנֵאמַר עֲלִית עַל כְּלָנָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (מלכים א-ז) עִמָּד עַל שְׁנֵי עָשׂוּר בְּקֹר שְׁלֹשָׁה פָּנִים צְפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה וְגו', וְכָתוּב וְהִים עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. הֵינּוּ וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה.].

וְעַל זֶה בְּנוֹת צְעָדָה עָלֵי שׁוֹר. בְּנוֹת צְעָדָה?! צוּעֵדוֹת הֵיךְ צָרִיף לְכַתֵּב! אֵלָּא אוֹתָהּ הָעֵין שְׁכַתּוּבָה לְמַעְלָה, וּמִיְהוּ? עֵין מְשַׁפֵּט, וְהוּא עוֹמֵד עָלֵי עֵין, וְהוּא עֵין, צְעָדָה וּפּוֹסַעַת לְקַחַת בְּנוֹת לְתַקּוּנֶיהָ, וְזֵהוּ בְּנוֹת צְעָדָה, וְלֹא בָּנִים. בְּנוֹת צְעָדָה, הַסְּתַכְּלוֹת לְתַקּוּנֶיהָ, וְלֹא בָּנִים. וַיִּמְרְרוּהוּ וְרַבּוּ – בְּהַסְּתַכְּלוֹת שֶׁל אֶהְבָּה אֵלָיו, כְּכָתוּב (שיר ו) הַסְּבִי עֵינֶיךָ מִנְּגָדֵי שָׁהִם הִרְהִיבֵנִי. וְעַל זֶה וַיִּשְׁטְמֵהוּ בְּעַלֵי חֲצִים.

וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, זֹו קִשְׁתּוֹ. מַה זֶה קִשְׁתּוֹ?
 זו בת זוגו. בְּאֵיתָן – חֲזַק הַלְבִּישָׁה
 עָלָיו, שְׁלֹא נַחֲלֵשׁ כַּחֲהָ, שְׁהָרִי יִדְעָה שְׁיֹוסֶף
 לֹא יִסְטָה בְּאוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל אוֹת הַבְּרִית שֶׁלוֹ
 לְיָמִין וְלִשְׂמָאל.

וַיִּפְזֹו, מַה זֶה וַיִּפְזֹו? אֲלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים יט)
 הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפֹז רַב, וְכָתוּב (איוב כח)
 וַתְּמוֹרְתָהּ כְּלִי פֶזוּ. הַתְּכַבְּדוּ זְרוּעוֹתָיו בְּמַרְגְּלִית
 עָלְיוֹנָה. מִיַּדִּי אָבִיר יַעֲקֹב – מֵאוֹתָם שְׁנֵי צְדָדִים
 שֶׁהַתְּחִזֵּק בָּהֶם יַעֲקֹב. מִשָּׁם רָעָה אָבֶן יִשְׂרָאֵל –
 מִשָּׁם נִזְוֵנִית אוֹתָהּ אָבֶן יִקְרָה, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ.
 עוֹד, מֵאוֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר צְדָדִים נִזְוֵנִית אוֹתָהּ
 אָבֶן יִקְרָה, שֶׁהֵם צָפוֹן וְדָרוֹם, וְהִיא נִתְּנָה
 בֵּינֵיהֶם וְהַתְּבָרְכָה מֵהֶם, וְנִזְוֵנָה מֵהֶם עַל [דְרָגָה]
 יַדֵּי צְדִיק.

בֵּא רְאֵה, לְיוֹסֵף נוֹסֶפֶה בְּרָכָה אַחֲרַת, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה
 קִשָּׁה. מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ, אֵל אָבִיךָ יַעֲזֹרְךָ צָרִיךָ
 לְהִיּוֹת! מַה זֶה מֵאֵל אָבִיךָ וְאַחַר כֵּן וַיַּעֲזֹרְךָ? וְאֵת
 שְׂדֵי, וְאֵל שְׂדֵי צָרִיךָ לְהִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית
 מג) וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָהֶם רַחֲמִים לְפָנָי הָאִישׁ.
 וַיְבָרְכֶךָ, יְבָרְכֶךָ צָרִיךָ לְהִיּוֹת!

אָפֵּא הוֹרִישׁוּ מְלַמְעָלָה וּמְטָה. הוֹרִישׁוּ מְלַמְעָלָה, מֵאֵל אָבִיךָ, שֶׁהוּא יְרֻשָׁה עֲלִיוֹנָה, מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם. וַיַּעֲזְרֶךָ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִחְלִיף מְקוֹם זֶה לְמְקוֹם אֲחֵר, וְשִׁסְיוּעוֹ יִהְיֶה מִמְקוֹם זֶה וְלֹא מֵאַחֵר.

וְאֵת שְׂדֵי, מַה זֶה וְאֵת שְׂדֵי? אֵלָּא זוֹ דְרַגְנָה אַחֲרַת תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֲרִי שְׁנִינּוּ, בְּכֹל מְקוֹם אֵת ה' – זוֹ הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ (ישעיהו ו) וְאָרָא אֵת ה', אֵת לְרַבּוֹת. וְאֵת – לְהַכְלִיל יוֹם בְּלִילָה וְלִילָה בְּיוֹם, כְּפִתּוּב וְאֵת שְׂדֵי, שֶׁהֲרִי מְשֵׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְבָרֵךְ אֵת הָעוֹלָמוֹת.

עוֹד, לָמָּה לֹא אָמַר וְאֵל שְׂדֵי, שֶׁהֲרִי גַם כֵּן מִשְׁמַע כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁכָתוּב וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים, הַכֹּל מְקוֹם אֶחָד הוּא, לָמָּה הַשְּׂאִיר ל' וְכָתַב ת'? אֵלָּא זֶהוּ סוּד, שְׁכָשְׂאוֹתָם שְׁבִילִים יוֹצְאִים מְלַמְעָלָה, כָּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה, מוֹרִישׁ אֵת הַשְּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר אֵת הַשְּׁמַיִם – כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת. וּמִכָּאן יוֹצְאִים לַתּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ וְאֵת הָאֶרֶץ – כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת. וְהַשְּׁמַיִם כּוֹלְלִים הַכֹּל כְּאֶחָד, וְאִזּוּ מִתְעַטֶּרֶת

הַלְבֵּנָה בְּכָל יוֹשֶׁבֶת בְּשָׁלְמוֹת, וְהַבְּרָכוֹת שׁוֹפְעוֹת
אֲז מִשָּׁם, וְעַל זֶה וְאֵת שְׂדֵי.

וַיְבָרְכֵהָ, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לוֹ תָמִיד קִיּוֹם וַיּוֹתֵר,
שְׁהָרֵי בְּכָל מְקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ וְאִ"ו, יֵשׁ
לוֹ תוֹסֶפֶת וְקִיּוֹם. עַד כָּאֵן כָּלָל, וְאַחַר כֵּךְ עָשָׂה
פָּרֵט, שְׁכָתוֹב בְּרַכַּת שָׁמַיִם וְגו'.

בְּרַכַּת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרַכַּת הוֹרֵי. וְדַאי שְׁבָרַכַּת
אָבִיךָ גָּבְרוּ, שְׁהָרֵי יַעֲקֹב הוֹרֵישׁ שְׁבַח שֶׁל
הַכֹּל יוֹתֵר מִהָאָבוֹת, שְׁהָרֵי הוּא הֵיךְ שָׁלֵם בְּכָל,
וְהַכֹּל נָתַן לְיוֹסֵף. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁכָךְ רָאוּי,
שְׁהָרֵי צָדִיק נוֹטֵל הַכֹּל וַיּוֹרֵשׁ הַכֹּל כְּאַחַד, וְכָל
הַבְּרָכוֹת שְׁרוּיוֹת בּוֹ. הוּא מוֹרִיק בְּרָכוֹת מִהָרֵאשׁ
לְמַעַלָּה, וְכָל אֵיבְרֵי הַגּוֹף כֻּלָּם נִתְקַנּוּ לְהוֹרִיק בּוֹ
בְּרָכוֹת, וְאֲז נַעֲשֶׂה נְהַר שְׂיוֹצֵא מֵעֵדֶן.

מָה זֶה מֵעֵדֶן? אֵלָּא בְּכָל שְׁעָה שְׁכָל הָאֵיבְרִים
יוֹשְׁבִים בְּקֶשֶׁר אֶחָד, וְהֵם בְּעֵדוֹן שֶׁל
הַשְּׁתוֹקְקוֹת מִהָרֵאשׁ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְכָלֵם
מֵעֵדוֹן וְהַשְּׁתוֹקְקוֹת שְׁלָהֵם מְרִיקִים בּוֹ, וְנַעֲשֶׂה
נְהַר שְׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְדַאי. עוֹד מֵעֵדֶן –
מִחֲכָמָה עַלְיוֹנָה שׁוֹפֵעַ הַכֹּל לְהַמְשֵׁךְ, וְעוֹשֶׂה נְהַר,
וְנִמְשָׁךְ עַד שְׁמַגִּיעַ לְדַרְגָּה הַזֹּאת, וְאֲז הַכֹּל בְּבָרְכוֹת,
וְהַכֹּל אֶחָד.

עַד תְּאֹת גְּבַעַת עוֹלָם, [זֶה עַד] תְּשׁוּקַת אוֹתָן
 גְּבַעוֹת עוֹלָם, וּמִי הֵם? שְׁתֵּי נְקֻבוֹת, אַחַת
 לְמַעְלָה וְאַחַת לְמַטָּה, שְׁכָל אַחַת נִקְרְאת עוֹלָם.
 וּתְשׁוּקַת כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף בְּאוֹתָן שְׁתֵּי אִמָּהוֹת.
 תְּשׁוּקָה לֵינֵק מֵהָאֵם הָעֲלִיוֹנָה (בִּינָה), וּתְשׁוּקָה
 לְהַקְשֵׁר בָּאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, וּתְשׁוּקַת הַכֹּל אֶחָד.
 מִשּׁוּם כֶּךָ כָּלָם [כְּרְאוּיָן]. תְּהֵינָן לְרֵאשׁ יוֹסֵף וְגו',
 לְהַתְּבַרֵךְ אוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל צְדִיק וְלִטַל הַכֹּל כְּרְאוּיָן.

אֲשָׁרֵי אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ צְדִיקִים, שֶׁהָרִי צְדִיק לֹא
 נִקְרָא אֱלֹא מִי שֶׁשׁוּמֵר דְרָגָה זוֹ, אוֹת
 הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, אֲשָׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא. יֵצְאוּ מִן הַמְּעָרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כָּל אֶחָד וְאַחַד יֹאמֵר דָּבָר, וְנִלְךָ בַדֶּרֶךְ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר פְּסוּק אַחֲרָיו, בְּנִימִין זָאב יִטְרֵף
 וְגו'. בְּנִימִין זָאב יִטְרֵף, לָמָּה זָאב? אֱלֹא
 מִשּׁוּם שֶׁכָּךְ נִרְשָׁם בַּכֹּסֵא, שֶׁהָרִי כָּל הַחַיּוֹת,
 קְטַנּוֹת וְגִדּוּלוֹת, רְשׁוּמוֹת שָׁם, כְּפִתּוּב (תהלים קד)
 חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גִּדּוּלוֹת, וְהַכֹּסֵא שֶׁעָשָׂה שְׁלֵמָה
 כֶּךָ נִרְשָׁם, כְּמוֹ שְׁלֵמַעְלָה.

עוֹד זָאב יִטְרֵף, שֶׁהָרִי הַמְּזַבַּח הָיָה בְּחֻלְקוֹ,
 וּמְזַבַּח הוּא זָאב. שָׁאֵם תֹּאמַר שֶׁבְּנִימִין

הוא זָאב – לא כֶּף, אֶלָּא הַמְזַבֵּחַ שֶׁהָיָה בְּחֶלְקוֹ
הוא זָאב, שֶׁהָיָה אוֹכֵל בְּשֵׁר כָּל יוֹם, וּבְנִימֵינָה הָיָה
זֶן אוֹתוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁהָרִי הָיָה בְּחֶלְקוֹ, כִּבְיָכוֹל הוּא
מְפָרְנֵס וְזֶן אֶת הַזָּאב הַזֶּה. עוֹד זָאב יִטְרֹף – זָאב
יְזוֹן, וּמִיֵּהוּ? אֵלֶּה בְּעֲלֵי יְרִיבוֹת שְׁעוֹמְדִים
לְמַעַלָּה לְקַטְרֵג, וְכֹלֵם נִהְנוּ וְנִתְקַנּוּ מֵהַקְרָבָן,
וּמֵעוֹרְרִים הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלְמַעַלָּה.

בַּבְּקָר יֹאכֵל עַד וְלָעֶרֶב יִחַלֵּק שָׁלָל. מַה זֶה
בַּבְּקָר יִחַלֵּק עַד? אֶלָּא בַּבְּקָר, שְׁאֲבָרָהֶם
מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם וְנִמְצָאת שְׁעַת רְצוֹן, הַקְרָבָן
עוֹשֶׂה הַתְּעוֹרְרוֹת וְנִחַת רוּחַ וְעוֹלָה עַד ע"ד, אוֹתוֹ
מִקּוֹם שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים ל) וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ.

עוֹד בַּבְּקָר, מַה זֶה בַּבְּקָר? זֶה אֲבָרָהֶם, כְּמוֹ
שְׁאֲמָרְנוּ, שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית כב) וַיִּשְׁכֵם אֲבָרָהֶם
בַּבְּקָר. בְּזִמְנָה שְׁנִמְצָא רְצוֹן, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לֹא הָיָה
אוֹכֵל קְרָבָן אַחֵר, וּמַה הָיָה אוֹכֵל? אוֹתוֹ מִקּוֹם
שְׁנִקְרָא ע"ד, וְהוּא כִּסָּא עֲלִיוֹן, שֶׁהוּא עֲדֵי עַד,
כִּפְתּוֹב עֲדֵי עַד וְגו'. וְזִמְנָה אֲכִילָה בַּבְּקָר שֶׁל ע"ד
הוּא, וְהָע"ד הַזֶּה [כֶּף גַּם כֵּן] לְמַעַלָּה [כֶּף נִקְרָא],
שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה כו) בְּטַחוּ בְּה' עֲדֵי עַד. וּבַבְּקָר, הֵינּוּ
קְרָבָן לַה' וְדָאֵי. יֹאכֵל עַד, וְלֹא אַחֵר.

עוֹלָה עֶשֶׂן, וְהִתְעוֹרְרוּת הָאֱהָבָה נִקְשְׁרֵת,
 וּמִתְעוֹרְרֵת לְמַעַלָּה וְעוֹמְדִים זֶה כְּנֶגֶד
 זֶה, וְאֵשׁ [וְנֵר] דּוֹלֶקֶת וּמְאִירָה בְּהִתְעוֹרְרוּת הַזֶּה
 שְׁלֵמֻטָּה, וְכֵהֵן מִתְעוֹרֵר, וְלוֹיִם מְשֻׁבְּחִים וּמְרֵאִים
 שְׂמֻחָה, וְאֵז מִתְנַסֵּף הַיֵּין לְהִתְקַשֵּׁר בְּמַיִם, וְהַיֵּין
 מְאִיר וּמְרַאֶה שְׂמֻחָה. מִשּׁוּם כֶּךָ, יֵינ טוֹב לְמֻטָּה
 לְהִרְאוֹת שְׂמֻחָה לַיֵּין אַחַר שְׁלֵמֻעָלָה, וְהַכֹּל
 מִתְעוֹרֵר לְקֶשֶׁר שְׂמַאל בְּיָמִין.

וְלָחֶם שֶׁהוּא סֵלֶת, מְלֻכּוֹת שְׂמֻעוֹרְרֵת
 הִתְעוֹרְרוּת, לוֹקְחִים אוֹתָהּ שְׂמַאל
 בְּיָמִין, וּמְקַשְּׂרִים אוֹתָהּ בְּגוֹף, וְאֵז שׁוֹפֵעַ שְׂמֻן
 עֲלִיוֹן, וְלוֹקֶטֶת אוֹתוֹ עַל יַד הַצַּדִּיק. וְעַל זֶה
 צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל סֵלֶת בְּשֻׂמֵן, וּנְקֻשֵׁר
 הַכֹּל כְּאַחַד, וְאֵז עֲדוֹן וְנַחַת שֶׁל יַחּוּד אַחַד,
 וְלוֹקֶטֶים עֲדוֹן וְנַחַת שֶׁל הַיַּחּוּד כָּל אוֹתָם כְּתָרִים,
 וּנְקֻשְׂרִים זֶה בְּזֶה, וְהַלְבֵּנָה מְאִירָה, וּנְקֻשְׁרֵת
 בְּשֻׂמֵשׁ, וְיוֹשֵׁב הַכֹּל בְּעֲדוֹן.

וְאֵז קֶרְבֵּן לֵה', וְלֹא לְאַחַר, וְעַל זֶה בְּבִקְרָא יֹאכֵל
 עֵד, וְלֹא לְאַחַר [עֵד]. יֹאכֵל עַד וַיִּתְעַדֵּן
 וַיִּתְקַשֵּׁר בְּקֻשְׁרוֹ בְּתַחֲלָה. מִתִּי? בְּבִקְרָא, שְׂצָרִיךְ
 לְהִתְבָּרֵךְ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּךָ
 יִתְבָּרְכוּ הָאַחֲרִים.

ויעל כּף אָסור לוּ לְאָדָם לְכַרֵּךְ אֶת חֲבֵרוֹ
 בְּבִקְרָה עַד שְׂיִכְרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִתְבָּרֵךְ בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהֵינּוּ
 בְּבִקְרָה יֹאכֵל עַד, וְאַחַר יִתְבָּרְכוּ הָאַחֵרִים.
 וְלַעֲרֹב יִחַלַּק שָׁלַל, שֶׁהָרִי הַקְּרַבְנוֹת שֶׁהֵיוּ
 בְּבִקְרָה, הַכֹּל נִקְרַב לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְהִתְעוֹרְרוֹת עוֹלָה לְשֵׁם. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא
 הַתְּבָרָךְ, הִיָּה קוֹשֵׁר קְשָׁרִים לְכֹל שְׂאֵר הַחֲיִלוֹת
 הָעֲלִיוֹנִים, וּמְחַלֵּק לָהֶם בְּרָכוֹת לְכֹל אֶחָד
 וְאֶחָד כְּרֵאוּי, וְנֹאָה לוֹ, וְהָעוֹלָמוֹת מִתְבַּשְּׂמִים,
 וּמִתְבָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וְהֵינּוּ סוּד הַכְּתוּב (שִׁיר ה') אֶכְלֹתִי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי
 וְגו', בְּתַחֲלָה. אַחַר כֶּן חֵלַק לְכֹלָם,
 וְאָמַר, אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים. מוֹרִיק
 בְּרָכוֹת לְכֹלָם, וּמְחַלֵּק לָהֶם לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד
 כְּרֵאוּי לוֹ, וְלִכֵּן וְלַעֲרֹב יִחַלֵּק שָׁלַל, שֶׁהָרִי הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ יִתְבָּרֵךְ בְּתַחֲלָה, וְכַעַת מְחַלֵּק בְּרָכוֹת
 לְכֹל הָעוֹלָמוֹת. שְׁלֵא תֹאמְרוּ שֶׁהַקְּרַבֵּן נִקְרַב לָהֶם
 וְלֹא לְשׁוֹם כַּח אַחַר, אֲלֵא הַכֹּל נִקְרַב לְקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מוֹרִיק בְּרָכוֹת וּמְחַלֵּק בְּרָכוֹת
 לְכֹל הָעוֹלָמוֹת, וּמִשּׁוֹם כֶּן קָרְבָן לָה', וְלֹא
 לְאַחַר.

סדר הלימוד ליום יט כסלו [יום 78 בשנה]

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּנֵי יִפְהָ אָמַרְתָּ. עוֹד, הַתְּעוֹרְרוֹת אַחֲרַת שֶׁל הַקְּרָבָן, [הַכֹּל] כִּדֵּי לְמַשֵּׁךְ בְּרָכוֹת וּלְעוֹרֵר בְּרָכוֹת, שְׂיִתְבָּרְכוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת. בְּתַחֲלָה קְרָבָן לַה', וְלֹא לְאַחַר. עַכְשָׁו תִּקְרִיבוּ אֶת קְרַבְנְכֶם, שְׂיִתְקַשְּׁרוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּאַחַד, וְיִתְחַבְּרוּ וְיִתְבָּרְכוּ עַלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

פָּתַח רַבִּי אַבְאָ וְאָמַר פְּסוּק אַחֲרָיו, כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְגו'. כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל?! הֲיֵהָ צָרִיף? (לְכַתֵּב) אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, מַה זֶה כָּל אֱלֹהֵי? אֵלָּא לְחַבֵּר [לְחַתֵּם] אוֹתָם לְמָקוֹם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת מוֹרִיקִים לְשֵׁם שְׁנַיִם עָשָׂר. שְׁנַיִם עָשָׂר וְדַאִי, קְשָׁרִים שֶׁל תְּקוּנַי הַגְּבִירָה, וְהִיא מִתְחַבֶּרֶת עִמָּם. זֶהוּ שְׁכַתוּב שְׁנַיִם עָשָׂר. וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אַבְיָהֶם וַיְבַרֵךְ אוֹתָם, שֶׁהָרִי בְּמָקוֹם זֶה הַדְּבוּר שׁוֹרָה.

אֲשֶׁר דִּבֶּר, כָּאֵן קָשָׁר אַחַד לְהִתְחַבֵּר מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, וּמִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. מִלְּמַטָּה בְּשָׁנִים עָשָׂר הַשְּׁבִטִים הִלְלוּ, וְזֹאת הַתְּחַבְּרָה עִמָּם. אֲשֶׁר דִּבֶּר, הָרִי חֲבוּר זָכַר וּנְקֵבָה קָשׁוּר לְשָׁנֵי צְדָדִים, מִלְּמַטָּה וּמִלְּמַעְלָה. לְסוּף קָשָׁר

אוֹתָם בַּמָּקוֹם שֶׁלְמַעֲלָה, זָכַר וּנְקָבָה כְּאַחַד, זֶהוּ
שְׁכָתוֹב אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרָכְתוּ וְגו'. מֵה זֶה
כִּבְרָכְתוּ? אֵלָּא כִּבְרַכְתָּ בֵּת זּוּגוּ. אִישׁ אֲשֶׁר
כִּבְרָכְתוּ, שְׁנִיֵּיהֶם כְּאַחַד.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן וְרָאָה
בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם וְגו'. יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן,
שֶׁמֶמְנוּ יוֹצְאִים בְּרָכוֹת לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, וְהוּא
כּוֹלֵל כָּל הַבְּרָכוֹת וְנוֹתֵן לָהֶן. וְאַחַר כֵּן וְרָאָה בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַם, לְהִרְאוֹת שְׁכָל הַבְּרָכוֹת בְּאוֹת מְזָכַר
וּנְקָבָה. כְּמוֹ זֶה (במדבר ו) יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ. יְבָרְכֶךָ
ה' - מְזָכַר, וַיִּשְׁמְרֶךָ - מְנַקְבָה. יְבָרְכֶךָ ה' -
מְזָכוֹר, וַיִּשְׁמְרֶךָ - מְשָׁמוֹר, וְהַכֵּל דְּבַר אַחַד,
מִשׁוּם שֶׁמִּשְׁנֵיֵיהֶם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָמוֹת. וְעַל
זֶה, אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרָכְתוּ בְּרַךְ אֹתָם.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח פְּסוּק וְאָמַר, וַיְכַל יַעֲקֹב לְצוֹת
אֶת בְּנָיו וְגו'. וַיְכַל יַעֲקֹב לְצוֹת אֶת בְּנָיו,
לְצוֹת? הֲיֵה צָרִיךְ (לְכַתֵּב) לְבָרֶךְ! אֵלָּא שְׁצוּהָ אוֹתָם
אֶל הַשְׁכִּינָה לְהִתְקַשֵּׁר אֵלֶיהָ. עוֹד, שְׁצוּהָ אוֹתָם
עַל עֶסְקֵי הַמַּעֲרָה, שֶׁהִיא קְרוּבָה לְגַן עֵדֶן, שְׁשָׁם
קְבוּר אָדָם הָרֵאשׁוֹן.

בֵּא רָאָה, אוֹתוֹ מְקוֹם נִקְרָא קְרִית אַרְבַּע. מֵה
הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁשָּׁם נִקְבְּרוּ אַרְבַּעַה

זוגות: אָדָם וְחַוָּה, אַבְרָהָם וְשָׂרָה, יַצְחָק
וְרַבְקָה, יַעֲקֹב וְלֵאָה.

הָרִי יֵשׁ כָּאֵן קִשְׂיָא, שְׁשָׁנִינוּ, הָאָבוֹת הֵם מְרַכְּבָה
קְדוּשָׁה, וּמְרַכְּבָה לֹא פְחוֹת מֵאַרְבָּעָה,
וְשָׁנִינוּ שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֵבֵר אֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ
עִמָּהֶם וְנַעֲשׂוּ מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים
קיח) אָבֵן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים וְגו', שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ הַתַּחֲבֵר
לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה עִמָּהֶם. אִם כֵּן, דָּוִד צָרִיךְ
[לְהִתְקַשֵּׁר] לְהַקְבֵר בְּתוֹךְ הָאָבוֹת, וַיְהִי קִרְיַת
אַרְבַּע עָמוֹ, אִזְ מָה הַטַּעַם לֹא נִקְבְּר עִמָּהֶם?

אַתָּה, דָּוִד הַמֶּלֶךְ מְקוּם מְתַקֵּן הִיָּה לוֹ כְּרֵאוּי,
וּמִיָּהוּ? צִיּוֹן, לְחֵבֵר אוֹתוֹ כְּאַחַד. וְאָדָם
שֶׁנִּקְבֵר בְּתוֹךְ הָאָבוֹת, הָרִי הֵם נִקְבְּרוּ עִמוֹ, מִשּׁוּם
שֶׁהוּא הִיָּה מֶלֶךְ רֵאשׁוֹן, וְנַעֲבָרָה מִמֶּנּוּ הַמְּלָכוֹת
וְנִתְּנָה לְדָוִד הַמֶּלֶךְ, וּמִיָּמֵיו שֶׁל אָדָם הַתְּקִים דָּוִד
הַמֶּלֶךְ, שֶׁעַל אָדָם נִגְזְרוּ אֵלֶיךָ שָׁנִים, וְהַעֲבָרוּ מִמֶּנּוּ
שְׁבַע עִים שָׁנִים, יָמָיו שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְהוּא נִתֵּן
אוֹתָם, וְהָאָבוֹת אֵיךְ יִקְוּמוּ עַד שְׁיָבֵא דָּוִד הַמֶּלֶךְ?
אַלֵּא זָכָה לְמִקְוָמוֹ כְּרֵאוּי לוֹ, מִשּׁוּם כֵּן לֹא נִקְבֵר
עִם הָאָבוֹת.

זאת וְעוֹד, הָאָבוֹת שְׂרוּיִים בְּמִקְוָם שֶׁל זָכָר, וְדָוִד
בְּמִקְוָם שֶׁל נִקְבָה, וְהָאָבוֹת נִקְבְּרוּ עִמָּם

הַנְּקֻבוֹת, וְדוֹד נִקְבֵּר וְהִתְחַבֵּר בְּמָקוֹם שֶׁל זָכָר,
דָּבָר כָּרְאוּי לוֹ.

וַיֵּאָסֶף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, מְשׁוּם שֶׁהָרִי הוּא
יוֹשֵׁב בְּמָקוֹם שֶׁל חַיִּים. כְּשֶׁרָצָה
לְהִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם, הוֹרִיד רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה,
וְהִתְכַנַּס וְהִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיְגֹוע
וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו. פָּתַח וְאָמַר, (שם פב) נִכְסְפָה
וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחֻצְרוֹת ה'. דָּבָר זֶה הָרִי
בְּאֵרוֹהוּ הַחֲבָרִים.

אֲבָל בֵּא רְאֵה, יֵשׁ מְדוֹרִים תַּחְתּוֹנִים וַיֵּשׁ מְדוֹרִים
עֲלִיוֹנִים. בְּעֲלִיוֹנִים לֹא [מְדוֹרִים] שׁוֹרִים
שָׁם, וּמִי הֵם? אוֹתָם בָּתִּים פְּנִימִיִּים וּבָתִּים
חִיצוֹנִיִּים הֵם נִקְרְאִים חֻצְרוֹת ה', מְשׁוּם שֶׁהֵם
עוֹמְדִים שָׁם בְּאַהֲבָה וּתְשׁוּקָה אֶל הַנִּקְבָּה. בֵּא
רְאֵה, כְּשֶׁנִּשְׁמָה עוֹלָה, הַכֹּל מִתְעוֹרָר לְנִקְבָּה,
שֶׁהָרִי הִיא אַחוּזָה בְּתְשׁוּקָה שְׁלֵמָה וְנִקְשָׁרֶת בּוֹ.

יַעֲקֹב לֹא מֵת, מְשׁוּם כֶּן לֹא נֵאָמַר בּוֹ מוֹת,
אֲלֹא וַיְגֹוע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו. רְאֵה מֵה
כְּתוּב, וַיֵּאָסֶף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, שֶׁהִתְכַנַּס
הַשֶּׁמֶשׁ אֶל הַלְּבָנָה. הַשֶּׁמֶשׁ לֹא מֵת, אֲלֹא
מִתְכַנַּס מִן הָעוֹלָם וְהוֹלֵךְ לְלִבְנָה.

בא ראה, בַּשָּׁעָה שֶׁהִתְכַּנַּס יַעֲקֹב, הָאִירָה הַלְּבָנָה,
וּתְשׁוּקַת הַשָּׁמֶשׁ הָעֲלִיּוֹן הַתְּעוֹרָרָה אֵלָיו,
מִשׁוּם שֶׁכָּאֲשֶׁר הַשָּׁמֶשׁ עוֹלָה, מִתְעוֹרָר שָׁמֶשׁ
אַחַר, וְנִדְבָקִים זֶה בְּזֶה וְהַלְּבָנָה מֵאִירָה.

אמר רבי שמעון, יָפָה אִמְרַתְּ, אָבֵל הָרִי נִתְבָּאָר
שֶׁהֲעֲלִיּוֹן, עוֹלָם הַזְּכוֹר, נִקְשָׁר בַּתְּחִתּוֹן,
שֶׁהוּא עוֹלָם הַנְּקֵבָה, וְהַתְּחִתּוֹן נִקְשָׁר לְעֲלִיּוֹן,
וְהַכֹּל זֶה כְּמוֹ זֶה.

וְהָרִי נֶאֱמַר שְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם, כִּפְתּוּב מִן הָעוֹלָם
וְעַד הָעוֹלָם. וְאִף עַל גַּב שְׁשֵׁתֵי נְקֻבוֹת הֵן
– אֶחָד מִתְקַן בְּזָכוֹר וְאֶחָד בְּנְקֵבָה. זֶה שְׁבַע
[שְׁבַת], וְזֶה בַת שְׁבַע. זו אִם וְזו אִם. זו נִקְרָאת
אִם הַבָּנִים, וְזו נִקְרָאת אִם שְׁלֵמָה, כִּפְתּוּב (שִׁיר ג)
צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֵמָה וְגו'.
בְּמֶלֶךְ שְׁלֵמָה – בְּמֶלֶךְ שֶׁכָּל הַשָּׁלוֹם שָׁלוֹ, זו אִם
שְׁלֵמָה, כִּפְתּוּב (מַלְכִים-א יא) בַת שְׁבַע אִם שְׁלֵמָה.

וְכַתּוּב (שִׁם ה) וַתִּרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֵמָה. חֲכָמַת שְׁלֵמָה
– זו אִם שְׁלֵמָה, שְׁכַתּוּב (מִשְׁלֵי לא) דְּבָרֵי
לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוֹ. דְּבָרֵי לְמוֹאֵל
מֶלֶךְ, פְּסוּק זֶה לֹא נוֹדַע מֵהוּ הַסֵּתֵר שָׁלוֹ, אֶלָּא
דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ – דְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ מִשׁוּם אֵל

שְׁהוּא מְלֶךְ. וּמִיֵּהוּ? זֶה (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם.
 וְאֵל שְׂדֵי, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. לְמוֹאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (איוב מ) לָמוּ פִי. לְמוֹאֵל מְלֶךְ, שֶׁהִיא בַּת שֶׁבַע.
 מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ, כְּשֶׁהִתְגַּלָּה עָלָיו בְּגִבְעוֹן
 בַּחֲלוֹם הַלֵּילָה.

בֵּא רֵאֵה, יַעֲקֹב הַתְּכַנֵּס לְלִבָּנָה וְעָשָׂה בָּהּ פְּרוֹת
 לְעוֹלָם, וְאֵין לָךְ דוֹר בְּעוֹלָם שְׂאִין בּוֹ פְּרִי
 שֶׁל יַעֲקֹב, מִשּׁוֹם שֶׁהָרִי הוּא עוֹרֵר הַתְּעוֹרְרוֹת
 לְמַעְלָה, מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב וַיֵּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה,
 שֶׁהִיא מִטַּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְדַאי.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהָרִי הַשְּׂתֵלֵם לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה, שֶׁכְּתוּב (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא
 עֲבָדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה' וְגו' כִּי אַתָּה אָנֹכִי. כִּי אַתָּה אַתָּה
 לֹא נֶאֱמַר, אֵלָּא כִּי אַתָּה אָנֹכִי, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, וַיִּבְאוּ עַד גֶּרֶן הָאָטָד
 וְגו', וְכְתוּב וַיִּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכּוֹנְעֵנִי אֶת
 הָאֵבֶל בְּגֶרֶן הָאָטָד וְגו'. בְּפִסְוֻקִים הִלְלוּ יֵשׁ
 לְהַתְּבוֹנֵן בָּהֶם, מָה אַכְפֵּת לָנוּ שֶׁהֵם בָּאוּ עַד
 גֶּרֶן הָאָטָד? וּמָה הַטַּעַם כִּנּוּ אַבְלוֹת זו
 לְמִצְרַיִם, הָרִי צָרִיף הִיָּה לְכַתֵּב אֶבֶל יִשְׂרָאֵל,
 מָה הַטַּעַם לְמִצְרַיִם?

אָפֵּא כִּף אָמְרוּ, כָּל אוֹתוֹ זְמַן שְׁהִיָּה יַעֲקֹב
בְּמִצְרַיִם, הַתְּבָרָכָה הָאָרֶץ בְּגִלְלוֹ, וְנִילוּס
הָיָה יוֹצֵא וּמִשְׁקָה אֶת הָאָרֶץ. וְעוֹד, שְׁפִסֵּק
הָרַעֲב בְּגִלְל יַעֲקֹב, וְעַל כִּף הַמִּצְרַיִם עָשׂוּ אֲבָל,
וְהַתְּכַנְּנָה עֲלֵיהֶם.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ
כָּל תְּהִלָּתוֹ. פִּסּוּק זֶה בְּאֲרוּהוּ, אֲבָל מַה זֶה
יִמְלֵל? יִדְבֹר הָיָה צָרִיף לְכַתֵּב! וְאִם תֹּאמַר שְׁזוֹ
דְּרֹךְ הַכְּתוּב, שְׁהָרִי הַפִּסּוּקִים הֵם כִּף – לֹא, שְׁכַלֵּם
בְּאִים לְהִרְאוֹת דְּבַר, אֵף כָּאֵן בָּא לְהִרְאוֹת דְּבַר.
מִי יִמְלֵל [גְּבוּרוֹת ה'], כְּכַתוּב (דברים כג) וְקִטְפַת
מְלִילָת. גְּבוּרוֹת ה', מְשׁוּם שֶׁהֵם רַבִּים, שְׁהָרִי כָּל
גְּזֵרַת הַדִּין בָּאָה מִשָּׁם, וְלִכֵּן מִי הוּא שְׁיִסְלַק
וְיַעֲבִיר גְּזֵרָה אַחַת מֵאוֹתָן גְּבוּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?

עוֹד, מִי יִמְלֵל וְיִדְבֹר, הַכֹּל אֶחָד. יִדְבֹר, שְׁהָרִי
כְּמָה וְכְמָה גְּבוּרוֹת הֵן שְׁאִין לָהֶם חֲשָׁבוֹן,
כְּמָה בְּעֵלֵי דִינִים, כְּמָה בְּעֵלֵי מְגַנִּים, כְּמָה שׁוֹמְרֵי
הַחֻקִּים, וְהַדְּבוּר לֹא יְכוּל לְדַבֵּר לָהֶם.

וּבְמָה יְדוּעוֹת? כָּלֵם בְּהַגְדָּה, שְׁיִשׁ בָּה סוֹד
הַחֻכְמָה, שְׁהָרִי בְּדְבוּר וּבְאֲמִירָה לֹא

יכול לְדַבֵּר לָהֶם וּלְדַעַת אוֹתָם, אֲבָל בְּהַגְדָּה הֵן יְדוּעוֹת, כִּפְתּוּב (תהלים קמה) דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מֵעַשְׂרֵיךָ וּגְבוּרָתֵיךָ יִגִּידוּ. בְּסוּד זֶה יוֹדְעִים, אֲבָל גְּבוּרָתְךָ, שֶׁהִיא גְּבוּרָה תַּחְתּוֹנָה, יִדְּבֵרוּ, שִׁפְתּוֹב וּגְבוּרָתְךָ יִדְּבֵרוּ.

יְשָׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, שְׂרָבִים הֵם [הַדְּרָגוֹת] הַדִּינִים שֶׁנוֹדְעִים וּמַחְבְּרִים בְּתִהְלָה, וְכַמָּה חִילוֹת וְכַמָּה מַחְנוֹת שֶׁמַּתְחַבְּרִים בָּהֶן, כִּפְתּוּב (איוב כה) הֵיטֵב מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו, וְעַל זֶה מִי יִכּוֹל לְהַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ?

בֵּא רְאֵה, הַמְצָרִים כָּלֵם הָיוּ חֲכָמִים, וּמַצֵּד הַגְּבוּרָה יֵצְאוּ, כַּמָּה חִילוֹת וְכַמָּה מַחְנוֹת וְכַמָּה דְרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, עַד שֶׁמַּגִּיעִים לְדְרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת, וְהַמְצָרִים הָיוּ מְכַשְּׁפִים וְחֲכָמִים בָּהֶם, וְיוֹדְעִים נִסְתָּרוֹת הָעוֹלָם, וְהִסְתַּכְּלוּ, שֶׁהָרִי שֶׁבְּזָמֵן שִׁיעַקֵב קָיָם בְּעוֹלָם, אֵין עִם שִׁישְׁלֵט עַל בְּנָיו, וְיִדְּעוּ שֶׁהָרִי יִשְׁתַּעֲבְדוּ בְּיִשְׂרָאֵל זְמַנִּים רַבִּים.

כִּיּוֹן שִׁיעַקֵב מֵת, שֶׁמַּחֲוֹ. הִסְתַּכְּלוּ מֵה יִהְיֶה בְּסוּף, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְגֶרֶן הָאֶטֶד, שֶׁהוּא גִזְרַת הַדִּין הַשּׁוֹלֵט. אֶטֶד בְּגִימַטְרִיא יָד, כְּמוֹ

שְׁנֵאמַר (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה וְגו'.

כִּינֵן שֶׁהִגִּיעוּ לְמָקוֹם זֶה, רָאוּ הַגְּבוּרוֹת שִׁיּוּצָאוֹת מֵהָאֵטָד הַזֶּה. וְלָמָּה נִקְרָא אֵטָד? אֲלֵא מָה אֵטָד יוּצָאִים קוֹצִים לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, כֶּף גַּם יָד יוּצָאוֹת מִמֶּנָּה אֲצַבְּעוֹת לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, וְכָל אֲצַבַּע וְאֲצַבַּע עוֹלָה בְּכַמָּה גְבוּרוֹת, בְּכַמָּה דִּינִים, בְּכַמָּה הִנְהָגוֹת, אִזּוּ וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גָּדוֹל וְכַבֵּד מְאֹד עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אֲבֵל מְצָרִים. וְדַאי אֲבֵל כֶּבֶד זֶה לְמְצָרִים, וְלֹא לְאַחֵר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּרֶשׁ אֶת הַפֶּרֶשׁה. יֵצְאוּ מִתּוֹךְ הַמְּעָרָה. אָמַר, רָאִיתִי שְׁיוּם זֶה יִפֹּל בַּיֵּת בְּעִיר, וַיַּעֲדְרוּ שְׁנֵי [בְּנֵי] רוּמָאִים מְקַטְרָגִים. אִם אֲנִי בְּעִיר, לֹא יִפֹּל הַבַּיֵּת. חֲזְרוּ לְתוֹךְ הַמְּעָרָה וַיֵּשְׁבוּ.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צִהְלֵי קוּלְךָ בַּת גְּלִים וְגו'. צִהְלֵי קוּלְךָ, פְּסוּק זֶה נֶאמַר לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְשַׁבַּחַת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקוֹל מְשַׁבַּח, וְעַל כֵּן צִהְלֵי קוּלְךָ. מִכָּאן לְמַדְנוּ, כָּל מִי שֶׁרוּצָה לְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקוֹל, צָרִיךְ לוֹ קוֹל נְעִים שִׁיעֵרֵב לְאַחֵרִים שֶׁשׁוֹמְעִים אוֹתוֹ, וְאִם לֹא – לֹא יִקּוּם לְהֵרִים קוֹל.

בא ראה, לויים שפאו מצד זה, שפכתוב (במדבר ח) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה. מה הטעם? משום שקולו [דרגתו, ואם] נמוך, ולא יערב לאזנים כשאר חבריו, אז מעבירים מצבא העבדה הזה [מהחילים] של מעלה, שעומדים לנגן לעבודה הזו ולכבד את השם הקדוש פראוי.

החילות שלמעלה, חילות ומחנות כנגד התחתונים, לשבח את השם הקדוש ולזמר להם, ומשום כך ישוב מצבא העבדה. ומשום שכנסת ישראל משבחת את הקדוש ברוך הוא, אמר הכתוב צהלי קולך בת גלים, בת האבות.

עוד בת גלים – העולם הבא נקרא גלים, משום שהכל עומד בו, ונכלל בו תלי תלים, ויוצא ממנו לכל. עוד בת גלים – ככתוב (שיר ד) גל נעול, וכל אותם גלים ומעינות, כלם יוצאים מהעולם הבא, וכנסת ישראל היא בת גלים.

בא ראה, פסוק זה קשה. בתחלה כתוב צהלי קולך, שהוא כדי לזמר ולהרים קול, ואחר כך כתוב הקשיבי. אם כך, אז למה צהלי

קולך, כיוון שכתוב הקשיבי? אלא צהלי כדי
לשבח ולזמר.

בא ראה, אם ישראל מתחילים לשבח ולזמר
לקדוש ברוך הוא, אז כתוב הקשיבי, מה
הטעם? בשביל שישאל מושבחים ומזמרים
בשבילה לקדוש ברוך הוא, ועל זה כתוב צהלי
קולך, וכתוב הקשיבי.

לישה - משום שבאה מצד הגבורה, כמו
שנאמר (משלי ל) ליש גבור בבהמה.
ולשה זו גבורה, לשבר כחות וחוזקים. עניה
ענתות - משום שהיא אספקלריה שלא מאירה
[עליה], עניה ודאי, אין לה ללבנה אור משל
עצמה, אלא רק מה שנותן לה השמש.

ענתות הוא שדה, כפר אחד, ושורים בו כהנים
עניים שמחזרים על הפתחים [של
הלוים], ואין מי שישגיח בהם, משום שכל אותם
בני אותו כפר [קלים], בזויים היו בעיני העם,
וביתם יותר ריק מכל העם, פרט למה שנותנים
להם, כמו עניים [קלים] בזויי עם. משום כך
ללבנה אין אור משל עצמה, אלא בשעה
שמתחבר עמה השמש היא מאירה.

בא רֵאָה, שְׁכַתוֹב (מלכים-א ב) וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר
הַמֶּלֶךְ עֲנֵתָת לִךְ עַל שְׁדִיף כִּי אִישׁ מוֹת אָתָּה.
וְכִי עַל שֶׁהִזְמִין אֶת אֲדוֹנֵיהוּ נִקְרָא אִישׁ מוֹת?
אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהָיָה מִמָּקוֹם עָנִי, שֶׁנִּדְבָקָה בּוֹ
הַלְבָּנָה, שֶׁהִיא עֲנִיָּה עֲנֵתוֹת.

וְאִם תֹּאמַר, (שם) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה
אָבִי, מִשּׁוּם כֶּף צַדִּיק שֶׁלֹּא הִרְג אֹתוֹ?
אֶלָּא אֲבִיָּתָר, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה מִמָּקוֹם עָנִי, זָכָה בּוֹ
דָּוֶד עַד שֶׁלֹּא עָלָה לְמַלְכוּת, כִּשְׁהָיָה אוֹרֵב לוֹ
לְשֵׁאוֹל, וְהָיָה דָּרְכוֹ כְּעָנִי, [אֲחֵר כֶּף] כְּמוֹ זֶה
אֲבִיָּתָר. וְלִזְמַן שֶׁשָּׁלַט שְׁלֹמֹה, עֲמָדָה הַלְבָּנָה
בְּשִׁלְמוֹת, וְהָיְתָה בְּחֻדוֹהָ שֶׁל עֶשֶׂר, שֶׁהִכֵּל הָיָה
לוֹ, לֹא זָכָה בְּאַבְיָתָר.

וְדַאי שָׂדָה עֲנֵתוֹת סוּד הַדָּבָר הָיָה, וְיִרְמְיָה שֶׁקָּנָה
אוֹתוֹ, הִכֵּל הָיָה בְּשִׁבִיל לְרֶשֶׁת סוּד עֲלִיּוֹן.
בֹּא רֵאָה, כִּשְׁשׁוֹלְטַת הַלְבָּנָה, הִיא נִקְרָאת שָׂדָה
תְּפוּחִים. כִּשְׁהִיא בְּעָנִי, שָׂדָה עֲנֵתוֹת. מִשּׁוּם כֶּף
תְּשַׁבַּחַת שְׁלֹמֹה עוֹשָׂה לָהּ עֶשֶׂר וּשְׁלֹמוֹת.

כְּמוֹ שְׁדוּד, כָּל יָמָיו הִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁלֹמוֹת
וּלְנַגֵּן מִיָּנִי זָמַר לְזָמַר וּלְשַׁבַּח לְמִטָּה,
וּכְשֶׁדָּוֶד הִסְתַּלַּק מֵהָעוֹלָם, הִשְׁאִיר אוֹתָהּ

בְּשִׁלְמוֹת, וּשְׁלֵמָה לְקַח אוֹתָהּ בְּעֶשֶׂר, בְּשִׁלְמוֹת,
שְׁהָרֵי הַלְּבָנָה יִצְאָה מֵהָעֲנִי וְנִכְנָסָה לְעֶשֶׂר,
שֶׁבְעֶשֶׂר הִזָּה שָׁלֹט עַל כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ.

וַעֲלֵ זָה, (סם י) אֵין כֶּסֶף [לא] נֶחֱשֵׁב בִּימֵי שְׁלֵמָה.
אֶלָּא הַכֹּל זָהב, שֶׁהַתְּרַבָּה הַזֶּהב, וּבְאוֹתוֹ
הַזְּמַן כָּתוּב (איוב כח) וְעֶפְרַת זָהב לוֹ, שְׁהָרֵי עֶפְרַת
שְׁלֵמְעֵלָה הָיָה מְסֻתָּפֵל בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, וּבְהַסְתַּפְלוֹת
שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ וְתִקְפוֹ, הָעֶפְרַת נַעֲשֶׂה וּמִתְרַבָּה הַזֶּהב.
בֵּא רְאֵה, מִן הַהָרִים שֶׁכַּח הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר שָׁם,
עֶפְרַת הָאָרֶץ שְׁבִין הַהָרִים כְּלָם עוֹשִׂים זָהב,
וְאֶלְמָלָא חֵיוֹת רְעוֹת שְׂרָבוֹת שָׁם, לֹא הָיוּ אֲנָשִׁים
עֲנִיִּים, מִשּׁוּם שֶׁתִּקְףָה הַשֶּׁמֶשׁ מֵרַבָּה אֶת הַזֶּהב.

מִשּׁוּם כִּי בִימֵי שְׁלֵמָה אֵין כֶּסֶף נֶחֱשֵׁב לְמֵאוֹמָה,
שְׁהָרֵי תִקְףָה הַשֶּׁמֶשׁ מְסֻתָּפֵל בְּעֶפְרַת וּמֵרַבָּה
אֶת הַזֶּהב. וְעוֹד, שְׁאוֹתוֹ עֶפְרַת הוּא צַד הַדִּין.
כְּשֶׁמְסֻתָּפֵל בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, נוֹטֵל תִּקְףָה וּמִתְרַבָּה זָהב.
כִּינֵן שֶׁהַסְתַּפְּלָה שְׁלֵמָה בָּהּ, שֶׁבַח וְהַכְרִיז וְאָמַר,
(קהלת א) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפְרַת וְגו'.

וַעֲלֵ זָה שְׁלֵמָה לֹא הַצְּטָרֵךְ לְנַגֵּן כְּמוֹ דוֹד, אֶלָּא
שִׁירָה שֶׁהִיא אֶהְבָּה שֶׁל עֶשֶׂר, שֶׁהִיא אוֹר
וְאֶהְבָּה שֶׁכֹּל הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הָיוּ בָּהּ,

השֶׁבַח שֶׁל הַגְּבִירָה כְּשִׁיּוֹשֶׁבֶת בְּכֶסֶף כַּנְגֵד הַמֶּלֶךְ.
הוא אָמַר.

כָּתוּב (מלכים-א י) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף
בִּירוּשָׁלַם כְּאַבְנִים, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל הִיָּה
זָהָב, וְהַעֲפָר נִקְשָׁר בְּשִׁמְאֵל בְּצַד הָאֲהָבָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ב) שִׁמְאָלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, וְהַשֶּׁמֶשׁ
נִדְבֵק עִמָּה וְלֹא זָז מִמָּנָה.

שְׁלֵמָה טָעָה בְּזֶה, שֶׁהָרִי רָאָה שֶׁהַלְבָּנָה קָרְבָה
לְשֶׁמֶשׁ, וְהִימִין מִחֻבָּקָת, וְהַשִּׁמְאֵל תַּחַת
הָרֵאשׁ. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּקָרְבוֹ זֶה לְזוֹ, אָמַר, הָרִי
הַתְּקָרְבוֹ כְּאַחַד, יְמִין מֵה כָּאֵן עוֹשֶׂה, שֶׁהָרִי יְמִין
אֵינָה אֶלָּא כְּדִי לְקָרֵב? כִּיּוֹן שֶׁקָּרְבוֹ זֶה בְּזֶה, לָמָּה
צָרִיךְ? מִיָּד אֵין כֶּסֶף [לֹא] נִחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֵמָה.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתָּה דְּחִיתָ אֶת
הִימִין - חֲיִיךָ, אַתָּה תִצְטָרֵךְ לְחֹסֵד בְּנֵי
אָדָם וְלֹא תִמְצָא. מִיָּד סָטָה הַשֶּׁמֶשׁ מִכַּנְגֵד
הַלְבָּנָה, וְהַלְבָּנָה הַתְּחִילָה לְהַחֲשֹׁךְ, וְהִיָּה שְׁלֵמָה
מִחֲזֵר עַל הַפְּתָחִים וְאוֹמֵר (קהלת א) אֲנִי קִהַלְתִּי,
וְלֹא הִיָּה מִי שִׁיעֲשֶׂה עִמּוֹ חֹסֵד. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁדְּחָה אֶת הִימִין וְלֹא הִחְשִׁיב אוֹתוֹ, זֶהוּ
שְׁכָתוּב (מלכים-א י) אֵין כֶּסֶף [לֹא] נִחְשָׁב בִּימֵי
שְׁלֵמָה לְמֵאוּמָה.

וְלָכֵן כָּל הַמְרָבָה תִּשְׁבַּחֹת לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מְרָבָה שְׁלוֹם לְמַעְלָה, מְשׁוּם כֶּךָ (ישעיה י'
הַקְּשִׁיבִי לַיְשָׁה. כָּתוּב (איוב ד') לַיֵּשׁ אֲבָד מִבְּלֵי טָרֶף
וְגו'. לַיֵּשׁ – הֵינּוּ לַיְשָׁה, כִּכְתוּב חֵק חֻקָּה. אֲבָד –
כִּכְתוּב (ישעיה כז) וּבָאוּ הָאֲבָדִים. מִבְּלֵי טָרֶף –
מְשׁוּם שֶׁהִיא בְּקִשָּׁה [סִבָּה] עָלֶיהָ לָתֵת, כִּכְתוּב
(משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ – מְשׁוּם שֶׁכָּל הַחִילִים,
כְּשֶׁהִיא נוֹתֵנֶת לָהֶם טָרֶף, כֻּלָּם מִתְּחַבְּרִים
כְּאַחַד וַיּוֹנְקִים כְּאַחַד. וּכְשֶׁהִיא יּוֹשֶׁבֶת מִבְּלֵי
טָרֶף, שֶׁהַגְּלוּת גּוֹרֵם, וְדַאי בְּנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ,
כֻּלָּם נִפְרָדִים לְכַמָּה צְדָדִים וְדָרְכִים כְּדֵי לְמַצֵּא
לַעֲשׂוֹת דִּין. וְלָכֵן כְּשֶׁהִקְרַבְּן נַעֲשֶׂה, הַכֹּל
מִתְקַנֵּים וּמִתְקַרְבִּים כְּאַחַד, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. עַכְשָׁו
שֶׁקְרַבְּן לֹא נַעֲשֶׂה, וְדַאי שְׁבִנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ,
וּמְשׁוּם כֶּךָ אֵין לָנוּ יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ דִין,
שֶׁהָרִי לֹא מִתְעוֹרְרִים עֲלִיוֹנִים וַתְּחַתּוֹנִים
בְּשִׁלְמוֹת עֲלִיוֹנָה כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ.

בֵּא רָאָה, עַכְשָׁו תִּפְלֵת הָאָדָם מְעוֹרְרֵת שְׁלֵמוֹת
לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּבִבְרָכָה שֶׁמְבָרֵךְ אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְבָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וַתְּחַתּוֹנִים,
וְלָכֵן בְּתִפְלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִים הָעוֹלָמוֹת. מִי

שְׁמִבְרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - יִתְבָּרַךְ. מִי שֶׁלֹּא
מְבָרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - לֹא מִתְבָּרַךְ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (שמואל-א ב) כִּי מְכַבְּדֵי אֶכְבֵּד וּבְזֵי יִקְלוּ.

רַב הַמְּנוּנָא הִזְקֵן לֹא נָתַן כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה לְאָדָם
אֲחֵר לְבָרַךְ, [שְׂרָצָה לְטַל] אֲלֵא הוּא הַקְּדוֹשׁ
וְנִטַּל אוֹתוֹ [בְּיָמִין וּבְשְׂמָאל] בְּשֵׁתֵי יָדָיו וּמְבָרַךְ.
וְהָרִי אָמְרָנוּ שְׂצָרִיךְ לְטַל אוֹתוֹ בְּיָמִין [וְלֹא
בְשְׂמָאל] וּבְשְׂמָאל, וְאֵף עַל גַּב שְׂפָלָם הִתְעוֹרְרוּ
בו - יִפֶּה הוּא.

אָבֵל כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה כֶּף צָרִיךְ כּוֹס, שְׁפָתוֹב (תהלים
זט) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, שְׁהָרִי בְּכוֹס זו
שׁוֹפְעוֹת הַבְּרָכוֹת מֵאוֹתָן יְשׁוּעוֹת שְׁלִמְעֵלָה,
וְהוּא נוֹטַל אוֹתָם וְכוֹנֵס אוֹתָם אֵלָיו, וְשֵׁם נִשְׁמַר
[לָהֶם] יַיִן הָעֲלִיּוֹן וּמִתְכַּנֵּס בְּאוֹתוֹ כּוֹס, וְצָרִיכִים
לְבָרַךְ אוֹתוֹ בְּיָמִין [וּבְשְׂמָאל] וְלֹא בְשְׂמָאל,
וְהַיַּיִן שֶׁהוּא כָּנוּס בְּכוֹס הַזֹּאת, שְׁיִתְבָּרְכוּ כְּאֶחָד,
וְצָרִיכִים לְבָרַךְ אֶת הַשְּׁלֶחֶן שֶׁלֹּא יִהְיֶה רֵיק
מִלְּחָם וַיַּיִן, הַכֹּל [אֶחָד] כְּאֶחָד.

בֵּא רֵאָה, כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאת כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה,
וְכִיּוֹן שֶׁהִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיךְ יָמִין
וּשְׂמָאל [וְצָרִיךְ] לְטַל אוֹתָהּ, וְאוֹתָהּ כּוֹס נִתְּנָת בֵּין

יִמִּין לְשִׁמְאֵל, וְצָרִיכָה לְהִתְמַלֵּא יַיִן בְּשִׁבִיל יַיִן
הַתּוֹרָה שְׂיוּצָא מִן הָעוֹלָם הַבָּא.

וּבֵא רֵאֵה, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, [כָּאֵן] בְּזֶה הַתְּגִלָּה
דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כָּאֵן שְׁאָנוּ בְּמַעֲרָה, אוֹמֵר
כָּאֵן נִתְגַּלָּה סוּד הַמְּרַכְּבָה הַקְּדוּשָׁה, כּוֹס שֶׁל
בְּרָכָה צָרִיךְ לְקַבֵּלָהּ בְּיַמִּין וּבְשִׁמְאֵל, זֶה צְפוֹן
וְדָרוֹם, וְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה שְׂיִהְיֶה נוֹטֵל בְּרָכָה מֵהֶם.

מִי זֶה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה? זֶה (שִׁיר ג) מִטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה,
שְׁצָרִיךְ שְׂתַנַּתֵּן בֵּין צְפוֹן וְדָרוֹם, וְצָרִיךְ
לְהַנִּיחָהּ בְּיַמִּין, וְהַגּוֹף שְׂיִתְתַּקֵּן עִמָּהֶם, וְיִשְׁגִּיחַ
בְּאוֹתָהּ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּאַרְבַּע
בְּרָכוֹת, מִשּׁוֹם שְׁכָתוּב (דְּבָרִים יא) תָּמִיד עֵינַי ה'
אֶלְהִיךָ בָּהּ וְגו'. נִמְצָא בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה סוּד
הָאֲמוּנָה, צְפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרָח וּמַעֲרָב, הֵרִי
מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה כְּרֵאוּי לוֹ.

וְשִׁלְחָן בְּלֶחֶם, כְּדִי שְׂיִתְבָּרַךְ אוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁלְמִטָּה
וְיִתְבָּרַךְ לֶחֶם עֲנִי, וְיִהְיֶה לֶחֶם עֲנִי, וְהֵרִי
בְּאַרְנוֹ. וְיִמְצָא שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכַת בְּאַרְבַּעַת
צְדָדֵי הָעוֹלָם, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, לְמַעְלָה [בְּאוֹתוֹ
לֶחֶם שֶׁל בְּרָכָה]. וְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, לְחֵבֵר דָּוִד
הַמְּלֶךְ בְּאַבּוֹת, וְיִתְבָּרַךְ לְמִטָּה, שְׂיִתְבָּרַךְ [וְהִשְׁלַחַן

בְּלַחֵם מִשׁוּם שְׂיִתְבָּרַךְ מְכֹל הַצְּדָדִים, מְלַמְעָלָה
 וּמְלַמְטָה לְמַעְלָה בְּסוּד כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שְׂיִתְחַבֵּר
 יְדוּד הַמְּלָךְ בְּאֲבוֹת וַיִּתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שְׂיִתְבָּרַךְ לַחֵם
 עֲנִי וַיְהִיָּה לַחֵם עֲנֵג, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וַיִּתְבָּרַךְ] שְׁלַחְנוּ
 שֶׁל הָאָדָם, שְׂיִמְצָא בּוֹ מְזוֹן תָּמִיד.

קָמוּ כֻלָּם וַנְּשַׁקּוּ יְדוּ. אָמְרוּ, בְּרוּךְ הַרְחֵמָן
 שֶׁנִּכְנַסְנוּ לְכָאן וְשָׁמַעְנוּ דְּבָרִים אֵלָיו. יֵצְאוּ
 מִן הַמַּעְרָה וְהִלְכוּ. כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לָעִיר, רָאוּ קְבוּצַת
 אֲנָשִׁים שְׂמֵתוֹ, שֶׁנִּפְּלָ עֲלֵיהֶם בֵּית. יָשְׁבוּ, וְרָאוּ
 שְׂסוּפָדִים לְאוֹתָם שְׂמֵתוֹ עִם אוֹתָם הַרוּמָאִים.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וַיָּבֵאוּ עַד גֵּרֵן הָאֲטָד,
 מַה זֶה גֵּרֵן הָאֲטָד? אֵלָּא כָּאן רְמוֹז שֶׁל טוֹן
 מְצָרִים שְׂיַעֲבֵר. גֵּרֵן הָאֲטָד – זֶה מְמִנָּה הַשְּׁלִטוֹן
 שֶׁל מְצָרִים שְׂיַעֲבֵר מִלְּפָנֵי שֶׁל טוֹן יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי
 רָאוּ [גֵּרֵן], כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים-א כב) מְלַבְּשִׁים
 בְּגָדִים בְּגֵרֵן. וְעַל זֶה וַיִּסְפְּדוּ שֵׁם מְסַפֵּד גָּדוֹל
 וְכִבֵּד מְאֹד וְגו'.

עַל כֵּן קָרָא שְׂמָה אֲבָל מְצָרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה,
 שְׂוֹדָאֵי הֵיָה מְצָרִים. אִף כָּאן לֹא שֶׁל
 יְהוּדִים הֵם אֲלֵה בּוֹכִים, אִף עַל גַּב שְׂמֵתוֹ בּוֹ
 יְהוּדִים, וְאֵלֵה יְהוּדִים, שְׂאֵלְמָלָא הֵיוּ יְהוּדִים

לא מתו, וכיון שמתו, הקדוש ברוך הוא מכפר על עוונותיהם.

אמר רבי שמעון, בא ראה, שיעקב, אף על גב שיצאה נשמתו במצרים, לא יצאה ברוח אחרת, מה הטעם? כמו שנתבאר, מיום שנברא העולם לא הייתה מטה שלמה כמו מטתו של יעקב. בשעה שהיה עולה מן העולם, נשמתו מיד נקשרה למקומה, והרי בארנו.

בא ראה, כשהיה יעקב נכנס למערה, נמצאו במערה כל הריחות של גן עדן, והמערה העלתה אור, ונר אחד דולק. וכשנכנסו האבות ליעקב למצרים להמצא עמו, עלה אור הנר. כיון שנכנס יעקב למערה, חזר הנר למקומו, ואז השתלמה המערה מכל מה שצריך.

ועד ימי העולם לא קבלה המערה איש אחר ולא תקבל, ונשמות שזוכות עוברות לפנייהם בבית המערה, כדי שיתעוררו ויראו את הזרע שהשאירו בעולם, וישמחו לפני הקדוש ברוך הוא. **אמר** רבי אבא, חניטה של יעקב מה היא? **אמר** לו, לך שאל את הרופא.

בא ראה, כתוב ויצו יוסף את עבדיו את הרפאים לחנט את אביו ויחנטו הרפאים את ישראל.

הַתְּעֵלָה עַל דְּעַתְךָ שְׁחַנִּיטָה זוּ הִיְתָה כְּמוֹ שֶׁל
שָׂאֵר בְּנֵי אָדָם? אִם תֹּאמֶר שֶׁבְּשִׁבִיל הַדָּרֶךְ הוּא
שְׁעָשׂוֹ, הֲרִי כְּתוּב וַיָּמַת יוֹסֵף בֶּן וְגוֹ' וַיִּישָׂם
בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם, הֲרִי לֹא הִלְכוּ עִמּוֹ בַּדָּרֶךְ, שֶׁהֲרִי
שֵׁם נִקְבְּרָה, וְכָתוּב וַיַּחְנֹטוּ אֹתוֹ?

אָפֵא הֵם דְּרָכֵי הַמַּלְכִים, כְּדִי לְהַעֲמִיד אֶת גּוֹפֵם
חֹנְטִים אוֹתָם בְּשֶׁמֶן מִשְׁחָה, עֲלִיזוֹן עַל כָּל
הַשְּׂמָנִים, מְעָרֵב בְּבִשְׂמִים, וְשׂוֹאֵבִים אוֹתוֹ לְגוֹף
יוֹם אַחֵר יוֹם בְּאוֹתוֹ שֶׁמֶן טוֹב אַרְבָּעִים יוֹם,
שְׁכָתוּב וַיִּמְלְאוּ לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי
הַחֲנֻטִים. אַחֵר שְׁזָה הַשְּׁלֵם, עוֹמֵד הַגּוֹף שְׁלֵם
זְמַן רַב.

מִשׁוֹם שֶׁכָּל אוֹתָהּ אֶרֶץ כְּנָעַן וְאֶרֶץ מִצְרַיִם
מְכֻלּוֹת וּמְרַקִּיבוֹת אֶת הַגּוֹף בְּזְמַן קָצֵר
מִכָּל שָׂאֵר הָאֲרָצוֹת, וּבְשִׁבִיל לְקַיֵּם אֶת הַגּוֹף
עוֹשִׂים אֶת זֶה, וְעוֹשִׂים חֲנִיטָה זוּ מִבְּפָנִים
וּמִבְּחוּץ. מִתּוֹךְ שְׂשִׂמִים אוֹתוֹ שֶׁמֶן עַל הַטְּבוֹר,
הוּא נִשְׂאָב לְפָנִים מִן הַטְּבוֹר, וְנִשְׂאָב לְמַעְיו,
וּמַעֲמִיד אֶת הַגּוֹף מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ זְמַן רַב.

וַיַּעֲקֹב כִּי הָיָה בְּקִיּוֹם הַגּוֹף, וְכִי צָרִיךְ, שְׁגוֹף
הָאֲבוֹת הוּא, וְהָיָה בְּקִיּוֹם בְּגוֹף וְנִפְשׁ.

כְּמוֹ זֶה לְיוֹסֵף שֶׁהוּא דְגַמַּת הַגּוֹף, וְהוּא בְּקִיּוֹם
שֶׁל גּוֹף וְנִפְשׁוֹ. בְּקִיּוֹם הַגּוֹף, שְׁכָתוּב וַיִּחַנְטוּ אֹתוֹ.
וּבְקִיּוֹם הַנֶּפֶשׁ, שְׁכָתוּב וַיִּישָׁם בְּאֶרֶז בְּמִצְרַיִם.

וַיִּשְׁנֶינּוּ, לְשֵׁם מָה שְׁנֵי יוֹדִי"ם? אֲלֵא יוֹסֵף שָׁמַר
אֶת הַבְּרִית לְמַטָּה, וְשָׁמְרוּ אֹתָהּ הַבְּרִית
שְׁלַמְעֵלָה. כְּשֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם, הוּשָׁם בְּשְׁנֵי
אֲרוֹנוֹת, [מְקוֹם] בְּאֶרֶז לְמַטָּה וּבְאֶרֶז לְמַעְלָה.
אֲרוֹן שְׁלַמְעֵלָה מֵהוּ? אֲלֵא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ג)
הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ, שְׁאֲרוֹן
שְׁלַמְעֵלָה נִקְרָא אֲרוֹן הַבְּרִית, שֶׁהָרִי לֹא יוֹרֵשׁ
אוֹתוֹ אֲלֵא מִי שֶׁשָּׁמַר בְּרִית, וּמִשׁוֹם שִׁיּוֹסֵף שָׁמַר
אֶת הַבְּרִית, הוּשָׁם בְּשְׁנֵי אֲרוֹנוֹת.

וַיִּישָׁם בְּאֶרֶז בְּמִצְרַיִם, כִּי זֶה וְדָאִי. וְהַפְּסוּקָה
מוֹכִיחַ סוּד אַחַר, שְׁאֵף עַל גַּב שִׁיִּצְאָה
נִשְׁמָתוֹ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת, נִקְשַׁר בְּשָׂכִינָה. זֶהוּ
שְׁכָתוּב וַיִּישָׁם בְּאֶרֶז, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, מִשׁוֹם
שֶׁהָיָה צְדִיק, שְׁכָל צְדִיק יוֹרֵשׁ אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה
הַעֲלִיּוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעִמָּךְ כָּל־צְדִיקִים לְעוֹלָם
יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי לְהַתְּפָאֵר. בְּרוּךְ
ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

ספר שמות

פרשת שמות (דף ב' ע"א - דף כב' ע"א)

וַיֹּאמֶר ה' שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם אֵת
 יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ (שמות א) וְהַמְשַׁכְּלִים
 יִזְהָרוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ וּמִצְדֵּיקֵי הָרַבִּים כְּכֹכְבִים
 לְעוֹלָם וָעֶד (דניאל יב). וְהַמְשַׁכְּלִים - אֵלוֹ הֵם
 שְׁמֹסְתְּכִלִים בְּסוּד הַחֲכָמָה [נ"א יִזְהָרוּ, שְׁנוּצְצִים
 בְּסוּד הַחֲכָמָה]. יִזְהָרוּ - מְאִירִים וְנוֹצְצִים בְּזִוֵּי
 הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה. כְּזֹהַר - אֹר וְהַתְּנוּצְצוֹת
 שְׁמֵאִיר שְׂיוּצָא מֵעֵדֶן. וְזֶה סוּד נִסְתָּר שְׁנִקְרָא
 הַרְקִיעַ, בּוֹ עוֹמְדִים כֹּכְבִים וּמְזֻלוֹת, שְׁמֵשׁ
 וְלִבְנָה, וְכֹל אוֹתָם מְאוֹרוֹת שֶׁל אֹר.

זֹהַר הַרְקִיעַ הַזֶּה מְאִיר בְּאוֹר עַל הַגֶּן. וְעַץ הַחַיִּים
 עוֹמֵד בְּאֲמֻצַּע הַגֶּן, שְׁעֵנְפָיו מְכַסִּים (עליה) (על)
 כָּל אוֹתָם דְּיוֹקְנָאוֹת וְעֲצִים וּבְשָׂמִים שֶׁבְּגֶן בְּכִלִּים
 כְּשָׂרִים. וּמִסְתּוֹפְפִים תַּחְתּוֹ כָּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, וְכֹל
 צִפְרֵי הַשָּׂמַיִם דָּרִים תַּחַת אוֹתָם הָעֵנְפִים.

זֹהַר פְּרֵי הָאֵילָן נוֹתֵן חַיִּים לְכֹל, קִיּוּמוֹ לְעוֹלָם
 וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. הַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ שְׂרוּי
 בּוֹ, אֲלָא רַק צַד הַקִּדְשָׁה. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל אֵלֶּה

שְׁטוּעָמִים מִמֶּנּוּ, הֵם עוֹמְדִים לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים. אֵלֶּה נִקְרָאִים מְשְׁכִילִים וְצַדִּיקִים וְזוֹכִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא.

זֶהר הָעֵץ הַזֶּה זְקוּף לְמַעְלָה לְמַעְלָה. חֲמֵשׁ
מֵאוֹת פְּרָסָאוֹת הִלּוּכוּ, הוּא שָׁשִׁים רְבוּא
בְּהִתְפָּשְׁטוֹתוֹ. בְּעֵץ הַזֶּה קִיָּם זֶהר אֶחָד שְׁכָל
הַגּוֹנִים קִיָּמִים בּוֹ הֵם גּוֹנִים שְׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים, לֹא
מִתִּישְׁבִּים בְּמָקוֹם אֶחָד פָּרֵט לְאוֹתוֹ הָאֵילָן.

כְּשִׁיּוּצָאִים מִמֶּנּוּ לְהִרְאוֹת בְּתוֹךְ זֶהר שְׁלֹא
מֵאִיר, מִתִּישְׁבִּים וְלֹא מִתִּישְׁבִּים,
עוֹמְדִים וְלֹא עוֹמְדִים, מְשׁוּם שְׁלֹא מִתִּישְׁבִּים
בְּמָקוֹם אֶחָד. מֵעֵץ זֶה יוּצָאִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים
שְׁמֵתְחַמִּים בּוֹ, וְהֵם יוֹרְדִים בְּזֶהר הַזֶּה שְׁלֹא מֵאִיר
לְתוֹךְ גְּלוֹת מְצָרִים בְּכֶמֶה מְחֻנּוֹת עֲלִיוֹנִים. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

סדר הלימוד ליום כ כסלו [יום 79 בשנה]

רְבִי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (יחזקאל א) הִיָּה הִיָּה דְבַר ה'. הִיָּה
הִיָּה פְּעָמִים לְשֵׁם מָה? וְעוֹד יֵשׁ לְשֵׁאל, אִם
יִחְזַקֵּאל הַנְּבִיא נֶאֱמַן הִיָּה, לְמָה גְּלָה כָּל מָה
שְׁרָאָה? מִי שְׁהַמְלִךְ מְכַנֵּס אוֹתוֹ לְהִיכְלוֹ, יֵשׁ לוֹ
לְגִלוֹת סוּדוֹת שְׁרָאָה? אֵלֶּה וְדֹאֵי שְׁיִחְזַקֵּאל הִיָּה

נביא נאמן, וְכָל מֵה שְׁרָאָה הוּא רָאָה בְּאַמוּנָה,
 וּבְרִשׁוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא גְלָה כָּל מֵה
 שְׁגָלָה, וְהִכַּל הַצָּרָף.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִי שְׁרָגִיל לְסַבֵּל צַעַר, אֵף עַל
 גַּב שָׁבָא לְפִי שְׁעָה צַעַר, סוֹבֵל מִשְׂאוֹ וְלֹא
 חוֹשֵׁשׁ. אָבֵל מִי שֶׁלֹּא רָגִיל בְּצַעַר, וְכָל יָמָיו הָיָה
 בְּתַפְנוּקִים וְעִדּוּנִים, וּבָא לוֹ צַעַר – זֶהוּ צַעַר
 שְׁלֵם, וְעַל זֶה צָרִיף לְבַכּוֹת.

כִּי יִשְׂרָאֵל, כְּשִׁירְדוּ לְמַצְרַיִם הָיוּ רְגִילִים בְּצַעַר,
 שֶׁהָיָה כָּל יָמֵי אוֹתוֹ אֲבִיהֶם הַצַּדִּיק הָיוּ
 בְּצַעַר, וְלִכֵּן סָבְלוּ אֶת הַגְּלוּת כְּרְאוּי. אָבֵל גְּלוּת
 בְּבֵל הָיָה הִתְהַצַּעַר שְׁלֵם, אוֹתוֹ הַצַּעַר
 שְׁעִלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בָּכוּ עָלָיו.

עִלְיוֹנִים, שְׁכָתוּב (ישעיה לג) הֵן אֲרֹאֲלִם צַעְקוּ חֲצָה
 וְגו'. תַּחְתּוֹנִים, שְׁכָתוּב (תהלים קלז) עַל
 נְהָרוֹת בְּבֵל שֵׁם יִשְׁבְּנוּ וְגו', וְכֹלָם בָּכוּ עַל גְּלוּת
 בְּבֵל. מֵה הַטַּעַם? כִּי הָיוּ בְּתַפְנוּקֵי מְלָכִים,
 שְׁכָתוּב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הִיקָרִים וְגו'.

(שְׁשֻׁנִי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה ט) עַל הַהָרִים אֲשֶׁר כָּכִי וְנָהִי?
 אֵלֹא אֵלֶּה הֵם הָרִים רְמִים שֶׁל הָעוֹלָמִים. וּמִי הֵם אוֹתָם הָרִים רְמִים? אֵלֶּה בְּנֵי
 צִיּוֹן הִיקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפִזָּה.) וְעַכְשָׁיו הָיוּ יוֹרְדִים לְגְלוּת עַם

רַחִים עַל צְוָאֲרִם, וַיִּדְיֵהֶם מִהֲדַקוֹת לְאַחֹר.
 וְכַאֲשֶׁר (בַּכְּנֶסֶד) לְגַלוֹת בְּבַל, חָשְׁבוּ שְׂאִין לָהֶם קִיּוֹם
 לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֶזֶב אוֹתָם,
 וְלֹא יִשְׁגִּיחַ בָּהֶם לְעוֹלָמִים.

וַיִּשְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָרָא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכֹל הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ,
 וְכֹל הַמְּרַכְּבוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְכֹל חֵילוֹתָיו וּמַחְנוֹתָיו
 וּגְדוּלָיו וְכֹל חֵיל הַשָּׁמַיִם, וְאָמַר לָהֶם: מָה אַתֶּם
 עוֹשִׂים כָּאֵן? וַיִּמָּה בְּנֵי אֱהוֹבֵי בְּגַלוֹת בְּבַל, וְאַתֶּם
 כָּאֵן? קוּמוּ רְדוּ כְּלַכֶּם לְבָבְלָא, וְאַנִּי עִמָּכֶם. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (ישעיה מג) כֹּה אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי
 בְּבַלְהָ וְגו'. לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבַלְהָ – זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְהוֹרְדְתִי בְּרִיחִים כְּלָם – אֵלֶּה כֹּל
 הַמְּרַכְּבוֹת וְהַמַּחְנוֹת הָעֲלִיוֹנִים.

כְּשִׁירְדוּ לְבָבְלָא, נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, וְשָׂרְתָה
 נְבוּזַאֲדַן קְדוֹשָׁה עַל יְחֻזְקָאֵל, וְרָאָה
 כֹּל מָה שְׂרָאָה, וְאָמַר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל: הָרִי
 אֲדוֹנְכֶם כָּאֵן, וְכֹל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם וּמְרַכְּבוֹתָיו
 שְׁבָאוּ לְדוֹר בֵּינֵיכֶם. לֹא הָאֲמִינוּ לוֹ, עַד
 שֶׁהֲצִטְרַךְ לְגַלוֹת כֹּל מָה שְׂרָאָה, וְאָרָא כָךְ, וְאָרָא
 כָךְ. וְאִם גְּלָהּ יוֹתֵר – כֹּל מָה שְׁגָלָה הַצֶּרֶךְ. כִּיּוֹן
 שְׂרָאוּ כָךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁמַחוּ. וְכִשְׁשָׁמְעוּ דְבָרִים מִפִּי

יְחֻזְקָאֵל, לֹא חָשְׁשׁוּ עַל גְּלוּתְּם כָּלָל, שְׁהָרִי יֵדְעוּ
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עֶזְב אוֹתָם, וְכֹל מֵה
שֶׁגָּלָה - גָּלָה בְּרִשׁוֹת.

וַיִּשְׁנִינוּ, בְּכֹל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁם הִשְׁכִּינָה
גְּלוּתָהּ עִמָּהֶם. וְכֵאן בְּגְלוּת מְצָרִים מֵה
כְּתוּב: וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. כִּיּוֹן שֶׁכְּתוּב
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵה זֶה אֵת יַעֲקֹב? הַבָּאִים אִתּוֹ
הַצֵּטְרֵךְ לוֹמְרִים! אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם
אוֹתָם מְרַכְּבוֹת וּמְחַנּוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁיִּרְדּוּ עִם יַעֲקֹב
עִם הַשְׁכִּינָה לְגְלוּת מְצָרִים.

וַאֲלֵה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מְצָרִימָה אֵת
יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. רַבִּי חֲזִיָּא פְּתַח,
אֵתִי מְלַבְּנוֹן כֹּלֵה אֵתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי תְּשׁוּרֵי
(שיר ד) מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעַנּוֹת אֲרִיּוֹת
מִהַרְרֵי נִמְרִים. פְּסוּק זֶה נֹאמֵר עַל כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל.
בְּשַׁעָה שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים וְקָרְבוּ לְהַר סִינַי
לְקַבֵּל תּוֹרָה, אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵתִי
מְלַבְּנוֹן - מֵאוֹתוֹ עֲדוֹן הָעֲלִיוֹן בָּאָה. כֹּלֵה -
שְׁלֵמָה, כְּמוֹ הַלְּבָנָה כְּשֶׁמֶשׁ שֶׁתְּלַמֵּת מֵהַשֶּׁמֶשׁ בְּכֹל
אוֹר וְהַתְּנוּצָצוֹת. אֵתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי - כְּדִי
שֶׁיִּקְבְּלוּ בְּנֵיךְ תּוֹרָה.

תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה. תְּשׁוּרֵי - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (שמואל-א ט) וּתְשׁוּרָה אֵין לְהִבְיָא. תְּקַבְּלֵי
 תְּקַרְבַּת עַל בְּנִיךְ. מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה - מִהֲרֹאֲשִׁית,
 כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לְאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה וְאָמְרוּ (שמות כד) כֹּל
 אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, וְהָיוּ בְּמִשְׁקַל אֶחָד
 כְּמִלֵּאכִים עֲלִיּוֹנִים, שֶׁכֶּף כְּתוּב בָּהֶם, (תהלים קג)
 בָּרְכוּ ה' מִלְּאֲכִיו גִּבְרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל
 דְּבָרוֹ. אַז קִבְּלָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן - זֶה הָר סִינַי, שֶׁקָּרְבוּ
 אֵלָיו וְהִתְיַצְבוּ תַּחְתָּיו, שֶׁכְּתוּב (שמות ט)
 וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר. מִמַּעֲנוֹת אַרְיֹת - אֵלוֹ
 בְּנֵי שַׁעִיר שֶׁהַזְּמִינִם הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַבֵּל
 תּוֹרָה וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ. מִהֲרָרֵי נְמָרִים - אֵלוֹ
 בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל, שֶׁכְּתוּב (דברים לג) ה' מְסִינֵי בָּא
 וְזָרַח מִשַּׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהָר פֶּאֶרְן וְאֵתָהּ
 מִרְבַּבַת קֹדֶשׁ.

מָה זֶה וְאֵתָהּ מִרְבַּבַת קֹדֶשׁ? שֶׁשְּׁנִינוּ, כְּשֶׁרָצָה
 הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, בָּאוּ
 מִחֲנוֹת שֶׁל מִלְּאֲכִים עֲלִיּוֹנִים. פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים
 ח) ה' אֲדַגְנוּ מֶה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכֹל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּנָה
 הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם, וְרָצוּ שֶׁתּוֹרָה תִּנָּתֵן לָהֶם.

אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִי יֵשׁ בְּכֶם מוֹת?
 שְׁכַתוּב (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל. (דברים
 כא) וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא מִשְׁפֵּט מוֹת וְהוֹמַת. יֵשׁ
 בֵּינֵיכֶם חֲטָא? וְכִי אַתֶּם צְרִיכִים דֵּינִים? יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם גְּזוּל אוֹ גְּנֻבָה? שְׁכַתוּב (שמות כ) לֹא תִגְנֹב.
 יֵשׁ בֵּינֵיכֶם נָשִׁים? שְׁכַתוּב לֹא תִנְאַף. יֵשׁ בֵּינֵיכֶם
 שְׁקָר? שְׁכַתוּב לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּ עַד שְׁקָר. יֵשׁ
 בֵּינֵיכֶם חֲמֻדָּה? שְׁכַתוּב לֹא תַחְמַד. אִזּוּ לְשֵׁם מָה
 אַתֶּם רוֹצִים תּוֹרָה? מִיַּד פְּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים ח) ה'
 אֲדַנְנוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְאֵלּוּ אֲשֶׁר תִּנְהַ
 הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם לֹא כָתוּב. וְעַל כֶּף וְאַתָּה
 מִרְבַּבַת קֹדֶשׁ, אִזּוּ מִיָּמִינוּ אֵשׁ דַּת לָמוּ.

רַבִּי יוֹסִי בְּאֵר פְּסוּק זֶה כְּשִׁירְדָה שְׂכִינָה לְגִלּוֹת
 מְצָרִים, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, פְּסוּק זֶה עַל
 סוּד יְחוּד הָאָמוּנָה נֶאֱמַר. אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה,
 הַקּוֹל אָמַר לְדַבּוּר אֲתִי, מִשּׁוּם שְׁהָרִי קוֹל בָּא
 לְדַבּוּר, וּמִנְהִיגוֹ עִמּוֹ לְהִיּוֹת כְּאֶחָד בְּלִי פְרוּד
 כְּלָל, מִשּׁוּם שְׁקוֹל הוּא כְּלָל, דַּבּוּר הוּא פְּרָט,
 וְלִכֵּן כְּלָל הַצְּטָרָךְ לְפָרְט, וּפְרָט הַצְּטָרָךְ לְכְּלָל,
 שְׁהָרִי אֵין קוֹל בְּלִי דַבּוּר, וְאֵין דַּבּוּר בְּלִי קוֹל.
 וְעַל זֶה אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה וְגו', שְׁעָקַר שְׁנֵיהֶם
 בְּאִים מְלַבְּנוֹן.

תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה – זֶהוּ גְרוּן שְׁמֶשׁ יוֹצֵאת רוּחַ לְהַשְׁלִים לְכָל, (כְּלָה) מְסוּד הַלְּבָנוֹן הַנִּסְתָּר וְהַגָּנוּז. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן – זוּהִי לְשׁוֹן רֹאשׁ וְאֲמָצֵעַ, שְׁחוֹתְכַת אֶת הַדְּבֹר. מִמְּעֻנֹת אֲרִיּוֹת – אֵלֶּה הֵם שְׁנַיִם. מִהֶרְרֵי נְמָרִים – אֵלֶּה הֵם שְׁפָתַיִם, הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁבָּהֶם נִשְׁלַם הַדְּבֹר.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֵיָא פָּתַח, (מְשַׁלֵּי כַּג) אֵל תִּלְחַם אֶת לְחָם רַע עֵיַן וְאֵל תִּתְּאוּ לְמִטְעַמְתֵּיּוֹ. אֵל תִּלְחַם אֶת לְחָם רַע עֵיַן – מְשׁוֹם שֶׁלְחָם אוֹ הַנָּאָה מֵאוֹתוֹ אִישׁ שֶׁהוּא רַע עֵיַן, אֵינוֹ כֹּדָאֵי לְאָכַל וְלִהְנוֹת מִמֶּנּוּ. שְׂאֵלוֹ כְּשִׁירְדוֹ יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם לֹא טְעַמוֹ לְחָם שֶׁל הַמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ נִשְׂאָרִים בַּגְּלוּת, וְלֹא הָיוּ מְצִיקִים לָהֶם הַמִּצְרַיִם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק, וְהָרִי נִגְזְרָה גְזָרָה? אָמַר לוֹ, הַכֹּל הוּא כְּרֹאוֹי, שְׁהָרִי לֹא נִגְזַר דְּוָקָא בְּמִצְרַיִם, שְׁהָרִי לֹא כָּתוּב כִּי גַר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֵלֶּה (בְּרֵאשִׁית טו) בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְאִפְלוּ בְּאֶרֶץ אַחֲרַת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִי שֶׁהוּא בְּעַל נֶפֶשׁ, (לֹא יֵאָכֵל עִם אָדָם) שְׂמֵאָכְלוֹ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר שְׂאָר בְּנֵי אָדָם, אוֹ מִי שֶׁהוּלֵךְ אַחַר מַעְיוֹ, אִם יִפְגַּשׁ בְּאוֹתוֹ רַע

עֵין, יִשְׁחַט עֲצָמוֹ וְלֹא יֹאכַל מִלֶּחֶמוֹ, שְׂאִין לֶחֶם
 רַע בְּעוֹלָם חוּץ מֵאוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁל בַּעַל עֵין הָרַע.
 מָה פֶּתוּב? כִּי לֹא יוֹכְלוֹן הַמְצָרִים לֶאֱכֹל אֶת
 הָעֵבְרִים לֶחֶם כִּי תוֹעֵבָה הִיא לְמְצָרִים. הָרִי לָךְ
 לֶחֶם שֶׁל רַע עֵין.

שְׂלִישִׁי הֵם שְׂדוּחִים שְׂכִינָה מִן הָעוֹלָם וְגוֹרְמִים
 שְׂדִינְרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִהְיֶה
 בְּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם צוֹנְחִים וְלֹא נִשְׁמַע קוֹלָם, וְאֵלֶּה
 הֵם: מִי שֶׁשׁוֹכֵב עִם נְדָה, מִשּׁוּם שְׂאִין טְמֵאָה
 חֲזָקָה בְּעוֹלָם חוּץ מִטְמֵאֵת הַנְּדָה, וְטְמֵאֵת הַנְּדָה
 קָשָׁה מִכָּל טְמֵאָה בְּעוֹלָם. הוּא נְטֵמָא, וְכָל
 הַמִּתְקַרְבִּים אֵלָיו נְטֵמָאִים עִמוֹ. בְּכָל מְקוֹם
 שֶׁהוֹלְכִים, נִדְחִית שְׂכִינָה מִלְּפָנֶיהֶם.

רְבִיעִי עוֹד, אֵלֶּה שְׂגוֹרִם צְרוֹת רְעוֹת עַל עֲצָמוֹ וְעַל
 אוֹתוֹ זֶרַע שְׂיוּלִיד. שְׂכִיּוֹן שְׂיִקְרַב אָדָם
 לְנְדָה, אוֹתָהּ טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו וְנִשְׂאֶרֶת בְּכָל
 אֵיבָרָיו, אוֹתוֹ זֶרַע שְׂיוּלִיד בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, (טְמֵאִים)
 מוֹשְׁכִים עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה, וְכָל יָמָיו יִהְיֶה
 בְּטְמֵאָה, שֶׁהָרִי הַבְּנִין וְהִסוּד שֶׁלוֹ הוּא בְּטְמֵאָה
 רַבָּה וְתִקִּיפָה מִכָּל טְמֵאָה שֶׁבְּעוֹלָם, שְׂמִיד שְׂקָרַב
 אָדָם לְנְדָה, אוֹתָהּ טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו, שְׂכַתוּב
 (וַיִּקְרָא ט) וְתִהְיֶה נִדְתָּה עָלָיו.

מִי שְׁשׁוּכָב עִם בֵּת אֵל נִכְר, שְׁמִכְנִיס בְּרִית קֹדֶשׁ
 וְאוֹת הַבְּרִית לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, שְׁכָתוּב וּבְעַל בֵּת
 אֵל נִכְר, וְשְׁנִינוּ שְׁאִין קִנְאָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא חוּץ מִקִּנְאָה שֶׁל בְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁהִיא בְּרִית שֶׁל
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְסוּד הָאֱמוּנָה. מָה כְּתוּב? (במדבר כה)
 וַיִּחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל בָּנוֹת מוֹאָב. מִיָּד – וַיַּחַר אֶף
 ה' בְּיִשְׂרָאֵל.

רִאשֵׁי הָעַם שְׁיֹדְעִים וְלֹא מוֹחִים בְּיַדֵיהֶם,
 נִעְנָשִׁים בַּתְּחִלָּה, שְׁכָתוּב קַח אֶת כָּל
 רִאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. רַבִּי
 אָבָא אָמַר, מָה זֶה נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ? נֶגֶד הַבְּרִית
 שֶׁנִּקְרָאת שָׁמֶשׁ, וְעַלֶיהָ נֶאֱמַר (תהלים פד) כִּי שָׁמֶשׁ
 וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים. שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן – זו בְּרִית קֹדֶשׁ. מָה
 שָׁמֶשׁ זוֹרַח וּמְאִיר לְעוֹלָם, אֶף כֵּן בְּרִית קֹדֶשׁ
 זוֹרַח וּמְאִיר אֶת גּוֹף הָאָדָם. מִגֵּן – מָה מִגֵּן הוּא
 כְּדִי לְהִגֵּן עַל הָאָדָם, אֶף כֵּן בְּרִית קֹדֶשׁ מִגֵּנָה עַל
 הָאָדָם, וּמִי שְׁשׁוּמֵר אוֹתָהּ, אֵין נֶזֶק בְּעוֹלָם שְׁיִוְכַל
 לְקַרֵב אֵלָיו, וְזֶהוּ נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ.

רִאשֵׁי הָעַם יִתְפָּסוּ בְּכָל דוֹר וְדוֹר בְּחַטָּא זֶה, אִם
 יוֹדְעִים וְלֹא מִקְנָאִים לוֹ, מְשׁוּם שְׁחֹבָה
 זו עֲלֵיהֶם לְקַנְא לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּבְּרִית הַזֹּאת,
 מִי שְׁמִכְנִיס קֹדֶשׁהּ זו לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, עָלָיו כְּתוּב

(שמות כ) לא יהיה לך אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. לא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא. וְהַכֹּל קַנָּאָה אַחַת. וְלִכֵּן נִדְחִית שְׂכִינָה מִלְּפָנָיו. מִי שֶׁמְשַׁקֵּר בְּבְרִית קֹדֶשׁ שֶׁחֲתוּמָה בְּבִשׁוּר הָאָדָם, כְּאֵלוֹ מְשַׁקֵּר בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִי שֶׁמְשַׁקֵּר בְּחֻתָּם הַמְּלֶךְ, מְשַׁקֵּר בְּמֶלֶךְ, וְאִין לוֹ חֵלֶק בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִם לֹא בְּכַח תְּשׁוּבָה מִתְּמַדָּת (יתרה).

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר, (שמואל-א יב) וַיִּשְׁכַּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְגו'. וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'. מַה זֶה וַיִּשְׁכַּחוּ וַיַּעֲזְבוּ? שִׁדְחוּ מֵהֶם בְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁמְלוּ וְלֹא פָּרְעוּ, עַד שֶׁבָּאָה דְבוּרָה וְנִדְבָּה בְּזָה אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שופטים ה) בְּפָרַעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ ה'.

מִי שֶׁהוֹרֵג בְּנוֹ, אוֹתוֹ עֵבֶר שֶׁאֲשַׁתּוֹ הִתְעַבְּרָה, וְגוֹרֵם לְהַרְגוֹ בְּמַעֲיָה, שֶׁסוֹתֵר בְּנֵינּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֲמָנוֹת שָׁלוֹ. יֵשׁ מִי שֶׁהוֹרֵג אָדָם, וְזֶה הוֹרֵג בְּנוֹ.

שְׁלֵשׁ רְעוֹת עוֹשֶׂה שְׁכָל הָעוֹלָם לֹא יְכוּל לְסַבֵּל, וְעַל זֶה הָעוֹלָם מִתְּמוּגֵג לְאֵט לְאֵט, וְלֹא יְדוּעַ לְמָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַתֵּלֵק מֵהָעוֹלָם,

וְחָרַב וְרָעַב וּמָוֹת בְּאִים עַל הָעוֹלָם, וְאֵלֶּה הֵם:
הוֹרֵג בְּנוֹ, סוֹתֵר בְּנֵין הַמֶּלֶךְ. וְדוּחָה אֶת הַשְּׂכִינָה,
שְׁהוֹלַכְתָּ וּמְשׁוֹטְטֵת בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת מְנוּחָה,
וְעַל (זוה) אֵלֹו רִוּחַ (רוּחוֹת) הַקֶּדֶשׁ (עוֹשָׂה) בּוֹכָה,
וְהָעוֹלָם גִּדּוֹן בְּכָל הַדֵּינִים הַלְלוּ. אוֹי לְאוֹתוֹ
הָאִישׁ, אוֹי לוֹ! טוֹב לוֹ שְׁלֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם!

אֲשֵׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁאָף עַל גֵּב שְׁהִיוּ בְּגִלּוֹת
מְצָרִים, נִשְׁמְרוּ מִכָּל שְׁלֵשֵׁת אֵלֶּה –
מִנְדָּה, מִבֵּית אֵל נֶכֶר, וּמִהֶרֶג שֶׁל זֶרַעַם, וְהַשְׁתַּדְּלוּ
בְּפִרְהֶסְיָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. שְׁאָף עַל גֵּב שְׁנַגְזָרָה
הַגְּזָרָה כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ, לֹא
נִמְצָא בִּינֵיהֶם מִי שֶׁהוֹרֵג עֶבֶר בְּמַעֲי אִשָּׁה, כָּל
שְׂכֵן אַחַר כָּף. וּבִזְכוּת זוֹ יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת.

מִנְדָּה – שְׁשָׁנָה רַבִּי חֲיִיא, מֵהַ שְׁכָתוֹב (שְׁמוֹת לח)
וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיּוֹר נְחֻשֶׁת וְאֵת כְּנוֹ נְחֻשֶׁת
בְּמִרְאֵת הַצְּבָאֵת. מִפְּנֵי מָה זָכוּ נָשִׁים לָזֶה? מִשּׁוֹם
שֶׁשְׁמְרוּ עֵצְמָן בְּגִלּוֹת מְצָרִים, שְׁלֹא אַחַר שְׁנַטְהֵרוּ
הָיוּ בָאוֹת מְקֻשָּׁטוֹת, וּמְסַתְּפָלוֹת בְּמִרְאָה
בְּבַעֲלֵיהֶן, וּמְעוֹרְרוֹת אוֹתָם לְפִרְיָה וּרְבִיָּה.

מִבֵּית אֵל נֶכֶר – שְׁכָתוֹב יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת ה' וְגו',
וְכָתוֹב (תהלים קכב) שְׁבִטִי יֵה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

עדות לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
שְׁבִטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִם תֹּאמַר, וְהָרִי כְּתוּב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי? הָרִי
וְדַאי אֶחָד הָיָה, וּפְרָסְמוֹ הַכְּתוּב, שְׁכַתּוּב
(ויקרא כד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו', וְשֵׁם אָמוֹ
שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמִטָּה דָן. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה –
שְׁכַתּוּב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וְגו'. וּמִכָּל
אֵלֶּה נִשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ – בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי
הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי, פֶּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ
דְּבָרֶיךָ. אָמַר לוֹ, נוּחַ לְפָנַי מֵרַשָּׁאֵשׁ אֶל דְּבַר אֶחָד
שֶׁקָּשָׁה לִּי? הָרִי שֶׁמַּעַתִּי מֵהַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה
שֶׁהָיָה אוֹמֵר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל
סָבָא, כָּל אוֹתָם חִילוֹת וּמַחֲנוֹת שֶׁהָיוּ יוֹרְדִים
לְגַלוּת עִם יַעֲקֹב, שְׁכַתּוּב אֵת יַעֲקֹב. מֵה זֶה
שְׁכַתּוּב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר לוֹ, וְדַאי זֶה כָּךְ,
אֵלֶּה הָרִי שְׁנֵינוּ, כָּל הַמְּקַבֵּל מֵאַחֵר, הוּא בֵּית
לְאוֹתוֹ שְׁנַתָּן, וְעַל זֶה אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (מלכים-א ט) **וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְבַנּוֹת אֶת בַּיִת ה' וְאֶת בַּיִת הַמֶּלֶךְ וְגו'.** וכי כיון שאמר את בית ה', מה זה ואת בית המלך? אם בשביל שלמה זה נאמר - לא כן! אלא בית ה' זה בית המקדש, ואת בית המלך זה קדש הקדשים.

בַּיִת ה' שהוא בית המקדש, כמו עזרות ולשכות ובית האולם והדביר, זה בית המקדש, ודאי נקרא בית ה'. בית המלך - זה קדש הקדשים, שהוא הפנימי של הכל, המלך סתם. מלך זה, אף על גב שהוא מלך עליון, הוא נקבה אל נקדה העליונה, נסתרת הכל. ואף על גב שהוא נקבה, הוא זכר למלך שלמטה, ולכן הכל כמו זה ועל זה, תחתונים, בסוד זה כתוב בהם איש וביתו באו.

וַאֲלֵה שְׁמוֹת רַבִּי [אֶלְעָזָר] יוֹסֵי פְתַח וְאָמַר (שיר ד) **גֵּן נָעוּל אַחֲתֵי כָּלָה גַּל נָעוּל מַעֲיִן חֲתוּם. גֵּן נָעוּל - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא גֵּן נָעוּל. שְׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה הֵגֵן הַזֶּה צָרִיךְ לִשְׁמֹר, לַעֲדֹר וּלְהִשְׁקוֹת וּלְזַמֵּר - כֵּן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל צָרִיכָה לַעֲדֹר וּלִשְׁמֹר וּלְהִשְׁקוֹת וּלְזַמֵּר, וּנְקִרְאָתָהּ גֵּן, וּנְקִרְאָתָהּ כָּרֶם. מָה הַכָּרֶם הַזֶּה צָרִיךְ לַעֲדֹר**

וְלִהְשָׁקוֹת וְלִזְמַר וְלַחֲפֹר - כִּי יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (ישעיה ה) כִּי כָרַם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל,
וְכָתוֹב וַיַּעֲזָקֵהוּ וַיִּסְקָלֵהוּ וַיִּגֹּ'.
תוספתא

מוֹשְׁנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנוּ פּוֹקְחִים עֵינֵינוּ
רוֹאִים, גִּלְגָּלִי מְרַכְבָּה הַקְדוּשָׁה נוֹסְעִים
בְּמִסְעוֹתֵיהֶם, וְקוֹל שִׁירָה מְבַשְׂמֵת לְאָזְנִים, יָפָה
לְלֵב, עוֹלָה וַיּוֹרְדָת, הוֹלֶכֶת וְלֹא נוֹסַעַת,
מְזַדְעָזְעִים אֶלְף אֲלָפִים וְרִבּוֹא רַבּוֹת, וּפּוֹתְחִים
בְּשִׁירָה מְלִמְטָה לְמַעְלָה.

לְקוֹל הַנְּעִימוֹת הַזֶּה עוֹמְדִים מִי שְׁעוֹמְדִים,
וּמִתְכַנְּסִים בְּהַתְכַנְּסוֹת לְצַד הַיָּמִין, אַרְבַּע
מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אֶלְף בְּעֵלֵי עֵינַיִם. רוֹאִים וְלֹא
רוֹאִים. עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. שְׁנֵי צְדָדִים אַחֲרֵים
מִתְלַבְּנִים (מִתְהַפְּכִים) בְּשִׁבְלֵם, וְלְצַד שְׂמָאל מֵאֲתֵים
וַחֲמִשִּׁים אֶלְף.

אוֹתָם בְּעֵלֵי יִבְבָּה מִיבְבִים וּמִיִּלְלִים מִמְּקוֹם בֵּית
מוֹשֶׁב, פּוֹתְחִים בְּדִין וּמְסִימִים בְּדִין.
מִיבְבִים שְׁנִית, וְדִין יוֹשֵׁב, וּסְפָרִים נִפְתָּחִים.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עוֹלָה בַּעַל הַדִּין שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם,
וְיוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין, וְשִׁירָה שׁוֹכֶכֶת עַד שֶׁלֹּא

יִסְתִּים הַדִּין. סוֹבְבִים בְּעֲלֵי הָעֵינַיִם שְׁלֹצֵד יִמִּין,
וְעַמָּם שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלֶף תּוֹקְעִים, וְלֹא מִיַּבְבִּים
וְלֹא מִיִּלְלִים (ס"א לא מִיִּלְלִין וְלֹא מִיַּבְבִּין) וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה.
מִזְדַּעְזְעִים מְאֹתִים וַחֲמָשִׁים אֶלֶף בְּעֲלֵי יַבָּהּ.

תּוֹקֵעַ שְׁנֵית וְלֹא מִיַּבְבִּים (וְלֹא מִיַּבְבִּים וְלֹא מִיִּלְלִים). נוֹסֵעַ
הַפְּטָרוֹן מֵאוֹתוֹ כֶּסֶף וְיוֹשֵׁב בְּכֶסֶף
הַנּוֹתְרָנוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיָה (הוֹא) מִזְכִּיר שֵׁם קְדוֹשׁ
עֲלוֹן וְגָדוֹל, שֶׁבְּאוֹתוֹ שֵׁם יֵשׁ חַיִּים לְכָל.

פְּתַח וְאָמַר פְּעַם אַחַת יו"ד ה"א וי"ו ה"א (יו"ד
ה"א וְא"ו ה"א), כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמַר (שְׁמוֹת לֵד) וְיִקְרָא
בְּשֵׁם ה'. פּוֹתְחִים כְּבִתְחִלָּה בְּעֲלֵי גִלְגָּלִים
קְדוֹשִׁים, וְאֶלֶף אֶלְפִים וְרַבּוֹא רַבּוֹת, וְאוֹמְרִים
שִׁירָה, מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹם
בֵּית שְׁכִינָתוֹ.

בְּאוֹתוֹ הַגֶּן, שְׁהִיָּתָה (שְׁהִיא) שְׁמוֹנָה בְּמֵאוֹתִים
וַחֲמָשִׁים עוֹלָמוֹת, הִיא שְׁכִינָה נִכְבָּדָה
בְּזִיוָה, שְׁיוֹצֵאת מִזִּיו לְזִיו, וְזִיוָה שׁוֹפֵעַ מִמֶּנָּה
לְאַרְבָּעָה צְדָדִים רָאשֵׁים לְרֵאשׁוֹנִים (לְקִיּוֹם).
מֵאוֹתוֹ זִיו יוֹצֵא (נִמְשָׁף) לְכָל אוֹתָם לְמִטָּה, וְהִיא
נִקְרֵאת גֶּן עֵדֶן.

פְּתַח שְׁנֵית אוֹתוֹ זָקֵן, הַפְּטָרוֹן שֶׁל הַכֹּל, וּמִזְכִּיר
שְׁמוֹ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים

בְּשֵׁלֶשׁ עָשָׂרָה מִדּוֹת הַרְחָמִים. מִי רָאָה כָּל
הַתְּקִיפִים הַלָּלוּ, רָמִים שֶׁל רָמִים, תְּקִיפִים שֶׁל
תְּקִיפִים, מְרַכְּבוֹת קְדוּשִׁים, וְשָׁמַיִם וְכָל חִילֵיהֶם,
מְזַדְעָזְעִים וּמִתְחַלְחָלִים בְּאִמָּה רַבָּה, מְשַׁבְּחִים
אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְאוֹמְרִים שִׁירָה. אֲשַׁרְיָהֶם
נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּאוֹתוֹ הָעֶדוֹן וְיוֹדְעִים אֶת
זֶה, עַל זֶה נֹאמֵר (ירמיה ^ט) מִי לֹא יִירָאָה מֶלֶךְ הַגּוֹיִם
כִּי לֵךְ יֵאָתֶה וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁירְדָה שְׂכִינָה לְמִצְרַיִם,
יְרֵדָה חֲתָה אַחַת שֶׁשָּׁמָּה יִשְׂרָאֵל בְּדִיוֹקָן
אוֹתוֹ הַזָּקֵן, וְאַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם שְׁמָשִׁים קְדוּשִׁים
עִמּוֹ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אוֹת קְדוּשָׁה עִמּוֹ מֵהַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, וְכָלֵם יְרָדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה
אֶת יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִמִּשְׁמַע שְׁאָמַר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֶת יַעֲקֹב, וְלֹא נֹאמֵר אֶתוֹ.

שְׂאֵל רַבִּי יְהוּדָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן,
[אָמַר לוֹ] כִּיּוֹן שֶׁשְׁמַעְתָּ מֵאַבִּיךָ אֶת פְּרִשְׁת
וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּסוּד עֲלִיּוֹן, מַה זֶה שְׁאָמַר אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר לוֹ, אוֹתָהּ מְלָה שֶׁהִיא אוֹמֵר
אָבָא, אֵלּוּ הֵם מְלֶאכִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם מְעַל
הַתְּחַתּוֹנִים מֵהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

וְכַךְ אָמַר אָבִיא, כָּל אוֹתָם מְלֹאכִים שְׁבִדְרָגָה
 עֲלִיוֹנָה, נִקְרָאִים גְּבָרִים זְכָרִים, וְאוֹתָם שְׁבִדְרָגָה
 תַּחְתּוֹנָה מֵהֶם, נִקְרָאִים (נִקְבּוֹת) בֵּית, שְׂאֵשָׁה נִקְבָּה
 שְׁמִקְבֵּלַת מִן הַזְכָּר.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה עוֹמֵד לִפְנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, שְׂכִינָה יֵרְדֶה עִם יַעֲקֹב
 לְמִצְרַיִם? אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְהָרִי כָּתוּב (בראשית מו)
 אֲנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ. אָמַר לוֹ, בֵּא תִרְאֶה, שְׂכִינָה יֵרְדֶה
 לְמִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב, וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מְרַכְבּוֹת
 קְדוּשׁוֹת [אַחֲרוֹת] עִמָּה, וְהֵינּוּ מֵה שְׁכָתוּב כְּשֵׁשׁ
 מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי. שְׁנֵינּוּ, שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מְרַכְבּוֹת
 קְדוּשׁוֹת יֵרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכֹלֶם עָלוּ מִשָּׁם
 כְּשֵׁיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שמות יב)
 וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֵס סִכְתָּה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת
 אֶלֶף רַגְלֵי וְגו'. שֵׁשׁ מֵאוֹת לֹא נֶאֱמַר, אֶלֶא כְּשֵׁשׁ
 מֵאוֹת. כְּמוֹ שֵׁיִצְאוּ אֵלֶּה, כֶּךָ יֵצְאוּ אֵלֶּה.

וּבֵּא רֵאָה סוּד הַדְּבָר, בְּזִמְן שֵׁיִצְאוּ הַמְרַכְבּוֹת
 הַקְּדוּשׁוֹת הִלְלוּ וְהִמְחִנּוּת הַקְּדוּשִׁים, רְאוּ
 יִשְׂרָאֵל וַיִּדְעוּ שֶׁהֵם מִתְעַכְּבִים בְּשִׁבְלֵם, וְכֹל
 הַחִפְזוֹן שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל הָיָה בְּגִלְלֵם, וְהֵינּוּ שְׁכָתוּב
 וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה, הָיָה לוֹ לוֹמַר וְלֹא רָצוּ
 לְהִתְמַהֵמָה, אֲבָל לֹא כָּתוּב אֶלֶא וְלֹא יָכְלוּ. וְנוֹדְעוּ

ממש, שכל בני ישראל היו בני ישראל של הרקיע, והינו מה שכתוב בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, ועל זה לא נאמר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה אתו, אלא ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. הבאים מצרימה בראשונה, ועם מי? את יעקב. אמר רבי יהודה, [נ"א רבי יצחק] [נ"א רבי יוסי] קל וחמר, ומה כשנצל יעקב מלבן כתוב (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים – כשירד לגלות והקדוש ברוך הוא אמר אנכי ארד עמך מצרימה, אינו דין שהואיל והפטרון יורד, שירדו גם שמשיו עמו? הינו שכתוב הבאים מצרימה את יעקב. רבי יעקב מכפר חנן אמר משמו של רבי אבא, מי הם בני ישראל של כאן? אותם שנקראו בני ישראל ממש.

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים מו) לכו חזו מפעלות יי אשר שם שמות בארץ, אל תקרי שמות אלא שמות. והולך זה כזה, שאמר רבי חייא, כמו ברקיע עשה הקדוש ברוך הוא בארץ. ברקיע יש שמות קדושים, ובארץ יש שמות קדושים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה [נ"א רַבִּי יוֹסִי], בְּאוֹתוֹ יוֹם
 שְׂיָרֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, יָרְדוּ עִמּוֹ שְׁשִׁים
 רְבּוּא מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, הִנֵּה
 מִטָּתוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב וְגו',
 שְׁלֹטוֹנִים שְׁחֻקוּקִים בְּמִפְתָּח, סוֹבְבִים בְּמִקְוֵמוֹ
 הַשְּׁלֹטוֹנִים בְּשִׁבְעֵי, וְחֻקוּקִים בְּשִׁשִּׁי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.

הִנֵּה מִטָּתוֹ – זוֹהִי שְׁכִינָה. שֶׁלְשֵׁלְמָה – הַמֶּלֶךְ
 שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ –
 אֵלוֹ הֵם שְׁשִׁים רְבּוּא מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם
 מִחֵיל הַשְּׁכִינָה שְׂיָרְדָה עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.
 מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל שֶׁלְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ –
 הֵם וּמְנַהֲגֵיהֶם.

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה הוֹלֵךְ מֵאוֹשָׁא לְלוֹד, וְהָיָה רוֹכֵב
 עַל חֲמוֹר, וְהָיָה רַבִּי יוֹסִי עִמּוֹ. יָרַד רַבִּי
 חֲזִיָּא וְתַפְס יְדֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר לוֹ, אִם בְּנֵי הָעוֹלָם
 הָיוּ יוֹדְעִים כְּבוֹדוֹ הָרַב שֶׁל יַעֲקֹב בְּשַׁעַה שְׁאָמַר
 לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה,
 הָיוּ מְלַחֲכִים אֶת הָעֶפְרָ שֶׁלֹּשׁ פְּרָסָאוֹת קָרוֹב
 לְקַבְּרוֹ, שֶׁכֶּף מְפָרְשִׁים מוֹרִינּוֹ גְּדוּלֵי עוֹלָם בְּעַלְי
 הַמְּשָׁנָה, כְּתוּב (שְׁמוֹת ח) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְאֵת חֲתָנוּ,

אֶהְרֵן רְאָה שְׁמֹשֶׁה יוֹצֵא, וַיֵּצֵא עִמּוֹ, וְאֶלְעָזָר
 וּנְשִׂאִים וְזִקְנִים יֵצְאוּ עִמּוֹ, רְאִישֵׁי אָבוֹת וּקְרוֹאֵי
 הַעֲדָה, וְכָל יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ עִמָּם. נִמְצָא שְׁכַל
 יִשְׂרָאֵל כָּלָם יֵצְאוּ לְקִרְאֵת יְתָרוֹ. מִי רְאָה אֶת מֹשֶׁה
 יוֹצֵא וְלֹא יֵצֵא? אֶת אֶהְרֵן וְהַגְּדוֹלִים שְׂיוֹצְאִים
 וְהוּא לֹא יֵצֵא? נִמְצָא שְׁבַגְלֵל מֹשֶׁה יֵצְאוּ כָּלָם.
 וּמָה אִם בְּשִׁבִיל מֹשֶׁה כֶּף – בְּשִׁבִיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא כְּשֶׁאָמַר אָנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרֵימָה עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַשׁ בָּהֶם רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, הֲרֵי שְׂכִינָה כָּאן, שְׁאֶחָד מִבְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה
 עִמָּנוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בַּמָּה עֲסַקְתֶּם? אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, בַּפֶּסוּק הַזֶּה שְׁכָתוּב אָנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ
 מִצְרֵימָה וְגו'. כְּשִׁירֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, שְׁכָתוּב
 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה, אֶתֶּה
 לְמַד שְׁכָלָם יָרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, וְזֶה הִיא לְחוּד? פִּתַּח וְאָמַר,
 (יחזקאל א) הִיא הִיא דְּבַר ה' אֵל יְחִזְקֵאל בֶּן
 בּוּזִי הִכְהֵן בְּאָרְץ כְּשָׂדִים עַל נְהַר כְּבָר. שְׁלֹשׁ
 קְשִׁוֹת כָּאן, אֶחָד – שְׁשָׁנִינוּ שְׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה
 בְּחוּץ לְאָרְץ, וְאַחַת – שְׁלֹא הִיא נֶאֱמָן כְּמֹשֶׁה,
 שְׁכָתוּב בּוֹ (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא

גְּלָהּ וּפְרָסָם אֶת כָּל גְּנֹזֵי הַמֶּלֶךְ, וְאַחַת – שְׁנֵרְאָה
כְּמִי שֶׁלֹּא שָׁלַם בְּדַעְתּוֹ.

אָלֶּא כִּךְ הִסְקֵנוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, חֵס וְחִלְיָהּ, שֶׁהָרִי
יְחֻזְקָאֵל הִיָּה נְבִיא שְׁלָם, וּבְרִשׁוֹתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּלָהּ כָּל מָה שֶׁגְּלָהּ, וְהַכֹּל הוּא
הַצְּטֻרָה לְגַלוּת וּלְפָרְסָם, עַל כָּל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם
מִמָּה שֶׁגְּלָהּ. שֶׁכֵּךְ שְׁנִינּוּ, מִי שֶׁרָגִיל לְסַבֵּל צַעַר
וְכוֹ, וְהַכֹּל הַצְּטֻרָה, וּמַעוֹלָמִים לֹא עֲזַב הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגַלוּת, עַד שֶׁהָיָה בָּא לְדוֹר
בְּמַדְרוֹ עִמָּהֶם, כָּל שֶׁכֵּן בֵּיעֶקֶב שֶׁהָיָה יוֹרֵד
לְגַלוּת, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנַתּוֹ וְקְדוּשָׁתוֹ
עֲלִיוֹנִים [וְתַחְתּוֹנִים] וּמְרַכְּבוֹת, שֶׁכֵּלֵם יֵרְדוּ עִם
יַעֲקֹב. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב הַבָּאִים מְצַרִּימָה אֶת יַעֲקֹב.

דִּבְרֵי אַחַר, רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ד') אֲתִי
מְלַבְּנוֹן כְּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאִי. בֹּא
וּרְאֵה, אוֹי לָהֶם לְבַנֵּי אָדָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וְלֹא
מִשְׁגִּיחִים בְּכְבוֹד אֲדוֹנָם, שֶׁלְּמַדְנוּ, אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, בְּכָל יוֹם וְיוֹם יוֹצֵאת בַּת קוֹל מֵהַר חוֹרֵב
וְאוֹמֶרֶת: אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מֵעֲבוֹדַת רַבּוֹנָם! אוֹי
לָהֶם לְבָרִיּוֹת מֵעֲלֻבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה! שֶׁאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּמְסַגֵּל מַעֲשִׂים טוֹבִים, יוֹרֵשׁ עוֹלָם שְׁלָם. וְכֹל מִי

שלא משתדל בתורה בעולם הזה ולא עושה מעשים טובים, לא יורש לא זה ולא זה. והרי שנינו, יש מי שיורש עולמו כפי מקומו וכפי מה שראוי לו. אמר רבי יצחק, לא שנינו אלא במי שאין לו מעשים טובים כלל.

אמר רבי יהודה, אלמלא היו יודעים בני אדם את האהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב את ישראל, היו שואגים כמו כפיר לרדף אחריו. ששנינו, בשעה שירד יעקב למצרים, קרא הקדוש ברוך הוא לפמליה שלו ואמר להם: כלכם רדו למצרים, ואני ארד עמכם. אמרה שכניה: רבון העולם, יש צבאות בלי מלך? אמר לה: אתי מלבנון כלה. מלבנון - ממקום העדן, שמלבן בכל מעשיו. כלה - זו שכניה, שהיא כמו כלה בחפה. והולך זה כמו זה, ששנינו, אמר רבי יהודה, מה זה שכתוב (במדבר ז) ויהי ביום פלת משה? כתוב פלת, ביום שנכנסה כלה לחפה, ושכניה זו הפלה.

אתי מלבנון כלה - ממקום בית המקדש שלמעלה. תשורי מראש אמנה - מראש של מי? מראשיהם של בני האמונה, ומי הם? יעקב ובניו. מראש שניר וחרמון - שהם עתידים

לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שְׁלִי מֵהַר חֶרְמוֹן, וּלְהִגֵּן עָלֵיהֶם
בְּגִלוּתָם. מִמַּעֲנוֹת אֲרִיּוֹת – אֵלּוּ הֵם עַמִּים עוֹבְדֵי
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, [נ"א בְּנֵי אָדָם שֶׁל
אֲמוֹנָה] שְׂדוּמִים לְאֲרִיּוֹת וּנְמָרִים, שְׂמַעְנִים אוֹתָם
בְּכָל עֲבוּדָה קָשָׁה.

רַבִּי אָבָא אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה וְגוֹ', וְכִי
מְלַבְּנוֹן בָּאָה, וְהֵלֵא לְלַבְּנוֹן עוֹלָה? אֵלֵא,
אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּשַׁעַת שִׁירְדָּה שְׂכִינָה לְמַצְרַיִם,
יָרְדוּ עִמָּה שְׂשִׁים רַבּוֹא שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׂרָת,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרֵאשׁוֹנָה. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וַיַּעֲבֹר
מִלְכָם לִפְנֵיהֶם וְה' בְּרֵאשָׁם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה – זוֹהִי שְׂכִינָה.
אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי – מִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁלַמְעֵלָה. תְּשׁוּרֵי מֵרֵאשׁ אֲמָנָה – מִמְּקוֹם בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ שְׁלַמְעֵלָה וּמִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁלַמְטָה. שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא זָזָה
שְׂכִינָה מִכְּתֹל הַמַּעְרָבִי שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׂכַתוֹב
(שִׁיר ב) הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַת כְּתָלָנוּ, וְהוּא רֵאשׁ
אֲמָנָה לְכָל הָעוֹלָם. מֵרֵאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן –
מִמְּקוֹם שֶׁהַתּוֹרָה יִצְאָה לְעוֹלָם, וְלָמָּה? לְהִגֵּן עַל
יִשְׂרָאֵל. מִמַּעֲנוֹת אֲרִיּוֹת – אֵלּוּ עַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוּדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. רַבִּי יוֹדֵן אוֹמֵר, מִמַּעֲנוֹת

אַרְיֹת - אֵלוֹ תִלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
בְּמַעֲוֹנוֹת הַמְדַרְשׁוֹת וּבְכַתֵּי כְּנִסְיוֹת, שֶׁהֵם אַרְיֹת
וְנִמְרִים בַּתּוֹרָה.

רַבִּי חֲיִיאָ הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ,
מָה רָאִתָּה הַתּוֹרָה לְמָנוֹת אֶת בְּנֵי יַעֲקֹב,
שֶׁהֵם שְׁנַיִם עָשָׂר בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן שְׁבַעִים,
שְׁכָתוֹב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבְּאָה מִצְרִימָה
שְׁבַעִים. וּמָה הַטַּעַם שְׁבַעִים וְלֹא יוֹתֵר? אָמַר לוֹ,
כְּנֻגַד שְׁבַעִים אַמּוֹת שֶׁהֵם בְּעוֹלָם, וְהֵם הָיוּ אִמָּה
יְחִידָה כְּנֻגַד כָּלָם.

וְעוֹד אָמַר לוֹ, בֹּא רְאֵה, מִפְּתָחוֹת שְׁמַאֲרִים (שְׂרִים)
עֲנָפִים יוֹשְׁבִים בְּמִסְעֵיהֶם (בְּצִלָּם), מְמַנִּים עַל
שְׁבַעִים עַמִּים, יוֹצְאִים מִתְרִיסֵר חֲקִיקוֹת וְקִשׁוּרִים
שְׁמִסְתוֹכְבִים בְּמִסְעוֹתֵיהֶם בְּמִשְׁקַל לְאַרְבַּע
רוּחוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים לֵב) יֵצֵב גְּבֻלַת
עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינוּ שְׁכָתוֹב (זְכוּרִיָּה ב) כִּי
כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְהִרְאוֹת
שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְבַּע לֹא נֶאֱמַר,
אֶלָּא כְּאַרְבַּע. כְּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי אַרְבַּע
רוּחוֹת, כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ. רַבִּי אַבְא פָּתַח, (ישעיה לב)
אֲשֶׁרִיכֶם זִרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְּחֵי רִגְלֵי

השור והחמור. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם מכל שאר העמים וקרב אותם אליו, שכתוב (דברים יד) וּבָךְ בָּחַר ה' להיות לו לעם סגלה וגו', וכתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. ישראל נדבקים בקדוש ברוך הוא, שכתוב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

וְלָכֵן זָכָאִים הֵם לְפָנָיו, מְשׁוּם שֶׁהֵם זׁרְעִים עַל כָּל מַיִם. מה זה על כל מים? שזורעים לצדקה, ומי שזורע לצדקה, כתוב בו (תהלים נז) [זהו שכתוב כי גדל עד שמים. על כל מים, זהו שכתוב] (שם קח) כי גדול מעל שמים חסדך. מעל שמים, על כל מים הוא היה, ומי הוא מעל שמים? זה עולם הבא, וישראל זורעים על כל מים.

סדר הלימוד ליום כא כסלו [יום 80 בשנה]

בַּסְּפָרוֹ שֶׁל רַב יִיבָא סָבָא כֶּן אָמַר, כְּתוּב (דניאל ד) בגזרת מלאכים דבר, ומאמר קדושים שאלה. כל דיני העולם הזה וכל הגזרות וכל הבקשות, כלם עומדים בהיכל אחד ששם שבעים ושנים סנהדרין מעינים בדיני העולם,

וְאוֹתוֹ הַיֵּכָל נִקְרָא הַיֵּכָל הַזְכוּת, מְשׁוּם שְׁכַפְדָּנִים
 דִּין, מֵהַפְּכִים בְּזְכוּת הָאָדָם בְּרֵאשׁוֹנָה.

מֵה שְׂאִין כֵּן בְּדַרְגַת אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר, שְׂשֵׁם
 הוּא מְקוּם שְׁנַקְרָא חוּבָ"ה, מְשׁוּם שְׁכָל
 מַעֲשֵׂי אוֹתוֹ הַמְּקוּם שֶׁל נְחָשׁ אֲשֶׁת זְנוּנִים
 אֵינוֹ אֶלָּא לְהַפְּךָ בְּחַטָּאוֹ שֶׁל הָאָדָם, וּלְהַלְשִׁין
 עֶבֶד לְאֲדוֹנוֹ.

אוֹתָם שֶׁל הַיֵּכָל הַזְכוּת נִקְרָאִים מִים מְתוּקִים,
 מִים צְלוּלִים. אוֹתָם שֶׁל הַיֵּכָל הַחוּבָה
 נִקְרָאִים מִים מְרִירִים, (במדבר ה) מִי הַמְּרִים
 הַמְּאָרְרִים. בְּאוֹתוֹ הַיֵּכָל הַזְכוּת לֹא עוֹמְדִים
 שְׁלֶשֶׁת אֱלֹהִים: בָּנִים, חַיִּים וּמְזוֹנוֹת. וְלֹא בְּאוֹתוֹ
 מְקוּם שֶׁל חוּבָה, וְלֹא בְּמִים מְתוּקִים וְצְלוּלִים,
 וְלֹא בְּמִים מְרִירִים מְאָרְרִים.

וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל זוֹרְעִים עַל כָּל מַיִם, זֶרַע קָדוֹשׁ
 שֶׁהוֹלִידוֹ עַל כָּל מַיִם הוּא, שֶׁהָרִי לֹא נִכּוֹן
 זֶרַע שְׁלֵהֶם אֶלָּא לְמַעְלָה. וְלִכֵּן פִּרְשׁוּהָ בְּעֲלִי
 הַמְּשָׁנָה, בָּנִים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת אֵין הַדָּבָר תְּלוּי
 בְּזְכוּת, אֶלָּא הַדָּבָר תְּלוּי בְּמִזְל הַקָּדוֹשׁ, וּמְקוּם זֶה
 הוּא עַל כָּל מַיִם.

מִשְׁלַחַי רַגְל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, שְׂאִין לָהֶם בְּאוֹתוֹ
 צַד הָרַע כְּלוּם, וְשׁוֹלְחִים מֵהֶם כָּל

החלקים הרעים, ונדבקים באותו הצד הטוב של כל הקדשות העליונות. שור וחמור כאשר הם מזדווגים כאחד, הם שני פגעים רעים לעולם. שור הוא צד הדין הקשה, והוא נדבק בצד הקדשה. החמור, כשמזדוג עמו, שהוא מצד האחר, הם שני פגעים רעים לעולם.

ועל זה שמעון היה תקף הדין הקשה, וכשמזדוג עם לוי כאחד, לא יכול העולם לסבל, ומשום כך (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו. ועל זה שלח יעקב לעשו דבר זה, שכתוב (בראשית לב) ויהי לי שור וחמור. ואם יעקב לא הנמיך עצמו, פחד רב היה נופל על עשו.

ויקם מלך חדש על מצרים. בספרו של רב המנונא סבא כך נאמר, מהו שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים? בא וראה, כל עמי העולם וכל מלכי העולם לא התחזקו בשלטונם אלא בשביל ישראל. מצרים לא היו שולטים על העולם עד שבאו ישראל ונכנסו שם לגלות, אז התחזקו על שאר עמי העולם. בכל לא התחזקו על כל עמי העולם אלא בשביל שישראל יהיו בגלות שלהם. אדום לא התחזקו על כל עמי העולם אלא משום שישראל יהיו בגלות שלהם.

שְׁהָרֵי עַמִּים אֱלוֹ הָיוּ בְּשִׁפְלוֹת בְּשָׂאֵר הָעַמִּים,
וּנְמוּכִים הָיוּ מִכָּלֶם, וּבְגִלְלֵי יִשְׂרָאֵל הִתְחַזְּקוּ.

מִצְרַיִם – שְׁכָתוֹב (שמות כ) מִבֵּית עֲבָדִים. עֲבָדִים
מִמֶּשׁ נִקְרְאוּ, שְׁהָרֵי מִצְרַיִם הָיוּ
בְּשִׁפְלוֹת שֶׁל שָׂאֵר הָעַמִּים. בָּבֶל – שְׁכָתוֹב (ישעיה
כג) הֵן אֶרֶץ כְּשָׂדִים זֶה הָעַם לֹא הָיָה. אֲדוּם –
שְׁכָתוֹב (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיךָ בַּגּוֹיִם בְּזוּי
אֶתְּהָ מְאֹד.

וּכְכֵם לֹא נָטְלוּ תִקְוָה אֶלָּא בְּגִלְלֵי יִשְׂרָאֵל.
שְׁכָשְׁיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת שְׁלָהֶם, מִיָּד
מִתְחַזְּקִים עַל כָּל שָׂאֵר הָעַמִּים שֶׁבְּעוֹלָם, מָה
הֵטַעַם? מִשׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם לְבָדֶם כְּנִגְדֵי כָּל עַמֵּי
הָעוֹלָם. כְּשֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְגִלוֹת מִצְרַיִם, מִיָּד
הִיָּתָה קִימָה לְמִצְרַיִם, וְהִתְחַזַּק שְׁלִטוֹנָם מֵעַל כָּל
שָׂאֵר הָעַמִּים, שְׁכָתוֹב וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם.
וַיִּקָּם – קִימָה הִיָּתָה לָהֶם, שֶׁהִתְחַזַּק וְקָם אוֹתוֹ
מִמְּנֶה הַשְּׁלִטוֹן שֶׁל מִצְרַיִם, וְנִתְּנָה לוֹ תִקְוָה
וְשְׁלִטוֹן עַל כָּל מַמְלַכּוֹת שָׂאֵר הָעַמִּים, שְׁהָרֵי
בְּרֵאשׁוֹנָה יֵשׁ שְׁלִטוֹן לְאוֹתוֹ הַמְּמֹנֶה שְׁלִמְעָלָה,
וְאַחַר כֵּךְ לָעַם שָׁלוֹ שְׁלִמְטָה.

וּמִשׁוּם כֵּךְ וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם. זֶהוּ
הַמְּמֹנֶה שְׁלָהֶם, חֲדָשׁ הָיָה, שְׁעַד הַיּוֹם

הַזֶּה לֹא הָיָה לוֹ שְׁלִטוֹן עַל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְעַכְשָׁו
הַיּוֹקֵם לְשִׁלֹּט עַל כָּל שְׂאֵר עַמֵּי הָעוֹלָם, וְאִז
הַתְּקַיִם (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ, תַּחַת עֶבֶד
כִּי יִמְלוֹךְ.

רַבִּי חִיָּא אָמַר, שְׁלֹשִׁים יוֹם עַד שְׁלֵא יָבֵא תַקָּה
לְעַם בְּאֶרֶץ, אוֹ עַד שְׁלֵא יָבֵא שְׂבַר לְעַם
בְּאֶרֶץ, מְכַרְיִזִים בְּעוֹלָם עַל אוֹתוֹ הַדְּבָר,
וְלִפְעָמִים שְׁנַמְסֹר הַדְּבָר בְּפִי הַתִּינוּקוֹת, וְלִפְעָמִים
לְאוֹתָם בְּנֵי אָדָם חֲסֵרֵי דַעַת, וְלִפְעָמִים נִמְסֹר
אוֹתוֹ הַדְּבָר בְּפִי הָעוֹפּוֹת, וּמְכַרְיִזִים בְּעוֹלָם, וְאִין
מִי שִׁישְׁגִיחַ בָּהֶם. כְּשֶׁהָעַם הֵם צְדִיקִים, נִמְסֹר
אוֹתוֹ דְּבָר לְאוֹתָם רְאשִׁים צְדִיקִים שֶׁל הָעוֹלָם כְּדִי
שִׁיּוּדִיעוּ לָהֶם וַיִּשׁוּבוּ לְרַבּוֹנָם, וּכְשֶׁאֵינָם צְדִיקִים,
זֶה כְּפִי שְׂאֵמְרָנוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד עַל שַׁעַר לוֹד,
וְהָיָה יוֹשֵׁב עִמּוֹ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לָכֶם מֵה שְׂרָאִיתִי הַיּוֹם
הַזֶּה בְּבִקְרָה קִמְתִּי בְּאוֹר, רְאִיתִי עוֹף אֶחָד שֶׁהָיָה
טָס וְעוֹלָה לְמַעְלָה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, וּמִנְמִיךְ פְּעַם
אַחַת, וְהָיָה אוֹמֵר: עֲלִיוֹנִים עֲלִיוֹנִים, בְּיוֹם זֶה
פּוֹרְחִים [דְּקִיקִים] הִרְקִיעִים [לְיָמִין] שְׁלֹשָׁה
מִמְנֵים זְקוּפִים מוֹשְׁלִים עַל הָאֶרֶץ, אֶחָד יוֹשֵׁב

שלא יושב, הֶעֱבִירוּ אוֹתוֹ בְּאֵשׁ דּוֹלְקָת, מֵעֲבִירִים
אֶת קִיּוּמוֹ, מֵעֲבִירִים אֶת שְׁלֹטוֹנוֹ. שְׁלֹשָׁה תּוֹמְכִים
שְׁלִיטִים עֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים עַל הָעוֹלָם.

זֶרְקָתִי לְאוֹתוֹ עוֹף רֶגֶב עָפָר, וְאִמְרָתִי לוֹ: עוֹף
עוֹף, אָמַר לִי שְׁלֹשָׁה שְׁעוֹמְדִים מִמְּנִים
וְאֶחָד שֶׁהֶעֱבִירוּ שְׁלֹטוֹנוֹ מִי הֵם. זֶרֶק לִי שְׁלֹשָׁה
חֲצִים מִכֶּנֶף יְמִינוֹ, וְזֶה אֶחָד מִשְׁמַאל (וּמִכֶּנֶף שְׂמַאל
אֶחָד), וְלֹא יִדְעָתִי לְמָה הוּא רוֹמֵז.

לְקַח אוֹתָם רַבִּי אֶלְעָזָר, הוֹרִיד אוֹתָם לְנַחֲרֵירוֹ,
וַיֵּצֵא דָם מִנַּחֲרֵירוֹ. אָמַר, וְדַאי שְׁלֹשָׁה
שְׁלִיטֵי עַמִּים עוֹמְדִים בְּרוֹמֵי בְּאָרֶץ וְעֵתִידִים
לְעֲשׂוֹת גְּזֵרוֹת רָעוֹת לְיִשְׂרָאֵל מִצַּד הָרוֹמָאִים.
לְקַח אוֹתוֹ חֵץ מִכֶּנֶף שְׂמַאל, הֲרִיחַ, וַיֵּצֵא אֵשׁ
שְׁחוּרָה מִמֶּנּוּ. אָמַר, שְׁלֹטוֹן הַמְּצָרִים הֶעֱבִירוּ,
וְעֵתִיד לְעֵבֵר מֶלֶךְ אֶחָד שֶׁל הָרוֹמָאִים בְּכָל הָאָרֶץ
(מְצָרִים), וְלִמְנוֹת בְּמְצָרִים שָׂרֵי מִלְחָמָה גְּדוֹלִים,
וְסוֹתֵר בְּנֵינָן וּבּוֹנֵה אֶת הַסְּתוּרִים. (וְעֵתִיד מֶלֶךְ אֶחָד מֵאוֹתָם
הַשְּׁלֹשָׁה שְׂאֻמְרָנוּ לְשֵׁלֵט בָּהּ, וְסוֹתֵר בְּנֵינִים וּבּוֹנֵה בָּהּ בְּנֵינִים) זֶרֶק אוֹתָם
רַבִּי אֶלְעָזָר לְאָרֶץ. נִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה עַל הָאֶחָד
שְׁמִצָּד שְׂמַאל.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, עָבַר תִּינוֹק אֶחָד וְהָיָה קוֹרָא,
(ישעיה ט) מִשָּׂא מְצָרִים הִנֵּה ה' רִכַּב עַל עֵב קַל

וּבֵּא מִצְרִים. עֵבֶר חִבְרוּ הַשְּׁנִי וְאָמַר, וְאַרְץ מִצְרַיִם
 תִּהְיֶה שְׂמֵמָה. עֵבֶר חִבְרוּ הַשְּׁלִישִׁי וְאָמַר, וְאַבְדָּה
 חֲכַמַת מִצְרַיִם. רְאוּ שְׂאוֹתוֹ חֵץ שֶׁל כֹּנֵף שְׂמֵאל
 נִשְׂרָף, וּשְׁלֹשֶׁת הָאַחֵרִים שֶׁהָיוּ עָלָיו לֹא נִשְׂרָפוּ.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה שְּׂאֵמַר הָעוֹף וְהַתִּינוּקוֹת,
 הַכֹּל דָּבָר אֶחָד, וְהַכֹּל הוּא נְבוֹאָה עֲלִיוֹנָה,
 (וְהַכֹּל הוּא בְּסוּד הַחֲכָמָה) וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהִרְאוֹת לָנוּ נִסְתָּרוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. זֶהוּ
 שְׂכָתוֹב (עֲמוֹס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבָר כִּי אִם
 גָּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים.

וְעַדִּיפִים חֲכָמִים מְנַבִּיאִים בְּכָל זְמַן, שֶׁהָרִי עַל
 הַנְּבִיאִים לִפְעָמִים שׁוֹרֶה רוּחַ הַקָּדֵשׁ
 וְלִפְעָמִים לֹא, וּמֵהַחֲכָמִים לֹא זֹזָה רוּחַ הַקָּדֵשׁ
 אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד [קָטָן], שִׁיּוּדְעִים מַה שְּׁלִמְעָלָה
 וְלִמְטָה, וְלֹא רָצוּ לְגִלוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 [יְהוּדָה], הַכֹּל זֶה חֲכָמָה, וְחֲכַמַת רַבִּי אֶלְעָזָר
 יִתְרָה מְכָלָם. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲלִמָּלֵא לֹא הָיוּ
 חֲכָמִים, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם מֵהִי תוֹרָה וּמַה
 הַמְצוּוֹת שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, בְּלִי הַבְּדֵל בֵּין רוּחַ
 בְּנֵי אָדָם לְרוּחַ הַבְּהֵמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּשֶׁמְבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 דִּין עַל הָעָם, בְּרֵאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה דִין

בְּאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה, שְׁכָתוּב (ישעיה כד)
יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמָּרוֹם בְּמָרוֹם וְעַל מַלְכֵי
הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

בְּאִיזָה דִּין נִדוֹן אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שְׁלִמְעָלָה?
מַעְבִּירִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ נִהַר דִּינִינִר
שְׁשׁוּפַע וְיוֹצֵא, וְאִזּוּ מַעְבִּירִים אֶת אוֹתוֹ שְׁלִטוֹן
שְׁלוֹ, וּמִיד מַכְרִיזִים עָלָיו בְּרָקִיעַ: שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל
הַמְּמַנֶּה פְּלוֹנֵי הָעֶבֶר מִמֶּנּוּ. עַד שְׁמַגִּיעַ אוֹתוֹ קוֹל
לְכֹל אוֹתָם הָרָקִיעִים, עַד שְׁמַגִּיעַ לְאוֹתָם
שְׁשׁוּלְטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיוֹצֵא קוֹל וּמַכְרִיז בְּכֹל
הָעוֹלָם, עַד שְׁמַגִּיעַ לְעוֹפוֹת וְלַתִּינוּקוֹת וְלְאוֹתָם
הַטְּפָשִׁים שֶׁל בְּנֵי אָדָם שְׂאִין בָּהֶם דַּעָה.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי חֲזִיא אָמַר, מֶלֶךְ חֲדָשׁ –
חֲדָשׁ מִמֶּשׁ הָיָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שֶׁהָיָה
מִחֲדָשׁ גִּזְרוֹת שְׁלֵא חֲדָשׁ מֶלֶךְ אַחַר מִקְדָּם לְכֵן.
אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף – כָּל אוֹתוֹ טוֹב שֶׁעָשָׂה
יוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁכָתוּב (בראשית מז) וַיָּבֵא יוֹסֵף
אֶת הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה, וְקָיָם אוֹתָם בְּשָׁנֵי הָרָעָב,
כֹּל זֶה לֹא זָכַר, וְעָשָׂה עֲצָמוֹ שְׁלֵא יוֹדַע אוֹתוֹ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,

מה זה שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים, ושנינו שהוא קם מעצמו, מה שהיה שפל - קם, ולא ראוי היה למלך, ובעשר הוא קם. אמר רבי שמעון, הכל כך הוא, כמו אחשורוש שלא היה ראוי למלך, וקם מעצמו, וקם בעשר, ורצה להאביד את ישראל מן העולם, אף כאן זה לא ראוי למלוכה, ועמד מעצמו, ורצה להאביד את ישראל מן העולם, שכתוב ויאמר אל עמו וגו', הבה נתחכמה לו וגו'. וכשהיה עומד מלך למעלה - עומד מלך למטה.

רבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי היו הולכים מטבריה לצפורי. עד שהיו הולכים, פגע בהם יהודי אחד. פתח ואמר, (ישעיה יט) משא מצרים הנה ה' רכב על עב קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו. בא ראה, כל מלכי העולם וכל עמי העולם לא נחשבים לכלום לפני הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דניאל ד) וכל דירי הארץ כלא חשובים, וכרצונו עושה בחיל השמים. וכאן במצרים, אף על גב שכל אותן הגבורות וזרוע רמה גלה הקדוש ברוך הוא במצרים, מה כתוב? הנה ה' רכב על עב קל ובא מצרים. מה שונה בכל עמי העולם שלא היה

כָּךְ, שְׁהָרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גִזַּר גְּזֵרָה וְנַעֲשֶׂתָהּ,
 וְכֵאן הוּא בָּא, שְׁכָתוּב וּבָא מְצָרִים, וְכָתוּב (שמות
 יב) וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מְצָרִים וְגו' אֲנִי ה'?

אָלֵא מִשׁוּם שֶׁהַמֶּלֶךְ הָיָה בָּא לְהוֹצִיא אֶת
 הַגְּבִירָה שֶׁהִיְתָה שָׁם, וּבְשִׁבִיל כְּבוֹד
 הַגְּבִירָה הָיָה בָּא. וְעַל כֵּן הָיָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה בְּכְבוֹדָהּ, וּבָא אֵלֶיהָ לְהַקִּימָהּ וְלָתֵת לָהּ יָד
 וְלִזְקַף אוֹתָהּ, כְּמוֹ שֶׁעֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לַעֲשׂוֹת בְּסוּף גְּלוּת אָדוּם.

אָמַר רַבֵּי יִיסָא, אִם כֵּן שְׁבִשְׁבִיל הַגְּבִירָה זֶה
 הָיָה, הָרֵי בְּגְלוּת בְּכָל הֵיְתָה שֵׁם הַגְּבִירָה,
 וְלָמָּה לֹא הָיָה כֵּן? אָמַר לוֹ, הָרֵי שְׁנִינוּ שֶׁהַחֲטָא
 גָּרַם, שֶׁנִּשְׁאָאוּ נְשִׁים נְכָרִיוֹת וְהִכְנִיסוּ אוֹת בְּרִית
 קֹדֶשׁ לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, וְלָכֵן נֶאֱבָדוּ מֵהֶם הַנְּסִים
 וְהָאוֹתוֹת שֶׁרְאוּיִים הָיוּ לְהַעֲשׂוֹת לָהֶם, מֵה שֶׁלֹּא
 הָיָה כֵּן בְּגְלוּת מְצָרִים, שְׁכָלָם הָיוּ שְׁבִטֵי יָהּ, בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאוּ.

בְּגְלוּת אָדוּם רוֹצֵה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּכַבֵּד
 בְּעוֹלָם וּלְבָא הוּא לְהַקִּים אֶת הַגְּבִירָה
 וּלְנַעַר אוֹתָהּ מִהַעֲפָר. אוֹי לְמִי שֶׁיִּמָּצָא שֵׁם לְפָנָיו
 בְּשָׂעָה שִׁיאֵמַר (ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מֵעַפָּר קוּמִי שְׁבִי

ירוּשָׁלַם הַתְּפִתְחֵי מוֹסְרֵי צְוֹאֲרָךְ. מִי הוּא הַמְּלֶךְ?
וְהַעֵם שִׁיעֵמַד לְפָנָיו?

וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. אֱלִילֵי מִצְרַיִם, לֹא עַל
עֲצִים וְאַבְנִים נֹאמֵר, אֲלֵא עַל כָּל אוֹתָם
דְּרָגוֹת מִמְּנוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְעַל אוֹתָם הָעֲבוֹדוֹת
הַתְּחַתּוֹנוֹת שְׁלָהֶם. וּבְכָל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם, וּמִתְרַעַם וְנִפְרָע
מֵאוֹתָם עַמִּים.

בא וּרְאֵה מָה כָּתוּב, כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים מִצְרַיִם
יָרַד עַמִּי בְּרֵאשִׁיטָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאֶפֶס
עֲשָׂקוּ. תִּרְעַמֵּת שֶׁהִתְרַעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
אֲשׁוּר, וְאָמַר, רְאוּ מָה עָשָׂה לִי אֲשׁוּר, שֶׁהָרִי
בְּמִצְרַיִם שָׁאֲנִי עָשִׂיתִי בָּהֶם כָּל אוֹתָם הַדִּינִים,
וְעַמִּי [הֵם] יָרְדוּ לְשָׁם לְדוֹר בִּינִיָּהֶם, וְקִבְלוּם
הַמִּצְרַיִם בִּינִיָּהֶם, וְנִתְּנוּ לָהֶם הַיִּפִּי שֶׁל הָאָרֶץ,
אָרֶץ גִּשְׁן. וְאֵף עַל גִּב שֶׁהִצִּיקוּ לָהֶם בַּגְּלוּת, לֹא
לְקַחוּ מֵהֶם אֶת הָאָרֶץ, שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ט) רַק בְּאָרֶץ
גִּשְׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וּמֵיטֵב אָרֶץ
מִצְרַיִם הִיְתָה, שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מו) בְּמֵיטֵב הָאָרֶץ
בְּאָרֶץ רַעַמְסֵס. וְעוֹד, שֶׁלֹּא הָעֵבְרִיּוֹת מִשְׁלָהֶם
כְּלוּם, שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ט) וּמִמְקַנָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו',
וְעַם כָּל זֶה נִדְּוֵנוּ בְּכַמָּה דִּינִים.

אָבֵל אֲשׁוּר בְּאָפֶס עֲשָׂקוּ, הֵטִיל אוֹתָם בְּאֶרֶץ
 שְׁבִסוּף הָעוֹלָם, וְנָטַל אֶת אֲרָצָם מֵהֶם.
 וּמָה הַמְצָרִים שָׁעָשׂוּ כָּל הַטּוֹבוֹת הַלְלוּ לְיִשְׂרָאֵל
 נְדוּנוּ בְּכָל אוֹתָם דֵּינִים – אֲשׁוּר וְאָדוּם וּשְׂאָר
 הָעַמִּים שֶׁמְצִיקִים לָהֶם, וְהוֹרְגִים אוֹתָם, וְנוֹטְלִים
 אֶת מְמוֹנָם, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּד אֶת שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, שְׁכַתוּב (יחזקאל
 לח) וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנִודַעְתִּי. שָׁם בְּמִצְרַיִם
 בְּמֶלֶךְ אֶחָד, וְכֵאן בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם.

רַבִּי שֶׁמְעוֹן הַרִים יָדִיו, וּבְכָה וְאָמַר, אוֹי לְמִי
 שֶׁיִּזְדַּמֵּן בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְאֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִי
 שֶׁיִּזְדַּמֵּן בְּאוֹתוֹ זְמַן. אוֹי לְמִי שֶׁיִּזְדַּמֵּן בְּאוֹתוֹ זְמַן
 – מְשׁוּם שֶׁכְּשִׁיבָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָקֵד אֶת
 הָאֵילָה, יִסְתַּכַּל מִי הֵם אוֹתָם שֶׁעֲמָדוּ עִמָּה, בְּכָל
 אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאִים עִמָּה, בְּכָל מַעֲשֵׂי כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד, וְלֹא יִמָּצֵא צַדִּיק, שְׁכַתוּב (ישעיה סג) וְאֲבִיט
 וְאֵין עוֹזֵר. וְכְמָה צָרוֹת עַל צָרוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

אֲשֶׁרִי מִי שֶׁיִּזְדַּמֵּן וְיִמָּצֵא בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן – מְשׁוּם
 שֶׁאוֹתוֹ שֶׁיַּעֲמֵד בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּאִמּוּנָה, יִזְכֶּה
 לְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל שְׂמֵחַת הַמֶּלֶךְ, וְעַל אוֹתוֹ זְמַן
 כְּתוּב (זכריה יג) וְצִרְפְּתִים כְּצִרְף אֶת הַכֶּסֶף וּבַחֲנֻתִים
 כְּבַחֲן אֶת הַזָּהָב וְגו'.

לְאַחַר שְׂאוֹתֵן צְרוֹת יִתְעוֹרְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל, וְכָל
 הָעַמִּים וּמַלְכֵיהֶם יִתְיַעֲצוּ כְּאֶחָד עֲלֵיהֶם,
 וּמְעוֹרְרִים כַּמָּה גְזוֹרוֹת רְעוֹת, וְכָל־עוֹלָם בְּעֵצָה
 אַחַת עֲלֵיהֶם, וַיָּבֹאוּ צָרָה עַל צָרָה, אַחֲרוֹנוֹת
 מִשְׁפָּחוֹת אֶת הָרָאשׁוֹנוֹת, אֲזִי יִתְרָאָה עֲמוּד אֲשֶׁר
 אֶחָד עוֹמֵד מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה אַרְבָּעִים יוֹם, וְכָל
 עַמֵּי הָאָרֶץ רוֹאִים אוֹתוֹ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְעוֹרֵר מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְצֵאת מִתּוֹךְ גֵּן
 עֵדֵן מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא קָ"ן צְפוּ"ר,
 וַיִּתְעוֹרֵר בְּאָרֶץ הַגָּלִיל. וְאוֹתוֹ יוֹם שֶׁיֵּצֵא לְשֵׁם,
 יִתְרַגֵּז כָּל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְחַבְּאִים
 בְּתוֹךְ מְעָרוֹת וּסְלָעִים שֶׁלֹּא יִחְשְׁבוּ לְהִנָּצֵל, וְעַל
 אוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב (ישעיה ב) וּבָאוּ בַּמְעָרוֹת צָרִים
 וּבַמְּחִלּוֹת עֶפְרַיִם מִפְּנֵי פֶחַד ה' וּמִהֲדָר גְּאוֹנוֹ בְּקוֹמוֹ
 לְעֶרֶץ הָאָרֶץ.

מִפְּנֵי פֶחַד ה' – זֶהוּ אוֹתוֹ רְגֵז שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.
 וּמִהֲדָר גְּאוֹנוֹ – זֶה מְשִׁיחַ. בְּקוֹמוֹ לְעֶרֶץ
 הָאָרֶץ – כְּשֵׁיִקוּם וַיִּתְגַּלֶּה בְּאָרֶץ הַגָּלִיל, מִשׁוּם
 שֶׁהוּא מְקוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁנִּחְרַב בְּאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
 וְלִכֵּן יִתְגַּלֶּה שָׁם רֵאשׁוֹן לְכָל מְקוֹם, וּמִשָּׁם יַעוֹרֵר
 קְרֻבוֹת לְכָל הָעוֹלָם.

אַחַר אַרְבַּעִים יוֹם שְׁעֵמוּד יַעֲמַד מֵאַרְץ לְשָׁמַיִם
 לְעֵינַי כָּל הָעוֹלָם וַיִּתְגַּלֶּה הַמָּשִׁיחַ, יָקוּם
 מִצַּד מְזֻרָח כּוֹכֵב אֶחָד לוֹהֵט בְּכָל הַגּוֹנִים, וְשִׁבְעָה
 כּוֹכָבִים אַחֲרָיִם שְׁסוֹכְבִים אוֹתוֹ הַכּוֹכֵב, וַיַּעֲרֹכוּ
 בוֹ קָרֵב בְּכָל הַצְּדָדִים שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם, עַד
 שִׁבְעִים יוֹם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם רוֹאִים.

וְאוֹתוֹ כּוֹכֵב יַעֲרֹךְ בְּהֵם קָרֵב בְּלִפְיֵי אִשׁ
 לוֹהֵטִים וְנוֹצְצִים לְכָל עֵבֶר, וּמִכָּה בְּהֵם
 עַד שְׁבוּלַע אוֹתָם בְּכָל עָרֵב וְעָרֵב, וּבְיוֹם מוֹצֵיא
 אוֹתָם. וַיַּעֲרֹכוּ קָרֵב לְעֵינַי כָּל הָעוֹלָם, וְכֵן בְּכָל יוֹם
 עַד שִׁבְעִים יוֹם. לְאַחַר שִׁבְעִים יוֹם יִגְנֹז אוֹתוֹ
 כּוֹכֵב, וַיִּגְנֹז הַמָּשִׁיחַ עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשִׁים,
 וַיַּחֲזֹר אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ כְּמוֹ מִקְדָּם, וּבוֹ יִגְנֹז
 הַמָּשִׁיחַ, וְאוֹתוֹ עֲמוּד לֹא יִתְרָאֶה.

לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ יַעֲלוּ אֶת הַמָּשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ
 הָעֲמוּד לְתוֹךְ הַרְקִיעַ, וְשֵׁם יִקְבֹּל חֲזַק
 וְעֲטָרַת מְלָכוּת. וּכְשִׁירַד, יִתְרָאֶה אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ
 כְּמוֹ מִקְדָּם לְעֵינַי כָּל הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן יִתְגַּלֶּה
 הַמָּשִׁיחַ, וַיִּתְכַּנְּסוּ אֵלָיו עַמִּים רַבִּים, וַיַּעֲוֹרֵר
 קָרְבוֹת בְּכָל הָעוֹלָם. וּבְאוֹתוֹ זְמַן יַעֲוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת גְּבוּרָתוֹ לְכָל עַמֵּי הָעוֹלָם, וּמִלֶּךְ

הַמְּשִׁיחַ יוֹדַע בְּכֹל הָעוֹלָם, וְכֹל מַלְכֵי הָעוֹלָם
יִתְעוֹרְרוּ לְהִתְחַבֵּר לְעַרְףְּ בּוֹ קָרֵב.

וְכַמּוֹה [עמ'ם] מְפָרִיזֵי הַיְהוּדִים יִתְהַפְּכוּ לְחֹזֵר
אֲלֵיהֶם, וַיָּבֹאוּ עִמָּהֶם לְעַרְףְּ קָרֵב עַל
מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְאִזּוֹ יִחַשֵׁךְ כָּל הָעוֹלָם חֲמִשָּׁה עָשָׂר
יוֹם, וְרַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל יָמוּתוּ בְּאוֹתוֹ חֲשָׁךְ. וְעַל
זֶה כָּתוּב (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ
וְעַרְפָּל לְאֲמִים.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קֵן צֶפּוֹר לְפָנֶיךָ
בְּדַרְךָ בְּכֹל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ אֲפֹרָחִים אוֹ
בִּיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת וְגו', שֶׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם
וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאֲרֵנוּ אוֹתוֹ, וְהוּא אֶחָד מִמְצוֹת
הַתּוֹרָה הַגְּנוּזוֹת, וְלָנוּ יֵשׁ בּוֹ סוּדוֹת תּוֹרָה גְּנוּזִים,
שְׁבִילִים וּדְרָכִים יְדוּעוֹת לַחֲבָרִים בְּאוֹתָם שְׁלֵשִׁים
וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אֶלְעָזָר, בְּזִמְן
שִׁיתְעוֹרֵר מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כַּמּוֹה אוֹתוֹת וְנִסִּים
אֲחֵרִים יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם. בֵּא רְאֵה, בְּגֵן עֵדֶן
שְׁלֵמָטָה יֵשׁ מְקוֹם אֶחָד גְּנוּז וְשְׁמוֹר שְׁלֵא נוֹדַע,
וְהוּא מְרָקָם בְּכַמּוֹה גְּנוּנִים, וְבוֹ גְּנוּזִים אֶלְף
הִיכָלוֹת שֶׁל כְּסוּפִים, וְאֵין מִי שְׁיִכְנֹס בָּהֶם פָּרֹט
לְמְשִׁיחַ, שֶׁהוּא עוֹמֵד תָּמִיד בְּגֵן עֵדֶן.

וְכָל הַגֵּן מִקֶּרֶף בְּמִרְכָּבוֹת רַבּוֹת שֶׁל צְדִיקִים,
 וּמְשִׁיחַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְעַל כַּמָּה חִילוֹת
 וּמַחֲנוֹת שֶׁל נִשְׁמוֹת צְדִיקִים שָׁם, וּבְרָאשֵׁי
 חֲדָשִׁים וַחֲגִים וְשַׁבָּתוֹת נִכְנָס מְשִׁיחַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם
 לְהִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּכָל אוֹתָם הַיְכָלוֹת.

לְפָנָיו וּלְפָנֵים מְכַל אוֹתָם הַיְכָלוֹת יֵשׁ מְקוֹם אַחַר
 טְמִיר וְגָנוֹז שֶׁלֹּא נוֹדַע כָּלֵל, וְנִקְרָא עֵדֶן,
 וְאֵין מִי שְׁיָכוֹל לְדַעַת אוֹתוֹ, וּמְשִׁיחַ גָּנוֹז בַּחוּץ
 סָבִיב אוֹתוֹ מְקוֹם, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ מְקוֹם אַחַד
 שֶׁנִּקְרָא קֵן צְפוּר, וְהוּא מְקוֹם שֶׁמְכַרְיִזָּה עָלָיו
 אוֹתָהּ צְפוּר שֶׁמִּתְעוֹרְרֶת בְּגֵן עֵדֶן בְּכָל יוֹם.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם רְקוּמִים דְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל כָּל שְׂאֵר
 הָעַמִּים שֶׁהִתְכַנְּסוּ עַל יִשְׂרָאֵל לְהִרְע
 לָהֶם. נִכְנָס לְאוֹתוֹ מְקוֹם, מֵרִים עֵינָיו וְרוֹאֶה אֶת
 הָאָבוֹת שֶׁנִּכְנָסִים לְחֶרֶבֶן בֵּית הָאֱלֹהִים, עַד
 שֶׁרוֹאֶה אֶת רַחֵל שֶׁדַּמְעוֹתֶיהָ בְּפָנֶיהָ, וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְנַחֵם אוֹתָהּ, וְלֹא מְסַכֶּימָה לְקַבֵּל
 תְּנַחוּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא) מֵאַנָּה לְהִנָּחֵם עַל
 בְּנֵיהָ. אִזּוֹ מְשִׁיחַ מֵרִים קוֹלוֹ וּבּוֹכָהּ, וּמְזַדְדָּעַע כָּל
 גֵּן הָעֵדֶן, וְכָל אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁשָּׁם גּוֹעִים
 וּבּוֹכִים עִמוֹ.

גֹּזֵעַה וּבֹכָה פְּעַם שְׁנֵיָהּ, וּמְזַדְעָזַע אוֹתוֹ רְקִיעַ
 שְׁעַל גְּבֵי הַגֶּן, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת רְבוּא
 מַחֲנוֹת עֲלִיּוֹנִים, עַד שְׁמַגִּיעַ לְתוֹךְ הַכֶּסֶא הָעֲלִיוֹן,
 וְאֵז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹמֵז לְאוֹתָהּ צְפוּר,
 וְנִכְנָסֶת לְאוֹתוֹ קֵן שְׁלֵה וַיּוֹשֶׁבֶת אֶצֶל הַמְּשִׁיחַ,
 וְקוֹרָא מֵה שְׁקוֹרָא, וּמִתְעוֹרֵר מֵה שְׁמִתְעוֹרֵר.

עַד שְׁמִתוֹךְ הַכֶּסֶא הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא שְׁלֵשׁ פְּעָמִים
 אוֹתוֹ קֵן צְפוּר, וְהַמְּשִׁיחַ, וְכֻלָּם עוֹלָיִם
 לְמַעְלָה, וּמִשְׁבִּיעַ אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַעֲבִיר מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִן הָעוֹלָם עַל יְדֵי
 הַמְּשִׁיחַ וְלִנְקָם אֶת נַקְמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכֹל אוֹתָן
 טוֹבוֹת שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ.
 וְשָׁב אוֹתוֹ קֵן צְפוּר וְהַמְּשִׁיחַ לְמִקוּמוֹ, וְשָׁב
 הַמְּשִׁיחַ וְנִגְנָז לְתוֹךְ אוֹתוֹ מְקוּם כְּמוֹ מְקוּדָם.

וּבְזִמְן שְׁיִתְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַקֵּן אֶת
 הָעוֹלָמוֹת וּמְאִירוֹת אוֹתֵיּוֹת שְׁמוֹ
 בְּשִׁלְמוֹת, יו"ד בְּה"א [לְתַקֵּן] וְא"ו בְּה"א, לְהִיּוֹת
 הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת אַחַת, אֲזִי יִתְעוֹרֵר כּוֹכַב אַחַד
 מִפְּחִיד בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ כְּגוֹן אֲרַגְמָן, לוֹהֵט וְנוֹצֵץ
 בַּיּוֹם לְעֵינַי כָּל הָעוֹלָם.

וְתַקּוּם שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ אַחַת מִצַּד צְפוֹן, תוֹךְ
 הַרְקִיעַ, וְתַקּוּם זֶה כְּנֶגֶד זֶה אַרְבָּעִים

יום, ויבְּהִלוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. לְסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם
 יַעֲרֹכוּ קָרֵב הַכּוֹכֵב וְהַשְּׁלֵהֶבֶת לְעֵינֵי הַכֹּל,
 וְתִתְּפֹשֵׁט אוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת בְּשֶׁרֶפֶת אֲשֶׁר מֵצֵד הַצָּפוֹן,
 תּוֹךְ הָרְקִיעַ, וַיִּחָשֵׁב לְבַלַּע אוֹתוֹ כּוֹכֵב, וְכִמָּה
 שְׁלִיטִים וּמְלָכִים וְאֲמוֹת וְעַמִּים יִתְּבַהֲלוּ מִזֶּה.

אז יִסְתַּלֵּק אוֹתוֹ כּוֹכֵב לְצַד דְּרוֹם וַיִּשְׁלַט עַל
 אוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת, וְאוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת תְּבַלַּע מֵעַט
 מֵעַט בְּרְקִיעַ מְלִפְנֵי אוֹתוֹ כּוֹכֵב, עַד שֶׁלֹּא תֵרְאֶה
 כָּלָל. אַז אוֹתוֹ כּוֹכֵב יַעֲשֶׂה דְרָכִים בְּרְקִיעַ בְּשָׁנִים
 עָשָׂר תַּחֲוִמִּים, וְעוֹמְדִים אוֹתָם אוֹרוֹת בְּרְקִיעַ
 שָׁנִים עָשָׂר יָמִים נוֹסְפִים.

אחר שָׁנִים עָשָׂר יָמִים נוֹסְפִים יִזְדַּעְזְעוּ כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וַיִּחָשֵׁף הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצוֹת הַיּוֹם, כְּמוֹ
 שֶׁנִּחְשַׁף בַּיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עַד שֶׁלֹּא יֵרְאוּ
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וַיִּתְעוֹרֵר קוֹל אֶחָד בְּרַעְמִים וּבְרָקִים,
 וְתִתְחַלְחַל הָאָרֶץ מֵאוֹתוֹ קוֹל, וְכִמָּה חִילוֹת
 וּמַחֲנוֹת יְמוֹתוֹ מִמֶּנּוּ.

ואותו יוֹם תִּתְעוֹרֵר בְּעִיר רוֹמֵי רַבְתֵּי שְׁלֵהֶבֶת
 אֲשֶׁר אַחַת, בְּאוֹתוֹ קוֹל שִׁיתְעוֹרֵר בְּכָל
 הָעוֹלָם, וַיִּשְׁרַף כְּמָה מִגְדָּלִים וְכִמָּה הַיְכָלוֹת,
 וְכִמָּה מִגְדָּלִים יִפְלוּ, וְכִמָּה גְדוֹלִים וְשָׂרִים יִפְלוּ

באותו יום, וְכֹלֶם יתְכַנְסוּ עֲלֶיהָ לְרַע, וְכֹל בְּנֵי
הָעוֹלָם לֹא יוֹכְלוּ (יחשבו) לְהִנְצִיל.

מֵאוֹתוֹ יוֹם וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשִׁים יתִיעֲצוּ כָּל
הַמַּלְאָכִים וַיִּגְזְרוּ כַּמָּה גְזֵרוֹת וְכַמָּה
שְׁמֵדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּצְלִיחוּ בָהֶם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר
אֲשֶׁרִי מִי שֶׁיְהִיָּה שֵׁם וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁלֹּא יְהִיָּה שֵׁם,
וְכֹל הָעוֹלָם יְהִיָּה בְּעַרְבוּבֵיהָ גְדוּלָּה.

לְסוּף שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשִׁים יָקוּם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל,
זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ שִׁיתְעוֹרֵר תוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן,
וְכֹל אוֹתָם הַצְּדִיקִים יַעֲטְרוּ אוֹתוֹ שֵׁם, וַיִּחְגְּרוּ
לוֹ כְּלֵי זִין בְּאוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת שֶׁל כְּלִים שֶׁל
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

וְקוּל יתְפּוֹצֵץ בְּעַנְפֵי עֲצֵי הַגֵּן, קוֹרֵא בְּחִיל
וְאוֹמֵר: הִתְעוֹרְרוּ קְדוֹשִׁים עֲלִינוּנִים, קוּמוּ
מִלְּפָנֵי הַמְּשִׁיחַ, הֲרִי זְמַן שֶׁתִּתְחַבֵּר אִשָּׁה בְּבַעֲלָהּ,
וּבַעֲלָהּ רוּצָה לְנָקֵם לָהּ נִקְמוֹת בְּעוֹלָם וְלִהְקִימָהּ,
וּלְנַעַר אוֹתָהּ מִן הָעֶפֶר.

אִז יָקוּמוּ כֻלָּם וַיִּחְגְּרוּ אוֹתוֹ כְּמוֹ מִקְדָּם בְּכֻלֵּי
זֵינוֹ. אֲבָרְהָם מִימֵינוּ, יִצְחָק מִשְׁמָאלוֹ, יַעֲקֹב
לְפָנָיו. מִשָּׁה רוּעָה הַנְּאֻמָּן עַל כָּל אֱלוֹ הַצְּדִיקִים
הוֹלֵךְ וְרוֹקֵד בְּתוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן.

כִּיּוֹן שְׁנַתְקַן מְשִׁיחַ עַל יְדֵי צַדִּיקֵי גֵן הָעֵדֶן, יִכְנָס
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנַקְרָא ק"ן צְפו"ר כְּמוֹ
 מִקְדָּם, וְרוֹאֶה שֶׁם אוֹתוֹ דְיוֹקֵן שֶׁל חֶרְבֵן בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, וְכֹל הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּהְרְגוּ בוֹ, וְאִזּוֹ נוֹטֵל
 מִשָּׁם (עֲשֶׂרָה) לְבוּשִׁים, וְהֵם (נִקְרָאִים) עֲשֶׂרָה לְבוּשֵׁי
 קִנְיָאָה, וְיִגְנֹז שֶׁם אַרְבָּעִים יוֹם שְׁלֹא יִתְגַּלֶּה כָּלָל.
 לְסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם קוֹל אֶחָד יִתְעוֹרֵר, וְיִקְרָא
 מִתּוֹךְ הַכֹּפֵסָא הָעֲלִיוֹן, אוֹתוֹ ק"ן צְפו"ר
 בְּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ שֶׁנִּגְנֹז בוֹ, וְאִזּוֹ מַעֲלִים אוֹתוֹ
 לְמַעְלָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אֶת מֶלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ מִתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ נִקְמָה וְחִגּוּר כְּלֵי קָרֵב,
 נוֹטֵל אוֹתוֹ וּמְנַשֵּׁק אוֹתוֹ עַל רֹאשׁוֹ.

אִזּוֹ מְזַדְעָזְעִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים,
 וְרוֹמֵז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרְקִיעַ אֶחָד
 מֵאוֹתָם שֶׁהֵיוּ גְנוּזִים מִשִּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית,
 וּמוֹצִיא מֵהֵיכַל אֶחָד שֶׁבְּאוֹתוֹ רְקִיעַ כְּתוּר חֲקוּק
 אֶחָד, מְחַקֵּק בְּשִׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים. בְּאוֹתָהּ עֲטָרָה
 הַתְּעִטֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַיָּם, לְטַל נְקָמוֹת מִכָּל מַרְכָּבוֹת פְּרָעָה וּפְרָשָׁיו,
 וּמַעֲטֵר אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בָּהּ.

כִּיּוֹן שֶׁהַתְּעִטֵר וְהַתְּתַקֵּן בְּכֹל הַתְּקוּנִים הַלְלוּ,
 נוֹטֵל אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְנַשֵּׁק אוֹתוֹ

כְּמוֹ מִקֵּדָם. מִי רָאָה מְרַכְּבוֹת קְדוֹשׁוֹת וּמַחְנוֹת
עֲלִיוֹנִים שְׁסוּבְבִים אוֹתוֹ וְנוֹתְנִים לוֹ מַתָּנוֹת
וּמוֹתְרוֹת רַבּוֹת, וַיִּתְעַטֵּר מִכָּלֶם.

נִכְנָם לְשֵׁם לְהִיכָל אֶחָד, וְרוֹאֶה כָּל אוֹתָם
מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים שֶׁנִּקְרְאוּ אַבְלֵי צִיּוֹן,
אוֹתָם שֶׁבָּכוּ עַל חֶרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבּוֹכִים
תָּמִיד, וְהֵם נוֹתְנִים לוֹ לְבוֹשׁ אָדָם אֶחָד לַעֲשׂוֹת
נִקְמוֹת. אִזּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹנֵז אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ קֵן
צְפוֹר, וּמִתְכַּסֶּה שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם.

לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּאוֹתוֹ קֵן צְפוֹר, יֵרֵד מִעֵטֶר
בְּכָל אוֹתָם תְּקוּנִים מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה, כְּמָה
מַחְנוֹת קְדוֹשִׁים סְבִיבוֹ, וַיִּרְאוּ כָּל הָעוֹלָם אוֹר
אֶחָד תְּלוּי מִהֶרְקִיעַ לְאַרְץ, וַיַּעֲמֵד שְׁבַעַה יָמִים,
וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם יִתְמָהוּ וַיִּבְהָלוּ, וְלֹא יָדְעוּ כִּלְלָה,
פָּרַט לְאוֹתָם חֲכָמִים שִׁיּוֹדְעִים בְּסוּדוֹת הֶלְלוֹ,
אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם.

וְכָל אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים יִתְיַצַּב (יִתְעַטֵּר) בְּאַרְץ
בְּאוֹתוֹ קֵן צְפוֹר. בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּדֶרֶךְ,
זוֹ קְבוּרַת רַחֵל שְׁעוֹמֶדֶת בְּפֶרֶשֶׁת דְּרָכִים. וַיִּבְשֹׂר
לָהּ וַיִּנְחַם אוֹתָהּ, וְאִזּוֹ תִקְבַּל תְּנַחֲמוּמִים, וְתִקּוּם
וַתִּנְשֵׁק אוֹתוֹ.

אַחַר כִּף יָקוּם אוֹתוֹ אוֹר מֵאוֹתוֹ מְקוּם, וְשׁוֹרָה בִּירִיחוֹ עִיר הָאֵילָנוֹת. בְּכָל עֵץ – זֶה יְרִיחוֹ. אוֹ עַל הָאָרֶץ – זוֹ יְרוּשָׁלַיִם. וַיְהִיָּה גְנוּז בְּאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל קָ"ן צְפוּ"ר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ.

אַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ יִזְדַּקֵּף אוֹתוֹ אוֹר בֵּין שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וַיִּשְׂרֶה בְּאָרֶץ הַגָּלִיל, שֶׁשֶׁם הִיְתָה רֵאשִׁית גְּלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשֵׁם יִתְגַּלֶּה מֵאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל קָן צְפוּר, וְשָׁב לְמְקוֹמוֹ. וְאוֹתוֹ יוֹם תִּזְדַּעְזַע כָּל הָאָרֶץ כְּמוֹ מִקְדָּם מְסוּף הַשָּׁמַיִם עַד סוּף הַשָּׁמַיִם, וְאִזּוֹ יֵרָאוּ [יִדְעוּ] כָּל הָעוֹלָם שֶׁהָרִי הַתְּגַלָּה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּאָרֶץ הַגָּלִיל.

וַיִּתְכַנְּסוּ אֱלֹהֵי כָּל אֱלוֹ שְׁעוֹסָקִים בַּתּוֹרָה, וְהֵם מְעֻטִים בְּעוֹלָם. וּבְזָכוֹת תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן יִתְחַזַּק כַּחוֹ לְהִתְגַּבֵּר, וְסוּד זֶה אֶפְרָחִים. וְאִם לֹא יִמָּצְאוּ אֱלוֹ, הָרִי תִינוּקוֹת שְׁיוֹשְׁבֵיִם בְּתַקְּףָא אָמֵם וַיּוֹנְקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כח) גַּמּוּלֵי מִחֻלָּב עֲתִיקֵי מְשָׁדִים. וְהֵינּוּ אוֹ בִיּוֹצִים, שֶׁבְּשִׁבִיל אֵלֶּה שׁוֹרָה שְׁכִינָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּגְלוֹת.

שְׁהָרִי מְעֻטִים הַחֲכָמִים שֶׁיִּמָּצְאוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהֵינּוּ (דברים כב) וְהָאֵם רִבְצָת עַל הָאֶפְרָחִים אוֹ עַל הַבִּיּוֹצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, [שְׁהָרִי

בו לא עומד הדבר להוציא מן הגלות אלא במלך העליון. שכיון שהם ילדים ותינוקות, נותנים תקף למלך המשיח. אז האמא העליונה, שהיא רובצת עליהם, מתעוררת לגבי בעלה [ויתעבב כף] עד שנים עשר חדשים אחרים. אחר כף יבא בעלה ויקים אותה מהעפר, כמו שנאמר (עמוס ט) אקים את סכת דויד הנפלת.

באותו יום מלך המשיח יתחיל ויכנס הגלות מסוף העולם ועד סוף העולם, כמו שנאמר (דברים ל) אם יהיה נדחף בקצה השמים וגו'. מאותו יום כל האותות והנסים והגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, יעשה אותם לישראל, כמו שנאמר (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

אמר רבי שמעון, אלעזר בני, כל הדברים הללו תמצא בסוד של שלשים ושנים שבילים של השם הקדוש, ועד שהנסים הללו לא יתעוררו בעולם, לא ישתלם סוד השם הקדוש ולא תתעורר לאהבה, כמו שנאמר (שיר ב) השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות. בצבאות – זה מלך המשיח שנקרא צבאות. או באילות השדה – שאר החילות והמחנות שלמטה. אם

תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה – זֶה יְמִין שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא אֱהָבָה. עַד שֶׁתַּחֲפֹץ –
אוֹתָהּ שֶׁשׁוֹכַחַת לְעַפֵּר, וַיְהִי רִצּוֹן הַמֶּלֶךְ בָּהּ.
אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְאוֹתוֹ דּוֹר. אֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְאֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָרִים יָדִיו בְּתַפְלָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְהַתְּפִלָּל תְּפִלָּתוֹ. אַחֲרֵי שֶׁהַתְּפִלָּל תְּפִלָּתוֹ,
בָּאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ וְרַבִּי אֲבָא וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו. עַד
שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים לְפָנָיו, רָאוּ אֹר וְיוֹם אֶחָד שֶׁנִּחַשְׁךָ
וְנִשְׁקַע צְנוּר (צָרוּר) אֶחָד שֶׁל שְׁלֵהֶבֶת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
הַיָּם שֶׁל טְבַרְיָה, וְהִזְדַּעַזַע כָּל אוֹתוֹ מְקוֹם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי עֲכָשׁוּ הוּא זְמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִזְכָּר בְּבָנָיו וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת
לַיָּם הַגְּדוֹל, וְכַאֲשֶׁר יוֹרְדוֹת, הֵן פּוֹגְעוֹת בְּצְנוּר
הַזֶּה שֶׁל שְׁלֵהֶבֶת אֲשֶׁר, וַיִּשְׁתַּקְּעוּ זֶה בְּזֶה בָּיִם.
בָּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבָכּוּ הַחֲבֵרִים.

סדר הלימוד ליום כב כסלו (יום 81 בשנה)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ בְּסוּדוֹת
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּסִתְרָה
הַהֲתְעוֹרְרוֹת שֶׁלוֹ אֶל בָּנָיו, אֲבָל עֲכָשׁוּ יֵשׁ לִי
לְגַלוֹת מֶה שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת לְשׁוֹם אָדָם אַחֵר

לגלות, אלא זכות הדור הזה תעמיד את העולם עד שיבא מלך המשיח. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו ולרבי אבא, עמדו בעמדכם. קמו רבי אלעזר ורבי אבא. בכה רבי שמעון פעם אחרת ואמר, אוי מי יעמד במה שאמרתי (שראיתי) שתמשך הגלות, מי יכול לסבל?

אף הוא קם ואמר, (עמוס ט) ה' אלהינו בעלוננו אדנים זולתך לבד בך נזכיר שמך. הפסוק הזה פירושו, אבל בפסוק זה יש סוד עליון בתוך האמונה. ה' אלהינו – זהו ראשית הסודות העליונים, מקום שמשם יוצאים כל האורות של כל הנרות כלם להדליק, ושם תלוי כל סוד האמונה, שם זה שולט על הכל.

בעלוננו אדנים זולתך – שהרי על עם ישראל אין מי ששולט עליו פרט לשם העליון הזה, ועכשו בגלות שולט עליו הצד האחר.

לבד בך נזכיר שמך – סוד השם הקדוש, כלל של עשרים ושתים אותיות, וכנסת ישראל לא מתברכת אלא מתוך שם זה שנקרא בך, כמו שנאמר (שמות לב) אשר נשבעת להם בך. (בראשית מח) בך יברך ישראל. כי בך ארוץ גדוד. ובזמן

שְׁנַמְצָאת שְׁלֵמוֹת, לֹא הָיָה נִפְרָד זֶה מִזֶּה, וְאָסוּר
 לְהַפְרִיד זֶה מִזֶּה, אֲשֶׁה מִבְּעֻלָּה, לֹא בְרַעֲיוֹנוֹת
 וְלֹא בְּאִזְכָּרָה, כְּדִי לֹא לְהִרְאוֹת פְּרוּד, וְעַכְשָׁו
 בַּגְּלוֹת נִמְצָא פְּרוּד, שְׁמִתוֹךְ צָרָה שֶׁל כָּל זְמַן
 וְזְמַן אָנוּ עוֹשִׂים פְּרוּד לְהִזְכִּיר אוֹתוֹ שֵׁם, פְּרָט
 לְבַעֲלָהּ, מִשּׁוּם שֶׁהִיא שׁוֹכֶכֶת לְעַפְרָה, וְהֵינּוּ לְבַד
 בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ.

פְּרָט לְבַעֲלָהּ, אָנוּ זוֹכְרִים שֵׁם זֶה בְּפְרוּד מִשּׁוּם
 שְׁאָנוּ רְחוּקִים מִמֶּךָ וְאַחֲרֵים שׁוֹלְטִים
 עָלֵינוּ, וְשְׁמֶךָ הוּא בְּפְרוּד מִן הַשֵּׁם שֶׁנִּקְרָא בְּךָ,
 וְזֶה בִּימֵי הַגְּלוּת.

מִשּׁוּם שְׁגָלוֹת רֵאשׁוּנָה הִיְתָה מִבֵּית רֵאשׁוֹן,
 וּבֵית רֵאשׁוֹן הוּא סוּד שֶׁל ה' רֵאשׁוּנָה,
 וּכְנָגַד שְׁבַעִים שָׁנָה שָׁלָה גְלוֹת שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן
 הִיְתָה שְׁבַעִים שָׁנָה, וְאוֹתָם שְׁבַעֵה שָׁנָה לֹא
 נִמְצָאת הָאֵם רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם, וְהָיָה פְּרוּד מִן הַשֵּׁם
 הָעֲלִיּוֹן, סוּד שֶׁל ה' הָעֲלִיּוֹנָה. וְאָז יו"ד, סוּד
 עֲלִיּוֹן, הִתְעַלָּה לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְאִין סוּף, וְהִבִּית
 הָרֵאשׁוֹן הָעֲלִיּוֹן הַקָּדוֹשׁ לֹא הִנְבִיעַ נְבִיעַת מִים
 חַיִּים, שֶׁהָרִי מְקוֹרָהּ הִסְתַּלַּק.

וְהִיא שְׁבַעִים שָׁנָה בַּגְּלוּת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא נִקְרָאת
 שְׁבַע שָׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-א 1) וַיִּבְנֶהוּ

שְׁבַע שָׁנִים. וְאִם תֹּאמַר שְׁשֻׁלְטָה מְלָכוֹת בְּכָל
 לְמַעְלָה בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה – חֵס וְחִלְיָה.
 אֲלֵא בְּזִמְן שֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, הָאֹר
 וּנְבִיעַת הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה (בִּינָה) הָיָה מְאִיר וְיֹרֵד
 לְמַטָּה. כִּיּוֹן שֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל וּנְחָרַב הַמִּקְדָּשׁ
 וְשֻׁלְטָה מְלָכוֹת בְּכָל, הָיָה מְכֶסֶה וּמְחַשֵּׁיךְ אוֹתוֹ
 אֹר, וְהַתְּחַתּוֹנִים הִקְדוּשִׁים לֹא הָיוּ מְאִירִים.

כִּיּוֹן שֶׁהַתְּחַתּוֹנִים לֹא הָיוּ מְאִירִים, מְשׁוּם (מִתּוֹךְ)
 שְׁלִטוֹן מְלָכוֹת בְּכָל, הִסְתַּלֵּק אוֹתוֹ אֹר,
 וְאוֹתוֹ מְעִין עֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה נוֹבֵעַ סוּד שֶׁל י' הִסְתַּלֵּק
 לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְאֵין סוּף, אֲזִי אוֹתָם שְׁבַעִים שָׁנָה
 לֹא הָיוּ מְאִירִים, מְשׁוּם אוֹתוֹ אֹר שֶׁנִּמְנָע. וְזוּהִי
 וְדַאי גְלוּת שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה.

כִּיּוֹן שֶׁהָעֵבֶר שְׁלִטוֹן בְּכָל, וְהַתְּחִלָּה ה"א
 תְּחַתּוֹנָה לְהָאִיר, לֹא כָּל יִשְׂרָאֵל חָזְרוּ
 לְהִטָּהֵר (לְשֻׁלְטָה) לְהָיִיתׁ סְגֻלָּה שְׁלֵמָה כְּמוֹ מִקְדָּם,
 אֲלֵא מְעַט מְעַט [בְּעַרְבוּבָיָה], וְכִיּוֹן שֶׁלֹּא נִמְצְאָה
 שְׁלֵמוֹת, [וְשִׁרְתָּה ה"א תְּחַתּוֹנָה לְשֻׁלְטָה] אֲזִי י',
 מְעִין עֲלִיּוֹן, לֹא יֵרֵד כָּל כָּךְ לְהָאִיר כְּמוֹ שֶׁהָיָה
 מִקְדָּם, אֲלֵא לְאֵט לְאֵט בְּעַרְבוּבָיָה, שֶׁלֹּא הָיוּ
 טְהוּרִים כְּמוֹ קִדְּם כְּמוֹ שְׁרָאוּי, וְעַל כֵּן מְעִין
 הָעֲלִיּוֹן לֹא נוֹבֵעַ וְלֹא מְאִיר, אֲלֵא שֶׁחָזַר לְהָאִיר

מַעַט מַעַט מִתּוֹךְ דַּחַק [שֶׁל הַשְּׂמַאל] שֶׁל הַשָּׁם (שֶׁל
גְּלוּת וְהִדְיוֹן).

וְלָכֵן הִתְגָּרוּ בְּיִשְׂרָאֵל קְרָבוֹת רַבִּים, עַד
שֶׁהַחֲשֵׁף יָכֹסֶה אֶרֶץ, וְהַתְּחַתּוּנָה
נִחְשָׁה וְנִפְלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן הַסֵּתֶלֶק
כְּמוֹ מִקְדָּם, מִשּׁוּם שְׂמֵלְכוֹת אָדוּם הַתְּחַזְקָה,
וְיִשְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסִרְחוּנָם.

וְעַל ה' הַזֹּאת בֵּית שְׁנֵי נִחְרַב, וְכָל אוֹתָם תְּרִיסר
שְׁבָטִים שְׁלֵה כְּחֻשְׁבוֹן מַחְנוּתֵיהֶם הֵם
בְּגִלוּת שֶׁל מְלָכוֹת אָדוּם, וְהַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן הַסֵּתֶלֶק
מֵאוֹתוֹ מַעֲיָן שְׁעָמַד עָלֶיהָ, כְּמוֹ שְׁנֵי אָמַר (ישעיה נז)
הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מַעֲיָן שֶׁל מְקוֹר עֲלִיּוֹן
שֶׁהָיָה שׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁף מִלְמַעְלָה. (קְרָבוֹת גְּדוּלִים וּמְלָכוֹת יוֹן
שֶׁלְטָה עֲלֵיהֶם, וְלֵאחֵר שֶׁחָזְרוּ כְּתֻשׁוּבָה, הַתְּחַזְקוּ עֲלֵיהֶם וְהִתְקִיפוּ אוֹתָם,
וּמִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסִרְחוּנָם, מְלָכוֹת אָדוּם הַתְּחַזְקָה וּבֵית שְׁנֵי נִחְרַב, וְהֵ"א
תְּחַתּוּנָה נִחְשָׁה וְנִפְלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן נִסְתַּלֵּק מֵאוֹתוֹ מַעֲיָן שְׁעוֹמַד
עָלָיו, כְּמוֹ שְׁנֵי אָמַר הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מַעֲיָן שֶׁל מְקוֹר הָעֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה שׁוֹפֵף
וּמוֹשֵׁף עָלָיו מִלְמַעְלָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַחֲשֵׁף יָכֹסֶה אֶרֶץ).

וְאִז הָיָה פְּרוּד בְּהֵ"א, בֵּית שְׁנֵי, וְהִיא בְּגִלוּת
אָדוּם, בְּכָל אוֹתָם תְּרִיסר שְׁבָטִים (שֶׁלָּה)
וּמַחְנוּת שְׁלָהֶם, שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים עוֹלָיִם

לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל, וְעַל שְׁסוּד (וְעַל זֶה סוּד) שֶׁל ה' הָיָה
 בָּהֶם בְּכָל אוֹתוֹ (וְעַל זֶה סוּד שֶׁל ה' בְּכָל אוֹתוֹ) חֻשְׁבוֹן, (חֻשֶׁף)
 נִמְשָׁכָה הַגְּלוּת.

סוּד הַסּוּדוֹת לְחֻכְמֵי הַלֵּב נִמְסָר. עֲשָׂרָה
 שְׁבָטִים אֶלֶף שָׁנִים, שְׁנֵי שְׁבָטִים
 מֵאֲתַיִם שָׁנָה. הַתְּחִילוֹ הַדְּמָעוֹת לִפְלֵי, פֶּתַח
 וְאָמַר, (אֵיכָה א) בָּכָה תְּבַכֶּה בְּלִילָה וְדָמְעָתָה עַל
 לְחִיָּה. לְסוּף שָׁנִים עֲשָׂר הַשְּׁבָטִים שֶׁל הַגְּלוּת,
 הַלִּילָה נֶחֱשֵׁף לְיִשְׂרָאֵל, עַד שִׁיתְעוֹרֵר וְא"ו
 לְזִמְן שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה.

לְאַחַר שָׁנִים עֲשָׂר שְׁבָטִים, שָׁהִם אֶלֶף וּמֵאֲתַיִם
 שָׁנֹת גְּלוּת, וְאַחַר שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה
 בַּחֲשֵׁף הַלִּילָה, אָז (וַיִּקְרָא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב. זֶה הַתְּעוֹרְרוֹת הָאוֹת ו', שֶׁהִיא נֶפֶשׁ שֶׁל
 בֵּית יַעֲקֹב. וְסוּד זֶה – (בְּרֵאשִׁית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה
 לְיַעֲקֹב מִצְרִימָה וְגו' שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ. וְהוּא ו', נֶפֶשׁ
 שֶׁל בֵּית שְׁנֵי, סוּד שֶׁל ה' תְּחַתּוּנָה, וְזֶה ו' סוּד שֶׁל
 שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ. שְׁשִׁים – לְהַתְּעוֹרְרוֹת יַעֲקֹב, וְשֵׁשׁ –
 לְהַתְּעוֹרְרוֹת יוֹסֵף. וְלָכֵן הוּא ו"ו, שָׁהִם שָׁנִים
 בַּחֲבוּר אֶחָד וְסוּד אֶחָד.

מִשָּׁם וְהִלָּאָה יִתְעוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתָם
 נְסִים וְאוֹתוֹת שְׁאֵמְרָנוּ, וְיִתְעוֹרְרוּ עַל

יִשְׂרָאֵל אוֹתָן צְרוֹת שְׁאֲמַרְנוּ, וְאָז – (וסוד זה) וְאִף
 אֵת בְּרִיתִי יִצְחָק. אַחַר כֵּן יַעֲרֹךְ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
 קְרִבוֹת בְּכָל הָעוֹלָם בִּימֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שמות טו) 'מִיִּנְךָ ה' נֶאֱדָרִי בְּכַח. אָז, וְאִף אֵת
 בְּרִיתִי אֲבָרְהָם אֲזָכֹר, וְאַחַר כֵּן וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר, זֶה
 ה' אַחֲרוֹנָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּתוּב, (זכריה יד) וְהָיָה ה'
 לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד
 וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

לְסוּף שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנִים אַחֲרוֹת, שֶׁהֵם מֵאָה
 וְשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים, יֵרְאוּ אוֹתוֹת
 בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ חֲקוּקִים בְּשִׁלְמוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה
 כְּרֵאוּי, וְסוּד זֶה ה"ה עֲלִיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, וְכָל אוֹתָן
 דְּרָכִים שֶׁהֵם שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים הַכְּלוּלוֹת
 בְּסוּד שֶׁל אוֹת ו', הו"ה, (יה"ה) סוּד שֶׁל שְׁלֵמוֹת
 מֵאָה וְשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם.

לְסוּף מֵאָה וְשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים אַחֲרוֹת
 יִתְקַיֵּם, לְאַחַז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ, וַיִּנְעֲרוּ
 הָרְשָׁעִים מִמֶּנָּה, וְתִטָּהַר הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יַעֲוֹרֵר אֵת הַמַּתִּים בְּאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
 וַיִּקְוֹמוּ חִילוֹת חִילוֹת בְּאָרֶץ הַגָּלִיל.

וְאָז יִתְעוֹרֵר סֵתֵר הַמַּעֲיֵן הָעֲלִיּוֹן אוֹת י',
 וַיִּתְקַיֵּמוּ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים בְּשִׁלְמוֹת

לְהַשְׁפִּיעַ לְמַטָּה, וְכָל אוֹתוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ יִתְקַיְמוּ בְּקִיּוּמָם יְהו"ה, שֶׁעַד עַכְשָׁיו לֹא הָיוּ בְּשִׁלְמוֹת. עַד הַזְמַן שִׁישְׁפִיעַ וַיִּמְשֶׁךְ אוֹתוֹ מֵעֵין עֲלִיּוֹן בְּחִבּוּר הָאוֹתוֹת לְתוֹךְ ה' (ו"ה) אַחֲרוֹנָה, וְזֶהוּ לְסוֹף תְּשׁוּבָה מֵאֵה וְאַרְבָּעִים וְאַרְבַּע שָׁנִים אַחֲרוֹת שִׁישְׁתַּלְמוּ. וַיִּתְעוֹרְרוּ שָׂאֵר מֵתֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּשָׂאֵר הָאָרְצוֹת.

שִׁימְצֵא כָּל זֶה בְּחִשְׁבוֹן ח"ת, שֶׁהִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם וַיִּתְבַּשֵּׂם, וַיַּעֲבֹר הַצַּד הָאֲחֵר [הַנִּחָשׁ הָרַע] מִן הָעוֹלָם. וְה"א תַּחְתּוֹנָה תַּתְמַלֵּא מִתּוֹךְ הַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן, וְתִתְעַטֵּר וְתֵאִיר בְּשִׁלְמוֹת, וְאִז כְּתוּב (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתַיִם.

עַד שֶׁתְּהִיָּה שְׁבַת לַה' לְלֶקֶט נְפֹשׁוֹת בְּתַעֲנוּגֵי קִדְשָׁהּ, [זו ה' אַחֲרוֹנָה] כָּל אוֹתוֹ אֶלְף שְׁבִיעִי, וְזֹהִי הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, לְהִתְלַבֵּשׁ אַחֲרֵי שְׁבַת בְּגוֹפּוֹת אַחֲרִים קְדוּשִׁים, לְהִקְרֹא קְדוּשִׁים, שֶׁכְּתוּב וְהָיָה הַנְּשָׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ יֵאמָר לוֹ. עַד כָּאֵן דְּבַרֵי סוּדוֹת נִסְתָּרִים.

וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּכָל יוֹם עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹאכִים שְׁלוּחִים עַל

הַעוֹלָם, שְׁכָתוֹב (תהלים קד) עֲשֵׂה מְלֶאכִיו רַחוּת.
 עֲשֵׂה לֹא כְתוֹב, אֲלֵא עוֹשֵׂה, מְשׁוֹם שְׁכָל יוֹם וַיּוֹם
 עוֹשֵׂה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן הַתְּמִנָּה מְמַנֶּה אֶחָד עַל
 מְצָרִים, וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ וַדָּאֵי.

אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, שְׁהָרִי מִמָּקוֹם שֶׁל פְּרוּד
 הָיוּ, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד.
 וְהָרֵאשׁוֹן מְאוֹתוֹ הַפְּרוּד הוּא נֶהַר מְצָרִים, וְלִכְן
 אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, מָקוֹם שְׁכָל הַיַּחֲוֹד שׁוֹרֶה
 בוֹ, שֶׁנֶּקְרָא צְדִיק.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ,
 וְהִקְדִּימוּ לְלֶכֶת בְּאוֹר. רָאוּ כּוֹכַב אֶחָד
 שֶׁהָיָה רֵץ מֵצֵד זֶה, וְכוֹכַב אַחֵר מֵצֵד זֶה. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, עַכְשָׁו הִגִּיעַ זְמַן שֶׁל כּוֹכְבֵי הַבִּקְר לְשַׁבַּח
 אֶת אֲדוֹנָם, וְהֵם רָצִים מִפְּחַד וַאיֵמַת רְבוּנָם
 לְשַׁבַּח וּלְזַמֵּר לוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (איוב לח) בְּרֵן יַחַד
 כּוֹכְבֵי בִקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מְשׁוֹם שְׁכָלָם
 בַּיַּחֲוֹד אֶחָד מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כב) לְמִנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר
 מִזְמוֹר לְדָוִד. אֵילַת הַשַּׁחַר – שְׁכָשְׁמַאֲרִים
 פְּנֵי הַמְזָרַח וְנִפְרָד חֲשָׁף הַלֵּילָה, יֵשׁ מְמַנֶּה אֶחָד
 לְצַד מְזָרַח, וּמוֹשֵׁף חוּט אֶחָד שֶׁל חֲשָׁף לְצַד

דְרוּם, עַד שְׁבָא וְיוֹצֵא הַשֶּׁמֶשׁ, וּבּוֹקֵעַ בְּאוֹתָם
חֲלוּנֵי הָרְקִיעַ וּמְאִיר לְעוֹלָם, וְאוֹתוֹ חוֹט מִפְּרִיד
אֶת חֲשֵׁךְ הַלַּיְלָה.

אָז בָּאָה אֵילַת הַשַּׁחַר, וּבָא אוֹר שָׁחַר בְּקִדְרוֹת
לְהִתְחַבֵּר בַּיּוֹם, וּמְאִיר הַיּוֹם. וְאוֹר הַיּוֹם
כָּלוּל וְשָׂאוֹב בְּתוֹכוֹ אֶת אוֹתָהּ הָאֵילַת. וְעַל
הָאֵילַת הַזֹּאת, כְּשֶׁנִּפְרָד מֵהַיּוֹם אַחַר שְׁכָלֵל אוֹתָהּ,
אָמַר דָּוִד שִׁירָה, שְׁכָתוֹב לְמִנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר.
וּמָה אָמַר? אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי. שְׁהָרִי נִפְרָדָה
אֵילַת הַשַּׁחַר מֵאוֹר הַיּוֹם. עַד שְׁהָיוּ
הוֹלְכִים, הָאִיר הַיּוֹם וְהִגִּיעַ זְמַן תְּפִלָּה. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, נִתְפַלֵּל תְּפִלָּה וְנִלְךְ. יֵשְׁבוּ וְהִתְפַּלְלוּ, אַחַר
כֵּן קָמוּ וְהִלְכוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר
מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגו' אִמְרָתִי שְׁגָם
זֶה הֶבֶל. פָּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ וְנִתְבָּאָר, אֲבָל יֵשׁ
הֶבֶל, שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ עָשָׂה סֵפֶר זֶה וְהִקִּים אוֹתוֹ עַל
שְׂבָעָה הֶבְלִים שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם.

וְהֵם שְׂבָעָה עֲמוּדִים תּוֹמְכִים שֶׁל הָעוֹלָם כְּנִגְדֵי
שְׂבָעָה רְקִיעִים, וְאֵלוֹ הֵם: וִילּוּ"ן. רְקִיעַ.

שְׁחָקִי"ם. זְבו"ל. מְעו"ן. מְכו"ן. עֲרְבו"ת.
 וּכְנַגְדָם אָמַר קִהְלַת הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבַּל.

כְּמוֹ שְׂאוֹתָם שְׂבָעָה רְקִיעִים, וַיֵּשׁ אֲחֵרִים
 שְׂנַדְבָקִים בָּהֶם וּמִתְפַּשְׁטִים וַיּוֹצְאִים
 מֵהֶם, כִּךְ גַּם יֵשׁ הַבָּלִים אֲחֵרִים שְׂמִתְפַּשְׁטִים
 וַיּוֹצְאִים מֵאֵלֶּה, וְכֹלָם אָמַר שְׁלֵמָה.

וְכֹאן יֵשׁ בּוֹ סוּד הַחֲכָמָה. יֵשׁ הַבַּל שְׂיוֹצָא
 מֵאוֹתָם הַבָּלִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד
 עֲלֵיהֶם, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, וְהַתְקִים בְּקִיּוּמוֹ
 וְהַתְחִיז בְּתַקְפוֹ בְּמַעֲשֵׂי הָאָרֶץ וּבְעֲלִיָּה שְׁעוֹלָה
 מִהָאָרֶץ, וְזֶה הַתְּמִנָּה עַל הָאָרֶץ, וְכֹל תְּקוּף וְקִיּוּם
 שָׁלוֹ בְּאוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁנֹלְקָטוּ מִן הָאָרֶץ
 כְּשֶׁהֵם צְדִיקִים, עַד שֶׁלֹּא סָרְחוּ, בְּעוֹד שְׁנוֹתָנִים
 רֵיחַ טוֹב כְּמוֹ חֲנוּךְ, שְׂכָתוֹב בּוֹ וְאֵינְנוּ כִּי לְקַח
 אֹתוֹ אֱלֹהִים. וְנִטַּל אוֹתוֹ כְּשֶׁעֲדִין לֹא הִגִּיעַ זְמַנוֹ,
 וּמִשְׁתַּעֲשַׂע בּוֹ, וְכֵן שָׂאָר צְדִיקֵי עוֹלָם.

שְׂשֻׁנִינוּ, עַל שְׁנֵי דְבָרִים צְדִיקִים מְסִתְּלִיקִים מִן
 הָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ זְמַנָּם, אֶחָד עַל
 חֲטָאֵי הַדּוֹר, שְׂכְּשִׁמְתָּרְבִים רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, אוֹתָם
 צְדִיקִים שְׁנַמְצָאִים בִּינֵיהֶם נִתְפָּסִים בְּחֲטָאֵיהֶם.
 וְאֶחָד כְּשֶׁמִּתְגַּלֶּה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

שִׁיִּסְרְחוּ אַחַר כֶּן, הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִהָעוֹלָם
טָרָם הַגִּיעַ זְמַנָּם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים
אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים. מִגִּיעַ
עֲלֵיהֶם דִּין שְׁלִמְעֵלָה כְּאֵלוֹ עָשׂוּ חַטָּאִים וּמַעֲשִׂים
שֶׁל רְשָׁעִים.

שְׁהָרִי פַעַם אַחַת שָׁאֵל רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יַעֲקֹב,
אִישׁ כֶּפֶר אוֹנוֹ, בְּזִמְן שָׂרְבִי עֵקִיבָא
וַחֲבָרִיו הִסְתַּלְּקוּ מִן הָעוֹלָם וּמִתּוֹ בְּאוֹתוֹ אָפֵן,
אֵת רַבִּי מְאִיר, אָמַר לוֹ, וְכִי זֶה כְּתוֹב בְּכָל
הַתּוֹרָה בְּלָהּ? אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְהָרִי אָמַר שְׁלֵמָה
אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה
הַרְשָׁעִים, מִגִּיעַ עֲלֵיהֶם דִּין מְלִמְעֵלָה כְּאֵלוֹ עָשׂוּ
חַטָּאִים וּמַעֲשִׂים שֶׁל רְשָׁעִים. וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׂמִגִּיעַ
אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, יוֹשְׁבִים בְּשִׁקְט וְשְׁלוֹם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, דִּין לֹא מִגִּיעַ אֲלֵיהֶם, כְּאֵלוֹ עָשׂוּ
מַעֲשִׂים שֶׁל צְדִיקִים.

לָמָּה? אִם מִשׁוֹם שְׁגָלוֹי לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שִׁישׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה אוֹ שִׁיצֵא מֵהֶם
זָרַע שִׁיְהִיָּה אֱמֶת בְּעוֹלָם, כְּמוֹ תִּרְחַ שִׁיצֵא מִמֶּנּוּ
זָרַע אֱמֶת - אֲבָרָהֶם. אָחִז שִׁיצֵא מִמֶּנּוּ חִזְקִיָּהוּ,
וּשְׂאֵר הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם. וְלִכֵּן, בְּצַד זֶה וּבְצַד

זֶה, הַבֵּל שְׁאִמְרָנוּ נַעֲשֶׂה וְנִתְחַזֵּק עַל הָאָרֶץ,
כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ.

**דְּבַר אַחַר יֵשׁ הַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, כְּפִי
שְׁאִמְרָנוּ שֶׁהִתְחַזַּק [וְהִתְחַזַּק] עַל הָעוֹלָם.
בְּמָה? מִשּׁוֹם שִׁישׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵהֶם
כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, מְגִיעַ לִידֵיהֶם כְּאוֹתָם מַעֲשֵׂי
הַרְשָׁעִים כְּמוֹ בַת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, אוֹ אֶחָד
מֵאוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁהֵם מַמְעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, וְהֵם
עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם מִפְּחַד רְבוּנָם, וְלֹא רוֹצִים
לְהִטָּמֵא כְּמוֹ כְּמָה צְדִיקֵי אֲמַת שְׂבָאוֹ לִידֵיהֶם
כְּמַעֲשִׂים הַלְלוֹ, וְהֵם גְּבוּרֵי כַח שְׁעוֹשִׂים רְצוֹן
אֲדוֹנָם וְלֹא חֲטָאוּ, וְעַל זֶה הַבֵּל נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ
וּמִתְחַזֵּק בְּתֻקְפוֹ.**

**וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שֶׁמְגִיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים,
בָּאָה לִידֵיהֶם מִצָּוָה אַחַת שֶׁהִיא מַעֲשֵׂה
שֶׁל צְדִיקִים, וְזוֹכִים בָּהּ וְעוֹשִׂים אוֹתָהּ, כְּמוֹ
לְסֻטִּים מְקַפְּחֵי שֶׁהֵיָה נִמְצָא בְּהָרִים יַחַד עִם
לְסֻטִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּכְשֶׁהֵיָה עוֹבֵר שֵׁם
יְהוּדִי, הֵיָה מְצִיל אוֹתוֹ וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ מֵהֶם, וְהֵיָה
קוֹרֵא עָלָיו רַבִּי עֲקִיבָא: יֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מְגִיעַ
אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים.**

וּכְמוֹ אוֹתוֹ רָשַׁע שֶׁהָיָה בְּסִבִּיבְתוֹ שֶׁל רַבִּי חֵיִיא,
 שְׁלִילָה אֶחָד פָּגַשׁ אֶת אוֹתָהּ אִשָּׁה שֶׁהָיְתָה
 הוֹלֶכֶת לְבֵית בִּתְּהָ, רָצָה לְתַקֵּן אוֹתָהּ. אָמְרָה לוֹ,
 בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, כִּבֵּד אֶת רַבּוֹנֶךָ וְאַל תַּחֲטֵא עִמִּי.
 עָזַב אוֹתָהּ וְלֹא חָטָא בָּהּ. הָיָה אוֹמֵר, וַיֵּשׁ רְשָׁעִים
 אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי שְׂגָם
 זֶה הַכֹּל. כְּמוֹ שֶׁהִתְחַזַּק אוֹתוֹ הַכֹּל עִם אוֹתָם
 הַצְּדִיקִים שָׂבְאוּ לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי רְשָׁעִים וְלֹא
 חָטְאוּ, אִף כִּךְ הִתְחַזַּק עִם אוֹתָם רְשָׁעִים שֶׁהִגִּיעוּ
 לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי אוֹתָם הַצְּדִיקִים וְעוֹשִׂים אוֹתָם.

שְׁשֻׁנִינוּ, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צְדִיקִים
 וְרְשָׁעִים בְּעוֹלָם, וּכְמוֹ שֶׁהוּא מִתְכַּבֵּד
 בְּעוֹלָם בְּמַעֲשֵׂי הַצְּדִיקִים, כִּךְ גַּם הוּא מִתְכַּבֵּד
 בְּרְשָׁעִים כְּשֶׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂה טוֹב בְּעוֹלָם, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת א) אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ. אוֹי
 לְרָשָׁע כְּשֶׁעוֹשֵׂה אֶת עֲצָמוֹ רָע וּמִתְחַזַּק בְּחָטְאוֹ,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) אוֹי לְרָשָׁע רָע וְגו'.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמִּי
 הַבְּלִי וְגו'. פָּסוּק זֶה אִף כִּךְ בְּאֵרוֹהוּ
 הַחֲבָרִים, אָבֵל כַּאֲשֶׁר נִתְּנָה חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, רָאָה
 הַכֹּל בְּזִמְן שֶׁשׁוֹלְטֵת הַלְּבָנָה. יֵשׁ צְדִיק – זֶה עֲמוּד
 הָעוֹלָם. אֲבָד – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַצְּדִיק אֲבָד, בְּזִמְן

הגלות. בצדקו - משום שהיא שוכבת לעפר. צדק זה, כל זמן שישׂראל בגלות, היא עמם בגלות, ומשום כך, צדיק אבד בצדקו, שהרי אין מגיעות אליו אותן ברכות עליונות.

וייש רשע מאריך ברעתו - זה סמא"ל, שהאריך שקט ושלווה לאדום, במה? ברעתו, באותה רעה אשתו, (אשה רעה אשת זנונים) נחש התקיף, שהרי לא מגיע עליהם שקט ושלווה אלא רק משום שנדבק באותה נקבה. כמו זה לשאר המלכיות, עד שהקדוש ברוך הוא יקים מן העפר את אותה סכת דוד הנופלת, שכתוב (עמוס ט) אקים את סכת דוד הנפלת.

ויאריך איש מבית לוי. רבי יוסי פתח, (שיר ו) דודי ירד לגנו לערבות הבשם וגו'. לגנו - זו כנסת ישׂראל, משום שהיא ערוגת הבשם, שהיא כלולה מכל צדדי (מיני) בשמים וריחות של העולם הבא. בשעה שהקדוש ברוך הוא יורד לגן הזה (של עדן), כל אותן נשמות הצדיקים מתעטרות שם, כלן נותנות ריח, כמו שנאמר וריח שמניך מכל בשמים (וריח אפך כתפוחים) - אלו הם נשמות הצדיקים, שאמר רבי יצחק, כל אותן נשמות הצדיקים שהיו בעולם הזה וכל

אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁעֲתִידוֹת לָרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּלָן
 (עומדות בְּגֵן הַזֶּה). בְּגֵן שְׂבָאָרֶץ כָּלֵם עוֹמְדִים בְּדִיוֹקָן
 וְצִיּוֹר שֶׁהֵיוּ עוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְסִתְרָה וְסוּדָה זֶה
 נִמְסָר לְחַכְמִים.

רוּחַ שִׁיּוּרְדָת לְבַנֵי אָדָם, שֶׁהוּא מַצֵּד הַנְּקָבָה,
 נְחַקְקָה תָּמִיד בְּחַקִּיקָה כַּחוֹתָם הַזֶּה. צִיּוֹר
 הַגּוֹף שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בּוֹלֵט הַחוּצָה, וְרוּחַ
 נְחַקְקָת פְּנִימָה. כְּשֶׁמִתְפַּשֵּׁט הַרוּחַ מִן הַגּוֹף,
 אוֹתָהּ רוּחַ בּוֹלֵטֶת בְּגֵן שֶׁל הָאָרֶץ בְּצִיּוֹר וְדִיוֹקָן
 שֶׁל גּוֹפוֹ מִמֶּשׁ שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, מִשׁוּם שֶׁהִיא תָּמִיד
 כְּמוֹ חוֹתָם.

וַעֲלֵי זֶה הִיא אָמְרָה (שיר ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתָם. מֵה
 חוֹתָם חֲקוּק בְּחַקִּיקָה פְּנִימָה וּמְצִטִיר בְּצִיּוֹר
 בּוֹלֵט הַחוּצָה, אֵף כֵּן הִיא הַרוּחַ שֶׁהִיָּתָה מַצֵּד
 שְׁלָה, כְּמוֹ זֶה מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה חֲקוּק בְּחַקִּיקָה
 פְּנִימָה, וְכְשֶׁמִתְפַּשֵּׁט מֵהַגּוֹף וְנִכְנָס לְגֵן שְׂבָאָרֶץ,
 הָאֵוִיר שֶׁשָּׁם בּוֹלֵט אוֹתוֹ חֲקִיקָה לְהַצִּטִיר הַחוּצָה,
 וּמְצִטִיר בְּצִיּוֹר בּוֹלֵט הַחוּצָה, כְּמוֹ שֶׁצִּיּוֹר שֶׁל
 הַגּוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה [לְמַעְלָה].

הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא מֵעֵץ הַחַיִּים מְצִטִירָת שָׁם
 לְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ צְרוּר הַחַיִּים לְהַתְעַנֵּג

בְּנַעַם ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כז) לַחַזוֹת בְּנַעַם ה'
וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי – זֶה גְּבֻרֵיִאל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבֻרֵיִאל אֲשֶׁר רָאִיתִי בַּחֲזוֹן
וְגו'. מִבֵּית לְוִי – זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּאָה מִצֵּד
הַשְּׂמָאל. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי – זו הַנְּשָׂמָה.

שְׁשָׁנִינוּ, בְּשַׁעַה שֶׁנּוֹלָד גּוֹף שֶׁל צְדִיק בְּעוֹלָם
הַזֶּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא
לְגְּבֻרֵיִאל וְנוֹטֵל אוֹתָהּ נְשָׂמָה [שֶׁל צְדִיק] שֶׁבָּגָן,
וּמוֹרִיד אוֹתָהּ לְגוֹף הַזֶּה שֶׁל הַצְּדִיק שֶׁנּוֹלָד
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא נִפְקֵד עָלֶיהָ וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ.

וְאִם תֹּאמַר, אוֹתוֹ מֵלֶאֱדָן שֶׁהִתְמַנֶּה עַל רוּחוֹת
הַצְּדִיקִים שָׂמוּ לֵילָה, וְאֵתָה אוֹמֵר שֶׁשָּׂמוּ
גְּבֻרֵיִאל? כִּי הוּא וְדָאִי, מִשׁוּם שֶׁבָּא מִצֵּד
הַשְּׂמָאל, וְכָל מִי שֶׁבָּא מִצֵּד הַשְּׂמָאל כִּי נִקְרָא.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ – זֶה עֲמֶרֶם. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי – זו
יוֹכְבֵד. וּבֵת קוֹל יִרְדָּה וְאִמְרָה לוֹ לְהַזְדַּוֵּג
בָּהּ, שֶׁהָרִי קָרַב זְמַן גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַבֶּן
שֶׁנּוֹלָד מֵהֶם.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סִיעַ בוֹ, שְׁשָׁנִינוּ, שְׂכִינָה
שָׂרְתָה עַל מַטְתָּם, וְהִרְצוֹן שְׁלָהֶם

בְּדַבְּקוֹת אַחַת הַיְתָה בְּשִׁכְיָנָה, וְלִכְן לֹא זָזָה
שִׁכְיָנָה מֵאוֹתוֹ בֵּין שְׁהוֹלִידוֹ, לְקַיִם מֵה שְׁכַתוֹב
(ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. בֵּין אָדָם
שְׁמֻקְדָּשׁ עֲצָמוּ מִלְּמֻטָּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְקַדָּשׁ אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה. כְּמוֹ שְׁהֶרְצוֹן שְׁלָהֶם הִיָּה
בְּדַבְּקוֹת שֶׁל הַשִּׁכְיָנָה, כִּף הַשִּׁכְיָנָה נִדְבָקָה מִמָּשׁ
בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעָשׂוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שְׁהֶרְצוֹן שְׁלָהֶם
בְּדַבְּקוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תָּמִיד.
וְכִמוֹ שֶׁהֵם מִתְדַבְּקִים בּוֹ תָּמִיד, כִּף גַּם הוּא נִדְבָק
בָּהֶם וְלֹא עוֹזֵב אוֹתָם לְעוֹלָמִים. אוֹי לְרָשָׁעִים
שְׁהֶרְצוֹן שְׁלָהֶם וְהִדְבְּקוֹת שְׁלָהֶם מְרַחֶקֶת מִמֶּנּוּ,
וְלֹא דִי לָהֶם שְׁמִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, אֲלֵא שְׁנִדְבָקִים
בְּצַד הָאֲחֵר. בֹּא רְאֵה, עֲמָרִם שְׁנִדְבָק בְּקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, יִצָּא מִמֶּנּוּ מִשָּׂה, שְׁהֶקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לֹא זָז מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, וְשִׁכְיָנָה נִדְבָקָה עִמּוֹ תָּמִיד.
אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ.

וְתִהְיֶה הָאִשָּׁה וְתִלְדַּד בֵּין וְתִרְאֵה אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.
מֵה זֶה כִּי טוֹב הוּא? אָמַר רַבִּי חִיָּיא,
שְׁנוּלַד מֵהוּל. מִשׁוּם שְׁסוּד הַבְּרִית נִקְרָא טוֹב,
שְׁכַתוֹב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, רְאֵתָהּ בּוֹ אֹר הַשְּׂכִינָה שְׂמֵאִיר
 בּוֹ, שְׁבַשְׁעָה שְׁנוּלָד, הַתְּמִלָּא כָּל הַבֵּית אֹר,
 שְׁכָתוּב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכָתוּב (בראשית א)
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וְעַל זֶה כָּתוּב כִּי
 טוֹב הוּא, וְהַכֹּל הִיָּה.

וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. מָה אֹמְרִים שְׁלֹשָׁה
 יָרְחִים? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רֶמֶז הוּא
 שְׂרָמֶז, שְׁלֹשׁ נֹדַע מִשֶּׁה בְּזֵהר עֲלִיּוֹן עַד שְׁלֹשָׁה
 יָרְחִים, שְׁכָתוּב (שמות יט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שְׁהָרִי אֶז
 נִתְּנָה תוֹרָה עַל יָדוֹ, וְשְׂכִינָה הַתְּגַלְתָּה וְשָׂרְתָה
 עֲלָיו לְעֵינַי כָּלֶם, שְׁכָתוּב וּמִשֶּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים
 וַיִּקְרָא אֵלָיו ה'.

וְלֹא יְכָלָה עוֹד הַצְּפִינוּ, שְׁעַד אֹתָהּ שָׁעָה לֹא
 נֹדַע דְּבוּרוֹ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָתוּב מִשֶּׁה
 יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.

וַתִּקַּח לוֹ תַבַּת עֲצֵי גִמָּא, רֶמֶז עַל הָאָרוֹן
 שְׁלוּחֹת הַבְּרִית נִכְנָסִים לְתוֹכוֹ. תַּבַּת
 גִּמָּא הִיא אָרוֹן הַבְּרִית. וַתַּחֲמֶרָה בַּחֲמָר וּבְכַזְּפָה,
 [שְׂאוֹתָהּ תִּבָּה שְׁהוּא] שְׁהָרִי הָאָרוֹן הִיָּה מְצַפֶּה
 מִבְּפָנָיִם וּמִבְּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זוּהִי הַתּוֹרָה
 שְׁהַחֲמִירָה הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַצּוֹת עֲשֵׂה
 וּבְמַצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה.

וַתִּשָּׂם בָּהּ אֶת הַיָּלֶד – אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (הושע יא) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְיֶהוּ. וַתִּשָּׂם
 בְּסוּף – שְׁלֹא הָיוּ מִצְוֹת הַתּוֹרָה חֹמֶר לַעֲשׂוֹת עַד
 סוּף, שֶׁנִּכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ לְסוּף אַרְבָּעִים שָׁנָה.
 עַל שִׁפְתַי הַיָּאֵר – עַל מֵאֵמַר שֶׁל אוֹתָם שְׁמוֹרִים
 תּוֹרָה וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (רבי חזקיה אָמַר, כִּף לְמַדְנֹו).

דַּבֵּר אַחַר וַיִּלֶךְ אִישׁ – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁכְּתוּב ה' אִישׁ מְלַחֵמָה. מִבֵּית לְוִי – זֶה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַמְּקוֹם שֶׁהַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה
 וְאוֹתוֹ נָהַר מִתְּחַבְּרִים כְּאֶחָד וְלֹא נִפְרָדִים
 לְעוֹלָמִים. מִבֵּית לְוִי – שֶׁהַשְּׂרָה לְוִיָּתָן (כָּל שְׁמִתָּה)
 לְשִׁמְחָה בְּעוֹלָם, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים קד) לְוִיָּתָן זֶה
 יִצְרָתָ לְשִׁחַק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי – זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, מְקוֹם שְׁאוּר הַלְּבָנָה מֵאִיר.

וַתֵּהָרָה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן. הָאִשָּׁה וְדַאי, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בַּתְּחִלָּה בַת
 לְוִי, וְכֵן זֶה וְדַאי. וְכִי בַת לְוִי בַתְּחִלָּה וְעַכְשָׁו
 אִשָּׁה? אֵלֹא כֵּן זֶה בְּוֹדַאי, וְכֵן לְמַדְנֹו, עַד שֶׁלֹּא
 הִזְדוּגָה אִשָּׁה, הִיא נִקְרָאת בַת פְּלוֹנִי. אַחַר
 שֶׁהִזְדוּגָה, נִקְרָאת אִשָּׁה. וְכֵן בַת וְאִשָּׁה, דְּרָגָה
 אַחַת הִיא.

וְתִצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשֶׁה יָרְחִים – אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הַיָּרְחִים
 שֶׁהֵדִין הַקָּשָׁה שָׂרוּי בְּעוֹלָם, וְאֵלּוּ
 הֵם: תַּמּוּז, אָב וְטַבַּת (שְׁבַט). **מָה מְשַׁמֵּיעַ? שְׁעַד**
 שְׁלֹא יֵרֵד מֹשֶׁה לְעוֹלָם, הוּא הָיָה מְצוּי לְמַעְלָה,
 וְעַל זֶה הַזְדוּגָה בּוֹ שְׁכִינָה מִיּוֹם שְׁנוּלָד. מִכָּאן,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁרוּחוֹת הַצְּדִיקִים מְצוּיוֹת הֵן
 לְמַעְלָה עַד שְׁלֹא יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם.

וְלֹא יִכְלֶה עוֹד הַצְּפִינוּ וְגו'. מָה זֶה וְתִקַּח לוֹ
 תַּבַּת גַּמָּא? שְׁכַסְתָּהּ אוֹתוֹ בְּסִמְנֵיהָ לְהִיּוֹת
 שְׁמוֹר מֵאוֹתָם הַדְּגִים שֶׁל הַיָּם שֶׁשְׁטִים בֵּינָם
 הַגְּדוֹל, שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים קד) שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר.
 וְהִיא כְּסִתָּה אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מֵהֶם בְּכִסּוּי [בְּצַד
 הַיּוֹבֵל] [טִיסַת הַרוּכֵל] [טַס הַכְּבָרָה] נִכְבַּד שֶׁל
 שְׁנֵי גּוֹנִים, לְבָן וְשָׁחַר, וְהַנִּיחָה אֶת מֹשֶׁה בִּינֵיהֶם
 שְׁיֹדַע עִמָּהֶם, מְשׁוּם שְׁעַתִּיד לְעֵלוֹת [בִּינֵיהֶם]
 פַּעַם אַחֲרַת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

וְתִרְדַּבְתָּ בַת פְּרַעֲהַ לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר – זוֹהֵי שְׁבָאָה
 מִצַּד הַשְּׂמָאל שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כ) לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר. עַל הַיָּאֵר דּוֹקָא,
 וְלֹא עַל הַיָּם.

וְאֵם תֹּאמַר, וְהָרִי כְּתוּב וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוֹ אֶת
 הַיָּאֵר, וּמֹשֶׁה לֹא הִכָּה אֶלָּא עַל הַיָּם, וְקָרְאוּ

לו יאר? אלא יאר הִיָּה שֶׁהִכָּה אֶהָרֵן עַל יְדֵי מֹשֶׁה,
וְהַחֲשִׁיב אוֹתוֹ הַכְּתוּב שֶׁהוּא עָשָׂה זֹאת.

כְּמוֹ זֶה וַיִּמְלֵא שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת
הַיָּאֵר. וְאַהֲרֹן הִכָּהוּ. אֲלֵא עַל שְׂבָא מִצַּד
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָאוּ הַכְּתוּב אַחֲרֵי הַכּוֹת ה',
אַחַר כֶּךָ קָרָאוּ בְּשֵׁם מֹשֶׁה. וְנִעְרַתְיָה הַלֵּכֶת עַל יַד
הַיָּאֵר – אֵלוּ שְׂאֵר הַמַּחֲנוֹת שְׂבָאִים מֵהַצַּד הַזֶּה.

וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וּתְרַאֲהוּ! וּתְרַא
הִיָּה צָרִיךְ (לְכַתֵּב)! מַה זֶה וּתְרַאֲהוּ? אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵינן לָךְ דְּבַר בְּתוֹרָה שְׂאִין בּוֹ סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים וְנִכְבָּדִים. אֲלֵא כֶּךָ לְמַדְנֵוּ, רִשְׁם הַמֶּלֶךְ
וְהַגְּבִירָה נִמְצָא בּוֹ, וְהוּא רִשְׁם שֶׁל וָאוֹ ה"א.
וּמִיד – וּתְחַמַּל עָלָיו וְגו'. עַד כָּאן לְמַעְלָה. מִכָּאן
וְהֵלְאָה לְמַטָּה, חוּץ מֵהַכְּתוּב הַזֶּה.

וּתְתַצַּב אַחַתּוֹ מֵרַחֵק וְגו'. וּתְתַצַּב אַחַתּוֹ,
אַחַתּוֹ שֶׁל מִי? אַחַתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
שְׁקָרָא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל אַחַתּוֹתִי, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (שִׁיר ה')
פִּתְחֵי לִי אַחַתּוֹתֵי רַעֲיָתִי. מֵרַחֵק, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר
מֵרַחֵק ה' נִרְאָה לִי.

[אִיךְ] מִשְׁמַע שְׂאוֹתָם צְדִיקִים, עַד שֶׁלֹּא יֵרְדוּ
לְעוֹלָם, נוֹדְעִים הֵם לְמַעְלָה אֶל הַכֹּל, וְכֹל

שְׁכַן מִשָּׁה. וּמִשְׁמַע גַּם כֵּן שְׁנַשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים
 נִמְשְׁכוֹת מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, וְסוּד הַדְּבַר
 לְמַדְנוּ, שֶׁמִּשְׁמַע שֵׁישׁ לְנִשְׁמָה אָב וְאֵם, כְּמוֹ שֵׁישׁ
 לְגוֹף אָב וְאֵם בְּאַרְץ, וּמִשְׁמַע שְׁבָכַל הַצְּדָדִים, בֵּין
 לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה, הַכֹּל בָּא מִזְכָּר וּנְקִיבָה
 וּנְמֻצָאִים. וְהָרִי בְּאֵרוֹ אֵת הַסוּד, שֶׁכְּתוּב תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ - זוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ
 חַיָּה - נֶפֶשׁ שֶׁל אָדָם הִרְאִישׁוֹן הָעֲלִיּוֹן כְּמוֹ
 שְׁנַתְּבֵאֵר. בָּא רַבִּי אֲבָא וּנְשָׁקוּ. אָמַר, וְדַאי יָפָה
 אֲמַרְתָּ, וְכֹךְ הוּא וְדַאי. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִשָּׁה
 הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי הָעוֹלָם.

דְּבַר אַחַר וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ - זוֹהִי חֻכְמָה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ז) אָמַר לְחֻכְמָה אַחֲתִי אָתָּה.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם לֹא הִעֲבָרָה (הַתְּעוֹרָרָה) מִדַּת
 הַדִּין מִן הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי בְּשַׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
 חוֹטְאִים, הָיָה הַדִּין מְקַטְרֵג עִמָּם, וְאִזּוֹ וַתִּתְצַב
 אַחֲתוֹ מְרַחֵק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי.
 וַתִּרְדַּבְּ בַת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר. בְּשַׁעָה שֶׁהָיוּ
 יִשְׂרָאֵל פּוֹסְקִים מִן הַתּוֹרָה, מִיַּד - וַתִּרְדַּבְּ
 בַּת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר. הִיָּתָה יוֹרְדַת מִדַּת
 הַדִּין לְרַחֵץ מִדָּם יִשְׂרָאֵל עַל עֲלִבּוֹן הַתּוֹרָה.
 וּנְעִרְתִּיהָ הִלְכַת עַל יַד הַיָּאֵר - אֵלּוֹ הָאֲמוֹת שֶׁהֵם

הוֹלְכִים וְרוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם. עַל יַד הַיָּאֵר – עַל סִבַּת עֲלֵבוֹן הַתּוֹרָה, וְאוֹתָם שְׁמוּרִים (שְׁיִשְׁנִים) בָּהּ, שָׂרְפוּ יְדֵיהֶם מִמָּנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם תְּלוּיִים בְּתִשְׁבּוּבָה וּבְתַפְלָה שְׁמַתְפִּיל אָדָם לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל שְׂכָן מִי שְׁשׂוּפֵךְ דְּמָעוֹת בְּתַפְלָתוֹ, שְׂאִין לָךְ שַׁעַר שְׁלֹא נִכְנָסִים אוֹתָן דְּמָעוֹת. מַה כְּתוּב? וּתְפַתַּח וּתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וּתְפַתַּח – זוֹ שְׂכִינָה שְׁעוֹמֶדֶת עַל יִשְׂרָאֵל כָּאֵם עַל הַבָּנִים, וְהִיא תָּמִיד פּוֹתַחַת בְּזִכּוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

כִּיּוֹן שְׁפַתְחָה – וּתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, יֶלֶד שְׁעִשׂוּעִים, שְׁהֵם יִשְׂרָאֵל, שְׁמַתַּחֲטָאִים לְפָנָי מִלְכָם (מֵאַבְיָהֶם) בְּכָל, וּמִיֵּד שְׁמַתַּחֲנָנִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חוֹזְרִים בְּתִשְׁבּוּבָה וּבּוֹכִים לְפָנָיו כְּמוֹ בֵּן שְׁבוּכָה לְפָנָי אָבִיו. מַה כְּתוּב? וְהִנֵּה נֶעַר בָּכָה. כִּיּוֹן שְׁבָכָה, הָעֵבְרוּ (נִשְׁתַּבְּרוּ) כָּל הַגְּזֻרוֹת הָרְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. מַה כְּתוּב? וּתְחַמַּל עָלָיו, הַתְּעוֹרְרָה עָלָיו בְּרַחֲמִים וְרַחֲמָה עָלָיו.

וּתֵאמֹר מִיֵּלְדֵי הָעֵבְרִים זֶה, שְׁהֵם רַפִּי לֵב, וְלֹא מִיֵּלְדֵי הָעֵכוּ"ם שְׁהֵם קָשִׁי עַרְף וּקְשִׁי לֵב. מִיֵּלְדֵי הָעֵבְרִים רַפִּי לֵב מֵאֲבוֹת וּמֵאֲמָהוֹת

לשוב לפני רבונם. ותקרא את אם הילד, שהיתה בוכה. זהו שכתוב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. הוא בוכה, ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לעתיד לבא מה כתוב? בבכי יבאו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבאו? בזכות בכי של אם הילד, שהיא רחל, יבאו ויתכנסו מהגלות. ואמר רבי יצחק, הגאולה של ישראל לא תלויה אלא רק בבכי, כשישלומו ויכלו בכי הדמעות שבכה עשו לפני אביו, שכתוב (בראשית כז) וישא עשו קלו ויבך. [אמר רבי יוסי, אותו בכי שבכה עשו] ואותן דמעות הורידו את ישראל לגלות. כיון שיכלו אותן דמעות בבכיה של ישראל, יצאו מגלותו, זהו שכתוב (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים.

ויפן כה וכה, ראה באותן חמשים אותיות שמייחדים אותו ישראל בכל יום שמע ישראל פעמים, שיש בהם כ"ה פעמים, ולא ראה אותם בו. ויפן כה וכה וגו'. כה וכה, אמר רבי אבא, כה – ראה אם היו בו מעשים כשרים. וכה – אם עתיד לצאת ממנו בן מעלה. מיד –

וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. רָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא עֲתִיד
לְצֵאת מִמֶּנּוּ בֵּן מְעֵלָה.

שָׂאֵמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה רְשָׁעִים הֵם בְּעוֹלָם
שְׂמוּצִיאִים בְּנִים מְעֵלִים יוֹתֵר מֵאוֹתָם
צְדִיקִים, וְאוֹתוֹ בֵּן מְעֵלָה שְׂיוֹצֵא מִן הָרָשָׁע
הוּא מְעֵלָה יוֹתֵר, לְהִיּוֹת טָהוֹר מִטָּמֵא, אוֹר
מִתּוֹךְ חֲשֵׁכָה, חֲכָמָה מִתּוֹךְ טְפָשׁוֹת, וְזֶהוּ
הַמְעֵלָה מֵהַכֹּל.

וַיֵּרָא וַיֵּרָא שֶׁל כָּאֵן, הַכֹּל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַסֶּתְפֵּל
וְרָאָה, וּמְשׁוּם כֶּף הַסֶּתְפֵּל וְהָרַג אוֹתוֹ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סִבֵּב הַכֹּל לְלַכֵּת לְאוֹתָהּ בְּאֵר,
כְּמוֹ שֶׁהֵלֶךְ יַעֲקֹב לְאוֹתָהּ בְּאֵר, שְׁכָתוּב וַיֵּשֶׁב עַל
הַבְּאֵר. בְּיַעֲקֹב כְּתוּב (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר.
בְּמִשָּׁה כְּתוּב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מְדִיָּן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר.
מְשׁוּם שֶׁמִּשָּׁה וַיַּעֲקֹב, אֵף עַל גַּב שְׁבִדְרָגָה אַחַת
הָיוּ, הַתְּעֵלָה מִשָּׁה בְּזֶה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

סדר הלימוד ליום כג כסלו (יום 82 בשנה)

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, אוֹתָהּ בְּאֵר שְׂרָאָה יַעֲקֹב וְרָאָה מִשָּׁה,
הָאֵם זוֹ הֵיְתָה אוֹתָהּ בְּאֵר שְׁחָפְרוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק?
אָמַר לוֹ, לֹא. אֶלָּא בְּשַׁעָה שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם, נִבְרָאָה

הבָּאָר הַזֹּאת, וּבְעֶרְב־שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת נִבְרָא
הַפֶּה שְׁלֵה, וְזוּהֵי הַבָּאָר שָׂרְאוּ יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה.

מִשְׁנָה. אוֹתָם רוֹדְפֵי אֲמַת, אוֹתָם הַמְּבַקְשִׁים
סוּד הָאֲמוּנָה, אוֹתָם שְׂדֵבְקִים בְּקֶשֶׁר
נֶאֱמַן, אוֹתָם שְׂיֹדְעִים דְּרֵכֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן,
קִרְבוּ וּשְׁמְעוּ.

**בְּשַׁעֲלוֹ שָׁנִים וַיֵּצְאוּ לְמוֹל אֶחָד, מְקַבְּלִים אוֹתוֹ
בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת. שָׁנִים יוֹרְדִים
לְשִׁלְשָׁה (לְמִטָּה) הֵם שָׁנִים, אֶחָד מֵהֶם הוּא שְׂדֵה
תְּפוּחִים קְדוּשִׁים, מֵהַבָּאָר הַזֹּאת יוֹשְׁבִים [שָׁנִים
יוֹשְׁבִים] הַמוֹשֵׁב שֶׁהַנְּבִיאִים (בְּנִי) יוֹנְקִים מֵהֶם.
אֶחָד בֵּינֵיהֶם הוּא חֲבוּר שֶׁל הַכֹּל, וְהוּא נוֹטֵל
מֵהַכֹּל. אוֹתָהּ בָּאָר קְדוּשָׁה עוֹמְדַת תְּחִתֵּיהֶם,
שְׂדֵה תְּפוּחִים [הַקְּדוּשִׁים] הִיא. מֵהַבָּאָר הַהִיא
נִשְׁקִים הָעֲדָרִים שְׂרָעָה מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר, מֵהַבָּאָר
הַזֹּאת נִשְׁקוּ הָעֲדָרִים שְׁבֵרֵר יַעֲקֹב כְּאֲשֶׁר בָּרַר
אוֹתָם לְתוֹךְ חִלְקוֹ כֹּל אוֹתָן מְרַכְּבוֹת וְכֹל אוֹתָם
בְּעֲלֵי הַכְּנָפִים.**

**שְׁלֵשָׁה עוֹמְדִים רוֹבְצִים עַל הַבָּאָר הַזֹּאת. בָּאָר
זוֹ מִתְּמַלֵּאת מֵהֶם, וְנִקְרֵאת אֲדֹנָי, עַל
זֶה כְּתוּב (דְּבָרִים ג) אֲדֹנָי אֱלֹהִים אֶתָּה הַחֲלוֹת וְגו'.**

וְכָתוּב (דניאל ט) וְהָאֵר פְּנִיָּה עַל מְקַדְשֵׁךָ הַשָּׁמַיִם
 לְמַעַן אֲדַנִּי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, זֶהוּ שְׁכָתוּב (יהושע ג)
 הִנֵּה אַרְוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בָּהּ גִּנּוּז מְקוֹר
 קְדוֹשׁ שְׁנוּבֵעַ בָּהּ תְּמִיד, וּמְמַלֵּא אוֹתָהּ, שְׁנַקְרָא ה'
 צְבָאוֹת. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְיִלְכְּהֵן מְדִינָן שְׁבַע בְּנוֹת וּתְבַאנָּה וּתְדַלְנָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם בְּאֵר זֹו שְׁהִיא בְּאֵר
 יַעֲקֹב, הָרִי כְּתוּב בָּהּ (בראשית כט) וְנֶאֱסָפוּ שְׁמָה כָּל
 הָעֵדְרִים וּגְלָלוּ וְגו'. וְכַאֲן בְּנוֹת יִתְרוֹ לֹא הִצְטָרְכוּ
 אֶת זֶה, אֲלֵא וּתְבַאנָּה וּתְדַלְנָה, בְּלִי טַרַח אַחַר.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, יַעֲקֹב הִזִּיז אוֹתָהּ מִן הַבְּאֵר,
 שְׁהָרִי כְּתוּב, כְּשִׁמְתְּכֻנְסִים שֵׁם כָּל
 הָעֵדְרִים, וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאָבֶן. וּבִיעֲקֹב לֹא כְּתוּב
 וַיֵּשֶׁב אֶת הָאָבֶן, שְׁהָרִי לֹא הִצְטָרַךְ אַחַר כֵּן,
 שְׁהָרִי בִּתְחִלָּה הָמִים לֹא הָיוּ עוֹלִים. כִּיּוֹן שְׁבָא
 יַעֲקֹב, עָלוּ הָמִים אֵלָיו, [וּמִשָּׁה אַף כֵּן עָלוּ הָמִים
 אֵלָיו] וְאוֹתָהּ הָאָבֶן לֹא הִיָּתָה עַל פִּי הַבְּאֵר,
 וּמִשׁוּם כֵּן וּתְבַאנָּה וּתְדַלְנָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הָיוּ הוֹלְכִים מִטְּבַרְיָה
 לְצַפּוֹרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַע בָּהֶם יְהוּדִי
 אֶחָד. הִתְחַבֵּר עִמָּם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אֶחָד
 יֹאמַר דְּבַר תּוֹרָה.

פְּתַח הוא וְאָמַר, (יחזקאל לו) וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּבֵא אֵל הָרוּחַ הַנְּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֵל הָרוּחַ וגו'. מִפְּסוּק זֶה יִדְעָתִי מְקוֹם שֶׁהָרוּחַ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, וְכִי יָכוֹל הִיָּה יְחִזְקֵאל לְנֵבֵא עַל הָרוּחַ, וְהָרִי כְּתוּב, אֵין אָדָם שׁוֹלֵט בְּרוּחַ לְכֹלֵא אֶת הָרוּחַ. אֲלֵא, בֶּן אָדָם לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט בְּרוּחַ, אֲבָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא שׁוֹלֵט בְּכֹל, וְעַל מֵאֲמָרוֹ הִיָּה מִתְנַבֵּא הַנְּבִיא יְחִזְקֵאל. וְעוֹד, שֶׁהָרִי רוּחַ הִיָּתֵה בְּגוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלִכֵּן הַתְנַבֵּא עָלֶיהָ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּתְחַם בְּעִמּוּדָיו בְּאַרְבַּעַת הַצְּדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם.

קַפִּיץ אוֹתוֹ יְהוּדֵי לְפָנָיו, אָמַר לוֹ, רַבִּי אֲלַעְזָר, מָה רָאִיתָ? אָמַר, דָּבָר רָאִיתִי. אָמַר לוֹ, מָה? אָמַר לוֹ, רוּחַ בְּנֵי אָדָם אִם מִתְלַבֵּשׁ בְּגֵן עֵדֶן בְּלְבוּשׁ שֶׁל דְּיוֹקָן בְּגוֹף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב: כֹּה אָמַר ה' מִגֵּן עֵדֶן בְּאֵי הָרוּחַ. מֵהוּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת?

אָמַר לוֹ, רוּחַ לֹא יוֹרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה עַד שֶׁעוֹלָה מֵהַגֵּן שֶׁבְּאַרְץ לְתוֹךְ הַכֶּסֶא שֶׁעוֹמֵד עַל אַרְבַּעַת עִמּוּדִים. כִּיּוֹן שֶׁעוֹלָה שֵׁם, נִשְׁאַבֶּת מִתּוֹךְ אוֹתוֹ הַכֶּסֶא שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וַיּוֹרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה, הַגּוֹף

נָטַל מֵאַרְבָּעָה צַדֵּי הָעוֹלָם. אִף הָרוּחַ כִּף נִטְלָת
מֵאַרְבָּעָה צַדֵּי הַכֶּסֶּא שֶׁמִּתְקַן עֲלֵיהֶם.

אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ, הַקְּפִיצָה שֶׁקִּפְצָתִי לְפָנֶיכֶם,
דְּבַר רְאִיתִי מֵצַד זֶה. מִשּׁוּם שְׂיוּם אֶחָד
הֵייתִי הוֹלֵךְ בַּמַּדְבָּר, וְרְאִיתִי עֵץ אֶחָד נֶחְמַד
לְמִרְאָה וּמְעָרָה אַחַת תַּחֲתָיו. קָרַבְתִּי אֵלָיו,
וְרְאִיתִי אוֹתָהּ מְעָרָה שֶׁמְעֵלָה רֵיחוֹת מִכָּל מִינֵי
רֵיחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. הִתְחַזְקֹתִי בְעֶצְמִי וְנִכְנַסְתִּי
לְאוֹתָהּ מְעָרָה, וְיִרְדַּתִּי בַּמַּדְרָגוֹת יְדוּעוֹת לְתוֹךְ
מְקוֹם אֶחָד שֶׁהָיוּ בּוֹ עֲצִים גְּדוֹלִים וְרֵיחוֹת
וּבִשְׂמִים שֶׁלֹּא יִכְלָתִי לְסַבֵּל.

וַיִּשָּׂם רְאִיתִי אִישׁ אֶחָד, וְשָׂרְבִיט אֶחָד בְּיָדוֹ, וְהָיָה
עוֹמֵד בְּפֶתַח אֶחָד. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה אוֹתִי, תָּמָה
וְעָמַד אֵלָי. אָמַר לִי, מָה אַתָּה עוֹשֶׂה כָּאֵן וּמֵאִיפָה
אַתָּה, אָנִי פְּחַדְתִּי הָרַבָּה. אָמַרְתִּי לוֹ, מוֹרִי, אָנִי מִן
הַחֲבָרִים, וְכֵךְ וְכֵךְ רְאִיתִי בַּמַּדְבָּר, וְנִכְנַסְתִּי
לְמְעָרָה הַזֹּאת, וְיִרְדַּתִּי לְכָאֵן.

אָמַר לִי, הוֹאִיל וְאַתָּה מִן הַחֲבָרִים, קַח אֶת
הַכְּתָבִים הַקְּשׁוּרִים הַלְלוּ וְתַן אוֹתָם
לְחֲבָרִים, אוֹתָם שְׂיִוְדָעִים הַסּוּדוֹת שֶׁל רוּחוֹת
הַצַּדִּיקִים. הִכָּה בִּי בְּאוֹתוֹ שָׂרְבִיט, וְנִרְדַּמְתִּי. בֵּין

כָּךְ רָאִיתִי כַּמָּה חִילוֹת וּמַחֲנוֹת בְּתוֹךְ הַשָּׁנָה שְׁהִיוּ בָּאִים בְּדֶרֶךְ לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְאוֹתוֹ אִישׁ הִכָּה בְּאוֹתוֹ שָׂרְבִיט וְאָמַר, לָכוּ בְּדֶרֶךְ שֶׁל הָאֵילָנוֹת. בֵּין כָּךְ שְׁהִיוּ הוֹלְכִים, פָּרְחוּ בְּאֹוִיר וְעָלוּ, וְלֹא יָדַעְתִּי לְאִיפֶּה. וְשָׁמַעְתִּי קוֹלוֹת שֶׁל מַחֲנוֹת גְּדוֹלִים, וְלֹא יָדַעְתִּי מֵהֵיכָן (לְאִיזָה מְקוֹם) הוּא. הִתְעוֹרְרָתִי וְלֹא רָאִיתִי דָבָר, וּפְחַדְתִּי בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.

בֵּין כָּךְ רָאִיתִי אוֹתוֹ אִישׁ. אָמַר לִי, רָאִיתְ דָּבָר? אָמַרְתִּי לוֹ, רָאִיתִי בְּתוֹךְ שְׁנַתִּי כָּךְ וְכָךְ. אָמַר, בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ הוֹלְכוֹת רוּחוֹת הַצְּדִיקִים לְתוֹךְ הַגֶּן עֵדֶן לְהַכְנִס לְשָׁם, וּמָה שְׁשָׁמַעְתָּ מֵהֶם, הוּא שְׁעוֹמְדִים בְּגֶן בְּדִיוֹקָן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְשָׁמַחִים בְּרוּחוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁנִּכְנָסִים לְשָׁם.

וּכְמוֹ שֶׁגּוֹף נִבְנָה בְּעוֹלָם הַזֶּה מִקֶּשֶׁר שֶׁל אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת וּמִצְטִיֵּר בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵף כָּךְ הָרוּחַ מִצְטִיֵּר בְּגֶן מִקֶּשֶׁר שֶׁל אַרְבַּע רוּחוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּגֶן. וְאוֹתָהּ רוּחַ מִתְּלַבֶּשֶׁת שָׁם וּמִצְטִיֵּר מֵהֶם בְּצִיּוֹר שֶׁל דְּמוּת הַגּוֹף שֶׁהַצְּטִיֵּר בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵלְמָלָא אוֹתָן אַרְבַּע רוּחוֹת שֶׁהֵן אֲוִירִים שֶׁל הַגֶּן, הָרוּחַ לֹא מִצְטִיֵּר בְּצִיּוֹר כָּלֵל, וְלֹא מִתְּלַבֶּשֶׁת בָּהֶם.

אוֹתָן אַרְבַּע רוּחוֹת קְשׁוּרוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה כְּאֶחָד,
וְאוֹתָהּ רוּחַ מְצֻטָּיֶרֶת וּמִתְלַבֶּשֶׁת בָּהֶן, כְּמוֹ
שֶׁהַגּוֹף מְצֻטָּיֶר בְּקִשְׁרִים שֶׁל אַרְבַּעַה יְסוּדוֹת
הָעוֹלָם. וְלָכֵן מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, מֵאוֹתָן
אַרְבַּע רוּחוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֶן שֶׁהִתְלַבְּשָׁה וְהִצְטִיֶּרָה
בָּהֶן. וְעַכְשָׁו קַח קֶשֶׁר זֶה שֶׁל כְּתָבִים וְלֶךְ לְדַרְכָּךְ,
וְתֵן אוֹתָם לְחֻבְרִים.

בא רבי אלעזר ואותם החברים ונשקוהו
 בראשו. אמר רבי אלעזר, ברוך הרחמן
 ששלחך לכאן, שוידאי זהו ברור הדבר, והקדוש
 ברוך הוא הזמין לפי פסוק זה. נתן להם אותו
 צרור כתבים. כיון שנטל אותו רבי אלעזר ופתח
 אותו, יצא חדר אש והקיפו. ראה בו מה שראה,
 ופרח מידינו.

בכה רבי אלעזר ואמר, מי יכול לעמד בגנזי
 המלך, (תהלים טו) ה' מי יגור באהלך מי
 ישכן בהר קדשך. אשרי דרך זו ואותה שעה
 שפגשתי אותך. ומאותו יום היה שמח רבי
 אלעזר, ולא אמר כלום לחברים. עד שהיו
 הולכים, פגשו באר מים אחת. עמדו עליה ושתו
 מן המים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרִי חִלַּקְתָּם שֶׁל הַצְּדִיקִים.
יַעֲקֹב בָּרַח מִלְּפָנָי אַחִיו, וְהִזְדַּמְּנָה לוֹ בְּאֵר.
כִּיּוֹן שֶׁהַבָּאָר רָאָתָה אוֹתוֹ, הַמַּיִם נוֹדְעוּ לְאֲדוֹנֵיהֶם
וַעֲלוּ אֵלָיו וְשָׁמְחוּ עִמּוֹ, וְשֵׁם הַזְּדוּגָה לוֹ בַּת זוּגוּ.
מִשֶּׁהַ בָּרַח מִלְּפָנָי פָּרְעָה וְהִזְדַּמְּנָה לוֹ אוֹתָהּ בְּאֵר,
וְהַמַּיִם רָאוּ אוֹתוֹ וְנוֹדְעוּ לְאֲדוֹנֵיהֶם וַעֲלוּ אֵלָיו,
וְשֵׁם הַזְּדוּגָה לוֹ בַּת זוּגוּ.

מַה בֵּין מִשֶּׁה לְיַעֲקֹב? בְּיַעֲקֹב כָּתוּב (בראשית כט)
וַיְהִי כִּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רְחֵל וְגו'. וַיִּגַּשׁ
יַעֲקֹב וַיִּגַּל אֶת הָאָבֶן וְגו'. מַה כָּתוּב בְּמִשֶּׁה?
וַיָּבֹאוּ הָרַעִים וַיִּגְרָשׁוּם וַיִּקָּם מִשֶּׁה וַיּוֹשַׁעַן וְגו'.
בְּוִדְאֵי שְׁמִשֶּׁה הָיָה יוֹדֵעַ, שְׁכִיּוֹן שָׂרָאָה מֵיַם
שְׁעוּלִים אֵלָיו, שְׁשֵׁם תְּזַדְּמֵן לוֹ בַּת זוּגוּ. וְעוֹד,
שְׁהָרִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, וּבָהּ
הָיָה יוֹדֵעַ שְׁצַפּוּרָה תְּהִיָּה בַּת זוּגוּ. אָמַר מִשֶּׁה,
וַדְּאֵי יַעֲקֹב בָּא לְכָאן וְהַמַּיִם עָלוּ אֵלָיו, וְהִזְדַּמְּנָן לוֹ
אָדָם שֶׁהַכְּנִיסוֹ לְבֵיתוֹ וְנָתַן לוֹ כָּל מַה שְׁצָרִיד, אַף
אֲנִי כֵּן.

אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ, כֵּן לְמַדְנּוּ, שְׁיִתְרוֹ הָיָה כְּמֹר
לְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה שְׁכוּכְבִּים
וּמְזֻלוֹת אֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ, נִפְרַד מֵעֲבוּדְתָהּ. קָם
הָעַם וְנָדָה אוֹתוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאוּ אֶת בְּנוֹתָיו, הָיוּ

מְגַרְשִׁים אוֹתָם, שְׁהָרִי בַּהֲתַחֲלָה הֵן הָיוּ רוּעוֹת
צֶאֱנוּ. כִּיּוֹן שָׂרָאָה מֹשֶׁה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל דְּבַר
שֶׁל כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת הָיוּ עוֹשִׂים כָּךְ, מִיָּד – וַיִּקָּם
מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן וַיִּשָּׂק אֶת צֶאֱנָם, וַנַּעֲשֶׂה קִנְאֵי
לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹל.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַתָּה אֶצְלָנוּ, וְלֹא יוֹדְעִים
אֶת שְׁמֶךָ. אָמַר, אֲנִי יוֹעֵזֶר בֶּן יַעֲקֹב. בָּאוּ
הַחֲבֵרִים וַנִּשְׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וּמָה אַתָּה אֶצְלָנוּ,
וְאָנוּ לֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים אוֹתְךָ? הֲלָכּוּ כָּאֶחָד כָּל
אוֹתוֹ הַיּוֹם, וּלְיוֹם אַחֵר לוֹוּ אוֹתוֹ שְׁלֹשָׁה מִיַּלִּין,
וְהֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ.

וְתֵאמְרוּן אִישׁ מִצָּרֵי הַצִּילָנוּ. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר,
הָרִי בְּאֵרוֹ הַחֲבֵרִים, שֶׁנִּצְנָצָה בְּהֵן רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ, וְאָמְרוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְאִישׁ שֶׁהָיָה
יוֹשֵׁב בַּמַּדְבָּר, וְהָיוּ יָמִים שֶׁלֹּא אָכַל בֶּשָׂר. יוֹם
אֶחָד בָּא דֵב לְטַל כֶּבֶשׂ אֶחָד. בְּרוּחַ הַכֶּבֶשׂ, וְהֵדֵב
אֶחָרָיו, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתוֹ אִישׁ לְמַדְבָּר. רָאָה
כֶּבֶשׂ וְהִחֲזִיק בּוֹ וּשְׁחָטוֹ, וְאָכַל בֶּשָׂר.

דְּבַר אַחֵר וְאַלְהַ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֻוָּה וְגו'.
שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֻוָּה – זֶה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא

שְׁחוּרָה מִן הַגְּלוּת. וְנֹאֵה – שֶׁהִיא נֹאֵה בְּתוֹרָה
 וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים כְּשָׂרִים. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם – שֶׁעַל
 זֶה זָכָאִים לְרֵשֶׁת אֶת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. כְּאֵהֱלִי
 קָדָר – אָף עַל גַּב שֶׁהִיא קוֹדֶרֶת בְּגִלוּת, בְּמַעֲשִׂים
 הִיא כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, כִּירִיעוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ
 שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שָׁלוּ.

רַבִּי חֲיִיא הַגָּדוֹל הָיָה הוֹלֵךְ לְבַעֲלֵי הַמְּשָׁנָה
 לְלַמַּד מֵהֶם. הֵלֶךְ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
 וְרָאָה פְּרָגוּד אֶחָד שֶׁהָיָה מִפְּסִיק בַּבַּיִת. תָּמָה רַבִּי
 חֲיִיא. אָמַר, אֲשַׁמַּע דְּבַר מִפִּי מִכָּאֵן.

שָׁמַע שֶׁהָיָה אוֹמֵר, בְּרַח דּוּדֵי וּדְמָה לָךְ לְצַבִּי אוֹ
 לְעַפְר הָאֵילִים. כָּל הַכְּסוּפֵי שְׁכּוֹסְפִים
 יִשְׂרָאֵל [מִלְּפָנַי] מֵהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא שֶׁאָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּאֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֲלֹא בּוֹרַח
 כְּצַבִּי אוֹ כְּעַפְר הָאֵילִים.

מָה הַטַּעַם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין חֲיָה בְּעוֹלָם
 עוֹשָׂה כְּמוֹ הַצַּבִּי אוֹ כְּעַפְר הָאֵילִים. בְּזִמְן
 שֶׁהוּא בּוֹרַח, הוֹלֵךְ מְעַט מְעַט וּמִחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ
 לְמִקּוֹם שֶׁיִּצָּא מִמֶּנּוּ, וְלְעוֹלָם הוּא תָּמִיד מִחֲזִיר
 אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרָיו. כֵּן אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל: רְבוּנוֹ שֶׁל

עולם, אם אנו גורמים שתסתלק מבינינו – יהי רצון שתברח כמו הצבי או כמו עפר האילים, שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח. זהו שכתוב (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם. דבר אחר – הצבי, כשהוא ישן, הוא ישן בעין אחת, והאחרת הוא געור. כך אמרו ישראל לקדוש ברוך הוא, עשה כמו הצבי, שהנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל.

שמע רבי חייא ואמר, אם עליונים [פוסקים] עוסקים בבית, ואני יושב בחוץ?! בכה. שמע רבי שמעון ואמר, ודאי שכנה בחוץ, מי יצא? אמר רבי אלעזר בנו, אם אני אשורף – [כחול] לא אשורף, שהרי השכנה מחוץ אלינו. שתכנס השכנה, ותהיה איש שלמה. שמע קול שאומר: עדין לא נסמכו הסומכים, והשערים עדין לא התקנו, ומקטני [ומאהלי] הבשמים של עדין, שכעת הוא. לא יצא רבי אלעזר.

ישב רבי חייא, בכה ונאנח. פתח ואמר, סב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים. נפתח שער הפרגוד, לא נכנס רבי חייא. זקף רבי שמעון את עיניו ואמר, מזה נשמע שנתנה

רשות לְמִישֵׁהוּ בַּחוּץ, וְאָנוּ בַּפְּנִים?! קָם רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. הִלְכָה הָאֵשׁ מִמְּקוֹמָהּ עַד מְקוֹם רַבִּי
 חֲזִיָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִיצוּץ אֹרֶךְ הַקְּלִיטָה
 בַּחוּץ, שֶׁל הַמִּפְתָּח וְאָנוּ כָּאֵן בַּפְּנִים?! הִתְאַלֵּם
 פִּיּוֹ שֶׁל רַבִּי חֲזִיָּא.

פִּיּוֹן שְׁנַכְנַס פְּנִימָה, הוֹרִיד אֶת עֵינָיו וְלֹא זָקַף
 רֵאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ,
 קוּם הָעֵבֶר יָדֶךָ עַל פִּי, שְׁלֹא יוֹדַע בְּזָה, שְׁלֹא
 רָגִיל בּוֹ. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָעֵבִיר יָדוֹ עַל פִּי רַבִּי
 חֲזִיָּא. פָּתַח פִּיּוֹ רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, רְאֵתָה עֵינֵי מַה
 שְׁלֹא רְאִיתִי. הִזְדַּקְפְּתִי שְׁלֹא חָשַׁבְתִּי, שְׁטוֹב
 לְמוֹת בְּאֵשׁ שֶׁל זָהָב טוֹב שְׁדוּלָק.

בְּמְקוֹם שְׁזוֹרְקִים שְׁבִיבֵי אֵשׁ לְכָל עֵבֶר, וְכָל
 שְׁבִיב וְשְׁבִיב עוֹלָה לְשֵׁלֶשׁ מְאוֹת
 וְשִׁבְעִים מְרַכְבוֹת, וְכָל מְרַכְבָּה נִפְרָדֶת לְאַלְף
 אֲלָפִים וְרַבּוּא רַבּוּת, עַד שְׁמַגִּיעַ לְעֵתִיק הַיָּמִים
 שִׁיּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶא, וְהַכֶּסֶא מְזַדְעָזַע מִמְּנוֹ לְמֵאֲתִים
 וְשָׁשִׁים עוֹלָמוֹת.

עַד שְׁמַגִּיעַ לְמְקוֹם עֵדוֹן הַצְּדִיקִים, עַד שְׁנִשְׁמַע
 בְּכָל הָרְקִיעִים, וְכָל הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים,
 וְכֻלָּם בְּזִמְן אֶחָד, תִּמְהִים וְאוֹמְרִים: זֶהוּ רַבִּי

שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי שְׁהָיָה מְרַעֵישׁ הַכֹּל, מִי יִכּוֹל
 לַעֲמֹד לְפָנָיו. זֶהוּ הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי
 שְׁבַשְׁעָה שְׁפוּתַח פִּיּוֹ לְהִתְחִיל לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה,
 מִקְּשִׁיבִים לְקוּלוֹ כָּל הַכְּסָאוֹת וְכָל הָרְקִיעִים וְכָל
 הַמְּרַכְבוֹת, וְכָל אוֹתָם שְׁמַשְׁבְּחִים אֶת רַבּוֹנָם.

אֵינן פּוֹתְחִים וְאֵינן מְסִימִים, כֹּלָם נִמְצְאִים, עַד
 שְׁלֹא נִשְׁמַע (שִׁישְׁתַּמַּע) בְּכָל הָרְקִיעִים
 שְׁלִמְעָלָה וְשְׁלִמְטָה פִּתְחוֹן פֶּה. כְּשִׁמְסִים רַבִּי
 שְׁמַעוֹן לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, מִי רוֹאֶה אֵיזָה שִׁירִים? מִי
 רוֹאֶה אֵיזוֹ חֲדוּהַ שְׁמַשְׁבְּחִים לְרַבּוֹנָם? מִי רוֹאֶה
 אֶת הַקּוּלוֹת שְׁהוֹלְכִים בְּכָל הָרְקִיעִים? כֹּלָם בָּאִים
 בְּשִׁבִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכוֹרְעִים וּמְשַׁתְּחִוִּים לְפָנָיו
 רַבּוֹנָם, מַעֲלִים רֵיחוֹת שֶׁל בְּשָׂמִים שֶׁל עֵדֶן עַד
 עַתִּיק הַיָּמִים, וְכָל זֶה מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן.

פִּתְחָ רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּיּוֹ וְאָמַר, שֵׁשׁ דְּרָגוֹת יִרְדּוּ עִם
 יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכָל אַחַת וְאַחַת עֲשָׂרָה
 אֶלֶף רַבּוֹא. וְכַנְגָּדֵן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְכַנְגָּדֵן
 שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְכֶסֶף הָעֵלְיוֹן, וְכַנְגָּדֵן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת
 לְכֶסֶף שְׁלִמְטָה, שְׁכָתוּב שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶף. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (יחזקאל טז) רַבְּבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיף וְגו'.

הָרִי שֵׁשׁ. וְכַנְגָּדֵן כְּתוּב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
 וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ וְגו'.

בא ראה, כל אחד ואחד עולה לעשרה, והיו ששים, ואותם ששים גבורים שסביב השכינה, והם ששים רבבות שיצאו עם ישראל מן הגלות ושנכנסו עם יעקב לגלות.

אמר לו רבי חייא, והרי היו (רואים) שבעה ועלו לשבעים. אמר לו רבי שמעון, שבעים לא מכאן. ואם תעלה בדעתך שבעה, הרי כתוב (שמות כה) ושלשה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה וגו'. וקנה אחד האמצעי לא בחשבון, שכתוב (במדבר ח) אל מול פני המנורה יאירו וגו'.

עד שהיו יושבים, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, מה ראה הקדוש ברוך הוא להוריד את ישראל למצרים בגלות? אמר לו, שאלה אחת אתה שואל, או שתיים? אמר לו, שתיים. גלות למה, ולמה דוקא למצרים? אמר לו, שתיים הן, וחוזרות להיות אחת. אמר לו, עמד בעמדתך בשבילך יתקיים למעלה משמך דבר זה. אמר בני, אמר.

פתח ואמר, (שיר ו) ששים המה מלכות ושמונים פילגשים. ששים המה מלכות – אותם גבורים שלמעלה מכח הגבורה שנאחזים

בְּקִלְיֹת (בְּחִיקוֹת) שֶׁל חַיָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 וּשְׂמָנִים פִּילֵגְשִׁים – מְמַנִּים בְּחִיקוֹת שֶׁתַּחְתֵּיהֶן
 בַּחֲזָרָה (בְּאֶחָד) אֶחָד מִמָּאָה. וְעֲלָמוֹת אֵין מְסֻפָּר –
 כַּנֶּאֱמָר הֵישׁ מְסֻפָּר לְגִדּוּדָיו. וְעַם כָּל זֶה כָּתוּב,
 אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה. זוֹהִי
 הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה שְׂיוֹצֵאת מִבְּעֵלֵי הַמַּגֵּן (מְשֻׁנִּים
 עֲשׂוּ) אֹרוֹת שְׂזוּהָרִים שְׂמְאִירִים לְכָל, וְהִיא נִקְרֵאת
 אִם (בִּינָה).

כְּמוֹ זֶה עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ, זֶרֶק אֵת
 כָּל הָעַמִּים לְכָל עֶבֶר, וּמִנָּה עֲלֵיהֶם גְּדוּלִים,
 זֶהוּ שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים ד) אֲשֶׁר חָלַק ה' אֱלֹהֶיךָ אֶתֶם
 לְכָל הָעַמִּים. וְהוּא לָקַח לְחִלְקוֹ אֶת כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל,
 זֶהוּ שְׂכָתוֹב כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחְלָתוֹ.
 וְקָרָא לָהּ אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה.
 זוֹהִי שְׂכִינַת כְּבוֹדוֹ שֶׁהִשְׁרָה בֵּינֵיהֶם, אַחַת הִיא
 וּמִיחֻדַּת לוֹ. רְאוּהָ בְּנוֹת וַיֵּאשְׁרוּהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר
 (מְשָׁלִי לֹא) רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאֵת עֲלִית עַל כָּלָנָה.
 מְלָכוֹת וּפִילֵגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ – אֵלוֹ גְּדוּלֵי הָעַמִּים
 שֶׁנִּפְקְדוּ עֲלֵיהֶם.

וְעוֹד סוּד הַדְּבָר הוּא, שֶׁשְּׂנִינוּ, בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת
 נִבְרָא הָעוֹלָם, וּכְשֶׁתִּסְתַּכַּל הֵם שְׁלֹשָׁה,
 וְהָעוֹלָם נִבְרָא בָהֶם בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת,

וְהָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁרָצָה
 לְהַעֲמִיד אֶת הָעוֹלָם, עָשָׂה אֶת אַבְרָהָם בְּסוּד
 הַחֲכָמָה, אֶת יִצְחָק בְּסוּד הַתְּבוּנָה, וְאֶת יַעֲקֹב
 בְּסוּד הַדַּעַת, וּבָזָה נִקְרָא (משלי כד) וּבִדְעַת חֲדָרִים
 יִמְלֹאוּ. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְקַן כָּל הָעוֹלָם,
 וּמִשְׁנוּלָדוֹ לְיַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים, נִתְקַן הַכֹּל
 כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

כְּשֶׁרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲדוּהַ רַבָּה שֶׁל
 הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הַזֶּה שֶׁנִּתְקַן כְּמוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה, אָמַר, אוֹלֵי חַס וְשְׁלוֹם יִתְעַרְבוּ בְּשֶׁאֵר
 הָעַמִּים וַיִּשְׂאֵר פָּגָם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. מָה עָשָׂה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? טִלְטַל אֶת כָּל־מִכָּאן לְכָאן,
 עַד שֶׁיִּרְדּוּ לְמִצְרַיִם לְדוֹר אֶת דִּיּוֹרָם בְּעַם קָשָׁה
 עֲרָף, שְׁמִבְזִים אֶת מְנַהֲגֵיהֶם וּמְבַזִּים אוֹתָם
 לְהַתַּחֲתוֹן בָּהֶם וּלְהַתְעַרֵּב עִמָּהֶם, וְחוֹשְׁבִים אוֹתָם
 לְעַבְדִּים. הַגְּבָרִים גָּעְלוּ בָהֶם, וְהַנְּקֻבוֹת גָּעְלוּ
 בָהֶם, עַד שֶׁנִּתְקַן הַכֹּל בְּזֵרַע קֹדֶשׁ, וּבֵין כֶּף וּבֵין
 כֶּף נִשְׁלַם חֲטָא שְׂאֵר הָעַמִּים, שְׁכַתּוֹב (בראשית טו) כִּי
 לֹא שָׁלַם עֲוֹן הָאֲמֹרִי עַד הַנְּהָה. וּכְשֶׁיִּצְאוּ, יִצְאוּ
 צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, שְׁכַתּוֹב שְׁבָטֵי יִהּ יְעֻדוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל. בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקוּ בְּרֵאשׁוֹ. אָמַר לוֹ,
 עַמֵּד בְּנֵי בְּעַמְדָךְ, כִּי הִשְׁעָה עוֹמְדַת לָךְ.

יִשָּׁב רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ עֹמֵד וּמְפָרֵשׁ דְּבָרִים שֶׁל סוּדוֹת חֲכָמָה, וְהָיוּ פָּנָיו מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ. וְהַדְּבָרִים מִתְּפָזְרִים וְטָסִים בְּרַקִּיעַ. יִשְׁבוּ יוֹמִים וְלֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים אִם הָיָה יוֹם אוֹ לַיְלָה. כְּשִׁיצְאוּ, יָדְעוּ שֶׁהָיוּ יוֹמִים שֶׁלֹּא טָעְמוּ דָּבָר. קָרָא עַל זֶה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לַחֵם לֹא אָכַל וְגו'. וּמָה אִם אָנוּ בְּשַׁעֲה אַחַת כֶּךָ – מִשָּׁה, שֶׁהַכְּתוּב הַעִיד בּוֹ וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְגו', עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

בְּשַׁבָּא רַבִּי חֲזִיָּא לְפָנָי רַבִּי וְסִפֵּר לוֹ אֵת הַמַּעֲשֶׂה, תְּמָה רַבִּי, וְאָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָבִיו, בְּנִי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי אַרְיָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ אַרְיָה, וְאִין רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשָׂאָר אַרְיֹת, עָלְיוֹ כְּתוּב (עמוס ג) אַרְיָה שָׂאָג מִי לֹא יִירָא וְגו'. וּמָה עוֹלָמוֹת שְׁלַמְעֵלָה מְזַדְעָזְעִים מִמֶּנּוּ – אָנוּ עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. אִישׁ שֶׁלֹּא גָזַר תַּעֲנִית לְעוֹלָמִים עַל מַה שֶׁשָּׂאֵל וּבִקֵּשׁ, אֲלֵא הוּא גּוֹזֵר וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקִים, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר וְהוּא מְבַטֵּל, וְהֵינּוּ מַה שֶׁשָּׂנִינוּ מַה שֶׁכְּתוּב (שמואל-ב כג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם.

ומי מושל בקדוש ברוך הוא? צדיק, שהוא גזר
גזרה, והצדיק מבטלה.

שנינו, אמר רבי יהודה, אין לך דבר בחביבות
לפני הקדוש ברוך הוא כמו תפלתם של
צדיקים. ואף על גב שנוח לו, לפעמים שעושה
בקשתם ולפעמים שלא עושה.

שנו רבותינו, פעם אחת היה העולם צריך מטור.
בא רבי אליעזר וגזר ארבעים תעניות ולא
בא מטור. התפלל תפלה ולא בא מטור. בא רבי
עקיבא ועמד והתפלל. אמר משיב הרוח, ונשבה
רוח. אמר ומוריד הגשם, ובא מטור. חלשה דעתו
של רבי אליעזר. הסתכל רבי עקיבא בפניו.

קם רבי עקיבא לפני העם ואמר, אמשל לכם
משל למה הדבר דומה. רבי אליעזר דומה
לאהוב המלך שאוהב אותו יותר, וכשנכנס לפני
המלך, נוח לו, ולא רוצה לתת לו בקשתו
בחפזון, כדי שלא יפרד ממנו, שנוח לו לדבר
עמו. ואני דומה לעבד המלך שבקש בקשתו
לפניו, ולא רוצה המלך שיכנס לשערי ארמונו,
וכל שכן לדבר עמו. אמר המלך, תנו לו בקשתו
במהירות ולא יכנס לכאן. כך רבי אליעזר הוא

אָהוּב הַמֶּלֶךְ, וְאֲנִי הָעֶבֶד, וְהַמֶּלֶךְ רוֹצֵה לְדַבֵּר
עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם וְלֹא יִפְרֹד מִמֶּנּוּ, וְאֲנִי – הַמֶּלֶךְ לֹא
רוֹצֵה שְׂאֵפְנִס לְשַׁעְרֵי אֲרָמוֹנוֹ. וְנִחָה דַעְתּוֹ שֶׁל
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

**אָמַר לוֹ, עֲקִיבָא, בֵּא וְאֶגִּיד לְךָ דְּבַר, שְׁנִרְאָה לִי
בְּחֵלוֹם פְּסוּק זֶה, שְׁכַתּוֹב (ירמיה ז) וְאַתָּה אַל
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעַם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְּעַדֵּם רִנָּה
וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי. בֵּא רְאֵה, שְׁנֵים עָשָׂר הָרִי
אֶפְרַסְמוֹן [טְהוֹר] נִכְנַס אוֹתוֹ שְׁלוֹבֵשׁ חֲשָׁן
וְאִפּוֹד, וּבִקֵּשׁ מִהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחוּס עַל
הָעוֹלָם, וְעַד עַכְשָׁו הוּא תְלוּי. אִם כֵּן, לָמָּה
חִלְשָׁה דַעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר? מִשּׁוֹם בְּנֵי אָדָם
שֶׁלֹּא יוֹדְעִים בְּזֶה.**

**אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׁמוֹנֶה עָשָׂר הָרִי אֶפְרַסְמוֹן
[טְהוֹר] עֲלִיוֹנִים, נִכְנָסִים נִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים, וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה רִיחוֹת עוֹלָיִם בְּכָל
יוֹם עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא עֵדֶן, שְׁכַנְגָד זֶה נִתְּנָה
תּוֹרָה בְּמִ"ט פָּנִים טָמָא, וּבְמִ"ט פָּנִים טְהוֹר.
וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה אוֹתִיּוֹת בְּשְׁמוֹת הַשְּׂבָטִים,
אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמִים כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה. מִ"ט יָמִים
קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים לְטַל רְשׁוֹת בְּכָל יוֹם
מֵאַבְנֵים זוֹהָרוֹת שְׁחֻקוֹקוֹת בְּאוֹתוֹ הַחֲשָׁן.**

וְאוֹתוֹ שְׁלֹבוֹשׁ בַּחֲשֵׁן יוֹשֵׁב בְּכֶסֶא קְדוֹשׁ נִכְבָּד,
 שְׁאַרְבָּעָה תוֹמְכִים עוֹמְדִים מִסְתַּכְלִים
 בַּחֲשֵׁן. עַל מֵאֲמָרוֹ נִכְנָסִים וְעַל מֵאֲמָרוֹ יוֹצְאִים,
 מְרִימִים עֵינַיִם וּמְסַתַּכְלִים לְמַעַלָּה, רוֹאִים צִיץ
 שְׁלוֹהֵט בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים עֶבְרִים, וְשֵׁם
 הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן חֲקוֹק עָלָיו. מְזַדְעָזְעִים
 וּמְתַחַלְחָלִים. קְשׁוּרִים בְּצַדֵּיו שֶׁל הַיָּמִין הַקְּדוֹשׁ,
 שְׁשֻׁמָּאֵל נוֹטֵל בְּיַדֵּיו תוֹמְכֵי הַשָּׁמַיִם, מְכַנְּסִים
 אוֹתָם וּמְגַלָּה אוֹתָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה לד) וְנִגְלוּ
 כֶּסֶף הַשָּׁמַיִם.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, מַה זֶה שְׁפָתוֹב (שיר ז) אֵל
 גִּנַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי? אָמַר לוֹ, בֵּא רְאֵה, אוֹתוֹ
 גֵּן יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְזוֹהֵי הַשְּׂכִינָה. אֲגוֹז – זוֹ מְרַכְּבָה
 עָלֶינָה קְדוּשָׁה שֶׁל אוֹתָם אַרְבָּעָה רְאשִׁים
 שְׁמֵאִירִים שְׁנַפְרָדִים מִן הַגֵּן, כְּמוֹ הָאֲגוֹז הַזֶּה
 שְׁאוֹתָם אַרְבָּעָה רְאשִׁים קְדוּשִׁים לְפָנִים. וּמַה
 שְׁאָמַר יִרְדְּתִי, כְּמוֹ שְׁשֻׁנִּינוּ, יֵרֵד פְּלוּנִי לְמְרַכְּבָה.
אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם כֵּן, הֲיֵה לוֹ לוֹמַר לְאֲגוֹז
 יִרְדְּתִי, מַה זֶה אֵל גִּנַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי? אָמַר
 לוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁזֶהוּ שְׂבָחוֹ שֶׁל הָאֲגוֹז. מַה אֲגוֹז נִסְתָּר
 וְטָמִיר מִכָּל צַדְדָּיו – כֵּן הַמְרַכְּבָה שְׂיוֹצֵאת מֵהַגֵּן
 נִסְתָּרֶת מִכָּל צַדְדֶיהָ. וּמַה אוֹתָם אַרְבָּעָה קְרָשִׁים

שְׁבָאָגוֹז מִתַּחֲבָרִים בְּצַד זֶה וְנִפְרָדִים בְּצַד זֶה –
 כִּךְ בַּמְרֻכָּבָה מִתַּחֲבָרִים בְּאַחֲדוֹת בְּחֻדוֹהָ
 וּשְׁלֵמוֹת, וְנִפְרָד כָּל אֶחָד לְעִבְרוֹ עַל מֵה
 שְׁהִתְמַנָּה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית ב) הוּא הַסֵּבֵב אֵת כָּל
 אֶרֶץ הַחַוִּילָה, הוּא הַהֶלֶךְ קִדְמַת אֲשׁוּר, וְכֵן כָּלֵם.
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הַלְכֵלֹךְ הַזֶּה שְׁבַקְלַפְתָּ הָאָגוֹז
 לְמָה הוּא רוֹמֵז? אָמַר לוֹ, אֵף עַל גַּב
 שְׁהִתּוֹרָה לֹא גִלְתָּה אוֹתוֹ – בְּזֵה מִתְגַּלָּה.

בֵּא רֵאָה, (שְׁקָדִים) מֵהֶם מָרִים וּמֵהֶם מְתוֹקִים, וְרָמֵז
 יֵשׁ לָהֶם: יֵשׁ בְּעֵלֵי דִין קָשָׁה, וְיֵשׁ בְּעֵלֵי
 רֵאשִׁית, אֲבָל כָּל רָמֵז שְׁגָלָה בַתּוֹרָה רָאינוּ שֶׁהוּא
 דִּין, וְכֵךְ הוּא לִירְמִיָּה הֲרָאוּ לוֹ בְּדִין, שְׁכָתוֹב (ירמיה
 א) מִקַּל שְׁקָד אָנִי רֵאָה. מֵה זֶה שְׁקָד? שְׁקָדִים
 מִמָּשׁ. וְכֵן בְּמִטָּה אֶהְרֵן, (במדבר ז) וַיִּגְמַל שְׁקָדִים.
 וּמִן הַתְּבָה מִמָּשׁ נִשְׁמַע שֶׁהוּא דִין קָשָׁה, שְׁכָתוֹב
 (דניאל ט) וַיִּשְׁקָד ה' עַל הָרָעָה, וְכֵן שְׁקָד אָנִי עַל
 דְּבָרֵי, וְכֵן כָּלֵם. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל
 מֵה שְׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֻכְמָה
 רַבָּה, שְׁכָתוֹב (משלי טז) כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנְהוֹ. רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר מִכָּאֵן, שְׁכָתוֹב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מֵה זֶה מְאֹד?
 לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכָתוּב (קהלת ז) גַּם אֶת
זֶה לְעִמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים? כְּמוֹ שְׁבָרְקִיעַ
 – עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָרֶץ, וְהַכֹּל רוֹמֵז לְמַה
 שְׁלֹמְעֵלָה. שְׁכָשְׁהִיא רוֹאָה רַבִּי אַבָּא עַץ אֶחָד
 שְׁפָרְיוֹ נִעְשֶׂה עוֹף שְׁפוּרָח מִמֶּנּוּ, הִיא בּוֹכָה
 וְאוֹמֵר: אִם הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים לְמַה רוֹמְזִים,
 הָיוּ קוֹרְעִים מִלְּבוּשֵׁיהֶם עַד טְבוּרָם לְמַה
 שְׁנִשְׁכָּחָה מֵהֶם הַחֲכָמָה. כָּל שֶׁכֵּן בְּשָׂאֵר מַה
 שְׁעֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָרֶץ.

כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵילָנוֹת, אוֹתָם שְׁנִרְאָתָה
 מֵהֶם חֲכָמָה, כְּמוֹ חָרוֹב, דָּקֵל, פְּסִתוּק,
 וְכַדוּמָה לָהֶם, כָּלֵם בְּהִרְכָּבָה [מְרַכָּבָה] אַחַת
 הִרְכָּבוּ. כָּל אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים פְּרוֹת, פָּרֵט לְתַפּוּחִים,
 סוּד אֶחָד הֵם, פָּרֵט לְשִׁבִילִים שְׁנִפְרָדִים.

כִּי אוֹתָם שְׁלֹא עוֹשִׂים פְּרוֹת, וְהֵם גְּדוּלִים, פָּרֵט
 לְעֶרְבֵי נַחַל שֵׁישׁ לָהֶם סוּד לְבָדָם כְּמוֹ
 שְׁלֹמְעֵלָה, מִיְּנִיקָה אַחַת יוֹנְקִים, וְכָל אֶחָד מֵאוֹתָם
 הַקֶּטְנִים, פָּרֵט לְאִזּוֹב, מֵאֵם אַחַת נוֹלְדוּ.

כִּי יֵעָשֶׂב הָאָרֶץ שְׁמֵמָנִים עֲלֵיהֶם, גְּדוּלִים תְּקִיפִים
בְּשָׂמִים. לְכָל אֶחָד וְאֶחָד סוּד לְבָדוֹ, כְּמוֹ
שְׁלֹמְעֵלָה, וְלִכֵּן כָּתוּב (ויקרא יט) שִׁדְךָ לֹא תִזְרַע

כְּלָאִים. שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד נִכְנַס לְבִדּוֹ וַיּוֹצֵא לְבִדּוֹ.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב לח) הַיְדַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשְׁמַע
 מִשָּׁטְרוֹ בְּאָרֶץ. וְכָתוּב (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא.
 וּמָה [שׁ] בְּכָל מָה שֶׁבְּעוֹלָם סוּד בְּלִבְדּוֹ, וְלֹא רָצָה
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלּוֹת אוֹתָם וּלְעַרְבֵב אוֹתָם,
 וַיִּקְרָאם בְּשֵׁמוֹת - בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם שְׁבַטִים
 קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם קִיּוּם הָעוֹלָם, עַל אַחַת כַּמָּה
 וְכַמָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵלּוּ נֹאמַר אֵלֶּה
 שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שְׁכַף הוּא. עֲכָשׁוּ שְׁכָתוּב
 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שֶׁעַל הָרֵאשׁוֹנִים מוֹסִיף, מָה
 הָרֵאשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב - אֵף כָּאֵן בְּנֵי יַעֲקֹב.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּשַׁעַת שְׁאֲמַר
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (בראשית מו) אֲנֹכִי אֶרְדּוּ
 עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, סִבְרַתְּ שֶׁשְׁכִינָה תֵרַד עִמּוֹ בְּאוֹתָהּ
 שַׁעַת [אָמַר לוֹ, וְהֵרִי כָתוּב אֲנֹכִי אֶרְדּוּ עִמָּךְ
 מִצְרַיִמָּה. עִמָּךְ] מִמֶּשׁ? אֵלֶּה בְּשַׁעַת שֶׁהִיָּתָה
 יְרִידָה לְבָנָיו, יְרִידָה שְׁכִינָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב אֲנֹכִי
 אֶרְדּוּ מִצְרַיִמָּה, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עָלֶיךָ. כָּל זְמַן
 שֶׁתְּהִיָּה לְךָ עָלֶיךָ, כְּבִיכּוֹל יֵשׁ לִי גַם עָלַיָּה.
 וּבְשַׁעַת שֶׁתְּהִיָּה לְךָ יְרִידָה, כְּבִיכּוֹל אֲנֹכִי אֶרְדּוּ
 עִמָּךְ. וְעַד שְׁמֵת יוֹסֵף וְכָל אַחֲיוֹ וְהִיָּתָה לָהֶם

יְרִידָה, קָמָה שְׂכִינָה וַיְרִדָה עִמָּם. כְּמוֹ שְׂרִירְדוֹ
אֵלֶּה, כִּף יְרִדוֹ אֵלֶּה.

אָמַר (רבי יוסי ברבי יהודה) רַבִּי יְהוּדָה, מֵה כְּתוּב
לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ? וַיִּמַּת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשֶׂר
שָׁנִים וְגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שָׁמַת יוֹסֵף וְכָל הַשְּׂבָטִים
וְהִיתָה לָהֶם יְרִידָה, יְרִדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַגְּלוּת,
וְשְׂכִינָה וּמְלֶאכִים עֲלֵיוֹנִים יְרִדוּ עִמָּם. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם נוֹסְפוֹ עַל
הָרָאשׁוֹנִים לְרִדְתַּת לַגְּלוּת.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, יַעֲקֹב הָיָה מֵת אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ,
מֵת. אָמַר לוֹ, וּמָהוּ מֵה שְׂכַתוֹב הַבָּאִים
מִצְרִימָה אֵת יַעֲקֹב? אִם בְּחַיִּים, אָמַר אֵת יַעֲקֹב,
וְאִם אַחַר שָׁמַת, הוֹצֵא מִשָּׁם אֵת יַעֲקֹב. אֵלֶּה בֵּא
תְרָאָה, לֹא אָמַר הַכְּתוּב הַיּוֹרְדִים מִצְרִימָה אֵת
יַעֲקֹב, שְׁעַד עַכְשָׁיו לֹא הָיְתָה יְרִידָה לְיַעֲקֹב, אֵלֶּה
הַבָּאִים. לְמַדְנּוּ שְׂבָאוֹ עִם יַעֲקֹב, וְהִלְכוּ לָהֶם. עַד
שְׂרִירְדוֹ אֵלֶּה לַגְּלוּת, יְרִדוּ אֵלֶּה עִמָּם. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת.

רַבִּי דוֹסְתָאֵי אָמַר, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם הָיוּ בָּאִים
וְהוֹלְכִים לָהֶם, זֶהוּ שְׂכַתוֹב הַבָּאִים
מִצְרִימָה, וְלֹא כְּתוּב אֲשֶׁר בָּאוּ, וְהִינּוּ שְׂכַתוֹב

הַבָּאִים מִצְרִימָה. בַּתְּחִלָּה אֶת יַעֲקֹב, וְאַחַר כָּף
כְּשֶׁהִיְתָה לָהֶם יְרִידָה, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. וּבֹא
רְאֵה, כָּל בְּנֵי יַעֲקֹב הָיוּ מֵתִים בְּאוֹתוֹ זְמַן, וַיְרִדוּ
אֵלֶּה וְאֵלֶּה.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרוּ, בְּפִרְשָׁה זוֹ יֵשׁ
דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים, שְׁשָׁנִינוּ, בְּשַׁעַת שְׁיִרְדוּ
הַמְּרַכְבוֹת וְהַמְּחַנּוֹת הַקְּדוֹשִׁים, דְּיוֹקְנֵיהֶם שֶׁל
הַשְּׂבָטִים שְׁחֻקוּקִים לְמַעְלָה, כָּלֵם נִכְנָסוּ לְדוֹר
עִמָּם. זֶהוּ שְׁכָתוּב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְכָתוּב רְאוּבֵן
שָׁמְעוֹן לְוִי.

דְּבַר אַחֵר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב וְגו' – חֲזָרָה פִּרְשָׁה זוֹ
לְמַה שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, וְהַכֹּל הִיא.

סדר הלימוד ליום כד כסלו (יום 83 בשנה)

וּבֹא רְאֵה, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף, כְּשֶׁהָיָה מִגִּיעַ
לְפָסוּק הַזֶּה, הָיָה בּוֹכָה. שְׁשָׁנִינוּ, אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף, בְּשַׁעַת שֶׁהָלְכוּ יִשְׂרָאֵל
לְגָלוֹת, הִתְכַּנְּסוּ כָּל נִשְׁמוֹת הַשְּׂבָטִים לְמַעְרַת
הַמִּכְפֵּלָה, צָוְחוּ וְאָמְרוּ: זָקֵן זָקֵן, כָּאֵב שֶׁל בְּנֵים
אֵין בְּעַמָּל [שֶׁל הַגָּלוֹת] שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. בְּנִיף

כָּלֶם מְשַׁעֲבָדִים בְּפִרְךָ, וְעַם אַחַר עוֹשִׂים בְּהֵם
נִקְמוֹת הָעוֹלָם.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְעוֹרְרָה רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ הַזָּקֵן,
בְּקֶשׁ רְשׁוֹת וַיֵּרֵד. קָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְכֹל מִרְכָּבוֹתָיו וּמַחְנוֹתָיו וּמַלְכֵיהֶם
בְּרָאשֵׁיהֶם, וַיֵּרְדוּ כָלֶם עִם יַעֲקֹב וְעַם שְׂבָטָיו.
שְׂבָטִים יָרְדוּ חַיִּים עִם אֲבֵיהֶם, וּשְׂבָטִים יָרְדוּ
מֵתִים עִם אֲבֵיהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְאַלֶּה שְׂמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה וְגו', וְכָתוּב רְאוּבֵן
שָׁמְעוֹן לְוִי וְגו'. וּבֵא רְאֵה, מֵתִים הָיוּ, וַיֵּרְדוּ,
וְכָתוּב וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּזֵה
נִקְרָא (תהלים קג) כִּרְחַם אָב עַל בְּנָיִם.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם הָיָה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וְרַבִּי
אַבָּא הָיָה עִמּוֹ. נִכְנְסוּ לְמִקְוֶה אֶחָד וְלָנוּ
שָׁם. אָכְלוּ. כְּשֶׁרָצוּ לִשְׁכַּב, שָׁמוּ רֵאשִׁים בְּאוֹתוֹ תַל
שֶׁל הָאָרֶץ שֶׁהָיָה שָׁם קֶבֶר אֶחָד. עַד שֶׁלֹּא נִרְדְּמוּ,
קָרָא קוֹל אֶחָד מִהַקְּבֵר וְאָמַר, הַזֶּרַע שְׁלִי הוֹלֵךְ
לְאֲדָמָה. שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה שֶׁלֹּא הִתְעוֹרְרָתִי
פָּרַט לְעַכְשָׁנוּ, שֶׁפָּרְצוּף בְּנֵי אֲנִי רוֹאֶה כְּאֵן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ, אֲנִי יְהוּדִי,
וְאֲנִי יוֹשֵׁב נְזוּף, שְׂאִינִי יְכוּל לְהַכְּנִס מְשׁוּם

אותו צַעַר שֶׁל שְׁנֵי שָׁגֵב אוֹתוֹ גּוֹי כְּשֶׁהָיָה קָטָן
 וּמְלָקָה אוֹתוֹ כָּל יוֹם, וְהִצַּעַר שְׁלִי דוּחָה אוֹתִי
 מְלֶהֱפַנֵּס לְמִקּוּמִי, וּבְמִקּוּם זֶה לֹא הִתְעוֹרַרְתִּי
 פָּרַט לְעַכְשָׁו.

אָמַר לוֹ, וְאַתֶּם הָאֵם יוֹדְעִים בְּצַעַר הַחַיִּים? אָמַר
 לוֹ, נִשְׁבַּע בְּשׁוֹר הַקֶּבֶר, אִם לֹא בִקְשׁוֹתֵינוּ
 עַל הַחַיִּים, לֹא הָיוּ עוֹמְדִים אֲפֹלוּ חֲצֵי יוֹם
 בְּעוֹלָם, וְעַכְשָׁו הִתְעוֹרַרְתִּי כָּאֵן, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לִי
 בְּכָל יוֹם שְׂבַמְהֵרָה יָבֵא לְכָאן בְּנִי, וְלֹא יִדְעֵתִי אִם
 בְּחַיִּים אוּ בַמּוֹת.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מַה מַּעֲשִׂיכֶם בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם? רַעַשׁ הַקֶּבֶר וְאָמַר, קוֹמוּ לָכוּ,
 שְׂעַכְשׁוּ מִכִּים אֶת בְּנֵי. תְּמָהוּ וּבִרְחוּ מִשֵּׁם כְּחֲצֵי
 מִיל. יִשְׁבוּ עַד שֶׁהָאִיר הַבִּקְרָה. קָמוּ לְלָכֶת, וְרָאוּ
 אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה רֵץ וּבוֹרַח, וְהָיָה שׁוֹתֵת דָּם עַל
 כַּתְּפָיו. אֶחָזוּ בוֹ, וְסִפְּרָ לָהֶם אֶת הַמַּעֲשֶׂה. אָמְרוּ
 לוֹ, מַה שָּׂמַךְ? אָמַר לָהֶם, לַחֲמָא בַר לִיּוֹאֵי. אָמְרוּ,
 וּמָה [בֶּן] לִיּוֹאֵי בַר לַחֲמָא הָיָה אוֹתוֹ הַמֵּת. וּפְתָדוּ
 לְדַבֵּר אֶתוֹ יוֹתֵר, וְלֹא חָזְרוּ. אָמַר רַבִּי אַבְא, זֶהוּ
 שְׂאֲמְרוּ שְׂתַפְּלוֹת הַמֵּתִים מְגִנּוֹת עַל הַחַיִּים, מִנֵּין
 לָנוּ? שְׂכַתוֹב וַיַּעֲלוּ בְּנִגְבַּ וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא רְאָה, שְׁנֵי נְדָרִים נָדַר
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיעֶקֶב, אֶחָד שְׂיִרֵד
עִמּוֹ לְדוֹר עִמּוֹ בְּגָלוֹת, וְאֶחָד שְׂיַעֲלֶהוּ מִקְבְּרוֹ
לְרֵאוֹת חַדוֹת הַסִּיּוּעַ הַקָּדוֹשׁ שְׁדַר עִם בְּנָיו. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (בראשית מו) אָנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה. אָנֹכִי
אֵרֵד עִמָּךְ בְּגָלוֹת, וְאָנֹכִי אֶעֱלֶיךָ גַם עָלֶיךָ, כְּנֹאמְרֵי
(יחזקאל לו) וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי, וְכָתוֹב
שָׁשׂוּ עָלָיו שְׁבָטִים וְגו'.

דִּבֶּר אַחֲרַי וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו' – אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִתְּנָה רְשׁוּת לְשָׂרוֹ
שֶׁל מִצְרַיִם עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים. שְׁשָׁנִינוּ, עַד
שֶׁלֹּא מֵת יוֹסֵף, לֹא נָתַן שְׁלֹטוֹן לְשֹׁטֵן שֶׁל
מִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שְׁמַת יוֹסֵף, אַזּ וַיִּקָּם מֶלֶךְ
חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם. וַיִּקָּם – כְּמִי שֶׁהָיָה נִמּוּךְ וְקָם.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ וְכוּ' [רַבִּי יֶצְחָק פֶּתַח, (שיר א) עַד
שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמַסְבוֹ נִרְדִּי נָתַן רִיחוֹ. עַד
שֶׁהַמֶּלֶךְ – זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
(ישעיה מו) כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְכָתוֹב (דברים לג)
וַיְהִי בִישְׂרוֹן מֶלֶךְ. בְּמַסְבוֹ – בֵּין כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים.
נִרְדִּי נָתַן רִיחוֹ – שְׁגָרְמוּ לְהַסְתַּלֵּק מִבִּינֵיהֶם.

דִּבֶּר אַחֲרַי עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמַסְבוֹ – בְּעוֹד שֶׁהַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הָיָה נוֹתֵן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,

שְׁכָתוֹב (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגו'. בְּעוֹד שְׁהִיָּה
כּוֹתֵב תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיאוּ רִיחֵם הַטּוֹב, וְאָמְרוּ
אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֵר עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ – בְּעוֹד שְׁהִיָּה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עַל הַר סִינַי
לְתֵת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נְרָדִי נָתַן רִיחוֹ – שְׁכָתוֹב
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.

רַבִּי תִּנְחוּם אָמַר, לְכֹל אִמָּה וְאִמָּה יֵשׁ שׁוֹר
לְמַעַלָּה, וּכְשֵׁנוֹתָן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁלִיטָה לָזֶה – מוֹרִיד אֶת זֶה, וּכְשֵׁנוֹתָן שְׁלִיטָה
לְאוֹתוֹ שׁוֹר, אֵין לוֹ שְׁלִיטָה אֶלָּא מִשׁוּם יִשְׂרָאֵל.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב הָיוּ צָרִיף לְרֵאשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, יִשְׂרָאֵל הֵם כְּנֶגֶד כָּל שְׂאֵר אַמּוֹת
הָעוֹלָם. מֵה שְׂאֵר הָעַמִּים הֵם שְׁבַעִים – אֶף
יִשְׂרָאֵל הֵם שְׁבַעִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית
יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִימָה שְׁבַעִים. וּמִי שְׁשׁוֹלֵט עַל
יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ שׁוֹלֵט עַל כָּל הָעוֹלָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מִכָּאן, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
וְגו' – הָרִי שְׁבַעָה. וְכֹל דְרָגָה (עוֹלָה) לַעֲשָׂרָה
– הָרִי שְׁבַעִים. מֵה כְּתוֹב אַחֲרָיו? וַיְקַם מֶלֶךְ חֲדָשׁ
עַל מִצְרַיִם.

אָמַר רב הונא, לָמָּה הִשְׁתַּעֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל
הָאֲמוֹת? בְּשִׁבִיל שְׂשִׂיִּי אָר בָּהֶם הָעוֹלָם,
שֶׁהֵם כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, וְכַתּוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִי־ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. וּמָה הוּא אֶחָד – אִף
יִשְׂרָאֵל אֶחָד, שְׂכַתּוּב (שמואל-ב ז) גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ.
מָה שִׁמוֹ אֶחָד וְנִפְרָד בְּשִׁבְעִים – אִף יִשְׂרָאֵל אֶחָד
וְנִפְרָד בְּשִׁבְעִים.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגָזָה אָרֶץ
וְגו', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ. שְׂשִׂיִּינִי, אֵין לָךְ
אִמָּה שְׂפָלָה וְנִקְלִית וּבְזוּיָה לְפָנֶי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא כְּמוֹ הַמְצָרִים, וְנִתֵּן לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂלִיטָה מְשׁוּם יִשְׂרָאֵל. וְשִׂפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבַרְתָּהּ
– זו הָגֵר שֶׁהוֹלִידָה אֶת יִשְׂמַעֵאל, שְׂעָשָׂה כְּמָה
רְעוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׁלַט בָּהֶם, וְעָנָה אוֹתָם בְּכָל
מִיָּנִי עֲנוּיִים, וְגָזַר עֲלֵיהֶם כְּמָה שְׂמֵדוֹת, וְעַד
הַיּוֹם הֵם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מְנִיחִים לָהֶם
לְעַמֵּד בְּדַתָּם. וְאֵין לָךְ גְּלוּת קָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
גְּלוּת יִשְׂמַעֵאל.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵיָה עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה הוֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ. רָאָה עַרְבֵי אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
וּבָנוּ עִמּוֹ. פָּגְשׁוּ בִיהוּדֵי אֶחָד, אָמַר לְבָנוּ, הֵיָהוּדֵי
הַזֶּה גַּעַל, שְׂמַאֵס בּוֹ אֲדוֹנוּ. נָוַל אוֹתוֹ וְתִירַק לוֹ

בְּזַקְנוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים, שֶׁהוּא מְזַרַע שֶׁל רָמִים, שְׁאֲנֵי
 יָדַעְתִּי שֶׁמִּשְׁעַבְדִּים בָּהֶם שְׁבַעִים עַמָּמִים. הֲלֹךְ
 בָּנוּ וְתַפֵּס בְּזַקְנוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רָמִים רָמִים,
 גּוֹזְרֵנִי עַל הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁיִּרְדּוּ לְמַטָּה. עַד שֶׁלֹּא סִיִּם,
 נִבְלָעוּ בַמְקוֹמָם.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר ב) עַד שִׁיפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ
 הַצִּלָּלִים וְגו' עַד שִׁיפּוּחַ הַיּוֹם – פָּסוּק זֶה
 נֹאמַר עַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם יִשְׁתַּעַבְדוּ בְּגְלוּת
 עַד שִׁיִּסְתִּיִּם אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל שְׁלִטוֹן הָאֲמוֹת.
 שְׁשָׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֶלֶף שָׁנִים הוּא שְׁלִטוֹן
 הָאֲמוֹת כְּאֶחָד עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵין לָךְ אִמָּה שֶׁלֹּא
 תִּשְׁתַּעַבֵּד בָּהֶם, וְיוֹם אֶחָד הוּא כְּנִגְדּוֹ, שֶׁכְּתוּב
 (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לָהּ וְגו'.

דִּבֶּר אַחֵר עַד שִׁיפּוּחַ הַיּוֹם – קִדְּם שִׁיפּוּחַ אוֹתוֹ
 יוֹם שֶׁל הָאֲמוֹת. וְנָסוּ הַצִּלָּלִים – אֵלוֹ
 שְׁלִטוֹנִים שֶׁשְׁלְטוּ עֲלֵיהֶם. אֵלֶךְ לִי אֵל הַר הַמּוֹר
 – אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵלֶךְ לִי לְנַעַר אֶת
 הָאֲמוֹת מִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא הַר הַמּוֹר, כְּכַתוּב בְּהַר
 הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם. וְאֵל גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה – זֶה
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבְּצִיּוֹן, שֶׁכְּתוּב בּוֹ (משלי מח) יִפֶּה נוֹף
 מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגו', [אָמַר רַבִּי יְהוּדָה]
 כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (איוב לח) לְאַחַז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעֲרוּ

רְשָׁעִים מִמְּנָה. כְּמוֹ זֶה שְׂאוּחֻז בְּטַלִּית לְנַעַר
מִמְּנָה טַנְפֹּת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַתְגַּלּוֹת בִּירוּשָׁלַיִם שְׁלֵמָה וּלְטַהֵר
אוֹתָהּ מִטְּנוּפֵי הָעַמִּים, עַד שֶׁלֹּא יִשְׁתַּלֵּם אוֹתוֹ
הַיּוֹם שֶׁל הָאֲמוֹת. שְׂאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, אֵין שְׁלֵטוֹן
לְאֲמוֹת עַל יִשְׂרָאֵל אֲלֹא יוֹם אֶחָד בְּלִבָּד, שֶׁהוּא
יוֹמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא אֶלְף שָׁנִים.
זֶהוּ שְׁכָתוּב נִתְּנִי שִׁמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה. יוֹם אֶחָד
בְּלִבָּד, וְלֹא יוֹתֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם יִשְׁתַּעֲבְדוּ יוֹתֵר, לֹא עַל פִּי
גִזְרַת הַמֶּלֶךְ הוּא, אֲלֹא עַל שֶׁלֹּא רוֹצִים
לְחַזֵּר אֵלָיו, וְכָתוּב (דְּבָרִים ל) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו', וְכָתוּב אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה
הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו'.

וַיֹּאמֶר אֵל עֲמוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאֵה, שְׁהָרִי עַל כָּל פָּנִים
הַמְּלֶאךָ הַשְּׁלִיט הַמְּמַנֶּה עַל הַמְּצָרִים הָיָה, וְכִף
הוּא, שְׁכָרֵב הַפְּרָשָׁה לֹא נֹאמַר אֲלֹא מְלָךְ מְצָרִים
סִתָּם, וְהֵינּוּ הַמְּמַנֶּה הַגָּדוֹל עַל מְצָרִים. פְּרַעָה
מְלָךְ מְצָרִים, פְּרַעָה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפִיכֶךָ כָּתוּב וַיֹּאמֶר, כְּלוּמַר
הַכְּנִיס בְּלִבְּךָ דְּבַר זֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר
(שמואל-ב טז) כִּי ה' אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת דָּוִד. מִחֲשֻׁבַת
הַלֵּב בְּלִבְדִּי. וְכֵן (אסתר ו) וַיֹּאמֶר הָמֵן בְּלִבּוֹ, וְכֵן
(בראשית יז) וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְבֵן מֵאָה שָׁנָה. אִף כֵּאֵן
גַּם, הַכְּנִיס מִחֲשֻׁבָּה בְּלִבְּךָ שֶׁאָמְרוּ רַב וְעֲצוּם
מִמֶּנּוּ. מַה זֶה מִמֶּנּוּ? רְצָה לוֹמַר מִמֶּנָּה שְׁלָהֶם.
הֵם אָמְרוּ בְּלִבְּךָ שְׁחִיל וְתַקְּףָ שְׁלָהֶם גְּדוּל וְתַקְּיָ
מִמֶּנּוּ, מַה שְׁלֵטוֹן שְׁלָהֶם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם [חוּץ
מִיִּשְׂרָאֵל] מוֹשְׁכִים כְּחֵם מִשְׁרִיָּהֶם,
וַיִּשְׂרָאֵל מוֹשְׁכִים כְּחֵם מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם
נִקְרָאִים עִם ה', וְלֹא עִם שֵׁל הַשְּׁלֵטָנִים. רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר, כֵּאֵן נִקְרָאוּ עִמוֹ, שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר אֶל
עִמוֹ, וְשֵׁם כָּתוּב (שמות ג) רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי,
עֲמִי מִמֶּשׁ. יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ עִם ה', וְשָׂאֵר הָאֻמּוֹת
נִקְרָאוּ עִמוֹ שֵׁל הַשְּׁלֵיט שְׁלָהֶם, שְׁכָתוּב (מִכָּה ד) כִּי
כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו וַאֲנַחְנוּ נִלְךְ
בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רַבִּי אַבְיָא, פְּסוּק זֶה הִיָּה לוֹ לוֹמַר, [הִנֵּה עִם
יִשְׂרָאֵל, אוֹ] בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ.
[אַלֵּא] מַהוּ עִם בְּנֵי? אֵלֵּא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ,

מאותו ישראל שלמעלה, שחשבו שעם בני ישראל היו, ולא עם ה', וכתוב ויקצו מפני בני ישראל, ולא כתוב מפני עם בני ישראל, אלא מפני בני ישראל ממש.

רבי יוחנן היה עומד לפני רבי יצחק. אמר, מה ראה בלק לומר (במדבר כב) הנה עם יצא ממצרים, ולא אמר הנה עם בני ישראל? [אלא] אמר לו רבי יצחק, בלק מכשף גדול היה, וכן דרך המכשפים לקחת דבר שאין בו חשד, וכן אין מזכירים לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשד.

שכן דרך השדים, שמעינים באותו דבר שאומרים להם, אם הוא כוזב – מודיעים לו דברים כוזבים, ואם הוא אמת – כל מה שאומרים לזמן קצר אמת הוא, כל שכן לעשות מעשה. רבי אחא אמר, בלק לקח דרך של קלון, הנה עם יצא ממצרים, כלומר שאין אנו יודעים ממי הם.

אמר רבי יוחנן, מפני מה העם של הגדולים שמורים, ועמו של הקדוש ברוך הוא אינם שמורים? אמר רבי יצחק, אין דומה עני

לְעֶשִׂיר. הָעֲנִי צָרִיךְ לְשָׁמֵר אֶת שְׁלוֹ, הָעֶשִׂיר לֹא
 שׁוֹמֵר אֶת שְׁלוֹ. וְכָל שָׂכֵן שִׁישְׂרָאֵל הֵם מִמְּלֶךְ
 שְׂאוֹהֵב אֱמֶת וְדִין, וְדִין רְאוּשׁוֹן עוֹשֶׂה בְּאֲנָשֵׁי
 בֵּיתוֹ, שְׂרוּצָה שָׁהֵם יֵהִיו שְׁמוּרִים מִחֻטָּא יוֹתֵר
 מִכָּלֵם. זֶהוּ שְׁפָחוֹת הָאֲדָמָה (עמוס ג) רַק אֶתְכֶם יִדְעֵתִי מִכָּל
 מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי יֵצֵא לְדֶרֶךְ, וְהָיָה רַבִּי אַחָא בַר יַעֲקֹב
 הוֹלִיךְ עִמּוֹ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, שָׁתַק רַבִּי
 יוֹסִי וְהִרְהֵר בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, וְרַבִּי אַחָא הִרְהֵר
 בְּדַבְרֵי תוֹרָה. [עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים] רָאָה רַבִּי יוֹסִי
 נִחַשׁ אֶחָד שֶׁהָיָה רֵץ אַחֲרָיו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי
 אַחָא, רְאִיתָ אֶת הַנִּחַשׁ הַזֶּה שֶׁרֵץ אַחֲרָי? אָמַר לוֹ
 רַבִּי אַחָא, אֲנִי לֹא רְאִיתִי אוֹתוֹ. רֵץ רַבִּי יוֹסִי,
 וְהַנִּחַשׁ אַחֲרָיו. נָפַל רַבִּי יוֹסִי וְדָם שָׁתַת וַיִּרֵד
 מִחֻטָּמוֹ. שָׁמַע שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, רַק אֶתְכֶם יִדְעֵתִי
 מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמָה
 עַל שְׁעָה אַחַת כֶּף – מִי שֶׁמְתִיאֵשׁ מִמֶּנָּה עַל אַחַת
 כֶּמָּה וְכֶמָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים ב) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּרַכְךָ בְּכָל
 מַעֲשֵׂה יָדְךָ יִדַע לְכַתְּךָ וְגו' הַמּוֹלִיכְךָ וְגו',
 נִחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגו'. נִחַשׁ שָׂרָף לָמָּה כָּאֵן? אֱלֹא

לְקַחַת עֲנָשׁ מִיִּשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שְׁפוֹרְשִׁים מֵעַץ
הַחַיִּים, שְׁכָתוּב כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יָמֶיךָ.

בא רָאָה, אָמַר רַבִּי חַיִּיא, כְּתוּב (משלי יג) חוֹשֶׁף
שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְנוֹ וְגו', וְכָתוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי
אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכָתוּב וְאֵת עֲשׂוֹ שִׁנְאַתִּי. מַה זֶה
שִׁנְאַתִּי? שְׁכָתוּב חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְנוֹ, כְּלוֹמַר
שִׁנְאַתִּי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חֲשַׁכְתִּי שְׁבִט מֵהֶם. כָּל שֶׁכֵּן
וְכָל שֶׁכֵּן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
רוֹצֵה שִׁיפְרְשׁוּ מֵעַץ הַחַיִּים אֶפְלוּ רִגַע אֶחָד.

ויאמר אֵל עֲמוּ, נִתֵּן לָהֶם עֲצָה לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם
רע. אָמַר רַבִּי תַנְחֻמוֹס, יוֹדְעִים הָיוּ
הַמְצָרִים בְּאַצְטַגְנִינוֹת שְׁלֵהֶם שְׁסוּפָם לְלִקּוֹת
בְּגִלְלֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן הִקְדִּים הַשְּׁלִיט שְׁלֵהֶם
לַעֲשׂוֹת עִמָּם רע.

רבי יִצְחָק פָּגַשׁ בְּאוֹתוֹ הַר, וְרָאָה אִישׁ אֶחָד
יֹשֵׁן תַּחַת הָאֵילָן. יָשָׁב שָׁם. עַד שִׁישַׁב,
רָאָה שֶׁהָאָרֶץ מִתְחַלְחֶלֶת, וְנִשְׁבַּר אוֹתוֹ אֵילָן
וְנִפְל, וְרָאָה בְּקִיעִים וְגִמּוֹת בְּאָרֶץ, וְהָאָרֶץ
עוֹלָה וְיורֶדֶת.

התעורר אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְצוּחַ כְּנָגַד רַבִּי יִצְחָק
וְאָמַר לוֹ: יְהוּדֵי יְהוּדֵי, תִּבְכְּהוּ וְתִתְנַהֲמוּ,

שְׁעַכְשׁוּ מֵעֲמִידִים בְּרָקִיעַ גָּדוֹל מִמֶּנָּה אֶחָד שְׁלִיט
 עֲלִיּוֹן, וְהוּא עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם הַרְבֵּה רַע,
 וְרַעֲיֵדֶת הָאָדָמָה הַזֹּאת הִיְתָה בְּגִלְלָכֶם. שְׁכַל פַּעַם
 שְׁרוּעֵדֶת הָאָרֶץ, כְּשֶׁקָּם מִמֶּנָּה שִׁיעֲשֵׂה עִמָּכֶם רַע.
תַּמָּה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי כָּתוּב (משלי ל)
 תַּחַת שְׁלוֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ, וְכָתוּב תַּחַת
 עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ. מִמֶּנָּה שְׁהִיָּה [מִמֶּנָּה] תַּחַת
 שְׁלִטוֹן אַחֵר וּמֶלֶךְ, וְנִתְּנָו לֹו שְׁלִטוֹן, וְכֹל שְׁכַן
 כְּשִׁשׁוּלֵט בְּיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חֲמָא בַר גּוּרְיָא, כְּשֶׁהֲנִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל
 תַּחַת שְׁלִטוֹן הָאֲמוֹת, יֵשֵׁב וְגָעָה וּבָכָה.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה יג) בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, בְּמִסְתָּרִים דִּוְקָא.

רַבִּי יְהוּדָה נִכְנַס אֶל רַבִּי אֶלְעָזָר וּמִצָּאוּ שְׁהִיָּה
 יוֹשֵׁב וַיְדוּ בְּפִיו, וְהִיָּה עָצוּב. אָמַר לוֹ, בְּמָה
 עוֹסֵק מֵרָ? אָמַר לוֹ, שְׁכָתוּב בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.
 אִם הָאָדוֹן עָצוּב, וְכֹל שְׁכַן שְׁגוּעָה וּבוֹכָה – מָה
 יַעֲשׂוּ שְׁמִשְׁוֹ? זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֲלֶם
 צָעֲקוֹ חֲצָה. מָה זֶה חֲצָה? שְׁאָדוֹנִם בְּפָנִים, וְהֵם
 בְּחוּץ. אָדוֹנִם בְּבֵתִים הַפְּנִימִיִּים, וְהֵם בְּבֵתִים
 הַחִיצוֹנִיִּים. מִי הֵם בְּתֵים הַפְּנִימִיִּים? אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, אוֹתָם מַעֲשֶׂרָה כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ.

מִלְאָכֵי שְׁלוֹם מֵר יִבְכְּיוּן, וְכִי יֵשׁ מִלְאָכֵי
 שְׂאִינָם שֶׁל שְׁלוֹם? אָמַר לוֹ, כֵּן. בֵּא
 רָא, יֵשׁ בְּעֲלֵי דִין קָשָׁה, וְיֵשׁ בְּעֲלֵי דִין לֹא קָשָׁה,
 וְיֵשׁ בְּעֲלֵי דִין [רְפָה] וְרַחֲמִים, וְיֵשׁ בְּעֲלֵי רַחֲמִים
 שְׂאִין בָּהֶם דִּין כָּלֵל, וְאַלְה נִקְרְאוּ מִלְאָכֵי שְׁלוֹם,
 וְעַל אוֹתָם שְׁלֹמֶטָה כָּתוּב (שם ג) אֲלֵבִישׁ שְׂמִים
 קִדְרוֹת וְשָׁק אָשִׁים כְּסוּתָם, וְכָתוּב (שם ד) וְנִמְקוּ
 כָּל צָבָא הַשְּׂמִים.

אִם כֵּן, כָּל אוֹתָם שְׁלִיטִים הֵמָּנִים עַל שְׂאָר
 הָעַמִּים, כְּשֵׁרוּאִים אֶת אֲדוֹנָם עָצוּב, לְמָה
 עוֹבְדִים בְּפֶרֶךְ עִם בְּנָיו? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 אֵינָם עוֹשִׂים אֶלָּא מַה שֶּׁהֶצְטוּוּ, וּרְצוֹן אֲדוֹנָם
 הֵם עוֹשִׂים.

רַבִּי דוֹסְתָאֵי אָמַר, בְּזִמְן שְׁנַמְסָרִים בְּנֵי הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְשִׁלְיֵי הָעַמִּים, מִתְּכַנְסִים שְׁנַיִם
 עָשָׂר בְּתֵי דִין וְנִשְׁקָעִים לְתוֹךְ תְּהוֹם רַבָּה. גּוֹעָה
 הָאֲדוֹן, גּוֹעִים וְרָצִים (בְּעֲלֵי מַגְנִים), וְיוֹרְדוֹת שְׁתֵּי
 דְמַעוֹת לְשָׁקַע שֶׁל הַיָּם הַגָּדוֹל, זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים
 לו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. וּמִתְּגַלְגְּלִים עֲלִיוֹנִים
 לְמֶטָה, מִתְּבַקְעִים הַתַּחְתּוֹנִים, וְיוֹרְדִים מְאֵתִים
 וְאַרְבָּעִים דְּרָגוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (עמוס ג) אֲרִיָּה שְׂאָג
 מִי לֹא יִירָא.

שְׁנֵינּוּ, בַּשְּׁעָה שְׁמָסַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹר מְצָרִים, גָּזַר עֲלֵיהֶם שְׁבַע
 גְּזֵרוֹת שְׁיַעֲבֹדוּ בָהֶם הַמְצָרִים, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּמְרְרוּ
 אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחָמֵר וּבְלִבָּנִים וְגו'.
 וּכְנֻגָדָם שְׁבַע לְטוֹב – וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
 וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם.

הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֵינן הָבָה אֶלָּא
 לְשׁוֹן הַזְּמָנָה לַעֲשׂוֹת דִּין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית יא) הָבָה נִרְדָּה. (שמואל-א יד) הָבָה תָּמִים. אָמַר
 רַבִּי יוֹחָנָן, הָבָה – כָּלֵם לְשׁוֹן הַסִּפְכָּמָה וְהַזְּמָנָה,
 כְּמוֹ הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר. (שופטים כ) הָבוּ לָכֶם עֲצָה.
 (תהלים כט) הָבוּ לֵה' בְּנֵי אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ נִהְיָה
 בְּהַסְכַּמַת הַדִּין אֵלָיו. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ
 הַקְדוֹשׁ אוֹמְרַת כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ. וּמִלֵּאכֵי הַשְּׂרַת
 הָיוּ לָהֶם לְשָׁכִים וְלִצְנִינִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקְצוּ
 מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ נַעֲקָרִים מִמִּלְאֲכֵי הַשְּׂרַת,
 כְּמוֹ שְׂאֲנָשִׁים נַעֲקָצִים מִהַקּוֹצִים הַלָּלוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָה הִיָּתָה
 מַחֲשַׁבַת הַמְצָרִים שֶׁתִּמְנַע פְּרִיָּה וּרְבִיָּה
 מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלִיט הַמְּמַנֶּה עֲלֵיהֶם שֶׁהַכְּנִיס כֶּף

בְּלִבָּם? אֵלָא אָמַר לְהֵם, הָיוּ יוֹדְעִים שְׁעָתִיד
 בֵּן אֶחָד לְצֵאת מִיִּשְׂרָאֵל שְׁיַעֲשֶׂה דִין בְּאַלְהֵיהֶם
 עַל יָדוֹ.

שְׂאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעָה שְׂאָמַר מֹשֶׁה וּבְכָל
 אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אָעֲשֶׂה שְׂפָטִים, הֲלֹךְ
 דּוּמָה, שָׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם, אַרְבַּע מֵאוֹת פְּרָסָה. אָמַר
 לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גְּזָרָה נִגְזְרָה לְפָנַי, שְׁכַתּוֹב
 (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בְּמָרוֹם וְגו'.
 בְּאוֹתָהּ שַׁעָה נִטְלָה הַשְּׂרָרָה מִמֶּנּוּ, וְנִתְמַנָּה דּוּמָה
 שׁוֹר שֶׁל גִּיהֵנָם לְדוֹן שָׁם נִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים. וְרַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמַר, עַל הַמַּתִּים נִתְמַנָּה.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כְּתוּב (במדבר לג) וּבְאַלְהֵיהֶם
 עָשָׂה ה' שְׂפָטִים. וְכִי בְּאַלוֹהַּ שֶׁל כֶּסֶף
 וְשֶׁל זָהָב וְשֶׁל עֵץ וְשֶׁל אֶבֶן יֵשׁ שְׂפָטִים? אֵלָא,
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב הָיוּ נִתְכִּים
 מֵאַלְיֵיהֶם, וְשֶׁל עֵץ מִתְרַקְבִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֱלוֹהַּ שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁהָיָה,
 וְצִוָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ
 שְׂפָטִים, לְשַׂרְף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (דברים ז)
 פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בָּאֵשׁ, כְּדִי שִׁיְהֶא רִיחוֹ
 נוֹדֵף. וְעוֹד, (שמות יב) רֹאשׁוֹ עַל כַּרְעָיו וְעַל קַרְבּוֹ.

ועוד, שעצמותיו משלכים בשוק. וזאת היתה
למצרים קשה מכלן, זהו שכתוב שפטים.

אמר רבי יהודה, באלהיהם ממש, וזהו שר
שלהם, לקיים יפקד ה' על צבא המרום
במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. וכל זה
היו יודעים החכמים שבהם, וכל שכן שר שלהם,
על כן כתוב הבה נתחכמה לו.

רבי יוחנן אמר, הרבה עבודה זרה היו במצרים,
ונילוס אלוה שלהם היה, ובכלל אלהיהם
היה הוא, ובכלם עשה ה' שפטים. אמר רבי
אבא, זה של רבי יוחנן מדיק ופשוט, משום
שאלהיהם נלקים בתחלה ואחר כך האמה, וכן
נילוס נלקה בתחלה, והעצים והאבנים. זהו
שכתוב (שמות ז) ויהי הדם בכל ארץ מצרים
ובעצים ובאבנים, שהיו להם אלהות ממש.
ואמר רבי יצחק, על צבא המרום במרום כתוב,
ונילוס לא היה במרום. אמר רבי יוחנן, רב
מימיו כדגמתם במרום. אמר רבי יצחק, שר
שלהם נלקה בתחלה, ואחר כך שאר אלהיהם.

רבי שמעון ברבי יוסי אומר, לקות אמה של
מצרים ממש לא היה אלא בים, שכתוב (שם

(ד) לא נשאר בהם עד אחד. וקדם זה נעשה שפטים באלהיהם. ועל זה כתוב, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה. ונתנבאו על העתיד כפי מה שארע להם. ונוסף גם הוא על שנאינו – נבאו על מחנות עליונים שיהיו שרויים בתוכם. ונלחם בנו – נבאו על מה שכתוב ה' ילחם לכם וגו'. ועלה מן הארץ, כמו שנאמר ובני ישראל יצאים ביד רמה.

ויאמר איש מבית לוי ויקח את בת לוי. רבי אלעזר פתח, שיר השירים אשר לשלמה. שנינו, כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, עלה בחפץ לפניו, וברא את השמים בימינו, והארץ בשמאלו, ועלה בחפץ לפניו לנהג היום והלילה. וברא המלאכים הממנים בחסדו ביום. (לומר שירה ביום, זמן החסד) וברא המלאכים הממנים לומר שירה בלילה. זהו שכתוב (תהלים כב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. אלו מימין, ואלו משמאל, אלו מקשיבים שירת היום, ואלו מקשיבים שירת הלילה, שירתם של ישראל קדוש. רבי יצחק אמר, אותם שאומרים שירה בלילה, מקשיבים שירתם של ישראל ביום. זהו שכתוב (שיר ח) חברים מקשיבים לקולך.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּת אַחַת, כְּלוּלָה מְשַׁלֵּשׁ
כַּתוּב, אוֹמַרְת שִׁירָה בְּלִילָהּ. זֶהוּ שְׁכַתוּב
(משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרָאוּ בְיוֹם
רֵאשׁוֹן, מֵהֶם מִדַּת לַיְלָה וּמֵהֶם מִדַּת יוֹם,
וְעַל מִדַּת לַיְלָה כָּתוּב וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן
טָרֶף לְבֵיתָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב טז) אֲפֹ טָרֶף,
וְכָתוּב (מיכה ה) וְטָרֶף וְאֵין מְצִיל. וְחַק לְנַעֲרַתֶּיהָ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טז) חַק וּמִשְׁפָּט. (תהלים קמד) חֲקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו. (שם פא) כִּי חַק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט וְגוֹ'.
מִכָּאן שֶׁמִּדַּת הַדִּין שׁוֹלֵטת בְּלִילָהּ.

וְשִׁנְיָנוּ, אֵלוֹ הָאוֹמְרִים שִׁירָה בְּלִילָהּ, אֵלוֹ הֵם
שָׂרִים עַל כָּל בְּעָלֵי שִׁיר. וּכְשִׁפּוֹתְחִים
הַחַיִּים שִׁירָה, מוֹסִיפִים הָעֲלִיוֹנִים כַּח לְדַעַת
וְלִהְפִיר וְלִהְשִׁיג מֵה שְׁלֵא הַשִּׁיגוֹ. שְׁמִים וְאַרְץ
מוֹסִיפִים כַּח בְּשִׁירָה הַזֹּו.

אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה, אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְדַעַת בְּאוֹתוֹ
שִׁיר. שֶׁשִּׁנְיָנוּ, הַזּוֹכָה בְּאוֹתוֹ שִׁיר, יַדַּע
בְּעֲנִינֵי הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וְיֵאָזִין וְיַחְקֹר וְיִוְסִיף כַּח
וּגְבוּרָה בְּמָה שֶׁהָיָה וּבְמָה שֶׁעָתִיד לִהְיוֹת, וּבְזֶה
זָכָה שְׁלֵמָה לְדַעַת.

שִׁשְׁשָׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּיֹד עָלָיו הַשְּׁלוֹם יָדַע בְּזֶה,
וְתַקַּן שִׁירִים וְתִשְׁבְּחוֹת הַרְבֵּה, וְרָמַז
בָּהֶם הָעֲתִידוֹת לְבֹא, וְהוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ. יָדַע בְּעֲנִינֵי הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וְאַיִן וְחָקַר
וְהוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וּשְׁלֹמֹה זָכָה יוֹתֵר בְּאוֹתוֹ הַשִּׁיר, וַיֵּדַע הַחֲכָמָה,
וְאַיִן וְחָקַר וְתַקַּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה, וְעָשָׂה
סֵפֶר מְאוֹתוֹ הַשִּׁיר מִמֶּשׁ, וְהִינּוּ שְׁכָתוֹב (קהלת ב)
עָשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת. כְּלוֹמֵר, קָנִיתִי לִי לְדַעַת
שִׁיר מְאוֹתָם הַשִּׁירִים הָעֲלִיוֹנִים, וְאֲשֶׁר תַּחְתָּם.
וְהִינּוּ שְׁכָתוֹב שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּלוֹמֵר, שִׁיר שֶׁל
אוֹתָם שָׁרִים שֶׁל מַעְלָה. שִׁיר שְׁכוּלָל כָּל עֲנִינֵי
הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה וְכַח וּגְבוּרָה בְּמָה שֶׁהִיא וְעֲתִיד
לִהְיוֹת. שִׁיר שֶׁהַשָּׁרִים שֶׁל מַעְלָה מְשׁוֹרְרִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלּוּ הַשָּׁרִים עֲמָדוֹ עַד שְׁנוּלָד
לוֹי, אָבָל מִשְׁנוּלָד לוֹי וְאֵילָף אָמְרוּ שִׁיר.
כִּיּוֹן שְׁנוּלָד מִשֶּׁה וּנְמַשַּׁח אֶהְרָן וּנְתַקְדָּשׁוּ הַלְוִיִּם,
נִשְׁלַם הַשִּׁיר, וְעֲמָדוֹ עַל מְשֻׁמְרוֹתָם.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁנוּלָד לוֹי,
פְּתַחוּ לְמַעְלָה וְאָמְרוּ, (שיר ח) מִי יִתְנַף
כָּאֵח לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַּם

לא יבזו לי. כִּיּוֹן שִׁיּצְאוּ מִשֵּׁבֶט לוי הַמְשׁוֹרְרִים
 שֶׁל מִטָּה, וְנִתְקַדְּשׁוּ כָּלָם וְעִמְדוּ עַל מְשֻׁמְרוֹתָם,
 וְנִתְקַדְּשׁוּ אֱלֹהֵי לְנִכְחֵ אֱלֹהֵי, חֲבָרִים כְּאַחַד,
 וְהָעוֹלָמוֹת אַחַד, וּמִלֶּךְ אַחַד שׁוֹכֵן עֲלֵיהֶם – בָּא
 שְׁלֵמָה, וְעָשָׂה סֵפֶר מֵאוֹתוֹ שִׁיר שֶׁל אוֹתָם שָׂרִים,
 וְנִסְתָּם הַחֲכָמָה בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָמָּה נִקְרְאוּ הַשָּׂרִים שֶׁל מִטָּה
 לְוִיִּם? עַל שְׁנֵלוּיִם וְנִחְבָּרִים לְמַעְלָה
 כְּאַחַד, וְהַשׁוֹמֵעַ נִלְוָה וְנִדְבָק נִפְשׁוֹ לְמַעְלָה. וְעַל
 כֵּן אָמְרָה לָאָה (בראשית ט) יִלְוֶה אִישִׁי אֵלַי. רַבִּי
 תַּנְחוּם אָמַר, שֶׁכָּל נִלְוָה זֶרַע לְוִי עִם הַשְּׂכִינָה,
 בְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּמְרִים, וּבְכָל זֶרַעוֹ אַחֲרָיו, וְהֵם
 הַנְּלוּיִם אֵל ה' לְשָׂרָתוֹ.

בֵּא רָאָה, בְּשָׁעָה שֶׁעִמְדוֹ הַמְשׁוֹרְרִים לְמַעְלָה, לֹא
 עִמְדוּ עַל מְשֻׁמְרוֹתָם עַד שֶׁנּוֹלְדוּ שְׁלֵשֶׁת
 הָאֲחִים: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן וּמְרִים. מִיֵּלָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
 מְרִים לָמָּה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְשָׂרוֹת,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) וַתַּעַן לָהֶם מְרִים.

שְׂנִינּוּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנּוֹלַד לְוִי, נָטְלוּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וּבִחְרָו מִכָּל אֲחָיו וְהוֹשִׁיבוּ
 בְּאַרְץ, וְהוֹלִיד לְקָהֵת, וְקָהֵת הוֹלִיד לְעַמְרָם, וְהוּא

הוליד לְאַהֲרֹן וּמְרִים. פֶּרֶשׁ מֵאִשְׁתּוֹ, וְהַחֲזִירָהּ.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיוּ הַמְּשׁוֹרְרִים שֶׁל מַעֲלָה עוֹמְדִים
וּמְשׁוֹרְרִים. גָּעַר בָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִשְׁתַּכַּף
הַשִּׁיר, עַד שֶׁנָּטָה קוֹ יְמִינוֹ וְהוֹשִׁיט לְעַמְרָם.

מָה הַטַּעַם נִקְרָא עַמְרָם? שְׂיָצָא מִמֶּנּוּ עִם רָם עַל
כָּל רָמִים, וְלֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ. מָה הַטַּעַם לֹא
נִזְכָּר שְׁמוֹ? רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי אָבִהוּ,
מִפְּנֵי שֶׁבְּצִנְעָה הֵלֵךְ, וּבְצִנְעָה חָזַר לְאִשְׁתּוֹ, כְּדִי
שֶׁלֹּא יִכִּירוּ בּוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיֵּלֶךְ אִישׁ, וְלֹא נֶאֱמַר
וַיֵּלֶךְ עַמְרָם, בְּפִרְהֶסְיָא. וַיִּקַּח אֶת בֵּית לְוִי, אֵף הִיא
בְּצִנְעָה חֲזָרָה, וְלֹא נִזְכָּר שְׁמָהּ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ. רַבִּי אָבִהוּ אָמַר, וַיֵּלֶךְ אִישׁ זֶה
גְּבֻרִיאֵל, שֶׁכָּתוּב (דְּנִיאֵל ט) וְהָאִישׁ גְּבֻרִיאֵל.
שֶׁהֵלֵךְ הוּא וְהַחֲזִירָהּ לְעַמְרָם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
עַמְרָם מִמֶּשׁ הָיָה, וְלֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ מִפְּנֵי
שֶׁהִלִּיכָה זוֹ לֹא הִיָּתְהָ מִמֶּנּוּ לְהַזְדַּוֵּג לְאִשְׁתּוֹ,
אֶלָּא מִלְּמַעְלָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאַהֲרֹן וּמְרִים לֹא נֶאֱמַר זְווג
אָבוֹתָם בְּתוֹרָה, וּבְמִשְׁהָ כָּתוּב וַיִּקַּח אֶת בֵּית
לְוִי, לְהוֹרוֹת שֶׁהַשְּׂכִינָה נִקְרְאת עַל שֵׁם לְוִי. וְלֹא
הָיָה עַמְרָם רָאוּי לְהוֹלִיד לְמִשְׁהָ, עַד שֶׁנָּטַל חֵלֶק

בְּשִׁכְיָנָה, וְהוֹלִיד לְמִשָּׁה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּקַּח אֶת
בֵּת לְוִי. וּלְפִיכָךְ כָּתוּב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, זָכָה עֲמָרָם שְׂיִצְא מִמֶּנּוּ בֵּן
שְׂזָכָה לְקוֹל גְּדוֹל, שְׁכָתוּב (שמות יט)
וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. וְעֲמָרָם זָכָה לְבֵת קוֹל,
שְׁכָתוּב וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, כְּלוֹמַר בֵּת קוֹל. וּלְפִיכָךְ
כָּתוּב וַיִּלֶּךְ, כְּלוֹמַר, שְׁהֵלֶךְ לְמַדְרָגָה זו. שְׁנִינּוּ,
כְּשֶׁנּוֹלַד מִשָּׁה, יַחַד הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמוּ עָלָיו,
שְׁכָתוּב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכָתוּב (תהלים קמט)
טוֹב ה' לְכָל, וְכָתוּב טַעְמוֹ וַרְאוּ כִּי טוֹב ה'.

וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִסְכְּנִין
אָמַר, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם – סוּף
גְּלוּתָם הָיָה, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְשַׁעֲבָדִים בְּכָל
עֲבוּדָה. בַּיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם – שֶׁהָיוּ רַבִּים
לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. וְכִיּוֹן שֶׁנִּשְׁתַּלֵּם קֶץ גְּלוּתָם מֵה
כָּתוּב? וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מָה הַטַּעַם? שֶׁהוֹרֵד
שׁוֹר מִצְרַיִם מִמַּעַלְתּוֹ וְנִפְלַ מַּגְאֹתוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁנִּפְלַ
מֶלֶךְ מִצְרַיִם, שֶׁהוּא שׁוֹר שְׁלָהֶם, זָכַר הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַע תְּפִלָּתָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא וַרְאֵה שְׁכָךְ הוּא, שְׁכָל זְמַן
שֶׁהַשׁוֹר שְׁלָהֶם נִתְּנָה לוֹ שְׁרָרָה עַל יִשְׂרָאֵל,

לֹא נִשְׁמַע צַעֲקֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שֶׁנִּפְּל הַשָּׁר
שְׁלֵהֶם, כָּתוּב וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וּמִיָּד – וַיֵּאָנְחוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתְם אֶל
הָאֱלֹהִים. שָׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לֹא נִעְנֶה בְּצַעֲקֹתֶם.

סדר הלימוד ליום כה כסלו [יום 84 בשנה]

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּשְׁהוּא מְרַחֵם עַל
יִשְׂרָאֵל, כּוֹפֵה לְמִדַּת הַדִּין וּמוֹרִידָה וּמְרַחֵם
עֲלֵיהֶם, וְהֵינּוּ שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹרִיד
שְׁתֵּי דְמָעוֹת לַיָּם הַגָּדוֹל. מָהֶם אוֹתָם שְׁתֵּי
דְמָעוֹת? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא דָבָר בְּרוּר מֵהֶם,
שֶׁהָרִי אָמַר לוֹ לְאוֹב עֲצָמוֹת, שֶׁהִיָּה מְשַׁקֵּר
וּדְבָרָיו שְׁקָרִיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא הוֹלְכִים אַחַר אוֹב עֲצָמוֹת,
שֶׁבְרוּר הַדָּבָר הוּא, שֶׁשָּׁנִינוּ, בַּעֲשָׂרָה כְּתָרֵי
הַמֶּלֶךְ יֵשׁ שְׁתֵּי דְמָעוֹת לַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵן
שְׁתֵּי מִדּוֹת דִּין, שֶׁהַדִּין בֵּא מִשְׁתִּיחָן, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נא) שְׁתֵּים הִנֵּה קָרָאתִיךָ. וְכִשְׁהַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת בְּנָיו, הוּא מוֹרִיד אוֹתָם לַיָּם
הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא יָם הַחֲכָמָה, לְהַמְתִּיקָן, וְהוֹפֵךְ
מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. אָמַר

רבי יהודה, שְׁתֵּי דְמַעוֹת, שְׁמַהֲן בְּאוֹת הַדְּמַעוֹת,
מֵהֵן בָּא הַדִּין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב (שמות יד) וְהִנֵּה מִצְרִים נֹסֵעִ
אֲחֵרֵיהֶם. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶה שֵׁר שֶׁל
מִצְרַיִם הוּא, וְאִתָּהּ אֲמַרְתָּ וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם זֶה
שֵׁר שֶׁל מִצְרַיִם?! אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַדְּבָר הַזֶּה
מְסִיעַ לְאוֹתוֹ שְׁלִמְעֵלָה. כְּתוּב כֵּן וְהִנֵּה מִצְרַיִם,
וְכְתוּב שֵׁם וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מִלְּמַד שֶׁעַכְשָׁיו לֹא
הָיָה מֶלֶךְ, שֶׁהוֹרִידוּהוּ מִגְּדֻלָּתוֹ, וּלְפִיכֵן כְּתוּב
וְהִנֵּה מִצְרַיִם וְלֹא כְּתוּב מֶלֶךְ מִצְרַיִם. וּמָה שֶׁאָמַר
וַיָּמַת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ד) כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים
הַמְּבַקְשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בֵּא רְאֵה, כָּל
מַלְכֵי מִצְרַיִם פָּרְעָה שְׁמֵם, וּבְכָאֵן לֹא
נֶאֱמַר אֱלֹא מֶלֶךְ מִצְרַיִם סִתֵּם. וּבְמִקוּמוֹ פָּרְעָה,
וְהוּא פָּרְעָה מִמֶּשׁ. בֵּא רְאֵה, בְּעוֹד שַׁיֵּשׁ שֶׁלְטוֹן
שְׁלִמְעֵלָה, יֵשׁ שֶׁלְטוֹן בְּעַם שְׁלִמְטָה. כְּשֶׁהֶעֱבַר
הַשְּׁלִטוֹן שְׁלִמְעֵלָה, מֵעֶבֶר הַשְּׁלִטוֹן שְׁלִמְטָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לָהּ
וְגו' וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לָהּ וְגו'. וְכִי
שָׂאֵר הַיָּמִים אֵינָם שְׁלוֹ? אֱלֹא, אָמַר רַבִּי אַבָּא,

מִלְמַד שְׁשָׁאָר הַיָּמִים נִתְּנִים לְשָׂרִים, וְאוֹתוֹ יוֹם
 אֵינוֹ שֶׁל הַשָּׂרִים, אֲלֵא שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת דִּין בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מִפְּנֵי
 שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם יִפְלוּ כָּל הַשָּׂרִים מִמַּעֲלָתָם, וְעַל זֶה
 כְּתוּב וְנִשְׁגָּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא, שְׂאוֹתוֹ יוֹם לֹא
 יִהְיֶה מַעֲלָה לְשָׂרִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִּין
 בְּשָׂרִים שֶׁל מַעֲלָה, מַה כְּתוּב? (ישעיה לד) כִּי
 רוּתָהּ בְּשָׂמִים חָרְבִי. וְכִי חָרַב יֵשׁ לֵה? אֲלֵא, אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, חָרַב יֵשׁ לוֹ, שְׁכַתּוֹב חָרַב לֵה' מְלֵאָה
 דָּם, וְכַתּוּב וּבְחָרְבוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הַחָרַב הַזֶּה הוּא הַדִּין שְׁעוֹשֶׂה,
 שְׁכַתּוֹב (דברי הימים-א כא) וַיֵּרָא אֶת מְלֵאךְ ה'
 עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וַחָרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ.
 וְכִי חָרַב שְׁלוֹפָה הִיתָה בְּיַד הַמְּלֵאךְ? אֲלֵא
 שְׁהִיתָה הָרְשׁוֹת נִתּוּנָה בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין.

וְהָרִי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִי, אָמַר לִי מְלֵאךְ
 הַמּוֹת, אִם לֹא שְׂאֲנֵי חָס עַל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת,
 אֶפְרַע לָהֶם אֶת בֵּית הַשְּׁחִיטָה כַּבְּהֵמָה. אָמַר רַבִּי
 אֲבָא, הַכֹּל מִשׁוּם שְׁנַתֵּן רְשׁוֹת בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת גְּמַר
 דִּין. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (יהושע ה) וַחָרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ.

הַרְשׁוֹת נְתוּנָה בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין. אִם כֶּף, מֶה זֶה
וַיֵּשֶׁב חֲרָבוֹ אֶל נִדְנָה? אָמַר רַבִּי אַבָּא, שֶׁנֶּחְזַר
הַדִּין לְבַעַל הַדִּין, וְהַרְשׁוֹת לְמִי שֶׁהַרְשׁוֹת שְׁלוֹ.

וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְאַנְחוּ לֹא כְּתוּב, אֶלֶּא
וַיֵּאָנְחוּ, כְּלוּמַר, נִתְאַנְחוּ (הָאֲנִיחוּ) לוֹ
לְמַעְלָה, (כְּלוּמַר נֵאָנְחוּ לְמַטָּה) שֶׁהָאֲנָחָה הִיתָה
בְּשִׁבְלִים לְמַעְלָה.

רַבִּי בְּרַכְיָה אָמַר, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלְּמַעְלָה הָיוּ, וּמִי
הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ בְּנֵי
הָעֲבוּדָה, כְּלוּמַר, אוֹתָם שֶׁהֵם מִן הָעֲבוּדָה שֶׁל
מַעְלָה. וַתַּעַל שׁוּעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים, שֶׁעַד אוֹתָהּ
שָׁעָה לֹא עָלְתָה שׁוּעַתָם לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין
בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מַעְלָה, אוֹתוֹ דִּין מֶה יִהְיֶה?
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַעֲבִיר אוֹתָם בְּאוֹתוֹ נֶהַר דִּינֹר,
וּמַעֲבִירָם מִשְׁלֹטוֹנָם, וּמִמְנָה שְׁלִיטִים אַחֲרִים שֶׁל
שָׂאֵר עַמִּים. אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב מְשַׁרְתִּיו אֵשׁ
לְהִט? אָמַר לוֹ, יֵשׁ אֵשׁ קָשָׁה מְאֹד, וַיֵּשׁ אֵשׁ
שְׂדוּחָה אֵשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁלֹשָׁה עֲנִינִים כָּאן: אֲנָחָה,
שׁוּעָה, צַעֲקָה, וְכֹל אֶחָד מִתְפָּרֵשׁ

מֵהָאֲחֵר. אֲנַחָה - שְׁכָתוּב וַיֶּאֱנַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 צַעֲקָה - שְׁכָתוּב וַיִּצְעֲקוּ. שׁוּעָה - שְׁכָתוּב וַתַּעַל
 שׁוּעַתָּם. וְכָל אֶחָד לְבִדּוֹ מִתְפָּרֵשׁ, וְכֹלָם עָשׂוּ
 יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, צַעֲקָה וְשׁוּעָה עָשׂוּ,
 אֲנַחָה לֹא עָשׂוּ, מִשְׁמַע מִשְׁכָּתוּב וַיֶּאֱנַחוּ,
 וּלְמַעַלְהָ הֵיטָה הָאֲנַחָה בְּשִׁבְלִים.

צַעֲקָה וְשׁוּעָה בְּמָה הִתְפָּרְשׂוּ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 אֵין לָךְ שׁוּעָה אֲלֵא בַתְּפִלָּה, שְׁנֵאמַר
 (תהלים לט) שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי ה' וְשׁוּעַתִּי הֲאִזִּינָה. אֲלִיךָ
 ה' שׁוּעַתִּי. שׁוּעַתִּי אֲלִיךָ וַתִּרְפְּאֵנִי. צַעֲקָה, שְׁצוּעָה
 וְאִינוּ אוֹמֵר כָּלוּם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲלִכְךָ גְדוּלָה
 צַעֲקָה מִכָּלָם, שְׁצַעֲקָה הִיא בִּלְבָב. זֶהוּ שְׁכָתוּב (איכה
 ב) צַעַק לִבִּי אֵל ה'. צַעֲקָה וְזַעֲקָה דְּבַר אֶחָד הוּא,
 זֶה קְרוּבָה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִתְּפִלָּה
 וְאֲנַחָה, שְׁכָתוּב (שמות כב) כִּי אִם צַעַק יִצְעַק אֵלַי
 שְׁמַע אֶשְׁמַע צַעֲקוֹתוֹ.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בְּשַׁעָה שְׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְשִׁמּוּאֵל (שמואל-א טו) גִּנְחַמְתִּי כִּי
 הִמְלַכְתִּי אֶת שָׁאוּל לְמֶלֶךְ, מָה כָּתוּב? וַיַּחַר
 לְשִׁמּוּאֵל, וַיִּצְעַק אֵל ה' כָּל הַלַּיְלָה. הִנִּיחַ הַכֹּל
 וּלְקַח צַעֲקָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא קְרוּבָה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא יותר מכלם. זהו שכתוב ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי.

שנו רבותינו, זה מי שמתפלל ובוכה וצועק עד שלא יכול לרחש בשפתיו – תפלה זו שלמה, שהיא בלב, ולעולם לא חוזרת ריקם. אמר רבי יהודה, גדולה צעקה שקורעת גזר דינו של אדם מכל ימיו.

רבי יצחק אמר, גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה. רבי יוסי אמר, גדולה צעקה שמושלת בעולם הזה ובעולם הבא. בשביל צעקה נוחל האדם העולם הזה והעולם הבא, שכתוב (תהלים קז) ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילים.

ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדין. רבי שמעון פתח, (שיר ב) דודי לי ואני לו הרעה בשושנים. אמר רבי שמעון, אוי להם לבריות שאינם משגיחים ואינם יודעים, בשעה שעלה במחשבה לפני הקדוש ברוך הוא לברא עולמו, כל העולמות עלו במחשבה אחת, ובמחשבה זו נבראו כלם, זהו שכתוב כלם בחכמה עשית. ובמחשבה זו, שהיא החכמה, נברא העולם הזה והעולם של מעלה.

נְטָה יְמִינוּ, וּבָרָא הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. נְטָה
שְׂמָאלוּ, וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (ישעיה מח) אֶף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחָה
שָׁמַיִם קָרָא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. וְכֹלָם בְּרַגַע
אֶחָת [ובשְׁעָה אַחַת נִבְרָאוּ], וַעֲשֵׂה הָעוֹלָם הַזֶּה
כְּנֶגֶד הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. וְכֹל מָה שִׁישׁ לְמַעְלָה,
כְּדִגְמָתוֹ לְמַטָּה. וְכֹל מָה שִׁישׁ לְמַטָּה, כְּדִגְמָתוֹ
בָּיִם, וְהֵכֵל אֶחָד. בָּרָא בְּעֵלְיוֹנַיִם הַמְּלֹאכִים – בָּרָא
בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּנֵי אָדָם, בָּרָא בָּיִם לוֹיִתָן, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לז) לַחֲבֵר אֶת הָאֹהֶל לְהִיּוֹת אֶחָד.

כְּתוּב בְּאָדָם, כִּי בְּצֻלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם,
וְכָתוּב (תהלים ח) וַתַּחֲסְרֵהוּ מִעַט מֵאֱלֹהִים.
אִם בְּנֵי אָדָם חֲשׂוּבִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם (בְּמַעֲשֵׂיו) כָּל זֶה,
וְהֵם אַבּוּדִים [מְטַפָּה] מֵעַפְר הַבָּאָר, בְּמָה בָּאִים
לְשֹׂאב מִמֶּנּוּ? וּבָחַר בְּעֵלְיוֹנַיִם, וּבָחַר בִּישְׂרָאֵל.
לְעֵלְיוֹנַיִם לֹא קָרָא בָּנִים. לְתַחְתּוֹנַיִם קָרָא בָּנִים.
זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. הוּא
קָרָא לָהֶם בָּנִים, וְהֵם קָרְאוּ לוֹ אָב, שְׁכָתוּב (ישעיה
טו) כִּי אַתָּה אָבִינוּ. וְכָתוּב דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ. הוּא
בָּחַר בִּי, וְאֲנִי בָחַרְתִּי בּוֹ.

הַרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים – הוּא רוֹעֵה בְּשׁוֹשְׁנִים, אֶף עַל
פִּי שֶׁהַקּוֹצִים סָבִיב לָהֶם, וְאִין אַחַר יְכוּל

לְרַעוֹת בְּשׁוֹשְׁנִים כְּמוֹתוֹ. דָּבָר אַחַר הָרַעָה
 בְּשׁוֹשְׁנִים – מֵה שׁוֹשֵׁן זֶה הוּא אָדָם וּמִימֵי
 לְבָנִים, כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ
 מִמֵּדַת הַדִּין לְמֵדַת הַרַחֲמִים, וְכָתוּב (שם א) אִם
 יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשָׁלֵג יִלְבִּינוּ.

רַבִּי אַבָּא הָיָה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יִצְחָק.
 עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַשׁ אֶת אוֹתָם וְרָדִים.
 נָטַל אֶחָד רַבִּי אַבָּא בְּיָדוֹ וְהָיָה הוֹלֵךְ. פָּגַשׁ בְּהֵם
 רַבִּי יוֹסִי. אָמַר, וְדַאי שְׁשֻׁכְּנִינָה כָּאן, וְאֲנִי רְאִיתִי
 בְּיַדִּי רַבִּי אַבָּא לְלַמֵּד חֲכָמָה רַבָּה, שֶׁהָרִי יִדְעָתִי
 שֶׁרַבִּי אַבָּא לֹא נָטַל אֶת זֶה אֶלָּא לְהִרְאוֹת חֲכָמָה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, שָׁב, בְּנִי, שָׁב. יֵשְׁבוּ. הָרִיחַ רַבִּי
 אַבָּא בְּאוֹתוֹ הַנֶּרֶד. אָמַר, וְדַאי אֵין הָעוֹלָם
 מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל הָרִיחַ, שֶׁהָרִי רְאִיתִי שְׂאִין נֶפֶשׁ
 מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא עַל רִיחַ, וְלִכֵּן הִדָּס בְּמוֹצְאֵי שַׁבָּת.

פְּתַח וְאָמַר, דוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הָרַעָה בְּשׁוֹשְׁנִים.
 מִי גֵרָם לִי שְׂאֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי? מִפְּנֵי
 שֶׁהוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים. מֵה שׁוֹשֵׁן יֵשׁ בוֹ
 רִיחַ וְהוּא אָדָם, מוֹצְקִין אוֹתוֹ וְהוּא מִתְהַפֵּךְ
 לְלִבָּן, וְלְעוֹלָם רִיחוֹ לֹא זָז – כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בַּדֶּרֶךְ זֶה, שְׂאֵלְמָלָא כֵּן לֹא

יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַחוּטָא. וְהַחוּטָא
 נִקְרָא אָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים
 כְּשִׁלְגַי לְבִינֵנוּ. מִקְרִיב קִרְבָּנוּ לְאֵשׁ שֶׁהוּא אָדָם.
 זוּרֵק הַדָּם סָבִיב לְמִזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדָם. מֵדַת הַדִּין
 אָדָם. מוֹצֵקִין אוֹתוֹ [הָרִיחַ], וְעוֹלָה הָעֶשֶׂן כְּלוּ
 לְבָן, וְאִזּוּ הָאָדָם נִהְפֵּךְ לְלֶבֶן, נִהְפֵּךְ מֵדַת הַדִּין
 לְמֵדַת הַרְחָמִים.

וּבֵא רָאָה, כָּל מֵדַת הַדִּין אֵין צָרִיךְ הָרִיחַ שְׁלוֹ
 אֶלָּא מִצַּד אָדָם. וְהֵינּוּ שְׁאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 מֵהוּ שֶׁכָּתוּב (מַלְכִים-א יח) וַיִּתְגַּדְּדוּ כַּמִּשְׁפָּטִים וְגו' ^א
 עַד שֶׁפָּךְ דָּם עָלֵיהֶם? אֶלָּא הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁלֹּא
 יִשְׁיִגּוּ מִמֵּדַת הַדִּין כְּרִצּוֹנָם, זוּלָתִי בְּאָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְעוֹד - אָדָם וְלֶבֶן נִקְרָב לְעוֹלָם,
 וְהָרִיחַ עוֹלָה מִשְׁתִּיחָן. מָה הַשּׁוֹשֵׁן אָדָם
 וְלֶבֶן - כִּף רִיחַ הַקֶּרְבָּן. וְהַקֶּרְבָּן מֵאָדָם וְלֶבֶן. בֵּא
 וְרָאָה מִרִיחַ הַקֶּטֶרֶת, שֶׁהַסַּמָּנִים, מֵהֶם אָדָם
 וּמֵהֶם לְבָנִים, כְּגוֹן הַלְבוּנָה שֶׁהוּא לְבָן, מִרְדָּרוֹר
 אָדָם, וְהָרִיחַ עוֹלָה מֵאָדָם וְלֶבֶן. וְעַל כֵּן מִנְהִיג
 עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים, שֶׁהוּא אָדָם וְלֶבֶן, וְכָתוּב (יִחְזַקְאֵל
 מד) לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וְדָם.

כְּנֶגֶד זֶה אָדָם מִקְרִיב חֵלְבוֹ וְדָמוֹ וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, זֶה
 אָדָם וְזֶה לְבָן. מָה הַשּׁוֹשֵׁן שֶׁהוּא אָדָם

וְהוּא לְבָן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר כְּלוּ לְבָן אֶלָּא
 בְּאֵשׁ – כִּךְ הַקְּרָבָן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר כְּלוּ
 לְבָן אֶלָּא בְּאֵשׁ. עֵכְשׁוּ, מִי שְׂיֹשֵׁב בְּתַעֲנִיתוֹ
 וּמְקָרִיב חֶלְבוֹ וְדָמוֹ, אֵינוֹ נִצְמָק לְחֹזֵר כְּלוּ לְבָן
 אֶלָּא בְּאֵשׁ. שְׂאֵמֵר רַבִּי יְהוּדָה, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל
 אָדָם מִחֲלִישֵׁין אֵיבְרִיו, וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ.
 וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה צָרִיךְ לְהַקְרִיב חֶלְבוֹ וְדָמוֹ בְּאוֹתוֹ
 הָאֵשׁ, וְהוּא הַנִּקְרָא מְזַבַּח כִּפְרָה.

וְהֵינּוּ שְׂרָבִי אֶלְעָזֵר, כְּשֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית, הָיָה
 מִתְפַּלֵּל וְאוֹמֵר: גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנֶיךָ ה'
 אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁהַקְּרָבָתִי לְפָנֶיךָ חֶלְבִי וְדָמִי,
 וְהִרְתַּחֲתִי אוֹתָם בְּחַמִּימוֹת חֲלֹשֶׁת גּוֹפִי, יְהִי רְצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְהִי הַרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְשָׁעָה זוֹ כְּרִיחַ
 הָעוֹלָה מֵהַקְּרָבָן בְּאֵשׁ הַמְזַבַּח, וְתִרְצָנִי.

נִמְצָא שְׂאָדָם הוּא מְקָרִיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֶלֶב
 וְהַדָּם, [וְהָאֵשׁ] וְהַרִיחַ שְׁעוֹלָה מִפִּיו הוּא
 מְזַבַּח כִּפְרָה, וּלְפִיכֶךָ תִּקְנֵנוּ הַתְּפִלָּה בְּמָקוֹם
 הַקְּרָבָן, וּבִלְבָד שְׂיִתְכַוֵּן לְמָה שְׂאֵמֵרְנוּ. אָמֵר רַבִּי
 יִצְחָק, מִכָּאן וְלִהְלָאָה כְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר לֵא) כֹּל דְּבָר
 אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהֵר. אָמֵר רַבִּי
 יוֹסִי, כְּשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, אָדָם מְקָרִיב

קָרְבָנוּ בְּעֲנֵיָן זֶה וּמִתְכַפֵּר לוֹ. עֲכָשׁוּ תִפְלְתוּ שֶׁל
אָדָם מִכֶּפֶר לוֹ בְּמָקוֹם הַקָּרְבָן, כְּמוֹ זֶה.

דְּבַר אַחַר דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הֲרַעָה בְּשׁוֹשְׁנִים – מָה
הַשׁוֹשְׁנִים קוֹצִים מְצוּיִים בְּתוֹכְכֶם, אִף
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּצַדִּיקִים
וְרָשָׁעִים. מָה הַשׁוֹשְׁנִים, אֲלֵמָּלָא הַקּוֹצִים אֵין
הַשׁוֹשְׁנִים מִתְקַיְמִים, כִּךְ אֲלֵמָּלָא הַרָשָׁעִים אֵין
הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. שְׁאֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמָה
הַצַּדִּיקִים נִכְרִים? מִתּוֹךְ שֵׁישׁ רָשָׁעִים, שְׁאֲלֵמָּלָא
רָשָׁעִים אֵין הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. דְּבַר אַחַר הֲרַעָה
בְּשׁוֹשְׁנִים – הַמְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּשֵׁשׁ שָׁנִים,
וְהַשְּׁבִיעִית שְׁבַת לָהּ. דְּבַר אַחַר בְּשׁוֹשְׁנִים –
בְּאוֹתָם שְׁשׁוֹנִים בְּתוֹרָה.

וּמִיָּשָׁה הָיָה רַעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ חֲתָנּוֹ כִּהֵן מְדִין.
רַבִּי חֲזִיא פְתַח וְאָמַר, (תהלים כו) מִזְמוֹר
לְדָוִד ה' רַעִי לֹא אֶחָסֶר. כְּלוּמַר, ה' רַעִי – ה'
הַרְוַעָה שְׁלִי. מָה הַרְוַעָה מְנַהֵיג אֶת הַצֶּאֱן
וּמוֹלִיכֶם לְמַרְעָה טוֹב, לְמַרְעָה שָׁמֶן, בְּמָקוֹם נַחְלֵי
מַיִם, מִיִּשְׂרָה הִלִּיכְתָן בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט – אִף
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּתוּב בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצְנִי עַל
מִי מִנְחוֹת יִנְהַלְנִי נִפְשִׁי יִשׁוּבָב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּרַךְ הַרוּעָה לְנַהֵג בְּצַדֵּק אֶת צֵאֲנוּ, לְהַרְחִיקֵם מִן הַגִּזְלָה, לְהַנְהִיגֵם בְּמִישׁוֹר, וְהַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׂלֵא יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל. כֶּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא רוּעָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְהִיגֵם בְּמִישׁוֹר, וּבְכָל עֵת הַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׂלֵא יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל.

דְּבַר אַחַר וּמָשָׁה הָיָה רַעָה – אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּדְעַ לָךְ, שְׁכָל זְמַן שֶׁהַרוּעָה חָכַם לְנַהֵל אֶת צֵאֲנוּ, הוּא מוֹכֵן לְקַבֵּל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם. אִם הַרוּעָה שׁוֹטָה, עָלְיוֹ נִקְרָא (משלי כו) תִּקְנָה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָשָׁה חָכַם הָיָה, וּבְקִי לְנַהֵג אֶת צֵאֲנוּ. בֵּא וּרְאֵה מִדּוֹד, שְׁנֵאָמַר (שמואל א-טז) וְהִנֵּה רַעָה בְּצֵאֵן. לְלַמֶּדְךָ שְׁדוּד חָכַם גָּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוּעָה צֵאֲנוּ כְּשׁוֹרָה, לְפִיכֶךָ עָשָׂהוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה צֵאֵן וְלֹא בָקָר? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֵאֵן, שְׁנֵאָמַר (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנִי צֵאֵן מֵרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְכַתוּב כְּצֵאֵן קִדְשִׁים כְּצֵאֵן יְרוּשָׁלַם.

מָה הַצֵּאֵן, כְּשִׁיקְרָבוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ, בְּשִׁבְלֵם זוֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֵּא – כֶּף הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל

כדין וכשוּרָה, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.
 וְעוֹד, הָרוּעָה אֶת הַצֶּאֱן, כְּשֶׁהַצֶּאֱן יוֹלְדוֹת, הָרוּעָה
 נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים בְּחִיקוֹ, כְּדִי שְׁלֹא יִלְאוּ וַיִּגְעוּ,
 וּמוֹלִיכֵם אַחֲרֵי אֲמוֹתָם וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם – כִּף
 הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל צָרִיף לְהַנְהִילָם בְּרַחֲמִים, וְלֹא
 בְּאִכְזָרִיּוֹת. וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה, כִּי תֹאמַר אֵלַי, שְׂאֵהוּ
 בְּחִיקֶיךָ וְגו'.

מָה הָרוּעָה אֶת הַצֶּאֱן, כְּשֶׁהוּא רוּעָה טוֹב, מִצִּיל
 אֶת הַצֶּאֱן מִן הַזֵּאֲבִים וּמִן הָאָרִיּוֹת – כִּף
 הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל, אִם הוּא טוֹב, מִצִּילָם מִן
 הָעֵכוּבִים, וּמְדִין שֶׁל מַטָּה, וּמְדִין שֶׁל מַעְלָה,
 וּמְדַרְיָכֵם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. כִּף מֹשֶׁה, רוּעָה
 נֶאֱמָן הָיָה, וְרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂכַדָּאֵי הוּא
 לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַדִּין מִמֶּשׁ, שְׁהֵיָה
 רוּעָה אֶת הַצֶּאֱן לְכֹשְׁבִים כְּפִי הָרְאוּי לָהֶם,
 וְהַנְּקֻבוֹת כְּפִי הָרְאוּי לָהֶם.

וְלִפְיֶיכֶךָ כְּתוּב וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאֵן יִתְרוֹ
 חֲתָנוּ, וְלֹא שְׁלוֹ, שְׂאֵמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכִי
 מִי שֶׁנָּתַן אֶת צְפוּרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה, לֹא נָתַן לוֹ
 צֹאֵן וּבִקְרָ? וְהֲלֹא יִתְרוֹ עָשִׂיר הָיָה? אֲלֹא מֹשֶׁה
 לֹא הָיָה רוּעָה אֶת צֹאֵנוּ, כְּדִי שְׁלֹא יֹאמְרוּ:
 בְּשִׁבִיל שְׁהֵיָה צֹאֵנוּ עִמּוֹ, הָיָה רוּעָה אוֹתָם

בטוב. וְלִכֵּן כָּתוּב אֶת צֵאן יִתְרוֹ חֲתָנוּ, וְלֹא אֶת שְׁלוֹ. כִּהֵן מִדִּין – רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, אִף עַל גַּב שְׁהִיָּה עוֹבֵד כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, בְּשִׁבִיל שְׁעֵשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד הִיָּה רוּעָה צֵאנוּ כְּדִין וְכַשּׁוּרָה, בְּמַרְעָה טוֹב שְׁמַן וְדִשָּׁן.

וַיְנַהֵג אֶת צֵאנוּ אַחַר הַמְדָּבָר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִשֶּׁה, מִיּוֹם שְׁנוּלָד, לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. רָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁאוֹתוֹ מִדְּבַר הִיָּה קְדוּשׁ, וּמוֹכֵן לְקַבֵּל עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם עָלָיו. מָה עָשָׂה? הִנְהִיג אֶת הַצֵּאן אַחַר הַמְדָּבָר. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אַחַר הַמְדָּבָר עַל כָּל פְּנִימִים, וְלֹא בַּמְדָּבָר, שְׁלֹא רָצָה שְׁיִכַּנְסוּ בְּתוֹכוֹ, אֶלֶּא הִרְחִיקָם אַחַר הַמְדָּבָר.

וַיֵּבֵא אֶת הַר הָאֱלֹהִים חֲרִבָּה, הוּא לְבָדוּ בְּלֹא הַצֵּאן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲבָן זוֹ שְׁמַקְבֵּלַת בְּרוּזֵל, כְּשֵׁרוּאָה אוֹתוֹ, (מחטא) מְדַלְגַת עָלָיו. כִּף מִשֶּׁה וְהַר סִינַי, כְּשֵׁנִרְאוּ זֶה עִם זֶה, דִּלַּג עָלָיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיֵּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֲרִבָּה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מוֹכְנִים הָיוּ מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית זֶה עִם זֶה, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְרַגַּשׁ הָהָר לְמוֹל מִשֶּׁה. וְכִיּוֹן שְׁרָאוּהוּ שְׁנַכְנַס לְתוֹכוֹ וְדִלַּג בּוֹ, עָמַד הָהָר. מְלַמֵּד שְׁשִׁמְחִים הָיוּ זֶה עִם זֶה.

אָמַר רַבִּי יֵנְאִי, יוֹדַע הָיָה מַשֶּׁה שְׁאוֹתוֹ הֵר, הֵר
הָאֱלֹהִים הוּא, שְׁכַתּוֹב וַיָּבֵא אֶל הֵר
הָאֱלֹהִים. שְׁשָׁנֵינוּ, מָה רָאָה מַשֶּׁה בְּאוֹתוֹ הֵר?
רָאָה עוֹפוֹת שְׁהִיוּ פוֹרְחִים וּפּוֹרְשִׁים כַּנְּפִיָּהֶם, וְלֹא
הָיוּ נִכְנָסִים בּוֹ.

רַבִּי יִצְחָק (אָמַר רַבִּי יִצְחָק) אֹמֵר, רָאָה הָעוֹפוֹת
פוֹרְחִים וְטָסִים מִשָּׁם, וְנוֹפְלִים לְרַגְלֵיוֹ שֶׁל
מַשֶּׁה. מִיֵּד הִרְגִישׁ בְּעַנְיָן, וְהֶעֱמִיד אֶת הַצֶּאֱזָן אַחֵר
הַמְדַבֵּר, וְהוּא נִכְנָס לְבִדּוֹ.

וַיִּירָא מִלֵּאֲפָ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה. רַבִּי
תְּנַחוּם אֹמֵר, שְׁעַת הַמְּנַחָה הִיְתָה, שְׁמֵדַת
הַדִּין שׁוֹלֵטת בּוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, וְהָרִי כְּתוֹב
(תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסֵדוֹ. מֵדַת חֲסֵד אָמַר,
וְלֹא מֵדַת הַדִּין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשְׁיּוֹצֵא הָאוֹר
עַד שְׁנוּטָה לְרֵדַת נִקְרָא יוֹם, וְהוּא מֵדַת חֲסֵד.
מִשְׁנוּטָה לְרֵדַת נִקְרָא עֶרֶב, וְהוּא מֵדַת הַדִּין. וְהֵינּוּ
שְׁכַתּוֹב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁעַת הַמְּנַחָה הוּא מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת
וּלְמֹטָה. שְׁלֵמְדָנוּ, רַבִּי יִצְחָק אֹמֵר, מֵהוּ
שְׁכַתּוֹב (שמות טז) בֵּין הָעֶרְבִים תֹּאכְלוּ בֶּשֶׂר וּבִבְקָר
תִּשְׁבְּעוּ לָחֶם? בֵּין הָעֶרְבִים, שְׁהִיא שְׁעַת הַדִּין,

תֹּאכְלוּ בָשָׂר. וְכָתוּב הַבָּשָׂר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם
וְאָף ה' חָרָה בָעָם, מִשּׁוֹם שְׁבִין הָעֲרַבִּים, דִּין
הַמְּלָכוֹת שׁוֹלֵט. וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ לָחֶם, מִשּׁוֹם
שְׁאוֹתָהּ שְׁעָה נִקְרְאת חֶסֶד, וְכָתוּב (תהלים נב) חֶסֶד
אֵל כָּל הַיּוֹם. וְכָתוּב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
יוֹם. שֶׁהוּא מֵהַבְּקָר.

רַבִּי תַנְחוּם אוֹמֵר, זֶה אָדָם וְזֶה לְבָן. אָדָם – בֵּין
הָעֲרַבִּים, שְׁכָתוּב (שמות טז) בֵּין הָעֲרַבִּים
תֹּאכְלוּ בָשָׂר. וְלִבָּן בִּבְקָר, שְׁכָתוּב וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ
לָחֶם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּתוּב (שם יב) וְשַׁחֲטוּ אֹתוֹ
כָּל קָהָל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרַבִּים וְגו', שֶׁהִיא
שְׁעָה לְעִשׂוֹת דִּין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְמַדְנוּ מִשְׁנֵי
כָּבָשִׁים שְׁבָכָל יוֹם – הָאֶחָד מִתְקָרֵב כְּנֶגֶד מִדַּת
הַחֶסֶד, וְהַשְּׁנִי כְּנֶגֶד מִדַּת הַדִּין.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ שְׁכָתוּב (שמות כט) אֵת
הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בִּבְקָר, וְלֹא כָתוּב
אֵת הַכֶּבֶשׂ הָרִאשׁוֹן? אֵלֶּא אֵת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד,
מִיָּחָד, כְּנֶגֶד מִדַּת הַחֶסֶד. שְׁבָכָל מְקוֹם, שְׁנֵי לֹא
נֶאֱמַר בּוֹ כִּי טוֹב.

רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, לְפִיכֹךְ יִצְחָק תִּקְּן תְּפִלַּת
הַמְּנַחָה, שֶׁהִיא כְּנֶגֶד מִדַּת הַדִּין. אָמַר רַבִּי

יִצְחָק, מִכָּאן (ירמיהו 1) אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ
צְלָלֵי עָרֶב. כִּי פָּנָה הַיּוֹם – זֶה מִדַּת הַחֶסֶד. כִּי
יִנָּטוּ צְלָלֵי עָרֶב – שְׂפָכָר גָּבַר מִדַּת הַדִּין. אֲבָרְהָם
תִּקַּן תְּפִלַּת שְׁחֲרִית כַּנֶּגֶד מִדַּת הַחֶסֶד.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁעָלָה מִשָּׁה לְהַר
סִינַי, מָה הַטַּעַם הַתְּגָלָה לוֹ בְּשִׁלְהֵבוֹת אֵשׁ
שֶׁהוּא דִין? אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, (כַּעֲזוֹ) כָּעַת הַשָּׁעָה
הִיְתָה (הַשָּׁעָה) גּוֹרָמַת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַכֹּל לְגִזְע
אֶחָד מִשְׁתַּרְשׁ. כָּתוּב וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹהִים
חֲרֹבָה, וְכָתוּב (דְּבָרִים ט) וּבַחֲרֹב הִקְצַפְתָּם אֶת ה' .
וְכָתוּב וַיֵּרָא מִלְּאֲפָי ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ
הַסֶּנֶה. מִתּוֹךְ שֶׁהֵם עֲתִידִים לִהְיוֹת פְּסָנָה, כָּמוֹ זֶה
שְׁכָתוּב (ישעיהו לג) קוֹצִים כְּסוּחִים בְּאֵשׁ יִצְתּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאן לְמַדְנּוּ רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל
מָקוֹם עַל הַרְשָׁעִים, שְׁכָתוּב וְהִנֵּה הַסֶּנֶה
בְּעַר בְּאֵשׁ – לַעֲשׂוֹת בָּהֶם דִּין בְּרָשָׁעִים. וְהַסֶּנֶה
אֵינָנו אֶכֶל – [לַעֲשׂוֹת] אֵין בָּהֶם כְּלִיָּה. בְּעַר בְּאֵשׁ
– עַל כָּל פָּנִים, רָמַז לְאֵשׁ שֶׁל גִּיהֵנָם. אֲבָל הַסֶּנֶה
אֵינָנו אֶכֶל – לִהְיוֹת בָּהֶם כְּלִיָּה.

דָּבָר אַחֵר וַיֵּרָא מִלְּאֲפָי ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ, מָה
הַטַּעַם לְמִשָּׁה בְּלִבַּת אֵשׁ וְלִשְׂאֵר הַנְּבִיאִים

לא? אמר רבי יהודה, אין משה כשאר הנביאים. ששנינו, מי שקרב לאש, בה נשרף, ומשה קרב לאש ולא נשרף, שכתוב (שמות כ) ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים, וכתוב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה.

רבי אבא אמר, זה של משה, יש להסתכל בו בחכמה עליונה על מה כתוב כי מן המים משיתהו. מי שנמשך מן המים, [דין עליון] לא פוחד מאש. ששנינו, אמר רבי יהודה, ממקום שנגזר משה לא נגזר איש אחר. אמר רבי יוחנן, בעשר דרגות נתקן, שכתוב (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא. ולא נאמן ביתי. אשרי חלקו של האיש שאדונו מעיד עליו כך.

אמר רב דימי, והרי כתוב (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם, אבל באמות העולם קם, ומיהו? בלעם. אמר לו, ודאי יפה אמרת. שתק. כשבא רבי שמעון בן יוחאי, באו ושאלו לפניו דבר זה.

פתח ואמר, אשכול של זפת, יתערב באפרסמון טוב? חס ושלום! אלא

וְדַאי כֶּךָ הוּא, בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמִיָּהוּ?
 בְּלַעַם. מֹשֶׁה מַעֲשִׂיו לְמַעְלָה, וּבְלַעַם לְמַטָּה.
 מֹשֶׁה הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹתֵר הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שְׁלַמְעֵלָה,
 וּבְלַעַם הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹתָרִים תַּחְתּוֹנִים לֹא קְדוֹשִׁים
 לְמַטָּה. וּבְאוֹתָהּ צוּרָה מִמֶּשׁ כְּתוּב, (יהושע יג) וְאֵת
 בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֶם הֲרִגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחָרֵב.
 וְאִם עוֹלָה עַל דַּעְתְּךָ יוֹתֵר, לֵךְ שְׂאֵל אֶת אֲתוֹנוֹ.
 בָּא רַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקַי יְדָיו. אָמַר, הֲרִי הַחֲמֻדָּה (הַיִּזוּ)
 שְׂבִלְבִי יֵצֵא הַחוּצָה.

שְׂבִיבָה מִשְׁמַע, שֵׁישׁ עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, יְמִין
 וּשְׂמָאל, רַחֲמִים וְדִין, יִשְׂרָאֵל וְעוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמֵּשִׁים בְּכֹתָרִים
 עֲלִיוֹנִים קְדוֹשִׁים – עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת
 בְּכֹתָרִים תַּחְתּוֹנִים לֹא קְדוֹשִׁים. אֵלֶּה שֶׁל יְמִין,
 וְאֵלֶּה שֶׁל שְׂמָאל. וְעַל כָּל פָּנִים נִפְרָדִים
 נִבְיָאִים עֲלִיוֹנִים מִנִּבְיָאִים תַּחְתּוֹנִים, נִבְיָאִי
 קֹדֶשׁ מִנִּבְיָאִים שְׁלֹא מִקֹּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁהָיָה מֹשֶׁה נִבְדֵּל מִכָּל
 הַנִּבְיָאִים בְּנִבְוָאָה קְדוֹשָׁה עֲלִיוֹנָה, כֶּךָ הָיָה
 בְּלַעַם נִבְדֵּל מִשְׂאֵר הַנִּבְיָאִים וּמְכַשְׁפִּים בְּנִבְוָאָה
 לֹא קְדוֹשָׁה לְמַטָּה. וְעַל כָּל פָּנִים מֹשֶׁה הָיָה

לְמַעֲלָה, וּבִלְעָם לְמַטָּה, וְכַמָּה דְרָגוֹת וּדְרָגוֹת
מִפְרִידוֹת בֵּינֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁהָ הָיָה
מְהֵרָה וְאוֹמֵר, שְׁמָא חִס וְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל
יָכְלוּ בְּעִבּוּדָה הַקָּשָׁה הַזֹּה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא
בְּסִבְלוֹתָם, לְפִיכֶךְ – וַיֵּרָא מְלֶאכֶךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת
אֵשׁ וְגו', וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנָה בַעַר בְּאֵשׁ וְגו'.
כְּלוּמַר, מִשְׁעַבְדִּים הֵם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה, אָבֵל
וְהַסֵּנָה אֵינָנו אֲכָל. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַבְּדִילֵם מִכָּל הָעַמִּים וְקָרָא לָהֶם בָּנִים,
שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יז) בָּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּרֻשַׁת וַאֲרָא (דף כב' ע"א – דף לב' ע"ב)

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'
וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
בְּאֵל שְׁדֵי וְגו'. רַבִּי אַבְא פָּתַח, (ישעיה כו) בְּטַחוּ בַּה'
עַדִּי עַד כִּי בִּיָּה ה' צוּר עוֹלָמִים. בְּטַחוּ בַּה' – כָּל
בְּנֵי הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְלִהְיוֹת בְּטַחוּנָם בּו'.

אִם כֶּךָ, מֵהוּ עַדִּי עַד? אֵלָּא בְּשִׁבִיל שְׂיֵהִיָּה
הַתְּקַף שֶׁל הָאָדָם בְּמָקוֹם שֶׁהוּא קִיּוּם
וְקִשׁוּר שֶׁל הַכֹּל, וְנִקְרָא עַד, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ, כְּמוֹ

שְׁנֵאמַר בְּבִקְרָא יֹאכַל עַד. וְעַד, זֶה מְקוֹם שְׁאָחוֹז
 לְכָל הַצְדָדִים, לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, לְהִתְקַיֵּם וּלְקַשֵּׁר
 קֶשֶׁר שְׁלֵא יִזוּז.

וְהַ"עַד" הַזֶּה תְּשׁוּקַת הַכֹּל בּוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (בראשית מט) עַד תֵּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. מִי
 הֵם גְּבַעַת עוֹלָם? אֵלֶּה הֵם שְׁתֵּי הָאֲמָהוֹת
 הַנִּקְבּוֹת, יוֹבֵל וּשְׁמִטָּה, שְׁנִקְרְאוֹת גְּבַעַת עוֹלָם.
 עוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם. [יוֹבֵל וּשְׁמִטָּה, כָּל אֶחָד מֵהֶם נִקְרָא
 עוֹלָם, וְהֵם נִקְרְאִים גְּבַעַת עוֹלָם].

וּתְשׁוּקָתָם בְּעַד הַזֶּה, שֶׁהוּא קִיּוּם שֶׁל כָּל
 הַצְדָדִים. [מָה הַטַּעַם] תְּשׁוּקַת
 הַיּוֹבֵל אֶל עַד, לְעֵטֵר אוֹתוֹ וּלְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו
 בְּרָכוֹת, וּלְהַרְיֵק עָלָיו מַעֲיָנוֹת מְתוּקִים. זֶהוּ
 שְׁכֵתוֹב (שיר ג) צְאִינָה וּרְאֵנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ
 שְׁלָמָה בְּעֵטֵרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ. תְּשׁוּקַת הַשְׁמִטָּה
 לְהִתְבַּרֵּךְ מִמֶּנּוּ וּלְהִיּוֹת מְאִירָה מִמֶּנּוּ. וְדַאי שֶׁעַד
 זֶה הוּא תֵּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם.

מִשׁוּם כֵּן, בְּטַחוּ בְּה' עַדֵי עַד, שֶׁהָרִי מִשָּׁם
 וּלְמַעַלָּה מְקוֹם טָמִיר [הוּא] וְגִנּוּז הוּא,
 שֶׁלֹּא יְכוּל לְהִתְדַבֵּק. מְקוֹם הוּא שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצְאוּ

תיקון הבללי

קודם אמירת תהלים ביום חול אומרים זה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אָבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדוֹד עֶבְדוֹ וּבִזְרָעוֹ אַחֲרָיו
וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת שֶׁתַּפֵּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת
מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא בְּאֵלּוֹ אֲמָרֶם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וַיַּעֲמֵד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי
תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתֵייתֵיהֶם וּנְקוּדוֹתֵיהֶם
וּמַעֲמֵיהֶם וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מְרֵאשֵׁי תְבוּת
וּמִסּוֹפֵי תְבוּת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִיחַ כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִים
אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה וּלְחַבֵּר אִשֶׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָהּ
בְּאַהֲבָה וְאַחֻוּהַ וְרַעוּת וּמִשָּׁם יִמְשֶׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשׁ
רוּחַ וּנְשָׁמָה לְמַהְרָנוּ מֵעוֹנוֹתֵינוּ וּלְסִלּוֹחַ חַטָּאתֵינוּ
וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסְּלַחַת לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוֹ
לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי הַעֲבִיר חַטָּאתֶךָ
לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קִדְּם זְמַנְנוּ עַד
מְלֵאת שְׁנוֹתֵינוּ בְּאִפֵּן שְׁנוֹכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ.
וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם יִגַּן עָלֵינוּ וּבְעֵדְנוּ
שֶׁתֹּארוּךְ אַפְּךָ עַד שׁוּבְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ

וּמֵאוֹצֵר מִתַּנַּת חַנּוּם חֲנָנוּ כְּדַכְתִּיב וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחַן
 וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ
 שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי נִזְכָּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ
 אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבַחָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אַמִּירַת
 תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצְלַת הַשְּׁרוּן וְלִשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
 בְּגִילַת וְרִנָּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

הַרְיֵנִי מִזְמַן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי
 לֵשֶׁם יַחּוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתָה בְּדַחִילוֹ
 וְרַחֲמֵנוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זאת קודם אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאִמִּירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלוֹ
 לְכָל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכָל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
 הַמָּה, וּבְפֶרֶט לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חַכְמָה רַבֵּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּינְחָס שֶׁגָּלָה תַקּוּן זֶה זְכוּתָם
 יִגַּן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן.

לְבוֹ גְּרַנְנָה לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
 נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה בְּזֻמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל
 גָּדוֹל יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מִזַּ « מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: » אִמְרַת
 לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ, אֲדַנִּי אֶתָּה, טוֹבֵתִי בַל־עֲלִיד:

ג לקדושים אשר-בארץ המה, ואדירי, כל-חפציהם:
 ד ירבו עצבותם, אחר מהרו, בל-אסוף נספיהם מדם,
 ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: ה יהוה יאהדונהי
 מנת-חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי
 בנעמים, אף-נחלת שפרה עלי: ז אברך את-יהוה
 יאהדונהי אשר יעצני, אף-לילות יסרוני כליותי: ח שויתי
 יהוה יאהדונהי לנגדי תמיד, כי מימיני בל-אמוט: ט לכן
 שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישפן לבטח: י כי
 לא-תעזב נפשי לשאול, לא-תתן חסידך חסידך כ' לראות
 שחת: יא תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את-פניך,
 נעמות בימיך נצח:

לב « לדוד משכיל, אשרי נשוי-פשע, כסוי חטאה:
 ב אשרי-אדם לא יחשב יהוה יאהדונהי לו עון,
 ואין ברוחו רמיה: ג כי-החרשתי בלו עצמי, בשאגתי
 כל-היום: ד כי יומם ולילה תכבד עלי ידה, נהפך
 לשדי, בחרבני קיץ סלה: ה חטאתי אודיעך, ועוני
 לא-כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה יאהדונהי,
 ואתה נשאת עון חטאתי סלה: ו על-זאת יתפלל
 כל-חסיד אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו
 לא יגיעו: ז אתה סתר לי, מצר תצרני, רני פלט
 תסובבני סלה: ח אשכילה, ואורך בדרך-זו תלה,

אִיעֲצָה עָלַיךָ עֵינַי: ט אֶל-תְּהִי כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבּוּן,
 בְּמַתְגַּוְרְסוֹן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלַיךְ: י רַבִּים
 מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ חֶסֶד
 יִסּוּבְכֶנּוּ: יא שְׂמַחוּ בַיהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ, וְגִילוּ צְדִיקִים,
 וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא « לְמַנְצַח מְזִמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-דָּל,
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ: ג יְהוָה
 יֵאֱהוּדוּנְהוּ יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וְאֲשֶׁר יֵאֱשֶׁר כִּי בְּאֶרֶץ, וְאֶל-
 תְּתַנְּהוּ בְּנַפְשׁ אֵיבּוֹ: ד יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ יִסְעֲדֶנּוּ עַל-עֵרֶשׁ
 דָּוִי, כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֶתָּה בְּחֵלּוֹ: ה אֲנִי-אִמְרָתִי יְהוָה
 יֵאֱהוּדוּנְהוּ חֲנֻנִי, רַפְּאָה נַפְשִׁי כִּי-חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֵאֱמְרוּ
 רַע לִי, מִתִּי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֵאוֹת, שְׂוֹא
 יִדְבַר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יִדְבַר: ח יַחַד עָלַי
 יִתְלַחֲשׁוּ כָּל-שֹׁנְאָי, עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר-כְּלִיעַל
 יֵצוּק בוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יִוְסֵף לְקוֹם: י גַּם-אִישׁ שְׁלוֹמִי
 אֲשֶׁר-בָּטַחְתִּי בוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב:
 יא וְאַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאַשְׁלֹמָה לָהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חָפַצְתָּ בִּי, כִּי לֹא-יִרְעַע אוֹיְבֵי עָלַי:
 יג וְאִנִּי בְּתַמִּי תִּמְכָּתָּה בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ
 יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 אָמֵן וְאָמֵן:

מב « לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל, לְבְנֵי-קָרַח: ב פְּאִיל תְּעָרַג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם, בֵּן נַפְשֵׁי תְעָרַג אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חוּ, מְתֵי אָבּוּא וְאַרְאָה
 פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְהָלִי דְמַעְתִּי לְחַם יוֹמָם וְלַיְלָה,
 בְּאִמְרַי אֵלִי כָּל-הַיּוֹם, אֵיזָה אֱלֹהֵיךָ: ה אֵלָה אֲזַכְּרָה
 וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי נַפְשֵׁי, כִּי אֶעְכַּר בְּסַף, אֲדַדְּם עַד-בֵּית
 אֱלֹהִים בְּקוֹל-רְנָה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוּגְגִי: ו מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי
 נַפְשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲוַדְנוּ
 יִשׁוּעוֹת פְּנִיּוֹ: ז אֱלֹהִי, עָלַי נַפְשֵׁי תִשְׁתַּוְּחַח, עַל-בֵּן
 אֲזַכְּרָךְ מֵאַרְצֵי יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מְצָעַר: ח תַּהוּם-
 אֶל-תַּהוּם קוֹרְא, לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי
 עֲבְרוּ: ט יוֹמָם יִצְוָה יְהוָה יֵאָדְוֵנִי חֶסֶדּוֹ, וּבְלִילָה
 שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲמַרְהָ לְאֵל סְלַעִי,
 לָמָּה שָׁכַחְתָּנִי, לָמָּה-קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֲץ אֹיִב: יא בְּרַצַּח
 בְּעַצְמוֹתַי, חֶרְפוּנֵי צוֹרְרִי, בְּאִמְרָם אֵלִי כָּל-הַיּוֹם אֵיזָה
 אֱלֹהֵיךָ: יב מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי נַפְשֵׁי, וּמַה-תַּהֲמֵי עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲוַדְנוּ יִשׁוּעַת, פְּנֵי וְאֵלֵהִי:

נבז « לְמִנְצַח אֶל-תִּשְׁחַח, לְדוֹד מְכַתָּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הִצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהִי,
 מִמַּתְקוֹמְמֵי תִשְׁגְּבֵנִי: ג הִצִּילֵנִי מִפְּעֵלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי
 דְמַיִם הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשֵׁי, יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים,

לֹא-פִשְׁעֵי וְלֹא-חַטָּאתַי יְהוָה יֵאָהֳרֶנּוּ: ה בְּלִי-עֹן
 יִרְצֹן וַיְכַוְנֵנוּ, עֹנֶה לְקִרְאתִי וּרְאֵה: ו וְאַתָּה יְהוָה
 יֵאָהֳרֶנּוּ אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל-הַגּוֹיִם, אֶל-תַּחַן כָּל-בְּגְדֵי אֹן סֵלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרֵב,
 יִהְמוּ כַכָּלֵב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעִיֹן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי-מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה יֵאָהֳרֶנּוּ
 תִשְׁחַק-לָמוֹ, תִלְעַג לְכָל-גּוֹיִם: י עֲזֹז אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁמְרָה,
 כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֶי חֲסֵדוֹ כ, יִקְדַּמְנִי,
 אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשֶׁרְרִי: יב אֶל-תַּהֲרִגֶם פֶּן-יִשְׁכַּחוּ עָמִי,
 הַנִּיעַמּוֹ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידֵמוֹ, מִגִּנְנֵנוּ אֲדָנָי: יג חַטָּאת-פִּימוֹ,
 דַּבַּר-שִׁפְתֵימוֹ, וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֹהִים וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
 יד כִּלָּה בַחֲמָה, כִּלָּה וַאֲיַנְמוֹ, וַיִּדְעוּ כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁלַל
 בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ לְעָרֵב יִהְמוּ כַכָּלֵב,
 וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעֹן יִנְעֹן כ, לְאָכֵל, אִם-לֹא
 יִשְׁכְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסָדֶךָ,
 כִּי-הָיִיתָ מְשֻׁנֵּב לִי וּמְנוּס, בְּיוֹם צָר-לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ
 אֲזַמְרָה, כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֶי:

עז « לְמַנְצַח עַל-יְהוּדוֹתוֹן יִדִּיתוֹן כ לְאַסְפָּה מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי
 אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלָי: ג
 בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דַרְשֵׁתִי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג,
 מֵאַנְהָה הַנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה

וְתַעֲטֹף רוּחִי סֵלָה: ה אַחֲזַתְּ שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
 אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה
 נִגְיַנְתִּי בַלְיָלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיַּחֲפֹשׂ רוּחִי:
 ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאִפִּס
 לְנִצָּח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדַר וְדַר: י הִשְׁכַּח חַנוּת אֵל,
 אִם-קִפֵּץ בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא, שָׁנוֹת
 יָמַי עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר אֲזִכִּיר כ' מֵעֲלִי-יָהּ, כִּי-אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם
 פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּהּ, וּבְעֲלִילוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דְּרָכָהּ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה
 הָאֵל עֲשֵׂה פְּלֵאָה, הוֹדַעְתָּ בְּעַמּוּם עֲזָה: טז גָּאֲלַת בּוֹרוֹעַ
 עַמָּהּ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיִּוְסַף סֵלָה: יז רְאוּהָ מִיָּם אֱלֹהִים, רְאוּהָ
 מִיָּם יַחֲלוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת, קוֹל
 נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף-חֲצִצְיָהּ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָהּ בַּגְּלָגֶל,
 הָאִירוּ בְּרָקִים תִּבְל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בְּיָם דְּרָכָהּ,
 וַשְׁבִּילָהּ וַשְׁבִּילֶיהָ כ' בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְּעוּ:
 כא נַחֲתִת כְּצֹאן עַמָּהּ, בְּיַד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲדָנִי מְעוֹן אַתָּה
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדַר וְדַר: ב בְּמַרְם הָרִים יִלְדוּ, וַתַּחֲלוּל
 אָרֶץ וַתִּבַּל, וַיִּמְעוֹלִם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשַׁב אֲנוֹשׁ
 עַד-דְּבֹא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְּנֵי-אָדָם: ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים
 בְּעֵינֶיהָ כִּיּוֹם אַתְּמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלְיָלָה:

ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציין
 וחלף, לערב ימולל ויבש: ז כִּי־כִלְינוּ בְּאֶפֶד, ובחמתך
 נבהלנו: ח שְׁתֵּה שֶׁת כ' עֹנֵתֵינוּ לְנִגְדֶךָ, עלֹמְנוּ לְמֵאֹר
 פְּנִיךָ: ט כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרֶתְךָ, כִּלְינוּ שְׁגִינוּ כְּמוֹ־
 הֶגֶה: י יְמֵי־שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֹת
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה, וְרֵהַבְּם עִמָּל וְאוֹן, כִּי־גוּ חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי־יֹדַע עֵז אֶפֶד, וּכִירְאֲתָךְ עִבְרֶתְךָ: יב לְמִנּוֹת יְמֵינוּ
 בֶּן הַדָּעַ, וְנִבְא לְכַב חֲכָמָה: יג שׁוֹבָה יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי
 עַד־מָתִי, וְהִנַּחֵם עַל־עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בְּבִקֵּר חֲסִדֶךָ,
 וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יְמֵינוּ: טו שְׁמַחְנוּ בַּיְמֹת עֲנִיתְנוּ,
 שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: טז יִרְאָה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּה, וְהִדְרֶךָ
 עַל־בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קה א הודו ליהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי קראו בשמו, הודיעו
 בעמים עלילותיו: ב שִׁירֹו־לוֹ זְמֵרו־לוֹ, שִׁיחוּ
 בְּכָל־נְפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב
 מְבַקְשֵׁי יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי וְעֵזוֹ,
 בְּקִשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד: ה זָכְרוּ נְפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה, מִפְּתֵיו
 וּמִשְׁפְּטֵי־פִיו: ו זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוֹ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
 ז הוּא יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפְּטָיו:
 ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צוּה לְאַלְפֵי דוֹר: ט אֲשֶׁר בָּרַת

אֶת-אַבְרָהָם, וְשִׁבְעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק,
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לְאָמֹר לְךָ אֲתָן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן,
 חֶבְל נַחֲלַתְכֶם: יב בְּהַיּוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר, כַּמַּעֲט וְגָרִים
 בָּהֶ: יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אַחֵר:
 יד לֹא-הָנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקָם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי, וְלִנְבִיאֵי אֶל-תִּרְעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעַב
 עַל-הָאָרֶץ, כָּל-מִטְּהַלְחֵם שָׁבָר: יז שְׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ,
 לְעַבְדְּ נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַכָּבֵל רִגְלוֹ רִגְלוֹ כ', בְּרוֹזַל בָּאָה
 נַפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה בֹאֲדָבָרוֹ, אִמְרַת יְהוָה יאהרונגהי
 צִרְפַּתְהוּ: כ שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ, מִשַּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ:
 כא שָׁמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשַּׁל בְּכָל-קְנִינֹו: כב לְאָסֹר שָׂרְיוֹ
 בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקִנָיו יַחֲבִם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפְרַר אֶת-עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ, לְהַתְנַכַּל בְּעַבְדָיו: כו שְׁלַח
 מִטְּהַ עַבְדּוֹ, אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּ-בְכֶם דְּבָרֵי
 אֹתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח חֲשֵׁךְ וַיַּחֲשֹׁךְ,
 וְלֹא-אָמְרוּ אֶת-דְּבָרוֹ דְּבָרָיו כ': כט הִפְךָ אֶת-מִימֵיהֶם לָדָם,
 וַיָּמַת אֶת-דָּגְתָם: ל שָׂרֵץ אֶרֶץ אֲרָצִים צִפְרָדַיִם, בְּחַדְרֵי
 מְלִכְיָהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב, בְּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן
 גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֶרֶצָם: לג וַיָּה, גִּפְגָּפָם
 וַתֵּאֲנַתָם, וַיִּשְׁפַר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר, וַיָּבֹא אֲרָבָה,

וַיִּלְקֵהוּ, וְאִין מְסָפֵר: ל^ה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרְצָם, וַיֹּאכַל
 פְּרִי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרְצָם, רֵאשִׁית לְכָל-
 אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
 לח שְׂמַח מְצֻרִים בְּצִאתָם, פִּי-נֶפֶל פָּחַדָם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה, וְאִשׁ, לְהָאִיר לְיָלֵה: מ שָׁאֵל וַיִּבֵּא
 שְׁלֹו שְׁלוֹ כ', וְלָחֵם שָׁמַיִם יִשְׁפִּיעַם: מא פָּתַח צוּר, וַיּוֹזְבוּ
 מוֹם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: מב פִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קִדְשׁוֹ,
 אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה
 אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים
 יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלו א על נְהִירוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-פְּכִינוּ בְּזִכְרָנוּ
 אֶת-צִיּוֹן: ב עַל-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ, תְּלִינוּ כְּנֹרֹתֵינוּ:
 ג כִּי שָׁם שְׁאֵלוֹנוּ שׁוֹבְכֵינוּ דְבַר-יְשִׁיר, וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמֻחָה,
 שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אִיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר-יְהוָה־
 יֵהוּדוֹנְהִי, עַל אֲדָמַת נֶכֶר: ה אִם-אֲשַׁפְּחֵךְ יְרוּשָׁלַם,
 תִּשְׁפַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכֶּי,
 אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ז זָכַר
 יְהוָה־ יֵהוּדוֹנְהִי לְבִנְי אָדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים
 עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ: ח בַּת-כָּבֵד הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי
 שִׁישְׁלָם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלָת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז
 וְנִפְץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל-הַסָּלַע:

קנ « הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֲזוֹ:
 ב הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדָלוֹ: ג הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבֵּל וּבְנֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתַרְפָּה
 וּמְחֹזֵל, הַלְלוּהוּ בַּמַּנִּים וְעֹגֵב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שְׁמַע,
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהִלֵּל יָהּ,
 הַלְלוּ-יָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה יֵאֱהַרְוֵהוּ
 שְׁבוּת עַמּוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִיְהוָה יֵאֱהַרְוֵהוּ יֵאֱהַרְוֵהוּ מְעֹזִים בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם
 יְהוָה יֵאֱהַרְוֵהוּ וַיַּפְלְטֵם וַיַּפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי
 חָסוּ בוֹ:

רבנונו שֶׁל עוֹלָם, עֵלְת הָעֲלוֹת וְסִפְת כָּל הַסְּבוּת, אֲנִתָּה
 לְעֵלָא, לְעֵלָא מִן כְּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנְּךָ, דְּלִית
 מִחֲשָׁבָה תְּפִיסָא כְּךָ כְּלָל, וְלֵךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה, וּמְרָמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה. אוּתְךָ אֲדַרְשׁ, אוּתְךָ אֲבַקֵּשׁ
 שְׁתַּחֲתֵר חֲתִירָה דְּרָךְ כְּבוּשָׁה מֵאַתְךָ, דְּרָךְ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁלִי בְּמִקּוּם שְׁאֲנִי עוֹמֵד,
 כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ, יוֹדַע תְּעִלּוּמוֹת, וּבְדִרְךָ וּנְתִיב הַזֶּה
 תְּאִיר עָלַי אוּרְךָ, לְהַחְזִירֵנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ
 בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מִבְּחַר הַכְּרוּאִים,
 לְבָלִי לְחֶשֶׁב בְּמִחְשַׁבְתִּי שׁוּם מִחֲשַׁבְתִּי חוּץ וְשׁוּם

מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונה, רק לדרך במחשבות
 זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך
 ובתורתך. הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב מהור לעבדך
 באמת. ומצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל
 מהרה. תשועת יהוה יאהדונהי כהרף עין, לאור באור
 החיים כל ימי היותי על פני האדמה. ואזכה לחדש
 נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדשה,
 ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה
 לחזות בנעם יהוה יאהדונהי ולבקר בהיכלו, בלוי אומר
 כבוד, אמן נצח סלה ועד:

דיני וסדר תפלת הדרך

לעירו או לעיר שרוצה ללון בה,
 דמשם ואילך יאמר אותה בלא
 חתימה. וטוב להסמיק תפלת הדרך
 לברכה אחרת כרי שתהא ברכה
 הסמוכה לחברתה. לכן כשיוצא
 בדרך בשחרית קודם התפלה כגון
 שהוא נחוץ, יאמר ברכת השחר על
 הדרך ויסמיק תפלת הדרך לברכת
 השחר, וביום יאכל איזה פרי ויסמיק
 תפלת הדרך לברכת הפרי, או
 כשמטיל מים יסמוך אותה לברכת
 אשר יצר.

היוצא לדרך מהלך שיעור פרסה
 (שבעים ושתיים דקות) ויותר צריך
 להתפלל תפלת הדרך. אבל אם הוא
 צריך לילך רק פחות ממהלך שיעור
 פרסה, מתפלל בלא שם ומלכות.
 ובמקום סכנה אפילו בפחות ממהלך
 שיעור פרסה צריך להתפלל
 בחתימה בשם ומלכות. תיכף
 כשיוצא מעיבורה של עיר צריך
 להתפלל תפלה זו. ואם שכח מתפלל
 כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא
 הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹרֵנּוּהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
 וְתִדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום
 יאמר וְתַחְזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
 בַּדֶּרֶךְ, וְתִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתַתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 יֵאֱהֹרֵנּוּהִי, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

יש מוסיפים פסוקים אלו לשמירה:

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
 יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם
 הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵיִם:

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַמַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהֶם
 וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרַי בְּנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי
 יְהוָה יֵאֱהֹרֵנּוּהִי:

וַיִּבְרַךְ יְהוָה יֵאֱהֹרֵנּוּהִי וַיִּשְׁמְרֵךְ: יָאֵר יְהוָה יֵאֱהֹרֵנּוּהִי
 פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֵךְ: יֵשֵׂא יְהוָה יֵאֱהֹרֵנּוּהִי פָּנָיו
 אֵלֶיךָ וַיִּשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֵךְ בַּדֶּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ
 אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכְנַתִּי:

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּף רָע, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים,
 וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתַי, אֲבָרְכֵם
 וַיִּצְחַק, וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

להודות ולהלל את ה' יתברך מביאה לְכָל הישועות.
 כל האומר אותה כל יום יזכה לראות נסים גלויים מבורא עולמים,
 וכל האומר תחנה זו מהלב הופך מיז מדת דין לרחמים.

תפילת הודיה לבורא עולם

מִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲדוֹן עוֹלָם, רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה.

תּוֹדָה שְׂאֲנִי עוֹמֵד/ת כֹּאֵן לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה לְךָ.
 וְכֹל מִה שְׂאֲנִי אוֹמֵר יִהְיֶה כֹּאֵן וּכְאֶפֶס לְעֲמַת כְּמֵה שְׂאֲנִי
 בְּאֲמַת צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.

הָרִי עַל הַכֹּל אֲנִי צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.
 כִּי הַכֹּל מוֹמֵךְ, הַכֹּל נִתַּת לִי בְּחֵן, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
 תּוֹדָה עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם.

תּוֹדָה עַל רוֹב רַבִּי רַבּוֹת פְּעֻמִּים שְׂעִזְרַתְךָ לִי, תְּמוֹכַת בֵּי,
 הוֹשְׁעַת אוֹתִי הַצֹּלֶת אוֹתִי, שְׂמֹחַת אוֹתִי רִיפַאת אוֹתִי,
 שְׂמֹרַת עָלַי, עוֹדְדַת אוֹתִי, תּוֹדָה שְׂאֲתָה אֶתִּי תְּמוּדָה.

תּוֹדָה שְׂאֲתָה נוֹתֵן לִי כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת מִצְוֹת, כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת
 מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכּוֹחַ לְהַתְּפַלֵּל.

תּוֹדָה עַל כָּל הַפְּעֻמִּים שְׂעִזְרַתְךָ לִי וְלֹא יַדְעֵתִי לְהַגִּיד לְךָ
 תּוֹדָה.

תּוֹדָה עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׂאֲתָה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּכֹל רַגַע וְרַגַע.
 תּוֹדָה עַל כָּל גְּשִׁימָה וְגְשִׁימָה שְׂאֲנִי נוֹשֵׁמ/ת.

תודה לך מלך מלכי המלכים, גם על כל הדברים שאין לי.
תודה שקשה לי לפעמים, כי הכל לטובתי אפילו אם לא
תמיד ראיתי שזה לטובתי, עמוק בלב אני יודעת שכל מה
שמגיע ממך הוא הדבר הטוב ביותר עבורי, והוא נעשה
במיחד בשבילי, בהשגחה פרטית מדויקת ומשלמות, כמו
שרך מלך מלכי המלכים יכול לעשות.

תודה שלפעמים קשה לי, כי רק כך אני יודעת להעריך
את הטוב,

כי רק בשנמצאים בחשך אפשר להעריך את האור.

תודה על החיים הנפלאים שנתת לי.

תודה על הדבר הכי קטן שיש לי, כי את הכל אתה נתת
לי ולא אף אחד אחר.

תודה שאתה שומע את התפלות שלי.

בורא עולם! אני מבקש/ת ממך סליחה מעמקי לבי, אם
היו פעמים שלא הערכת את מה שנתת לי, ובמקום לומר
לך תודה, רק התלוננתי.

אני עפר ואפר ואתה אדון כל העולם, אנא אל תרחק
ממני לעולם!!!

מבוסס על פ' הסה"ק יסוד ושרש העבודה (צוּאָה ס' כ"ו)
מצוה גדולה לפרסם ולהפיץ את התפלה הקדושה הזו

תפילה קצרה לאומדה קודם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל
לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפָּרָא, וְלַעֲלוּי שְׁכִינַת עוֹזְנוֹ אִם
הַבְּנִים שְׂמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל.

הַרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמִי בְּלִימוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל
הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ
וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוֹקִי רַבִּי שְׂמַעוֹן בַּר יוֹחָאי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנֵי. וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְקַיֵּים תְּפִילַת דְּוֹד הַמְּלָךְ
עָלוּי הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס"א ד' - ה') כִּי הִייתָ מַחְסֵה לִי מִגְדֵּל
עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגִוְרָה בְּאֶהְלֵךְ עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסִתְרִי
כְּנִפְיךָ סֵלָה. וְאִזְכֶּה שְׁבִלִימוּדֵינוּ זֶה יִהְיוּ שְׂפִתוֹתֵיהֶם
דּוֹכְבוֹת בְּקִבְרִי, לְמַעַן שְׂמוּ בְּאֶהְבֶּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהַדִּין סִפְרָא סִפְרֵי
הַזוּהַר, יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, יִרְאֶה אֵל
עַבְדֶּיךָ פְּעֻלָּךְ וְהַדְרִיךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָהוּ, וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ (תְּהִלִּים צ' ט"ז י"ז).

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רבוץ העולמים ואדני האדונים. אב הרחמים
 והסליחות. מודים אנחנו לפניך יהוה
 יאהדונהי אלהינו ואלהי אבותינו, בקידה ובהשתחויה,
 שנקרבנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו
 חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו,
 אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על פן אנחנו מפילים
 תחנונינו לפניך שתמחל ותסלח לכל חטאתינו
 ועונותינו. ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך.
 ובכן יהי רצון מלפניך יהוה יאהדונהי אלהינו ואלהי
 אבותינו, שתכונן את לבבנו ליראתך ואהבתך,
 ותקשיב אזנך לדברינו אלה, ותפתח לבבנו הערל
 בסודות תורתך. ויהיה למועדנו זה נחת רוח לפני כסא
 כבודך פריח נוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו
 בכל בחינותינו. ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים
 אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם וזכות
 אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדשם יעמד לנו
 לכל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה
 שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל, גל עיני
 ואביטה נפלאות מתורתך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון
 לבי לפניך, יהוה יאהדונהי צורי וגאלי. כי יהוה

יאהדונהי יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה:

רבוֹן עֲלֵמוֹן, דְּאַנְתָּ הוּא מְגִלֵי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא
 וְגִלֵי רְזִיא. יְהֵא רַעְוֵא מִן קְדָמְךָ לְאַסְפְּרָא
 מְלִין בְּפּוּמָנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכֵתוּב, וְאַנְכִי
 אֶהְיֶה עִם פִּידָּ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵר. וְלֹא נִיעוּל
 בְּכִסּוּפָא קְדָמְךָ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלָאִין דְּאוּרִיתָא
 מְפּוּמָא דְרִישָׁא דְמִתִּיבְתָא עֲלָאָה. אֲמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן,
 אֲמֵן, סְלָה:

וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה
 לְאַרְבַּעַה רְאשִׁים: וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזוֹהַר
 הַרְקִיעַ, וּמִצְדֵיכִי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל־עֵינֵי
 וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הַרְיֵנִי מְקַבֵּל עָלַי מְצוֹת עֲשֵׂה נָשָׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ
 כְּמוֹךָ, וְהַרְיֵנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּנַפְשִׁי וּמְאֲדִי, וְהַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסֵפֶר הַזוֹהַר
 הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פב"פ (וְכֹאן יִפְרַט בְּקִשְׁתּוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]
 [יְשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַיֵּשׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יִחְזַקְהוּ
 [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנֶּפֶשׁ וּרְפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו
 וַיִּשְׁמַח גִּידָיו בְּתוֹךְ שְׂאֵר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאֲרִיךְ יָמָיו
 וּשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים] [וַיּוֹשִׁיעֵהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
 וּרְחִמִים ...] אֲמֵן סְלָה:

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבֹתַי
 שְׂיִתְקַיֵּם בְּנוֹ עֵתָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתִיךָ לְנִמְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אָרְצֵי",
 לְהַעֲלוֹת לְרוּמָם וּלְתַקֵּן הַרִיסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְּׂכִינָה
 הַקְּדוּשָׁה לְקִשׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוֹנוֹ
 יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקַיִם בְּנוֹ מְהֵרָה מִקְרָא
 שְׁפָתוֹב "וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָבָה בְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה
 יִהְיֶה שְׁבַעֲתַיִם בְּאֹרֶךְ שְׁבַעֲתַיִם הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁבִי
 הַקְּדוּשׁ וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתָם בְּן עֲזִיחָה, יַעֲמוּד לְנוּ
 לְתַקֵּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא עַד סוּפּוֹ בְּרָצוֹנוֹ וּכְרָצוֹן
 יִרְאוּ. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתְנֵנוּ עֶסוּקִים בְּחַכְמָה הַזֹּאת, עַל יָדָה
 תִּתְקַרֵּב הַגְּאוּלָּה, וְיִשׁוּעָתָה מְהֵרָה תִּצְמִיחַ, לְעַלְוֵי
 שְׂכִינַת עֲוֹנוֹ בְּמֵהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב
 "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ", וְיִזְרַח עֲלֵינוּ אֹרֶךְ יְהוָה
 יֵאָהֲדוּנְהִי, בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אַחַד וְנִשְׁמוּ
 אַחַד, אָמֵן נִצַּח סֵלָה וְעַד. (נִסַּח הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ שֶׁל

רבי חיים ויטאל זיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתַי שְׂזַכִּיתַנִּי לְלִמּוּד וּלְהַגּוֹת בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ
 הַזֶּה זִיְהֵרָה עֲלֵיָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלַמְדְנוּ
 תּוֹרָתָם יַעֲמוּד לְנוּ וּלְזֵרְעֵנוּ וְנִזְכָּה לְהַבְטַחַת הַנְּבִיא

(ישעיה נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פִשַׁע בִּיעַקֵּב נְאֻם
 יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר יְהוָה
 יֵאֱהוּדוּנְהִי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּפִיךָ לֹא
 יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעָה וּמִפִּי זֶרַע זִרְעָה אָמַר יְהוָה
 יֵאֱהוּדוּנְהִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּים בְּנֹו הַנְּבוּאָה (ישעיה
 נא, מז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנִטְע
 שָׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אָתָּה. וּבְרַפְת
 מִשָּׁה רַעִיא מְהִימָנָא תַתְּגַלָּה בְּמַהֲרָה דִּידָן, יְהוָה
 יֵאֱהוּדוּנְהִי בְּדָד יִנְחֲנֵנוּ וְאִין עֲמוּ אַל נִכְר, יִרְאוּ עֵינֵינוּ
 וְיִשְׁמַח לְבַנּוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעַתְךָ בְּאֵמַת בְּאֵמֹר לְצִיּוֹן
 מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
 (סוד ה')

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ
 טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ
 [עֲלֵינוּ] בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלְל אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנָךְ.
 בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבִתְחִלָּה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנֹו.
 וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשִׁמְחֵנוּ בְּתַקּוּנֹו. וְהִשְׁבֵּ שְׁכִינְתְךָ
 לְתוֹכוֹ, וְהִשְׁבֵּ כְּהֲנִים לְעַבֹדְתָם וְלוֹוִיִּם לְדוֹכְנָם
 לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהִשְׁבֵּ יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וּמְלֵאָה
 הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לִירְאָה וְלֵאֲהַבָּה
 אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן.
 (סי"ת)

סוד הגאולה "בראשית תמו" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר

(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת"ר יב"ש, וְזֶהוּ נִהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ,
 (שם ה), בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶשׁ וְהִיא
 יִבְשָׁה, צוֹנְחִים הַבְּנִים לְמִטָּה בְּיַחְוֹד וְאוֹמְרִים שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי א כח) אָז
 יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ב. הלומוד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וְכַךְ מִי שֶׁגֹּרֵם שְׁתַּסְתַּלֵּק קְבֵלָה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְגֹרֵם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵן,
 וְאוֹמְרִים שְׂאִין אֵלָא פִּשְׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמּוּד, בְּוֹדֵאֵי
 כְּבֹלוּ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲזָן מֵאוֹתוֹ נִהַר וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי
 לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה
 שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ כְּבֹלוּ הַחֲזוֹר
 הַעוֹלָם לְתֵהוּ וּבֵהוּ, וְגֹרֵם עֵנִי בְּעוֹלָם וְאַרְךְ הַגְּלוּת.

ג. אם מתחיל ללמוד היום וזה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם תִּדְרָשׁא הָאָרֶץ דְּרָשׁא וְכו' (בראשית א יא),
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אֲבָא, וְהִרִי קָרָא לוֹ יִבְשָׁה,

מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהים לייבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהים תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנסמיתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתפטר מפריה ורביה, באלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

בְּרֵאשִׁית, שֵׁם תִּרְ"י, שֵׁם שֶׁב"ת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית
 - בְּרֵאשִׁית, וְהֵן שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת, עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמָר (שמות לא): "וַשְּׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת" וְגוֹמֵר, שְׁתֵּי פְעָמִים הַזִּכִּיר כָּאֵן שַׁבָּת, כְּנֶגֶד
 הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה. "לְדַרְתֶּם", מֵהוּ
 לְדַרְתֶּם? אֵלָּא זָכָא הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה בְּשַׁבָּת
 בְּשְׁנֵי בְתֵי הַלֵּב, וּמַתְּפִנֶה מִשֵּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חֲלוּל
 שַׁבָּת, 'בְּרִית עוֹלָם', זֶה צְדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיָּהִם עָלָיו,
 אֶחָד לְמַלְא אֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּלָיוֹת - פְּנִימִיּוֹת נִצָּח וְהוֹר, בְּנִים
 לְיִשְׂרָאֵל סְבָא - עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי - תְּפָאֶרֶת, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג
 שַׁבָּת "וְנִהְרָ יוֹצֵא מֵעֵד"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּ'ן" (בראשית
 ב.י). וְנִהְרָ, יֵשׁ נִהְרָ וְיֵשׁ נִהְרָ, יֵשׁ נִהְרָ הַנִּקְרָא נִהְרָ פְּלִגְיוֹ,
 וְיֵשׁ נִהְרָ הַנִּקְרָא נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עָלָיו נֶאֱמָר
 (ישעיה סד) "עֵינִן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זֹלָתְךָ", זֶה הַנִּהְרָ
 הוּא אֹת ו', הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אֹת א', וְעוֹבֵר
 בֵּין אָבָא - חֲכָמָה וְאֵמָא - בִּינָה וְהוֹלֵךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת
 שְׁנָה, וּמְבִיעַ עַד צְדִיק - יְסוּד שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וּמִשֵּׁם

מִשְׁקָה לְגִנָּה - מְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. זְכַאי
 הוּא מִי שֶׁשׁוֹמֵר דִּירָה לְשַׁבַּת, שֶׁהוּא הַלֵּב, שְׁלֹא יִתְקַרֵּב
 שָׁם עֵצֶב הַמַּחּוּל וְכַעַם הַמְּרָה שֶׁהִיא אִשׁ הַגֵּיהֶנֶם,
 שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר (שְׁמוֹת לֵה): "לֹא תִבְעְרוּ אִשׁ בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", וְכֵן הוּא וְדַאי, שְׁכָל מִי
 שְׁכּוֹעֵם כְּאֵלוֹ מְדַלֵּיק אֶת הָאִשׁ שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם. אֲרַבְעִים
 מְלָאוֹת חֶסֶד אַחַת, הֵן כְּנֶגֶד אֲרַבְעִים מְלָקִיּוֹת חֶסֶד
 אַחַת בְּשַׁבַּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה לְחֹהָה,
 וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ, וְתִשְׁעָה לְאֲדָמָה, וּבְגִלְלָה זֶה אָמְרוּ בְּעֵלֵי
 הַמִּשְׁנָה אֵין לֹקִין בְּשַׁבַּת, שְׂאֵלוֹ הַמְּלָאוֹת הֵן נַחֲשָׁבוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מְלָקִיּוֹת. יְצִיאֹת הַשַּׁבַּת שְׁתַּיִם, הֵם
 עֲקִירָה וְהַנְּחָה, שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּבַת אַחַת, מִי שְׁעוֹקֵר
 חֶפֶץ מִמְּקוֹמוֹ וּמְנִיחַ אוֹתוֹ מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמְרִשׁוֹתוֹ,
 כְּאֵלוֹ עָקֵר אֶת אֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ
 אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת נְכַרְיָה. מִי שְׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם לְעֵקוֹר
 נְשָׁמְתוֹ מְרִשׁוֹת שְׁלָה וּמְנִיחָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, שֶׁהִיא
 מְרָה וּמַחּוּל, וְזֶה גֵרֵם לְיִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲקָרוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 וְגָלוּ לְאֶרֶץ נְכַרְיָה, שֶׁהִיא רִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכֵן הוּא מִי
 שְׁמוֹעֵל בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ וּמַעֲבִיר כַּח לְרִשׁוֹת
 נְכַרְיָה. שַׁבְּתָא"י הוּא טַחּוּל, חַמָּ"ה, - אִשָּׁה רָעָה וּמְרָה,
 שַׁבְּתָא"י עָלְיוֹ נֹאמֵר: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם", מַיִם אֵין
 בּוֹ אֲבָל נַחֲשִׁים וְעֲקָרְבִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעֵב וְצָמְאוֹן

וְקִינָה וְהֶסְפֵּד וְחִשְׁכָּה וְעֶרְפָּל - אֶפְלָה, וְהִיא גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנַיִם בְּכַל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהוּא דְבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֹאשֶׁר לֹא מוֹצֵאת מְקוֹם לְשֵׁרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרַחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבֵרָהּם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: "מִפְּנֵי שָׂרִי גְבַרְתִּי אֲנִי בְּרַחַת". מְחוּל עָלָיו נֶאֱמַר: "שֶׁל נְעֻלָּךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ", נֵעַל מִטַּנְף שֶׁל טַפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, זֶה שַׁבָּת, וְעָלָיו אוֹמְרַת הַשְּׂכִינָה: "פִּשְׁמֵתִי אֶת בְּתַנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אִטְנַפִּים", וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ בֶּן אָדָם בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוֹת בְּלְבוּשִׁים, בְּנֵר וּבְמֵאֲכָלִים, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת מוֹסִיף מֵחַל עַל הַקֶּדֶשׁ, וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת, וְכֹל הַגּוֹרֵעַ מִפְּסִידִים לוֹ אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה חֵם וְשָׁלוֹם וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת.

כשהנך מקדיש דקה בלבד ללמוד דף זהר ומצטרף ל-250.000 לומדי הזוהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסיים 250.000 פעמים כל ספר הזוהר!!! - ויתקבלו תפלותיך ומשאלות לבך, כי התנאי לקבלת התפלות וקריאת שמע הוא למוד בזוהר כל יום (תיקוני' תיקון מ"א). על כן כל אדמו"ר, ראש ישיבה, רב עיר, רב שכונה, רב בית מדרש, מגיד שיעור של דף היומי, מלמד תינוקות של בית רבן טהורים, יקח בחשבון איזה נחת רוח הוא יכול לעשות להקב"ה, ולהציל את עם ישראל מכל הצרות בלומדו זוהר הקדוש דקה אחת עם הצבור, וכך כל עם ישראל יכנסו בתבת נח, וינצלו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שכתב הזוה"ק, רבי חיים וויטאל, והרמח"ל ז"ע, ועיין עוד "אור הזוהר".

פתיחה אליהו הנביא

לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י'). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' בהר סוף ההקדמה).

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדר רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת

פְּתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר. רבוֹן הָעוֹלָמִים שְׂאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בְּחֻשְׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיּוֹן מֵעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נֶעְלָם מֵעַל כָּל נַעֲלָמִים. וְאִין מַחְשְׁבָה או תְּפִיסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלֵל. אֵתָה הוּא שְׁהוֹצֵאת וְגַלִּית עֶשֶׂר תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים לָהֶם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בָּהֶם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׂאִינָם נְגָלִים וְעוֹלָמוֹת הַנְּגָלִים. וּבָהֶם אֵתָה מִתְּכַסֶּה מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוֹשֵׁר אוֹתָם וּמַיְחֵד אוֹתָם. וּמִפְּנֵי שְׂאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שְׂמַבְדִּיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחֻבְרוֹ, מֵאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נַחֲשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסֻדְרָם, אֶחָד אַרְוֶה, וְאֶחָד קָצֵר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׂמַנְהִיג לָהֶם. וְאִין מִי שְׂמַנְהִיג לָךְ, לֹא מִלְמַעְלָה וְלֹא מִלְמַטָּה וְלֹא מִכָּל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תְּקַנֶּת לָהֶם, שְׂמָהֶם פּוֹרְחִים נְשָׁמוֹת לְבַנֵי אָדָם, וְכַמָּה גּוֹפִים תְּקַנֶּת לָהֶם, שְׂנַקְרָאוֹ גּוֹפִים כָּלִפִּי הַלְבוּשִׁים שְׂמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנַקְרָאִים בְּתַקוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. תְּפָאֶרֶת כְּנָגֵד הַגּוֹף. נֶצַח וְהוֹד כְּנָגֵד שְׁנֵי רַגְלָיִם. יְסוּד – שְׁלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מְלָכוּת נַקְרָאת פֶּה, תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה קוֹרְאִים לָהּ. מִדַּת הַחֻכְמָה הִיא הַמַּחַת, הִיא הַמַּחְשְׁבָה שְׂבַפְנִים. מִדַּת הַבִּינָה הִיא הַלֵּב, וּבָהּ הַלֵּב מְבִין, וְעַל אֵלוֹ שְׁנֵיהֶם [הַחֻכְמָה וְהַבִּינָה] נֶאֱמַר, הַנְּסַתְרוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ. כְּתָר עֲלִיּוֹן, הוּא כְּתָר מְלָכוּת, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר מְגִיד

מראשית אחרית, והוא הראש שמניחים עליו תפלין, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו, כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

רבוץ העולם, אתה הוא עליון על כל העליונים, וסבת כל הסבות, ואתה משקה את הספירות שנקראים אילן, בנביעת המעין, ואותו אור המעין הוא כנשמה לגוף, שהוא חיים לגוף. ובה אין דמיון, ואין דמות מכל הספירות והנבראים הפנימיים והחיצוניים. ובראת שמים וארץ. והוצאת מהם שמש, וירח, וכוכבים ומזלות. ובארץ בראת אילנות ודשאים, וגן עדן, ועשבים, וחיות ועופות ודגים ובהמות ובני אדם. להפיר ולהודיע בהם עליונים, ואיך יתנהגו בהם עליונים ותחתונים, ואיך נכרים ונודעים עליונים ותחתונים, ואין מי שיודע ומשיג באין סוף ברוך הוא כלל. ובלעדי אורו יתברך, אין יחוד בעליונים ותחתונים, ואתה נפר ונודע אדון על כלם, ולכל ספירה לכל אחד יש שם ידוע, ובשמות הספירות נקראים המלאכים. ואתה אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא ומחיה את כל הספירות הנקראים בשמות. ואתה הוא המשלים וממלא את כולם וכאשר אתה מסיר את השפעתך מהם, ישארו כל השמות כגוף בלי נשמה. אתה הוא חכם ולא על ידי החכמה הידועה בספירות, אתה הוא מבין ולא על ידי הבינה הידועה בספירות. אין לך מקום קבוע וידוע, אלא הנהגתך להודיענו תקיפה וחזקה לבני אדם. ולהראות להם איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם. דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה. מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות

איך מתנהג העולם אבל לא שיש לה צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לה לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם עד עתה. קם רבי שמעון פתח ואמר: לה ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד. כי כל – יסוד, בשמים ובארץ. לה ה' הממלכה – מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיד נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואמרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי – ירושלים של מעלה? אין זה כף, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לה סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות נא"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות נא"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה

ממעין הנובע של כל המקורות העליונים, מיד קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון ממנו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חזן, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהמזל העליון, שכל המזונות ממנו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שפאשר הרצון העליון למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם. הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע, והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לרדף אחריו לקבל הארה ממנו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הבה אותו האור שהוא סוד המחשבה שלא נודעה הבה בהארת מסך העומד והאיר ממה שאינו ידוע ומשג, ולא נודע ולא התגלה

ואז זה האור של המחשבה שלא נודעה הכה פעם ב' בהארת המסך העומד ועל ידי זה האירו כולם כאחד ונעשו ונתקנו תשעה היכלות ואלו ההיכלות אינם אורות ואינם בבחינת רוח ואינם בבחינת נשמות ולא יש מי שעומד בהם בבחינת חיה. הרצון של כל תשע האורות, שעומדים כלם בכח המחשבה שהוא אחד מהם בחשבונם כולם רוצים לרדף אחריהם בזמן שעומדים במחשבה ואינם משיגים אותו ולא נודע להם כלל ואלו לא קימים לא ברצון ולא במחשבה העליונה תופסים בה מעט הארה ולא תופסים. באלו נמצאים כל סודות האמונה וכל אותם האורות מסוד המחשבה העליונה, משם ולמטה כולם נקראים בערכם אין סוף. עד כאן מגיעים האורות בדקות ולא מגיעים, ולא נודעים מהותם, אין כאן השגה של רצון ולא השגה של מחשבה כאשר מאירה המחשבה ולא נודע לו מי מאיר אז מתלבש ונעלם בתוך בינה ומאירים למי שראוי להאיר ומתחבר זה עם זה עד שנכללים ונחשבים כולם לאחד ובסוד הקרבן כאשר עולה עשן הקטרת, כולם נקשרים זה בזה ומאירים זה בזה, אז עומדים כולם בסוד עליה והמחשבה עולה ומתעטרת באין סוף. זה האור שמאירה ממנו מחשבה עליונה (שלא נודע בה כלל) נקרא אין סוף וממנו נמצא ונאצל ומקיים ומאיר למי שמאיר ועל סוד זה הכל עומד, אשרי וזך חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

